

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN
SONA ERMESİ VE SONA ERMENİN
SONUÇLARI

EMİRHAN ÇEVİKER

2501120650

TEZ DANIŞMANI

DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA CAHİT GÜNEL

İSTANBUL – 2018

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : EMİRHAN ÇEVİKER Numarası : 2501120650
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : ÖZEL HUKUK Danışmanı : DR.ÖĞR.ÜYESİ.MUSTAFA CAHİT GÜNEL
Tez Savunma Tarihi : 23.07.2018 Saati : 15:30
Tez Başlığı : PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ VE SONA ERMENİN SUNUÇLARI

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- PROF.DR.BİLGEHAN ÇETİNER		Düzeltilme
2- DR.ÖĞR.ÜYESİ.CÜNEYT BELLİCAN		Kabul
3- DR.ÖĞR.ÜYESİ.MUSTAFA CAHİT GÜNEL		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-DOÇ.DR.CEM AKBIYIK		
2- DR.ÖĞR.ÜYESİ.TÜLAY AYDIN ÜNVER		

ÖZ

PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ VE SONA ERMENİN SONUÇLARI

EMİRHAN ÇEVİKER

Çalışmamızda TFF Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nda sınırları çizilmiş olan profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi ve sona ermenin sonuçları incelenmiştir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin TFF Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan bir Talimatta düzenlenmiş olması nedeniyle, çalışmamızın birinci bölümünde TFF'nin ve TFF tarafından çıkarılan talimatların hukuki niteliği ile genel hatlarıyla profesyonel futbolcu sözleşmesi incelenmiştir. Burada kanun koyucu tarafından yapılan düzenlemeler ile TFF'nin devlet etkisinden uzaklaştırıldığı ve özerk bir tüzel kişi haline geldiği süreç de incelenmiştir.

Çalışmamızın ikinci bölümünde profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi, üçüncü bölümünde ise sona ermenin sonuçları incelenmiştir.

Spor hukukunun gerek ulusal gerekse de uluslararası yargı mercileri tarafından verilmiş olan kararlar ile sürekli olarak kendini yenilemesi ve geliştirmesi nedeniyle, çalışmamızda ulusal ve uluslararası yargı mercilerinin kararlarına da sıklıkla yer verilmeye çalışılmıştır.

ABSTRACT

THE TERMINATION OF THE PROFESSIONAL FOOTBALL PLAYER CONTRACT AND THE CONSEQUENCES OF THE TERMINATION

EMİRHAN ÇEVİKER

In our study, the termination of the professional football player contract, which has been determined in TFF Regulations on the status and transfers of the professional football players and the consequences of the termination have been examined.

In the first part of our study the legal status of TFF and the TFF's regulations and the professional football player contract in general terms have been examined, due to the arrangement of the professional football player contract in a regulation which has been regulated by TFF's Board of Directors. Hereby, the process by which that the conducting away the state's influence and becoming an autonomous legal entity of TFF has been examined with the regulations made by the legislator.

In the second part of our study, the termination of the professional football player contract and in the third part the consequences of the termination have been examined.

Because of the continuous renewal and development of sports law with the decisions given by both national and international jurisdictions, in our study have been tried to refer the decisions of national and international jurisdictions frequently.

ÖNSÖZ

Özel hukuk alanında yüksek lisans tezi olarak hazırlamış olduğumuz bu çalışmamızda, profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesini ve sona ermenin sonuçlarını inceledik. Bizi bu çalışmayı hazırlamaya iten etkenlerin başında ülkemizde yılda 1000'e yakın ihtilafın yaşandığı profesyonel futbolcu sözleşmesi konusunda yeteri kadar inceleme ve araştırmanın yapılmamış olması gelmektedir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesini incelemeden önce, 5894 sayılı kanun uyarınca bu sözleşmenin düzenlendiği talimatı hazırlayan TFF'nin talimat çıkarma yetkisini ortaya koymamız gerekmiştir. Bu sebeple, gerek TFF'nin gerekse de çıkarmış olduğu talimatların hukuki niteliklerini ortaya koymak adına çalışmamızın ilk bölümünü bu konulara ayırmak zorunda kaldık. Profesyonel futbolcu sözleşmesi de genel hatlarıyla çalışmamızın ilk bölümünde incelenmiştir.

Spor hukuku, özelinde ise futbol hukuku, gerek ulusal gerekse de uluslararası düzeyde birçok hukuki ihtilafın yaşandığı alandır. Bu alanda halihazırda yürürlükte olan mevzuatlar ile getirilen kuralların yanında, gerek ulusal gerekse de uluslararası yargı mercilerinin vermiş oldukları kararlar geniş bir içtihadın oluşmasını sağlamıştır. Dolayısıyla çalışmamızın özellikle ikinci ve üçüncü bölümünde yargı kararlarına elimizden geldiğince fazla yer ayırmaya ve konuyu örnekler ile açıklamaya gayret ettik.

Yoğun bir mesleki çalışma temposunun yanında elimden geldiğince vakit ayırarak ve özen göstererek hazırlamış olduğum bu çalışmayı tez konusu olarak seçmemdeki bir diğer etken ise mesleki faaliyetlerimi spor hukuku alanında gerçekleştiriyor olmamdır. Spor hukuku ile bu kadar yakından ilgilenmeme ve

mesleki faaliyetlerimi bu alanda göstermemde katkıları olan çok değerli meslektaşlarım Av. Sami Dinç ve Av. Talat Emre Koçak’a ayrı ayrı teşekkür ederim.

Yine, bu çalışma ile ilgili bir süre tez danışmanlığımı yapan ve bu çalışmaya başladığım sırada vermiş olduğu değerli fikirleri ile çalışmanın iskeletinin oluşmasında büyük katkısı bulunan Prof. Dr. Zekeriya Kürşat’a da teşekkür ederim.

Bu çalışma ile ilgili olarak değerli görüş ve önerilerini hiçbir zaman esirgemeyen, bunun yanında bu çalışmanın ortaya çıkması hususunda beni motive ederek bu yoğun ve zor süreci kolaylaştıran tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Cahit Günel’e teşekkür ederim.

Son olarak hayatım boyunca bana olan desteklerini her zaman fazlasıyla hissettiren aileme de sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR LİSTESİ	xi
GİRİŞ	1
I. TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU’NUN PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ BAKIMINDAN HUKUKİ STATÜSÜ VE GENEL OLARAK PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİ	4
A. Türkiye Futbol Federasyonu’nun Hukuki Statüsü.....	4
1. Genel Olarak	4
2. Türkiye Futbol Federasyonu’nun Tüzel Kişiliği ve Özerkliği.....	5
a. Türkiye Futbol Federasyonu’nun Tüzel Kişiliği.....	5
(1) Genel Olarak	5
(2) Tüzel Kişi Olarak Türkiye Futbol Federasyonu.....	10
b. Türkiye Futbol Federasyonu’nun Özerkliği ve Bağımsızlığı	18
(1) Genel Olarak	18
(2) Türkiye Futbol Federasyonu’nun Özerkliği.....	21
B. Türkiye Futbol Federasyonu’nun Talimat Çıkarma Yetkisi ve Türkiye Futbol Federasyonu Talimatlarının Hukuki Niteliği.....	24
1. Genel Olarak	24
2. Türkiye Futbol Federasyonu’nun Talimat Çıkarma Yetkisi.....	25
3. Türkiye Futbol Federasyonu Talimatlarının Hukuki Niteliği.....	27
C. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi.....	32
1. Genel Olarak	32
2. Unsurları	33
a. İş Görme.....	33
b. Hukuki Bağımlılık	34
c. Ücret.....	35
3. Hukuki Niteliği	36
4. Sözleşmenin Tarafları	39

a. Futbolcu.....	39
(1) Profesyonellik Kavramı.....	40
(2) Profesyonel Futbolcu.....	41
(3) Amatör Futbolcu	42
b. Kulüp.....	42
5. Sözleşmenin Şekli.....	43
6. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi'nin Tescili ve Tescilin Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi'nin Geçerliliğine Etkisi.....	44
7. Profesyonel Futbolcu Geçici Transfer Sözleşmesi (Geçici Transfer Sözleşmesi).....	48
8. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesine Uygulanacak Hükümler	51
II. PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ.....	53
A. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Kendiliğinden Sona Ermesi	53
1. Genel Olarak	53
2. Sözleşmede Öngörülen Sürenin Dolması	53
3. Futbolcunun Ölümü	56
4. Kulübün Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi	57
5. Bozucu Koşulun Gerçekleşmesi	58
B. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Tarafların Ortak İradeleri ile Sona Ermesi (Karşılıklı Sona Erdirme).....	61
1. Genel Olarak	61
2. Karşılıklı Sona Erdirme Kavramı ve Karşılıklı Sona Erdirmenin Hukuki Niteliği	62
3. Karşılıklı Sona Erdirmenin Yapılma Sebepleri	64
4. Karşılıklı Sona Erdirmenin İmzalanması Sırasında Düzenlenen İbraname ve Buna Bağlı Sorunlar	67
C. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Fesih Yoluyla Sona Ermesi.....	71
1. Fesih Kavramı.....	71
2. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Bakımından Fesih Kavramı	72
3. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Kulüp Tarafından Feshi	74
a. Genel Olarak	74
b. PFSTT'de Kulüpler İçin Öngörülen Haklı Fesih Halleri.....	75
(1) Futbolcunun Futbol Faaliyeti Dışındaki Vaki Hastalık veya İstirahat Halinin Altı Ayı Aşması	75
(2) Futbolcunun En Az Altı Ay Müddetle Kesinleşmiş Hak Mahrumiyeti veya Müsabakadan Men Cezası Almış Olması	77

(3) Futbolcunun PFSTT'nin 25. Maddesinde Sayılan Yükümlülüklerini Ağır Surette İhlal Etmesi.....	80
(4) Futbolcunun Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'na Aykırı Davranışları Nedeniyle Kesinleşmiş En Az 4 Resmi Müsabakadan Men Cezası Almış Olması	82
(5) PFSTT'nin 27/2. Maddesinde Belirtilen Diğer Fesih Sebepleri	84
(c) Türk Borçlar Kanunu'nun 435. Maddesi Uyarınca Kulübün Fesih Hakkı	91
4. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Futbolcu Tarafından Feshi.....	92
a. Genel Olarak	92
b. PFSTT'de Futbolcular İçin Öngörülen Haklı Fesih Halleri	93
(1) Futbolcu'nun PFSTT'nin 28/1. Maddesi (Kulübün Ücret Ödeme Ediminde Temerrüde Düşmesi veya Futbolcusunun Sosyal Güvenlik Haklarını İhlal Etmesi Halinde) Uyarınca Sözleşmeyi Feshetme Hakkı	93
(2) Futbolcu'nun PFSTT'nin 28/2. Maddesi Uyarınca (Kulübün Ücret ve Futbolcu'nun Sosyal Güvenlik Haklarını Sağlamak Dışındaki Diğer Sözleşmesel Edimlerinin İfasında Temerrüde Düşmesi Halinde) Sözleşmeyi Feshetme Hakkı	102
(3) Sportif Haklı Nedenle Fesih.....	107
c. Türk Borçlar Kanunu'nun 435. Maddesi Uyarınca Futbolcunun Fesih Hakkı.....	109
5. Fesih Usulü	110
III. PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNİN SONUÇLARI	111
A. Futbolcunun Serbest Kalması	111
B. Rekabet Yasağı.....	113
C. Zarar Gören Tarafın Tazminat Talep Etme Hakkı.....	117
1. Haklı Nedenle Fesih Halinde Fesih Tazminatı	118
a. Sözleşmenin Futbolcu Tarafından Haklı Nedenle Feshi Halinde Fesih Tazminatı	120
b. Sözleşmenin Kulüp Tarafından Haklı Nedenle Feshi Halinde Fesih Tazminatı ..	128
2. Haklı Nedene Dayanmayan Fesih Halinde Fesih Tazminatı	130
a. Sözleşmenin Kulüp Tarafından Haklı Neden Bulunmaksızın Feshi Halinde Fesih Tazminatı	131
b. Sözleşmenin Futbolcu Tarafından Haklı Neden Bulunmaksızın Feshi Halinde Fesih Tazminatı.....	135
D. Cezai Şart	137
1. Genel Olarak	137
2. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Kararlaştırılan Cezai Şart.....	139

E. Sportif Cezalar.....	141
1. Genel Olarak.....	141
2. Sportif Cezaların Uygulanma Alanı.....	142
3. PFSTT’de Belirtilen Sportif Cezalar	145
F. Yetiştirme Tazminatı	149
1. Genel Olarak.....	149
2. Yetiştirme Tazminatının Hesaplanması.....	151
a. Profesyonelliğe Geçişte Yetiştirme Tazminatı.....	152
b. Profesyonel Futbolcunun Profesyonel Statüsünü Bozmadan Alt Kategoriden Üst Kategorideki Kulübe Transfer Olması Halinde Yetiştirme Tazminatı	153
c. Profesyonel Futbolcunun Profesyonel Statüsünü Bozmadan Aynı Kategorideki Kulüpler Arasında Transfer Olması Halinde Yetiştirme Tazminatı	154
d. Profesyonel Futbolcunun Profesyonel Statüsünü Bozmadan Yüksek Kategorideki Kulüpten Düşük Kategorideki Kulübe Transfer Olması	155
3. Yetiştirme Tazminatının Ödenme Şekli ve İstisnalar	156
SONUÇ.....	158
KAYNAKÇA.....	164

KISALTMALAR LİSTESİ

a.e.	: aynı eser
a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makale
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
b.	: bent
bkz.	: bakınız
bs.	: bası
c.	: cümle
C.	: cilt
dn.	: dipnot
DRC	: Dispute Resolution Chamber
E.	: esas
Ed.	: editör
FIFA	: Fédération Internationale de Football Association
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: karar
PFDK	: Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu
PFSTT	: Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı
RG.	: Resmi Gazete
RSTP	: FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players
s.	: sayfa
S.	: sayı
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
UÇK	: Uyuşmazlık Çözüm Kurulu
UEFA	: The Union of European Football Associations
vd.	: ve devamı
Yay.	: yayıncılık, Yayınları

GİRİŞ

Dışarıdan bakıldığında saha içerisinde her biri 11 kişi olmak üzere 22 kişiden oluşan iki takımın mücadelesi olarak görünen futbol, günümüzde bu görünüşünün yanı sıra siyasi, ekonomik ve sosyal alanlara yön verebilen büyük bir ekonomik sektör haline gelmiş olan bir spor dalıdır. Dünyada en çok takip edilen spor türü olan futbolun sahibi olduğu ve günden güne hızla büyümeye devam eden bu büyük ekonomik sektör, futbolun yönetiminin büyük bir öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Futbolun kuralları dünya üzerinde FIFA tarafından belirlenmektedir. Her bir FIFA üyesi ülke futbol federasyonu kendi ülkesinde futbol ile ilgili düzenleme yaparken FIFA'nın zorunlu kıldığı kuralları da dikkate almak ve uygulamak zorundadır. Ülkemizde futbolu yönetme ve futbol ile ilgili her türlü düzenlemeyi yapma yetkisi 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile münhasır olarak TFF'ye verilmiştir.

Futbol, izleyicileri bakımından görsel bir şölen olmakla birlikte, içerisinde bulunan aktörleri bakımından ise profesyonel bir meslek dalıdır. Dünya çapında ilgi ile takip edilen, dünyada birbirini tanımayan birçok insan için tek başına bir ortak payda olan, çok büyük bir ekonomik boyuta sahip olan futbolu ülkemizde yönetmekte olan TFF'nin bu görev ve sorumluluğunun büyük bir öneme sahip olduğunu belirtmek gerekir.

Çalışma konumuz olan profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi ve sona ermenin sonuçlarını incelerken öncelikle profesyonel futbolcu sözleşmesinin hukuki niteliğinin ortaya konulması gerekmektedir. Profesyonel futbolcu sözleşmesi olarak adlandırılan sözleşme, TFF Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan PFSTT'de düzenlenmiştir. Bu kapsamda, profesyonel futbolcu sözleşmesinin hukuki niteliğini ortaya koymadan önce TFF'nin talimat çıkarma yetkisinin incelenmesi gerekmiştir.

TFF'nin talimat çıkarma yetkisini kavrayabilmek için ise TFF'nin hukuki statüsünün ortaya konulması zorunludur. Tüm bu nedenlerle, çalışmamızın birinci bölümünde öncelikle TFF'nin hukuki statüsü ortaya konularak talimat çıkarma yetkisi irdelenmiştir. Sonrasında ise profesyonel futbolcu sözleşmesi genel hatlarıyla ortaya konulmuş ve profesyonel futbolcu sözleşmesine uygulanacak olan hükümler ile ilgili tespitte bulunulmuştur.

Futbolun en önemli aktörü konumunda olan futbolcular yaklaşık 15, 20 yıl gibi bir süre profesyonel olarak yerine getirebildikleri bu meslekte daha fazla para kazanmak amacıyla bulundukları kulüplerden daha yüksek ekonomik imkanlar sunabilecek başka kulüplere transfer olmak istemektedirler. Ekonomik sebeplerin yanı sıra, istisnaları olmakla birlikte kişisel ve sportif birtakım sebepler de bir futbolcunun tüm kariyerini tek bir futbol takımında geçirmesine çok fazla imkân vermemektedir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi ve sona ermenin şekline göre sonuçları da birbirinden farklılık arz etmektedir.

Çalışmamızın ikinci bölümünde profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona erme şekilleri; üçüncü bölümünde ise sona erme şekillerine göre ortaya çıkabilecek hukuki sonuçlar incelenmiştir. Çalışmamızın ikinci ve üçüncü bölümünde mevcut hukuki düzenlemeler örnekler ile daha iyi kavranabilir hale getirilmeye çalışılmış, bu kapsamda konu ile ilgili olarak CAS, FIFA DRC ve yerel yargı mercilerince verilmiş olan kararlara değinilmiştir. Yargı kararlarına sıklıkla değinilmeye çalışmamızın sebebi ise spor hukukunun gelişiminde geçmişten günümüze gelen içtihatların büyük öneme sahip olması ve bu hukuk dalına yön veriyor olmasıdır.

Niteliği ve tabi olduğu yasal düzenlemeler gereği belirli süreli hizmet sözleşmesi niteliğinde olan profesyonel futbolcu sözleşmesinin taraflardan herhangi birince süresinden önce tek taraflı olarak feshi birtakım önemli sonuçlar yaratabilmektedir. Bu sebeple, tarafların herhangi birince yapılan feshin haklı olup olmadığı ile ilgili

incelemede bulunurken konu ile ilgili farklı örnekler verilmesi ve yargı mercilerinin tek taraflı fesihler ile ilgili vermiş olduğu kararlara değinilmesi kaçınılmaz olmuştur.

Futbolun rekabetçi bir meslek dalı olması, aktörlerinin sınırlı sayıda olması, sözleşmeye riayet ilkesini futbol açısından oldukça önemli kılmaktadır. FIFA tarafından da oldukça ön planda tutulan bu ilke dikkate alınarak gerek FIFA gerekse de TFF talimatlarında sözleşmenin haklı bir neden olmaksızın feshi halinde bu feshin tazminat sorumluluğu dışında sportif sonuçları da düzenlenmiştir. Futbolcular açısından bir süre futbol oynayamama; kulüpler açısından ise transfer yasağı cezası sonucunu doğurması nedeniyle caydırıcı bir mekanizmaya sahip bu sportif cezalar ve genel olarak profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesinin diğer tüm sonuçları çalışmamızın üçüncü bölümünde incelenmiştir.

Genel hatlarıyla yukarıda belirtilen şekilde profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi ve sona ermenin sonuçlarını her açıdan incelemeye çalıştığımız bu çalışmamız, yukarıda anılan üç bölümün sonunda içerisinde tespit ve değerlendirmelerimizin yer aldığı sonuç bölümü ile sonlandırılmıştır.

I. TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU’NUN PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ BAKIMINDAN HUKUKİ STATÜSÜ VE GENEL OLARAK PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİ

A. Türkiye Futbol Federasyonu’nun Hukuki Statüsü

1. Genel Olarak

Gerek ülkemizde gerekse de dünyada büyük bir ilgi odağı haline gelen, büyük kitlelerce takip edilen ve aynı zamanda siyasi, ekonomik ve sosyal alanlara birçok etkisi bulunan, kimi zaman bu alanlara yön verebilen sporun günümüzde en çok öne çıkan türünün futbol olduğu şüphesizdir. Bu kadar ilgi ile takip edilen, başlı başına bir ekonomik sektör haline gelen¹ ve aynı zamanda büyük bir etkileşim aracı da olan futbolun yönetiminin de ne denli hayati bir öneme sahip olduğu ve futbolun yönetimini elinde bulunduran kurum ve teşkilatların hukuki olarak vasıflandırılması ihtiyacının çoğu zaman ortaya çıktığı görülmektedir.

Ülkemizde futbolu yönetme yetkisi 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun² ile münhasıran Türkiye Futbol Federasyonu (TFF)’na bırakılmıştır. Çalışmamızın konusunu oluşturan profesyonel futbolcu sözleşmesi de ana hatlarıyla TFF tarafından çıkarılan talimatlardan olan Profesyonel Futbolcuların

¹ Futbolun yarı ticari bir etkinlikten acımasız bir işletme operasyonuna dönüştürüldüğü görüşü öne sürülmüştür (Andrijana Bilić, “Contractual Stability Versus Players Mobility”, **Zbornik radova Pravnog fakuleta u Splitu**, god 48, 4/2011, s. 875.). İlgili makale için bkz.: (Çevrimiçi), http://www.pravst.unist.hr/dokumenti/zbornik/2011102/zb201104_875.pdf, 3 Şubat 2018.)

² 16.05.2009 tarih, 27230 sayılı RG.’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Statüsü ve Transferleri Talimatı³ (PFSTT)'nda düzenlendiğinden, bu sözleşme ile ilgili hukuki değerlendirmede bulunabilmek ve bu sözleşmenin kurulmasını, unsurlarını, sona ermesini ve sona ermesinin sonuçlarını irdeleyebilmek için öncelikle TFF'nin hukuki niteliğini ortaya koymak gerekmektedir.

Hiç şüphesiz TFF'nin hukuki niteliğinin ortaya konulabilmesi için öncelikle TFF'nin tüzel kişiliği ile ilgili bir tespitte bulunmak, sonrasında 5894 sayılı Kanun ile TFF'ye tanınan özerkliğin boyutu ve etkileri ile ilgili incelemede bulunmak gerekecektir.

Nitekim TFF'ye Türkiye'de futbolu yönetmesi amacıyla verilen geniş yetkilerin ve TFF'nin futbolu yönetme konusundaki bağımsızlığının tam olarak kavranabilmesi ile birlikte talimat çıkarma yetkisinin önemi, çıkarılan bu talimatların hukuki nitelikleri ve Türk hukuk sistemindeki yeri daha iyi bir şekilde anlaşılacaktır.

2. Türkiye Futbol Federasyonu'nun Tüzel Kişiliği ve Özerkliği

a. Türkiye Futbol Federasyonu'nun Tüzel Kişiliği

(1) Genel Olarak

Hukuk alanında hak sahibi olma yetkisi yalnızca gerçek kişilere değil, gerçek kişilerin yanında tüzel kişi adı verilen birtakım kişi veya mal topluluklarına da tanınmıştır⁴. Tüzel kişilerin ortaya çıkış sebebi olarak, toplumsal yaşamın beraberinde getirdiği çeşitli gereksinimlerin giderilebilmesinde bireylerin tek başına

³ TFF Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan Talimatlara ulaşmak için bkz.: (Çevrimiçi), <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=132>, 26 Ocak 2018.

⁴ Teoman Akünel, **Türk Medenî Hukukunda Tüzel Kişiler**, İstanbul, Beta Yay., 1995, s. 3; Ergün Özsunay, **Medenî Hukukumuzda Tüzel Kişiler**, 5. bs., İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yay., 1982, s. 3; Hüseyin Hatemi, Burcu Kalkan Oğuztürk, **Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler - Tüzel Kişiler)**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2013, s. 79; Mustafa Dural, Tufan Ögüz, **Türk Özel Hukuku**, C. 2, Kişiler Hukuku, 15. bs., Filiz Kitabevi, 2014, s. 209; M. Kemal Oğuzman, Özer Seliçi, Saibe Oktay Özdemir, **Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)**, 16. bs., İstanbul, Filiz Kitabevi, 2016, s. 261, 262.

yetersiz olacağı düşüncesi gösterilmekte olup özellikle düşünce akımlarının örgütlenmesi, sosyal yardımın sağlanması, bilim ve sanatın ilerlemesi gerçek kişi bireylerin bir araya gelerek bilgi, uğraş ve güçlerini sürekli bir şekilde birleştirmelerini gerekli kılmış ve gerçek kişilerin yanında tüzel kişiler de hukuk alanında yer almıştır⁵.

Tüzel kişilik, belli bir amacı gerçekleştirmek amacıyla ve başlı başına bağımsız bir varlığa sahip olmak üzere örgütlenmiş ve hukuk düzenince kendilerine haklar ve borçlar edinebilme iktidarı tanınmış bulunan kişi ve mal toplulukları olarak tanımlanmıştır⁶. Toplumsal yaşam açısından büyük önem arz eden tüzel kişilerin birtakım fayda ve sakıncalarından da bahsetmek gerekir. Tüzel kişilerin güç birliğini sağlama, insanların manevi yoldan doyumunu sağlama, yardımlaşma ve dayanışmayı gerçekleştirme, devlete yardımcı olma gibi faydaları bulunmaktadır⁷. Bunun yanında, tüzel kişilerin zamanla aşırı güç kazanma, kişileri tembelliğe sevk etme, politik ve ekonomik baskıya sebep olma gibi sakıncaları bulunmaktadır⁸.

Kişi veya mal topluluklarının tüzel kişi olarak vasıflandırılabilmesi için bu kişi veya mal topluluklarının birtakım zorunlu unsurları barındırması gerekmektedir⁹. Bu unsurlardan birincisi sürekli amaç unsurudur. Bir amaç için kurulacağı şüphesiz olan tüzel kişilerin amacının iki niteliğe sahip olması gerekir. Bunlardan birincisi amacın

⁵ Ergün Özsunay, **a.e.**, s. 3. Tüzel kişilerin, kişilerin ortak çıkarlarını koruma ve ortak gereksinimlerini karşılama gibi toplumsal nedenler nedeniyle ortaya çıktığı ifade edilmektedir (Aydın Zevkliler, Beşir Acabey, K. Emre Gökyayla, **Medeni Hukuk**, 9. bs., Ankara, Turhan Kitabevi, 2015, s. 132.) Toplumsal yaşamın beraberinde getirdiği bütün ihtiyaçların gerçek kişilerce karşılanmasının imkansız olması tüzel kişilerin ortaya çıkmasına neden olan bir diğer sebep olarak öne sürülmüştür (Bilge Öztan, **Medenî Hukuk'un Temel Kavramları**, 37. bs., Ankara, Turhan Kitabevi, 2016, s. 320.). Benzer görüş için bkz.: İl Han Özay, **Devlet İdarî Rejim ve Yargısal Koruma**, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1990, s. 32.

⁶ Jale Akipek, Turgut Akıntürk, Derya Ateş Karaman, **Türk Medenî Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku**, C. 1, 8. bs., Beta Yay., 2011, s. 509. Tüzel kişiler kendilerine kişilik tanınmış, belirli niteliklere sahip, belli bir amaca yönelmiş insan ya da mal toplulukları olarak da tanımlanmıştır (Serap Helvacı, Fulya Erlüle, **Medeni Hukuk**, Legal Yay., 2011, s. 101.). Benzer tanım için bkz.: Bahtiyar Akyılmaz, Murat Sezginer, Cemil Kaya, **Türk İdare Hukuku**, 8. bs., Seçkin Yay., 2017, s. 241.

⁷ Mehmet Ayan, Nurşen Ayan, **Kişiler Hukuku**, 6. bs., Konya, Mimoza Yay., 2014, s. 195.

⁸ Ayan, Ayan, **a.e.** Tüzel kişilerin sayılan sakıncalarına rağmen, toplumsal yaşam bakımından gerekliliği hukuk düzeninde kalıcı olarak yer almasını sağlamıştır.

⁹ Söz konusu zorunlu unsurlar amaç, örgütlenme ve sınırlı sayı ilkesi olarak sayılmakla birlikte “yeni bir kişilik yaratma iradesi” nin de tüzel kişiliğin oluşumunda mevcut olması gerektiği ifade edilmiştir (Akipek, Akıntürk, Karaman, **a.e.**, s. 508.).

sürekli olması, ikincisi ise amacın belirli olmasıdır¹⁰. Tüzel kişilerin sahip olması gereken bir diğer hayati unsur ise örgütlenme unsurudur. Kişi veya mal topluluğunun örgütlenebilmesi için, amacını gerçekleştirecek organlara sahip olması gerekmektedir. Kanun koyucu, kişi ve mal topluluklarının, hak sujesi olarak hukuk alanında hareket edebilmeleri için yeterli ve gerekli organları, her birinin niteliklerini göz önüne alarak belirlemiştir¹¹. Kişi veya mal topluluklarının tüzel kişi olarak adlandırılabilmesi için sahip olmaları gereken bir diğer unsur ise sınırlı sayı ilkesidir (numerus clausus). Bu ilke uyarınca, ancak kanunun öngördüğü türde tüzel kişiler kurulabilecektir¹². Aynı ilke gereğince, her tüzel kişiliğin kuruluş işlemleri ve tüzel kişilik şartları kendisine özgü olduğundan, örneğin anonim şirket biçiminde bir parti veya vakıf biçiminde bir sendika gibi karma tüzel kişiliklerin meydana getirilmesi de mümkün değildir¹³.

Tüzel kişiler, kamu hukuku tüzel kişileri ve özel hukuk tüzel kişileri olmak üzere ikiye ayrılmaktadırlar.

Kişi veya mal topluluklarının nasıl kamu hukuku tüzel kişiliği halini alabileceği Anayasa'nın¹⁴ 123. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, kamu tüzel kişileri ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulabilecektir¹⁵. Kamu hukuku tüzel kişilerinin sadece kuruluşu ve sona ermesi değil; görevleri, yetkileri ve işleyişleri ilgili tüm yöntemler de yine yasal düzenlemelerle belirlenmektedir¹⁶. Kamu hukuku tüzel kişileri, kamu hukukundan doğan üstün hak ve yetkilere sahip

¹⁰ Dural, Ögüz, **a.e.**, s. 210, 211; Bülent Köprülü, **Medenî Hukukta Tüzel Kişiler**, İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1967, s. 2. Köprülü, bu amacın genellikle politik, kültürel, sportif, hayri ve bilimsel olabileceğini belirtmektedir (Köprülü, **a.e.**).

¹¹ Oğuzman, Seliçi, Özdemir, **a.e.**, s. 262.

¹² Dural, Ögüz, **a.e.**, s. 212, Rona Serozan, **Tüzel Kişiler**, 2. bs., İstanbul, Filiz Kitabevi, 1994, s. 29 vd., Helvacı, Erlüle, **a.e.**, s. 146.

¹³ Hatemi, Oğuztürk, **a.e.**, s. 87.

¹⁴ T.C. Anayasası (1982) 09.11.1982 tarih, 17863 (Mükerrer) sayılı RG.'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

¹⁵ Kamu tüzel kişileri, tek yanlı kamu hukuku tasarruflarıyla kurulup sona eren, üyelikleri isteğe bağlı olmayıp zorunlu sayılan, yönetimi ve denetimi kamu güçleri tarafından sağlanan, kamu hizmeti görüp kamu yararına çalışan ve kamu erkine sahip kılınan tüzel kişiler olarak tanımlanmıştır (Serozan, **a.e.**, s. 26.).

¹⁶ İl Han Özay, **Günışığında Yönetim**, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2004, s. 122. Kamu hukuku tüzel kişileri kanun veya kanunun tanıdığı yetkiye dayanılarak kurulabilecekleri için, kendilerini feshetmeleri veya mahkeme tarafından kapatılmaları mümkün değildir, kişiliklerine ancak kuruluşlarındaki usulle son verilebilir (Akipek, Akıntürk, Karaman, **a.e.**, s. 520; Öztan, **a.e.**, s. 324.).

olmakla birlikte kamu idareleri ve kamu kurumları olmak üzere iki ayrı kategoriye ayrılmaktadırlar¹⁷.

Kamu idareleri, kamu hizmeti görmek üzere kurulan kamu hukuku tüzel kişileri olarak adlandırılmaktadır¹⁸. Kamu idareleri, Anayasa'nın 127. maddesinde “mahalli idareler” adıyla “il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir” şeklinde tanımlanmıştır.

Kamu kurumları ise, tüzel kişilik tanınmış kamu hizmeti gören kuruluşlar olarak belirtilmektedir¹⁹. Anayasa'nın 130. maddesinde “Üniversiteler”, Anayasa'nın 133. maddesinde “Radyo ve Televizyon Üst Kurulu”, 134. maddesinde “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu” şeklinde bazı kurumların kamu hukuku tüzel kişileri olduğu açıkça belirtilmiştir. Kamu hukuku tüzel kişilikleri Anayasa'da belirtilenlerle sınırlı olmayıp, birtakım tüzel kişilerin de örneğin Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Noterler Birliği, Ticaret ve Sanayi Odaları'nın da kamu hukuku tüzel kişiliğini haiz kamu kuruluşları oldukları özel kanunlarda düzenlenmiştir²⁰.

Tüzel kişiliğin bir diğer türü olan özel hukuk tüzel kişileri ise özel hukuktan doğan ve kamu otoritesini temsil etmeyen tüzel kişiler olarak tanımlanmaktadır²¹. Kamu hukuku tüzel kişilerinin kanunla veya kanunun verdiği yetki kapsamında bir idari işlemle kurulabilmeleri karşısında, özel hukuk tüzel kişileri yalnızca bir hukuki işlem ile kurulabilmektedir²². Özel hukuk tüzel kişilerinin türleri hukuk düzeni tarafından

¹⁷ Akünel, **a.e.**, s. 6; Helvacı, Erlüle, **a.e.**, s. 147. Korporasyon türünde olan kamu tüzel kişileri kamu idareleri, kurum türünde olan kamu tüzel kişileri ise kamu kurumları olarak tanımlanmıştır (Akipek, Akıntürk, Karaman, **a.e.**).

¹⁸ Akünel, **a.e.**, s. 7.

¹⁹ Oğuzman, Seliçi, Özdemir, **a.e.**, s. 267.

²⁰ Oğuzman, Seliçi, Özdemir **a.e.**, s. 267, 268.

²¹ Özsunay, **a.e.**, s. 35; Öztan, **a.e.**, s. 324. Özel hukuk tüzel kişileri, kamu gücünü kullanma yetkisinden yoksun olarak özel hukuk alanında faaliyet göstermek üzere hukuki işlem ile kurulan tüzel kişilik olarak da tanımlanmıştır (Helvacı, Erlüle, s. 147.).

²² Dural, Ögüz, **a.e.**, s. 227. Özel hukuk tüzel kişileri kamu hukuku tüzel kişilerinden farklı olarak varlıklarına kendi iradeleriyle son verebilirler ve emredici kanun hükümlerini ihlal etmeleri

belirlenmektedir²³. Tüzel kişilerin kurulması açısından sınırlı sayı ilkesi söz konusu olduğundan, yalnızca hukuk düzeninin yani kanun koyucunun öngördüğü tipte özel hukuku tüzel kişileri kurulabilecektir²⁴. Özel hukuk tüzel kişilerinin kazanç paylaşma amacı güdüp gütmediklerine göre ikili ayrıma tabi tutuldukları görülmektedir²⁵. Kazanç paylaşmak amacı güden özel hukuk tüzel kişileri 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda²⁶ düzenlenen tüzel kişiliği bulunan ortaklıklar; kazanç paylaşmak amacı gütmeyen özel hukuk tüzel kişileri ise 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda²⁷ düzenlenen Dernekler ve Vakıflardır²⁸.

Tüzel kişilik ile ilgili yukarıda yer alan açıklamalara ek olarak TFF'nin tüzel kişiliği ile ilgili saptamada bulunabilmek amacıyla özel hukuk tüzel kişileri ile kamu hukuku tüzel kişileri arasındaki ayırt edici farklılıklara da kısaca değinmek gerekir.

Kamu hukuku tüzel kişilerinin ancak kanunla veya kanunun verdiği yetki kapsamında bir idari işlem ile kurulmaları mümkün iken, özel hukuk tüzel kişileri ise bir hukuki işlem ile kurulabilir²⁹. Kamu hukuku tüzel kişilerinin sona ermesi kanunla ya da kanunun verdiği açık yetkiye dayanılarak idari bir işlemle olurken, özel hukuk tüzel kişileri serbest irade ile ortadan kalkabilmektedirler³⁰. Kanunun verdiği bir yetkiye dayanarak tüzel kişi oluşturulmasında tüzel kişiliği oluşturacak işlem idari bir işlemdir ve bu işlemin tabi olacağı rejim idare hukukudur³¹. Özel hukuk tüzel kişileri de geniş anlamda kanun hükmüne dayanmakla birlikte, tüzel kişiliği oluşturan işlem idari bir işlem olmayıp, bu işlemin tabi olacağı rejim özel hukuk

durumunda ise mahkeme tarafından ortadan kaldırılabilirler (Akipek, Akıntürk, Karaman, **a.e.**, s. 524.).

²³ Akünel, **a.e.**

²⁴ Dural, Ögüz, **a.e.**

²⁵ Oğuzman, Seliçi, Özdemir **a.e.**, s. 268; Öztan, **a.e.**, s. 324.

²⁶ 14.02.2011 tarih, 27846 sayılı RG.'de yayımlanmıştır.

²⁷ 08.12.2001 tarih, 24607 sayılı RG.'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

²⁸ Oğuzman, Seliçi, Özdemir **a.e.**, s. 269, 247; Öztan **a.e.**, s. 324. Serozan, özel hukuk tüzel kişilerinden dernekler ve ticaret ortaklıklarının birer kişi birleşimi -korporasyon- olduğunu, vakıfların ise mallar birleşimi olduğunu ifade etmiştir (Serozan, **a.e.**, s. 27.).

²⁹ Akyılmaz, Sezginer, Kaya, **a.e.**, s. 241, 242; Turgut Tan, **İdare Hukuku**, 6. bs., Ankara, Turhan Kitabevi, 2017, s. 109; Turan Yıldırım, Melikşah Yasin, Nur Karan, H. Eyüp Özdemir, Gül Üstün, Okay Tekinsoy, **İdare Hukuku**, 4. bs., İstanbul, XII Levha Yay., 2012, s. 16.

³⁰ Akyılmaz, Sezginer, Kaya, **a.e.**, s. 244; Yıldırım, Yasin, Karan, Özdemir, Üstün, Tekinsoy, **a.e.**

³¹ Ender Ethem Atay, **İdare Hukuku**, 5. bs., Ankara, Turhan Kitabevi, 2016, s. 200.

hükümleridir³². Kamu hukuku tüzel kişilerinin kamu yararı amacını gütmesi ve bir kamu hizmeti sunuyor olması, faaliyetlerinde kamu gücünü kullanmasına imkân tanımaktadır ve her bir kamu tüzel kişisi kendi faaliyet alanı ile ilgili olarak kanuna dayanan düzenleyici işlem yapabilmekte iken özel hukuk tüzel kişileri ancak üyeleri veya ortakları için bağlayıcı işlem tesis edebilmektedirler³³. Kamu hukuku tüzel kişileri, özel hukuk tüzel kişilerinden farklı olarak sadece kamu yararına hareket edebilirler³⁴. Bu kapsamda kamu hukuku tüzel kişileri, özel hukuk tüzel kişilerinin yararlanmakta olduğu tüm hakları kullanabilmektedirler ve özel hukuk tüzel kişilerinin birçok alanda sahip olamayacağı üstün yetkiler ile donatılmışlardır³⁵. Kamu hukuku tüzel kişileri bu üstünlük ve ayrıcalıkları nedeniyle özel hukuk tüzel kişilerine oranla daha sıkı bir denetime tabidirler ve bu anlamda özel hukuk tüzel kişileri, kamu hukuku tüzel kişilerine göre daha özerk ve özgürdürler³⁶. Son olarak özel hukuk tüzel kişilerinin faaliyet konuları kurucuları tarafından serbestçe belirlenebilmekte iken kamu tüzel kişilerinin faaliyetleri ise mevzuatla belirlenmiştir³⁷.

(2) Tüzel Kişi Olarak Türkiye Futbol Federasyonu

27.05.1988 tarihinde kabul edilen 3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun³⁸ ile kurulan TFF'nin hukuki niteliği ilk kurulduğu günden bu yana büyük tartışmalara neden olmuş, doktrinde ve yargı içtihatlarında TFF'nin kamu hukuku tüzel kişisi mi yoksa özel hukuk tüzel kişisi mi olduğu hususunda birtakım tartışmalar yaşanmıştır³⁹.

³² Atay, **a.e.**

³³ Atay, **a.e.**, s. 199; Yıldırım, Yasin, Karan, Özdemir, Üstün, Tekinsoy, **a.e.**

³⁴ Akyılmaz, Sezginer, Kaya, s. 243, 244. Tan da bu farklılığın altını çizmiş, ayrıca özel hukuk kişilerinden de kamuya yararlı faaliyette bulunanların varlığından bahsetmiştir (Tan, **a.e.**, s. 110.).

³⁵ Özay, **Günışığında Yönetim**, s. 123; Tan, **a.e.**, s. 111; Yıldırım, Yasin, Karan, Özdemir, Üstün, Tekinsoy, **a.e.**

³⁶ Özay, **Günışığında Yönetim**, s. 124.

³⁷ Bu farklılığı öne süren yazarlar kamu hukuku tüzel kişilerinin hukuken tayin edilen alanlar dışında faaliyet gösteremeyeceklerini de belirtmektedirler (Yıldırım, Yasin, Karan, Özdemir, Üstün, Tekinsoy, **a.e.**).

³⁸ 14.06.1988 tarih, 19842 sayılı RG.'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

³⁹ Doktrinde TFF'nin tüzel kişiliği konusunda ortaya atılan görüşler ile bu konudaki tartışmalar için bkz.: s. 11 vd.

3461 sayılı Kanunun 1. maddesinde kanunun amacının “profesyonel futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kaidelere göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türk futbolunu yurt içi ve yurt dışında temsil etmek üzere, özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip Türkiye Futbol Federasyonunun teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemek” olduğu belirtilmiştir.

17.06.1992 tarihinde kabul edilen 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un⁴⁰ 1. maddesinde tanımı verilen TFF’nin başına “özerk” eklemesi yapılmış ve bu tanım hâlihazırda yürürlükte olan 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’da da aynı şekilde korunmuştur. Görüldüğü üzere, kanun koyucu tarafından TFF’nin tüzel kişiliği hakkında bir sınıflandırmada bulunulmaktan kaçınılmış, yalnızca özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip özerk bir tüzel kişi olduğunun belirtilmesiyle yetinilmiştir.

TFF’nin tüzel kişiliği hakkındaki görüşümüzü açıklamadan önce doktrinde bu konudaki farklı fikir ve görüşleri, ardından yüksek yargı mercilerinin TFF’nin tüzel kişiliği hakkında vermiş olduğu birbiriyle çelişen yargı kararlarını inceleyeceğiz.

Günel ve Küçükgüngör, TFF’nin kamu kurumlarına özgü bir terimle “özerk” olarak belirtilmesinin, TFF’nin bütün faaliyet ve işlemlerinin spordan sorumlu devlet bakanlığının gözetim ve denetimine tabi olmasının⁴¹, TFF’nin hukuki, idari ve mali statüye sahip bir hizmet yerinden yönetim kuruluşu olarak kabul edildiğini gösterdiğini ileri sürerek, mevcut haliyle TFF’nin atipik bir hukuki yapıya sahip olduğunu belirtmişlerdir⁴².

⁴⁰ 03.07.1992 tarih, 21273 sayılı RG.’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

⁴¹ TFF’nin yönetimi ve denetimi ile ilgili Spordan Sorumlu Devlet Bakanı’na verilen yetkiler 29.11.2007’de kabul edilen 5719 sayılı Kanun ile kaldırılmış olup, hâlihazırda yürürlükte olan 5894 sayılı Kanun ile de bu değişiklik aynen korunmuştur.

⁴² A. Nadi Günel, Erkan Küçükgüngör, “Türk Spor Teşkilatının Hukuki Yapısı”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, 1998/3, s. 1056 vd.

Devecioğlu ise TFF'nin kamu hizmetine bir tüzel kişilik verilmek suretiyle yerinden yönetim kuruluşu olarak oluşturulduğunu, her ne kadar özel hukuka tabi olsa da kamu hukuku tüzel kişisi olduğunu, personelin ve mali statüsünün diğer kamu tüzel kişilerinden farklılık göstermesinin sonucu değiştirmediğini belirtmiştir⁴³.

Çolak, TFF'nin özerk olarak tanımlanmış olmasının aslında kanun koyucu tarafından bir kamu tüzel kişiliği olarak algılandığını belirterek, TFF'nin özel hukuka tabi ve özerk olarak tanımlanmasının kamu düzeni ve kamu yararı açısından idarenin müdahale etme talebiyle, uluslararası futbol yapılanmalarıyla olan ilişkilerin ve bağlantıların getirdiği yükümlülüklerin dengelenmesi çabasıdan doğduğunu ifade etmiştir⁴⁴.

Özay, bazı kuruluşların özel hukuk hükümlerine tabi tutulması onların her koşulda özel hukuk tüzel kişisi oldukları anlamını taşımayacağını belirtmiş, TFF'nin kamu hukukundan etkilenen bir tüzel kişi olduğunu, yerine getirdiği hizmetin ise virtüel kamu hizmeti⁴⁵ olduğunu öne sürmüştür⁴⁶.

⁴³ Sebahattin Devecioğlu, **Türkiye Futbol Federasyonunun Özerkliği**, s. 6, (Çevrimiçi), https://www.academia.edu/288525/TÜRKİYE_FUTBOL_FEDERASYONUNUN_ÖZERKLİĞİ, 26 Ocak 2018.

⁴⁴ N. İlker Çolak, **“Türkiye Futbol Federasyonunun Özerkliği ve İdari Denetim”**, s. 3, (Çevrimiçi), <http://www.ilkercolak.com.tr/turkiye-futbol-federasyonunun-ozerkligi-ve-idari-denetim/>, 26 Ocak 2018.

⁴⁵ Virtüel kamu hizmetinin Fransız İdare Hukuku Öğretisinde Conseil d'Etat içtihadına dayanarak geliştirilen bir kuram olduğu belirtilmektedir (Özay, **Günüşğinde Yönetim**, s. 226, Özay, **Devlet**, s. 34.). Halkın günlük, kolektif ihtiyaçlarını karşılamak üzere gösterdiği bazı faaliyetlerin bir yandan idare ile diğer yandan yollar, rıhtımlar, akarsular, atmosfer gibi kamu emlaki ile özel bir ilişkisi bulunması dolayısıyla kamu hizmetine dönüşebilecekleri ve virtüel kamu hizmetin olarak adlandırılacakları belirtilmiştir (Özay **Günüşğinde Yönetim** s. 226, Özay, **Devlet**, s. 34.). Özel öğretim kurumları, minibüs gibi özel kişiler tarafından yürütülen toplu taşıma faaliyetleri kamu hizmeti olarak düzenlenmemiş olmasına rağmen virtüel kamu hizmeti olarak kabul edilmektedir. Bu tür faaliyetlerin virtüel kamu hizmeti olarak değerlendirilmesinin bu faaliyetlerin denetiminde kendisini gösterdiği, İdarenin bu tür hizmetleri yürüten özel hukuk kişilerine yüklediği ifade edilmektedir. Bu şekilde aslında organik olarak kamu hizmeti olmayan bir özel faaliyete maddi niteliği dikkate alınarak kamu hizmeti yükümlülükleri getirildiği belirtilmektedir (Yıldırım, Yasin, Karan, Özdemir, Üstün, Tekinsoy, **a.e.**, s. 650, 651.).

⁴⁶ İlhan Özay, “Futbolda “Özelleştirme””, **İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi**, S. 1-3, Yıl 11, İstanbul, 1990, s. 33 vd.

Berk ise, Anayasa'nın 59. maddesi⁴⁷ uyarınca TFF'nin faaliyetinin kamu hizmeti olduğunu öne sürmüştü⁴⁸, 3813 sayılı Kanun uyarınca TFF'nin gerekli görülen ülkelerde federasyon temsilciliklerinin açılması veya kapatılması ile ilgili olarak Dışişleri Bakanlığı'nın görüşünün alınması, spordan sorumlu Bakanın kararına bağlı olması⁴⁹ ve müsabaka görevlilerinin herhangi bir saldırıya maruz kalmaları halinde veya işledikleri suçlar bakımından Devlet memurlarına ilişkin hükümlerin uygulanacağına dair hüküm nedeniyle TFF'nin kamu hukukundan etkilenen tüzel kişilik olduğunu belirtmiştir⁵⁰. Yazar ayrıca, TFF'nin hizmeti yerine getirirken kamusal mallardan istifade etmesi, birçok muafiyetten yararlanması ve milli bir ihtiyacı karşılaması nedeniyle virtüel kamu hizmeti yerine getirdiğini ileri sürmüştür⁵¹.

Özelçi, Türk Hukuk sisteminde özel hukuk tüzel kişilerinin Türk Ticaret Kanunu kapsamında düzenlenen ticari ortaklıklar ile Türk Medeni Kanunu kapsamında düzenlenen dernek ve vakıflardan ibaret olması ve TFF'nin ne bir ticari ortaklık, ne bir dernek ne de bir vakıf niteliğini haiz olması nedeniyle özel hukuk tüzel kişisi olamayacağını savunmuştur⁵².

TFF'nin kamu hukuku tüzel kişisi olduğunu savunan yazarlar karşısında bazı yazarlar ise TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olduğunu savunmuşlardır. Ağar'a göre 3813 sayılı Kanunun 1. maddesinde yer alan tanımlamada TFF'nin bir tüzel kişilik olduğu, ancak bu tüzel kişiliğin, TFF'nin aynı zamanda özel hukuk hükümlerine tabi

⁴⁷ T.C. Anayasası md. 59:

B. Sporun geliştirilmesi ve tahkim

Madde 59 – Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.

Devlet başarılı sporcuyu korur.

(Ek fıkra: 17/3/2011-6214/1 md.) Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz.

⁴⁸ Kahraman Berk, “Türkiye Futbol Federasyonunun Türk İdare Teşkilatı İçindeki Yeri”, **İÜHFİM**, C. LXIV, 2006, s. 15.

⁴⁹ TFF'nin yönetimi ve denetimi ile ilgili Spordan Sorumlu Devlet Bakanı'na verilen yetkiler 29.11.2007'de kabul edilen 5719 sayılı Kanun ile kaldırılmış olup, hâlihazırda yürürlükte olan 5894 sayılı Kanun ile de bu değişiklik aynen korunmuştur.

⁵⁰ Berk, a.g.m., s. 23.

⁵¹ Berk, a.g.m.

⁵² Aytaç Özelçi, **Türkiye Futbol Federasyonu'nun Türk Hukukundaki Yeri**, Ankara, Seçkin Yay., 2010, s. 97, 98.

kılınması karşısında özel hukuk tüzel kişiliği olduğu sonucuna ulaştığını ifade etmiştir⁵³. Ertaş ve Petek'e göre ise TFF'nin ilk oluşumunda dernek birliği olarak kurulduğunu, futbol kulüplerinin özel dernek statüsünde olduğuna göre, onların bir araya gelmelerinin özel bir birlik şekli olan federasyon olduğunu, bu birliğin kanunla kurulması ve kamusal hizmetler yürütmesi onun özel hukuk tüzel kişisi olma niteliğine zarar vermeyeceğini belirtmişlerdir⁵⁴. Yazarlar ayrıca 3813 sayılı Kanunu değiştiren 5719 sayılı Kanun⁵⁵ ile Devletin TFF üzerindeki yönetim ve denetim yetkisinin etkisizleştirilmesi, 5894 sayılı Kanun ile bu gelişimin son halini almasıyla TFF'nin özel statüde kurulan bir dernek olma niteliğini pekiştirdiğini öne sürmüşlerdir⁵⁶. Serozan ise TFF'nin kamu hukuku, özel hukuk tüzel kişisi ve dernek, vakıf, şirket karması, kırması olduğunu ifade etmiştir⁵⁷.

Doktrinde yer alan söz konusu tartışmaların yanında yüksek yargı mercilerince farklı tarihlerde TFF'nin hukuki niteliği hakkında verilen kararlarda bir tutarlık bulunmadığını ifade etmek gerekir. Danıştay 10. Dairesi, 20.02.1991 tarihinde vermiş olduğu bir kararda⁵⁸ 3461 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte TFF'nin özel hukuk tüzel kişiliğine dönüştüğü belirtilmiştir⁵⁹. Danıştay, söz konusu kararı üzerinden 4 aylık bir süre dahi geçmeden vermiş olduğu bir başka karar ile 3461 sayılı Kanunun 1. maddesinde TFF'nin özel hukuk hükümlerine tabi olduğunun hükme bağlanmış olmasının salt bu nedenle Federasyonca ya da Federasyon bünyesinde yer alan kurullarca tesis edilen işlemlerin idari işlem olması niteliğini ortadan kaldırmayacağını belirtmiştir⁶⁰. Bununla birlikte, Danıştay 14.06.2001 tarihinde vermiş olduğu karar ile 3813 sayılı Kanuna göre TFF'nin genel idarenin

⁵³ Serkan Ağar, "Türk Spor İdaresinde Türkiye Futbol Federasyonu'nun Yeri ve İşlevi -Kurumsal İnceleme-", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 63, 2006, s. 306, 307.

⁵⁴ Şeref Ertaş, Hasan Petek, **Spor Hukuku**, Ankara, Yetkin Yay., 2011, s. 200.

⁵⁵ 5719 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 04.12.2007 tarih, 26720 sayılı RG.'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

⁵⁶ Ertaş, Petek, **a.e.**, s. 200, 201.

⁵⁷ Serozan, **a.e.**, s. 31.

⁵⁸ Danıştay 10. Dairesi'nin 20.02.1991 tarih, 1989/2924 E., 1991/547 K. sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, S. 82-83, yıl 22, 1992.

⁵⁹ Özelçi, **a.e.**, s. 95, 96.

⁶⁰ Danıştay 10. Dairesi'nin 17.06.1991 tarih, 1991/1149 E., 1991/2286 K. sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, S. 84-85, yıl 22, 1992.

dışında kalan bir özel hukuk tüzel kişisi niteliğinde olduğuna hükmetmiştir⁶¹. Yargıtay ise 04.07.1995 tarihinde vermiş olduğu bir karar ile 3813 sayılı Kanunun 1. maddesinde TFF'nin özel hukuk hükümlerine bağlı olduğunun açıkça belirtilmesi nedeniyle, TFF'nin kanunla kurulan bir dernek olduğuna karar vermiştir⁶².

Doktrindeki bazı yazarların görüşleri ile yüksek yargı mercilerinin vermiş oldukları kararlar incelendiğinde, TFF'nin tüzel kişiliği ile ilgili olarak tartışmaların devam ettiği ve henüz görüş birliğine varılamadığı görülmektedir. Bugüne kadar TFF'nin tüzel kişiliği hakkında kesin ve net bir yargıya varılamamasının en önemli nedeninin 3461, 3813 ve 5894 sayılı Kanunlarda TFF'ye ilişkin yapılan tanımlamalardan kaynaklandığı düşüncesindeyiz. 3461 sayılı Kanunda TFF'nin özel hukuk hükümlerine bağlı olduğu ile yetinilmiş, 3813 sayılı Kanun ile bu tanıma “özerk” ifadesi eklenmiş, 5894 sayılı Kanunda da 3813 sayılı Kanunda verilen tanım aynen korunmuş, ancak ne var ki her üç kanunda da TFF'nin tüzel kişiliği ile ilgili bir sınıflandırmaya gidilmemiştir.

Hâlihazırda yürürlükte olan 5894 sayılı Kanun kapsamında TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olarak kabul edilebilmesi mümkün değildir. Zira, Türk hukukunda özel hukuk tüzel kişileri kanun koyucu tarafından sınırlı olarak sayılmıştır. Türk hukukundaki tüzel kişilerin Türk Medeni Kanunu'nda düzenlenen dernek ile vakıflardan; Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen ticari ortaklıklardan ibaret olduğu hususunda şüphe bulunmamaktadır. TFF'nin 5894 sayılı Kanunun 1. maddesi ile ortaya konulan hukuki yapısı itibarıyla dernek, vakıf ya da bir ticari ortaklık olarak nitelendirilemeyeceği şüphesizdir.

Ayrıca, gerek 3813 sayılı Kanunda, gerekse de 3813 sayılı Kanunu yürürlükten kaldıran ve hâlihazırda yürürlükte olan 5894 sayılı Kanunda TFF'nin özerk olduğu ifade edilmiştir. Bir tüzel kişiliğe “özerk” sıfatını yüklemek o tüzel kişiliğin, idare ile yakın bir ilişkisi olduğunu ve bu yakın ilişkinin sınırlandırılması amacına ulaşılacak istendiğini göstermektedir. Nitekim TFF'ye yüklenen özerklik sıfatıyla birlikte

⁶¹ Danıştay 10. Dairesi'nin 14.06.2001 tarih, 1999/5415 E., 2001/2323 K. sayılı kararı, Özelçi, a.e.

⁶² Özelçi, a.e., s. 97.

TFF'nin görmekte olduğu hizmetin devletin denetiminden ve etkisinden uzaklaştırılması amaçlanmıştır.

Bu noktada TFF'nin gördüğü hizmetin bir kamu hizmeti⁶³ mi olduğu sorusunun da cevaplandırılması gerekmektedir. Anayasa'nın 59. maddesi uyarınca devlete Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağılıklarını geliştirmek adına tedbir almak ve sporun kitlelere yayılmasını sağılamak adına yükümlölükler yüklendiğı görölmektedir. Yine aynı maddenin 2. fıkrasında devletin başarılı sporcuları koruyacağı öngörölmüştür. Söz konusu anayasal düzenlemeler uyarınca, spor yönetiminin bir kamu hizmeti olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu anlamda, 5894 sayılı Kanun uyarınca Türkiye'de futbolu münhasır olarak yöneten TFF'nin yerine getirdiğı hizmetin bir kamu hizmeti olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır⁶⁴.

TFF'nin Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinden ayrılarak bağımsız bir tüzel kişilik kazanmasına yol açan 3461 sayılı Kanunda TFF üzerinde devletin gerek yönetim gerekse denetim anlamında büyük bir etkisi olduğu görölmekteydi. Ancak süreç içerisinde yapılan yasal düzenlemeler⁶⁵ ile devletin Türk futbolu ve dolayısıyla TFF üzerindeki etkisi gitgide azaltılmış nitekim bugün itibariyle devletin TFF üzerinde bir etkinliğı kalmamıştır.

Bu yasal düzenlemeler ile birlikte TFF'nin artık idare dışına çıkarıldığı düşünölebilir. Ancak devletin TFF üzerindeki etkisinin azaltılmasının en büyük sebebi hiç şüphesiz FIFA'nın futbolun özerk ve devlet etkisinden uzak olarak yönetilmesi ile ilgili olarak geliştirdiğı politikadan kaynaklanmaktadır. TFF'nin bu şekilde devletin etkisinden

⁶³ Anayasa Mahkemesince kamu hizmeti, devlet ya da diğerk kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, genel ve ortak gereksinimleri karşılamak, kamu yararı ya da çıkarını sağılamak için yapılan ve topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinlikleri olarak tanımlanmıştır (Anayasa Mahkemesi'nin 28.06.1995 tarih, 1994/71 E., 1995/23 K. sayılı kararı, 20.03.1996 tarih, 22586 sayılı RG.'de yayımlanmıştır.). Kamu hizmeti hakkında detaylı bilgi için ayrıca bkz.: Yıldızhan Yayla, **İdare Hukuku**, İstanbul, Beta Yay., 2010, s. 64 vd.; Tan, **a.e.**, s. 353 vd.; Akyılmaz, Sezginer, Kaya, **a.e.**, 597 vd.; Yıldırım, Yasin, Karan, Özdemir, Üstün Tekinsoy, **a.e.**, s. 637 vd.

⁶⁴ Bir tüzel kişiliğın görmekte olduğu faaliyetin aynı zamanda kamu hizmeti niteliğini barındırması, o tüzel kişiliğın başlı başına kamu hukuku tüzel kişisi olmasına yetmemektedir. Özel hukuk tüzel kişilerinin de kamu hizmeti görebileceğı şüphesizdir.

⁶⁵ Söz konusu yasal düzenlemelere "Türkiye Futbol Federasyonu'nun Özerkliği ve Bağımsızlığı" başlıklı bölümde değinilmiştir (Bkz.: s. 18 vd.).

arındırılmasının sağlanmasına yönelik yapılan yasal düzenlemeler de yine TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olmadığını başka bir açıdan ortaya koymaktadır.

TFF'nin kuruluş kanunlarında kamu hukukuna özgü bir kavram olan ve kamu hukuku tüzel kişileri için kullanılan “özerk” olarak ifade edilmesi, TFF'nin üzerindeki devlet gücünün azaltılması için bugüne kadar defalarca yasal düzenlemeler yapılmış olması, yine kuruluş kanunlarında TFF ile ilgili olarak hukukumuzda yer alan özel hukuk tüzel kişilik türlerinden herhangi biri ile benzerlik gösteren hiçbir ibareye yer verilmemesi hususları dikkate alındığında, 5894 sayılı Kanunun mevcut düzenlemeleri kapsamında TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olmadığını söylemek hiç de yanlış olmayacaktır. TFF'nin hâlihazırdaki yapısı ve işleyişi dikkate alındığında kamu hukuku tüzel kişiliğinin biraz daha ağır bastığı, yukarıda izah edilen tüm hususlar birlikte değerlendirildiğinde ise TFF'nin özel hukuk hükümlerine tabi kamu hukuku ile yakınlık gösteren kendine özgü yapılanmaya sahip bir tüzel kişilik olarak nitelendirilebileceği düşüncesindeyiz.

TFF'nin 5894 sayılı Kanun kapsamında hâlihazırda sahip olduğu tüzel kişilik statüsüne ilişkin açıklamalarımızdan sonra TFF için ideal olan tüzel kişilik modeli hakkındaki görüşümüzü belirtmek isteriz. Bu konuda öncelikle ifade etmek gerekir ki; 3461, 3813 ve 5894 sayılı Kanunların TFF'nin tanımına dair 1. maddeleri incelendiğinde kanun koyucunun TFF'yi ıslarla belirli bir tüzel kişilik haline getirmekten kaçındığı görülmektedir. Ayrıca, 3461 sayılı Kanunun yürürlüğünden günümüze kadar uzanan süreçte TFF'nin gittikçe devletin gözetim ve denetiminden uzaklaştırılmaya çalışıldığı yapılan kanun değişiklikleri ile açıkça ortaya konulmuştur⁶⁶.

Bunun yanında, günümüzde futbolun FIFA tarafından çıkarılan uluslararası düzenlemeler çerçevesinde yönetildiği ve anılan uluslararası kuruluşların üye federasyonlar ile ilgili getirmiş oldukları “özerk ve bağımsız olarak yönetilme yükümlülüğü” dikkate alındığında TFF'nin özel hukuk tüzel kişiliği statüsünde

⁶⁶ TFF'nin özerkliğine uzanan süreçte yapılan kanun değişiklikleri için bkz.: s. 21 vd.

olması gerektiği fikrini taşıyoruz. Nitekim kanun koyucu özellikle FIFA'nın üye federasyonların bağımsız olması gerektiği ile ilgili baskıcı görüşünü dikkate alarak TFF'yi devlet etkisinden uzaklaştırmak adına devamlı ve düzenli olarak TFF'nin kuruluş kanunlarını revize etmiştir⁶⁷. Bu doğrultuda, hâlihazırda yürürlükte olan 5894 sayılı Kanuna göre gerçekten de artık ülkemizde futbolu yöneten TFF üzerinde devletin herhangi bir etkinliği ve yaptırım gücü kalmadığı görülmektedir. Ancak ne var ki, git gide özel hukuk tüzel kişisi görünümüne bürünen TFF'nin kuruluş kanununda statüsünün net bir şekilde yer almaması bu bağımsızlığı somut olarak ortaya koyamamaktadır.

Anılan nedenlerle, kanımızca yeni bir yasal düzenleme ile TFF'nin statüsünün kuşkuyla yer vermeyecek bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir. Yapılacak olan yeni bir yasal düzenleme ile TFF'nin bir özel hukuk tüzel kişisi olarak düzenlenmesi gerektiği inancını taşımaktayız⁶⁸. Ayrıca, TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olarak kurulacağı yeni yasa ile tüm görev ve yetkilerinin aynen 5894 sayılı Kanunda olduğu gibi açık ve net olarak düzenlenmesi de gerekmektedir.

b. Türkiye Futbol Federasyonu'nun Özerkliği ve Bağımsızlığı

(1) Genel Olarak

TFF'nin tüzel kişiliği hakkında hukuki vasıflandırma yaparken yürürlükte olan mevzuat uyarınca özel hukuk tüzel kişisi olamayacağına dair gerekçelerden biri olarak TFF'nin kanun koyucu tarafından özerk olarak tanımlanmış olmasını

⁶⁷ Kamu hukuku tüzel kişiliği görünümünde olan bir tüzel kişiliği yapılan yasal düzenlemeler ile git gide özel hukuk tüzel kişiliğine yaklaştırmak yerine bu tüzel kişiliği doğrudan özel hukuk tüzel kişiliği olarak ortaya koymanın daha yerinde olacağı düşüncesindeyiz.

⁶⁸ Özel hukuk tüzel kişileri, Türk Medeni Kanunu'nda Dernek ve Vakıf olarak; Türk Ticaret Kanunu'nda ise ticari ortaklıklar olarak sayılmıştır. Bu noktada, TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olarak kurulması halinde gördüğü hizmetin bir bakıma kamu hizmeti olması ve amacının kar etmek olmadığı dikkate alındığında ticaret şirketi olarak kurulamayacağı düşüncesindeyiz. Bu bakımdan yeni bir yasa ile özel hukuk tüzel kişisi olarak kurulacak olan TFF'nin Türk Medeni Kanunu kapsamında düzenlenen bir tüzel kişilik olması gerekecektir. Vakıfların mal topluluğu olduğu dikkate alındığında ise TFF için en ideal tüzel kişilik modelinin dernek olduğu düşüncesindeyiz.

belirtmiştik⁶⁹. TFF'nin özerkliği hakkında açıklamalarda bulunmadan önce özerklik kavramının başlı başına ele alınması gerekmektedir.

Özerklik⁷⁰ genel anlamıyla; sosyal bir topluluğun ya da tüzel kişiliğin kendilerini yöneten kuralların tümünü ya da bir bölümünü bizzat saptayabilmeleri veya Anayasa ve kanunların çizdiği sınırlar içinde hareket edebilme özgürlüğü ve yetkisi olarak tanımlanmıştır⁷¹.

Özerklik ayrıca, kararlarını tek başına alıp herhangi bir başka makamın iradesine ihtiyaç olmaksızın, herhangi bir başka makamın direktif ve talimatı olmaksızın yasalar çerçevesinde hukuk düzeninde etki ve sonuçlar yaratabilme gücüne sahip olan kamu tüzel kişilerine özgü bir müessese olarak tarif edilmiştir⁷². Bir tanımda özerklik; hizmetlerin basit, çabuk, ekonomik ve daha iyi yürütülmesini sağlamak için tanınan bir araç olarak ifade edilmiştir⁷³.

Anayasa Mahkemesi bir kararında⁷⁴ özerkliği, genel anlamda ve yerel yönetimler açısından ayrı ayrı tanımlamıştır. Anılan kararda genel anlamda özerklik, sosyal bir topluluğun ya da tüzel kişiliğin kendilerini yöneten kuralların tümünü ya da bir bölümünü bizzat saptayabilmeleri veya anayasa ve yasaların çizdiği sınırlar içinde hareket edebilmek özgürlüğü ve yetkisi şeklinde belirtilirken, yerel yönetimler açısından özerklik ise anayasa ve yasaların belirlediği kamu hizmetlerinin önemli bir bölümünün yurttaşların yararına olarak, yerel yönetimlerin sorumluluğu altında yerine getirilmesi yetkisi olarak belirtilmiştir.

⁶⁹ Bkz.: s. 17.

⁷⁰ Türk Dil Kurumu'nun güncel Türkçe sözlüğünde özerklik bir topluluğun, bir kuruluşun ayrı bir yasaya bağlı olarak kendi kendini yönetme hakkı, muhtariyet, otonomi, otonomluk olarak tanımlanmıştır. (Çevrimiçi), http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a6bbc4d177b06.79562100, 26 Ocak 2018.

⁷¹ Açar, a.g.m., s. 205.

⁷² İstanbul Barosu, Spor Hukuku Enstitüsü, "**Sporda Özerklik**", Ed.: Kısmet Erkiner, İstanbul, İstanbul Barosu Yay., 2009, Celâl Erkut'un konuşması, s. 31.

⁷³ Tekin Çolakoğlu, E. Esra Erturan, "Spor Federasyonlarının Özerkleşmeleri ve Hukuksal Boyutunda Spor Hukuku Gereksinimleri", **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, Kış 2009, C. 8, S. 27, s. 326.

⁷⁴ Anayasa Mahkemesi'nin 22.06.1988 tarih, 1987/18 E., 1988/23 K. sayılı kararı, 26.11.1988 tarih, 20001 sayılı RG.'de yayımlanmıştır.

Danıştay, bir kararında⁷⁵ yerel yönetimlerin demokratik toplum düzeninin vazgeçilmez organlarından olduğunu belirtip, yerel yönetimleri merkezi idare dışında özerk, yerel gereksinimlere cevap verecek, karar verme yetkisine sahip, yönetim organlarından bir kısmı seçimle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımladıktan sonra; özerkliğin, merkezi yönetim ve yerel yönetim ilişkisinde dengenin iki yönetimden birinin aleyhine bozulmasını önlemek olduğunu belirtmiş ve anayasanın yerel yönetimlere özerklik tanımak suretiyle bu dengeyi korumaya çalıştığının altını çizmiştir.

Doktrin ve yüksek yargı mercilerince ifade edilen hususlar dikkate alındığında özerkliğin, bir tüzel kişiliğe anayasa ve kanunların çizmiş olduğu sınırlar çerçevesinde başkaca bir makamın emir ve talimatı olmaksızın hareket edebilme, karar alabilme ve hukuki sonuç yaratabilme, organlarının tamamını veya bir bölümünü kendiliğinden saptayabilme yetkilerini veren bir araç olarak tanımlanmasının uygun olacağı düşüncesindeyiz.

Özerkliğin iki farklı şekilde karşımıza çıktığı görülmektedir. Bunlardan birincisi idari özerklik, diğeri ise mali özerkliktir. İdari özerklik, özerk kuruluşların kendi organları aracılığıyla serbest olarak karar alabilmeleri olarak tanımlanmaktadır⁷⁶. Bunun en önemli sonucu da şüphesiz, özerk kuruluşların karar organlarının atama ile değil seçim ile iş başına gelmeleridir⁷⁷. Mali özerklik ise ayrı bir malvarlığına ve gelir kaynaklarını aldığı kararlar doğrultusunda harcama yetkisine sahip olmak olarak tanımlanmaktadır⁷⁸.

⁷⁵ Danıştay 10. Dairesi'nin 25.11.1998 tarih, 1996/5391 E., 1998/6116 K. sayılı kararı (Çevrimiçi), <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/10d-1996-5391.htm>, 26 Ocak 2018, **Danıştay Dergisi**, S. 100, yıl 29, 1999.

⁷⁶ Çolakoğlu, Erturan, **a.e.**

⁷⁷ Çolakoğlu, Erturan, **a.e.**; ayrıca bkz.: İstanbul Barosu, Spor Hukuku Enstitüsü, **a.e.**, Erkan Küçükgüngör'ün konuşması, s. 37.

⁷⁸ İstanbul Barosu, Spor Hukuku Enstitüsü, **a.e.**

(2) Türkiye Futbol Federasyonu’nun Özerkliği

Türkiye’de futbol 3461 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 14.06.1988 tarihine kadar 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun⁷⁹ ile kurulan, teşkilat, görev ve yetkileri belirlenen Spor Genel Müdürlüğü’ne bağlı Futbol Federasyonu tarafından yürütülmekteydi. Futbol Federasyonu’nun merkezi idareye olan bu bağılılığı diğer spor dallarına göre dünyada büyük bir ilerleme kaydeden futbolun gelişiminin önüne bir engel koymaktaydı. Bu noktada kanun koyucu 3461 sayılı Kanun ile TFF’yi merkezi idarenin dışına çıkarmış ve Türkiye’de futbolun tüzel kişiliğe sahip TFF tarafından özerk ve bağımsız olarak yönetilmesini amaçlamıştır.

3461 sayılı Kanun ile birlikte TFF, Spor Genel Müdürlüğü bünyesinden ayrılarak, kanunla kurulan bir tüzel kişilik vasfı kazanmış olsa da gerek 3461 sayılı Kanunda gerekse de 3461 sayılı Kanunu değiştiren kanun hükümleri ile 3461 sayılı Kanunu kaldıran 3813 sayılı Kanunda yer alan birtakım hükümler sebebiyle üzerindeki devlet baskısını bir türlü sona erdirememiştir.

Örneğin, 3461 sayılı Kanunun 7. maddesinde TFF başkanının Genel Kurul tarafından seçilecek 3 üye arasından Başbakan tarafından tespit edileceği belirtilmekteydi. 3461 sayılı Kanunu değiştiren 3524 sayılı Kanun⁸⁰ ile bu maddenin yürürlüğü ertelenerek Federasyon başkanının doğrudan Başbakan tarafından seçileceği hükmü getirilmişti. Yine 3461 sayılı Kanunun 26. maddesinde TFF’nin çalışma usul ve esasları ile kanunun uygulanmasına dair diğer hususların Yönetim Kurulu’nca hazırlanarak Bakanlar Kurulu’nca yürürlüğe konulacağı belirtilmekteydi. Anılan kanunun 27. maddesinde ise TFF’nin tüm faaliyet ve işlemlerinin Başbakanlığın gözetim ve denetimine tabi olduğu belirtilmekteydi.

⁷⁹ 28.05.1986 tarih, 19120 sayılı RG.’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

⁸⁰ 3524 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine Dair Kanun 18.03.1989 tarih, 20112 sayılı RG.’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Görüldüğü gibi, her ne kadar 3461 sayılı Kanun ile birlikte Türk futbolu yasal düzenlemeler dairesinde büyük bir aşama kaydetmiş olsa da 3461 sayılı Kanunun yürürlükte olduğu dönemde TFF'nin tam anlamıyla özerkliğinden söz etmek mümkün değildi. Zira kendi başkanını kendi genel kurulunda seçemeyen, tüm faaliyet ve işlemleri Başbakanlığın gözetim ve denetimine tabi olan bir kurumun ne idari ne de mali açıdan özerk olduğu söylenebilir.

03.07.1992 tarihinde yürürlüğe girerek 3461 sayılı Kanunu yürürlükten kaldıran 3813 sayılı Kanun ile Türk futbolunda yeni bir dönem başlamıştır⁸¹. 3813 sayılı Kanunun 1. maddesinde açıkça TFF'nin "özerk" olduğu belirtilmiştir.

Ancak önemle belirtmek gerekir ki, bir kurumun kanunda özerk olduğunun belirtilmesi o kurumu başlı başına özerk bir kurum haline getirmeye yetmemekte, bu özerkliğin ilgili kanunun diğer maddelerinde açıkça desteklenmesi ve vurgulanması gerekmektedir. Bu anlamda, 3813 sayılı Kanun ile 3461 sayılı Kanunun TFF başkanının Başbakan tarafından tespit edileceğine dair hükmü kaldırılarak, artık TFF başkanının bizzat TFF Genel Kurulu'na seçileceği hüküm altına alınmıştır⁸². Bu olumlu gelişmeye rağmen 3813 sayılı Kanun, 3461 sayılı Kanunun TFF'nin devlet tarafından denetlenmesinin önüne geçememiştir. 3813 sayılı Kanunun 31. maddesinde TFF'nin tüm faaliyet ve işlemlerinin spordan sorumlu Devlet Bakanlığının gözetimi ve denetimine tabi olduğu belirtilmiştir ki bu hüküm TFF'nin hala tam anlamıyla özerk bir kuruluş olmasının önünde büyük bir engel olmuştur.

⁸¹ 3461 sayılı Kanun TFF'ye yalnızca profesyonel futbolu yönetmek yetkisi vermekte iken amatör futbol Spor Genel Müdürlüğü'ne bağlı olmaya devam etmekteydi. Bu ikili yapı 3813 sayılı Kanun ile kaldırılmış ve artık profesyonel futbol ile amatör futbolu yönetme yetkisi münhasıran TFF'ye bırakılmıştır.

⁸² FIFA Statüsü (2016 Nisan)'nın 17. maddesinin 2. fıkrasında üye federasyonunun organlarının Federasyon bünyesinden seçileceği veya atanacağı belirtilerek, üye federasyon statülerinin seçim ya da atanma işlemlerinin tamamıyla özerk olmasını garanti edecek bir prosedür oluşturması gerektiği düzenlenmiştir. Ayrıca Statünün aynı maddesinin 3. fıkrasında üye federasyon organlarının 2. fıkra hükümlerine uygun olarak seçilmemesi ya da atanmaması durumunda FIFA tarafından tanınmayacağı, 4. fıkrasında ise 2. fıkra hükümlerine uygun olarak seçilmeyen ya da atanmayan organların aldığı kararların FIFA tarafından tanınmayacağı düzenlenmiştir. (Çevrimiçi), http://www.fifa.com/mm/document/affederation/generic/02/58/14/48/2015fifastatutesen_neutral.pdf, 26 Ocak 2018.

3813 sayılı Kanunun bazı hükümlerini değiştiren 4563 sayılı Kanunun⁸³ 12. maddesiyle spordan sorumlu Bakan'a, Başbakanlık Teftiş Kurulunca yapılacak inceleme ve soruşturma sonucunda görevi başında kalmasında sakınca görülen TFF Başkanı ve Yönetim Kurulu hakkında karar almak üzere Genel Kurul'u olağanüstü toplantıya çağırma yetkisi verilmiştir. Söz konusu bu hüküm de TFF'nin özerkliğine büyük ölçüde gölge düşürmüştür.

TFF ile ilgili olarak Türk hukukunda bu gelişmeler yaşanmakta iken, dünyada futbolu yöneten FIFA'nın üye futbol federasyonların tam anlamıyla özerk olarak yönetilmesi ile ilgili baskıları artmaya başlamış, hatta özerk olmayan üye federasyonların üyeliklerinin askıya dahi alınabileceği gündeme gelmiştir⁸⁴.

Bu bağlamda, 3813 sayılı Kanunu değiştiren 5719 sayılı Kanun ile TFF'nin özerkliği hakkında büyük adımlar atılmış, söz konusu kanunun 15. maddesi ile TFF'yi denetleme yetkisi devletten alınarak bağımsız denetçilere bırakılmış ve spordan sorumlu Bakan'ın TFF Genel Kurulu'nun olağanüstü toplantıya çağırma yetkisi kaldırılmıştır.

Hâlihazırda yürürlükte olan 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun da 5719 sayılı Kanun ile getirilen değişiklikleri muhafaza etmiş olup futbolun FIFA ve UEFA Statü ve Talimatlarına uygun şekilde yönetileceğine dair TFF'ye görev yüklemiştir. Belirtmek gerekir ki, FIFA Statüsü'nün 13/1-h ve 17/3. madde hükümlerinde özerkliğe yapılan atıf ile üye federasyonlara ülkelerinde futbolu özerk ve bağımsız olarak yürütmelerine dair büyük yükümlülükler getirilmiş, bu yükümlülüklerin ihlalinin yaptırımı olarak ise federasyonların FIFA üyeliklerinin iptal edileceği hüküm altına alınmıştır.

⁸³ 4563 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 20.04.2000 tarih, 24026 sayılı RG.'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

⁸⁴ FIFA Statüsü (2016 Nisan)'nın 13/1-h ve 17/1. maddelerinde her üye federasyonunun faaliyetlerini özerk bir şekilde ve üçüncü şahısların etkisi olmaksızın yürütüleceği düzenlenmiştir. Aynı husus UEFA Statüsü (2017 Eylül)'nin mükerrer 7. maddesinin 2. fıkrasında da belirtilmiştir. (Çevrimiçi), https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/OfficialDocument/uefaorg/WhatUEFAis/02/50/26/15/2502615_DOWNLOAD.pdf, 26 Ocak 2018.

Özetlemek gerekirse, 3461 sayılı Kanunun çıkarıldığı 1988 yılından 5894 sayılı Kanunun çıkarıldığı ve günümüze kadar uzanan sürecin sonunda TFF'nin kendi başkanını kendisi seçmesi, üzerinde idari denetimin bulunmaması, yasal düzenlemeler anlamında devlet baskısından kurtulması, hem mali hem de idari açıdan hiçbir kuruluşun gözetimine tabi olmaması, TFF'nin ülkemizde futbolu özerk bir şekilde yönettiğini ortaya koymaktadır.

B. Türkiye Futbol Federasyonu'nun Talimat Çıkarma Yetkisi ve Türkiye Futbol Federasyonu Talimatlarının Hukuki Niteliği

1. Genel Olarak

5894 sayılı Kanunun 1. ve 3. maddesi uyarınca ülkemizde futbolu münhasıran yönetme yetkisine sahip TFF, FIFA ve UEFA tarafından verilen kararları uygulamakla yükümlü olduğu gibi, FIFA ve UEFA tarafından yapılan futbol ile ilgili düzenlemeler çerçevesinde çıkaracağı talimatlar ile Türkiye'de futbol ile ilgili düzenleme yapma hak ve yetkisini de elinde bulundurmaktadır. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi ve sona ermenin sonuçlarının sağlıklı bir şekilde incelenebilmesi için anılan sözleşmeye ilişkin özel düzenlemelerin yer aldığı TFF Talimatlarının hangi yetki ile nasıl çıkarıldığının, TFF'nin talimat çıkarma yetkisinin kapsamının açıkça ortaya konulması gerekmektedir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi, PFSTT'de özel olarak düzenlenen bir sözleşme türüdür. Bu anlamda, TFF tarafından çıkarılan bir talimat ile hukukumuza kazandırılan profesyonel futbolcu sözleşmesi üzerinde inceleme yapabilmek ve bu Sözleşme'yi hukuki bir zeminde inceleyebilmek için TFF Talimatlarının hukuki niteliğinin irdelenmesi önem arz etmektedir. Bu çerçevede, özel hukuk hükümlerine tabi, özerk TFF'nin talimat çıkarma yetkisi ile çıkardığı talimatların hukuk sistemimiz içerisindeki yeri ve hukuki niteliğinin ortaya konulması gerekir.

2. Türkiye Futbol Federasyonu’nun Talimat Çıkarma Yetkisi

Türk sporunun hukuki yapılanmasının üç ana bölümde şekillendiği görülmektedir. Bu bölümlerden birincisi 3289 sayılı Kanun ile kurulan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nün sınırsız olarak düzenleme yapma yetkisinin bulunduğu spor dalları, ikincisi kanunla değil ama 3289 sayılı Kanuna dayanılarak 14.07.2004 tarih, 25522 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan çerçeve statü ile özerk hale getirilen spor dalları ve son olarak 5894 sayılı Kanun ile tam anlamıyla özerk hale getirilen futboldur⁸⁵.

Özerk spor federasyonlarını devlete bağlı diğer spor federasyonlarından ayıran en önemli özelliklerden birisi kendi kapsamları içinde yer alan spor dalına ilişkin olarak her türlü düzenlemeyi yapma ve bunları bağımsız şekilde uygulama yetkisidir⁸⁶. Bu itibarla, özerk spor federasyonlarının ilgili spor dalında uygulanacak kuralları koyarak, sporda başarıyı sağlayacak politikaları ve tedbirleri belirleme ve bu kurallara uyulmasını sağlama yetkileri bulunmaktadır⁸⁷.

TFF’nin futbolu en iyi şekilde yönetmesi ve ülkemizi dünyada futbol alanında en iyi şekilde temsil etmesi gibi önemli görevlerinin bulunması, bu görevlerini yerine getirebilmesi amacıyla futbol ile ilgili tüm düzenlemelerin çıkarılmasının münhasıran kendisine bırakılmış olması, özerk ve bağımsız bir tüzel kişilik hale getirilmesindeki en büyük etkenler olmuştur.

5894 sayılı Kanunun 3. maddesinin 1. fıkrasının c bendi ile TFF’ye FIFA ve UEFA’nın yetkili organları tarafından konulan kuralların gereği gibi uygulanmasını sağlamak ve ulusal talimatlar hazırlamak görevi ve yetkisi verilmiştir. Yine aynı

⁸⁵ Nadi Günel, “Türk Spor Yönetimi”, **Spor Hukuku Dersleri**, Ed.: Kısmet Erkiner, Ed. Yardımcısı: Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Yay., 2007, s. 216.

⁸⁶ Erkan Küçükgüngör, “Türkiye’de Spor İle İlgili Mevzuatın Değerlendirilmesi”, **Spor Hukuku Dersleri**, Ed.: Kısmet Erkiner, Ed. Yardımcısı: Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Yay., 2007, s. 229.

⁸⁷ Küçükgüngör, “Türkiye’de Spor”, s. 231. Özerkliğe sahip ulusal ve uluslararası spor federasyonlarının, birtakım siyasal ve yargısal denetimlere tabi olsalar dahi kendi spor dallarıyla ilgili olarak yasama yürütme ve yargı fonksiyonlarını elinde bulundurmaları nedeniyle “devletçik” olarak nitelendirilebileceği öne sürülmüştür (Küçükgüngör, “Türkiye’de Spor”, s. 230.).

kanunun 3. maddesinin 2. fıkrasında kanunun uygulanmasına dair diğer hususların FIFA ve UEFA kurallarına uygun olarak, Genel Kurulun yapacağı ve Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girecek TFF Statüsü ile Yönetim Kurulunun çıkaracağı talimatlar ile belirleneceği belirtilmiştir.

5894 sayılı Kanun ile futbolun tamamen özerk bir yapı içerisinde yönetilmesinin yasal düzenleme altına alınmasındaki en önemli nedenlerden biri FIFA ve UEFA’nın bu konuda üye federasyonlarına tolerans tanımaması, üye federasyonların ülkelerinde futbolu hiçbir idari denetim ve gözetim altında bulunmaksızın tam bir bağımsızlık halinde yönetmeleri gerektiğine dair düzenlemeleri ve tavrından kaynaklanmaktadır.

Bu noktada, FIFA’nın konuya ilişkin yasal düzenlemelerinden bahsetmek gerekecektir. FIFA Statüsü’nün 10. maddesinin 1. fıkrası uyarınca bir federasyonun FIFA’ya üye olabilmesi için, bulunduğu ülkedeki futbol faaliyetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesinden sorumlu olması gerekmektedir. Yine FIFA Statüsü’nün 13. maddesinin 1. fıkrasının d bendinde, üye federasyonların FIFA tarafından çıkarılan Statü ve diğer talimatlara ve FIFA’nın yargı mercilerince tesis edilen kararlara eksiksiz olarak uymakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

FIFA’nın söz konusu düzenlemeleri de dikkate alınarak, Türkiye’nin FIFA üyesi olarak, FIFA tarafından düzenlenen müsabakalara katılabilmesi, bir başka deyişle Anayasa’da güvence altına alınan sporun dünyada en çok ilgi ile takip edilen türü olan futbol ile ilgili olarak uluslararası arenada var olabilmesi için söz konusu yükümlüklerin özerk TFF eliyle yerine getirilmesi kaçınılmaz olmuş ve bu itibarla TFF’ye Genel Kurul’da kabul edilecek Statü ve Yönetim Kurulu’nca çıkarılacak talimatlar ile futbol hakkında gerekli tüm yasal düzenlemelerde bulunmak yetkisi verilmiştir.

FIFA’nın çıkarmış olduğu statü ve talimatların da etkisiyle ülkemizde futbol ile ilgili olarak tüm yasal düzenlemeleri yapma yetkisinin münhasıran TFF’ye bırakılması, TFF üzerinde hiçbir idari gözetim ve denetimde bulunulamaması gibi hususların hukuki anlamda kabul edilebilir bir gerekçesi olması gerekmektedir. Nitekim

doktrinde Baykal, Devletlerin bazı uluslararası spor kuruluşlarına tolerans göstermelerinin, bunun bir inançtan değil, sporu insan hakları temelinde bireyin kendisini geliştirme, eğitim ve kültür ve sağlıklı yaşam hakkı olarak görmelerinden kaynaklandığını belirtmiştir⁸⁸. Gerçekten de FIFA'nın devleti TFF'ye bu denli geniş yetkiler vermeye zorlaması, anayasal bir hak olan sporun bir türü olan futbolun en iyi şekilde yönetilmesi ve yürütülmesinin temini amacına hizmet etmektedir. Bu anlamda, devletin TFF'ye vermiş olduğu talimat çıkararak futbolu yönetme yetkisinin kamu düzenine aykırılık teşkil etmediği, hatta kamu düzeninin bir gereği olduğu düşüncesindeyiz.

Sonuç olarak TFF, 5894 sayılı Kanunun 3. maddesinin 2. fıkrası ile bu kanunun uygulanmasına ve kanunda yer almayan diğer hususlara dair TFF Genel Kurulu tarafından futbola ilişkin düzenlemelerin yapıldığı TFF Statüsü'nün TFF Yönetim Kurulu'na vermiş olduğu yetki ile Türkiye'de futbol ile ilgili olarak her türlü düzenlemeyi TFF Statüsünde belirtilen esaslar çerçevesinde TFF Talimatları adı altında yapma yetkisini münhasıran elinde bulundurmaktadır.

3. Türkiye Futbol Federasyonu Talimatlarının Hukuki Niteliği

5894 sayılı Kanunda TFF Genel Kuruluna statü, TFF Yönetim Kuruluna ise statü çerçevesinde talimat çıkarma gibi önemli görev ve yetkilerin verilmiş olduğu görülmektedir⁸⁹. Nitekim TFF Genel Kurulu söz konusu kanun uyarınca bir statü

⁸⁸ Ferit Hakan Baykal, "Spor Kuruluşlarının Uluslararası Hukuktaki Yeri", **Spor Hukuku Dersleri**, Ed.: Kısmet Erkiner, Ed. Yardımcısı: Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Yay., 2007, s. 432. Devletlerce FIFA tarafından futbol ile ilgili konulan kurallara tolerans gösterilmesi ve devletlerin FIFA'nın uluslararası nitelik arz eden futbola ilişkin kurallarının üye federasyonlarca eksiksiz olarak uygulanmasına izin vermesi, devletlerin evrensel bir spor dalı olan futbolun dünyanın her ülkesinde aynı kurallara tabi olmasını ve bunun devlet etkisi ile değil, FIFA'nın etkisi ile gerçekleşmesi düşüncesini benimsediklerini göstermektedir.

⁸⁹ 5894 sayılı Kanun md. 3/2: "TFF'nin teşkilat, görev ve yetkileri, teşkilatın çalışma usul ve esasları, oluşturulacak diğer kurul ve birimler, merkez, yurt içi ve yurt dışı teşkilat birimlerinin görevleri ile bu Kanunun uygulanmasına dair diğer hususlar; TFF'nin üyesi bulunduğu FIFA ve UEFA kurallarına uygun olarak, Genel Kurulun yapacağı ve Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girecek TFF Statüsü ile Yönetim Kurulunun yapacağı ve aksi kararlaştırılmadığı sürece TFF'nin resmi internet sitesinde yayımlandığı gün yürürlüğe girecek talimatlarla belirlenir."

hazırlamış ve bu statü resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir⁹⁰. Söz konusu statünün çizmiş olduğu sınırlar çerçevesinde TFF Yönetim Kurulu da FIFA ve UEFA talimatlarına uygun olarak Türkiye’de futbolun etkin bir şekilde yürütülebilmesi için gerekli görülen talimatları hazırlamış ve söz konusu talimatlar TFF internet sitesinde yayınlanarak yürürlüğe girmişlerdir⁹¹.

Statü ve talimat kavramlarının hukuk sistemimize yabancı kavramlar olduğunu söyleyebiliriz. Zira söz konusu statü ve talimatların futbol ile ilgili konularda birtakım bağlayıcı hükümler ihtiva ettiği düşünüldüğünde ve böylesine özellikleri haiz hukuk normlarının klasik normlar hiyerarşisinde yer almıyor olması, bu statü ve talimat kavramlarının bağlayıcılık gücünü nereden kazandığı sorusunu gündeme getirmektedir.

5894 sayılı Kanunun 2. maddesinin 1. maddesinin “i” bendinde TFF Statüsü; bu kanunda belirtilen usul ve esaslar ile kanunun uygulanmasına yönelik diğer hususlara dair Genel Kurul tarafından yapılan futbola ilişkin düzenleme olarak tanımlanmıştır. Aynı maddenin “j” bendine talimat; TFF Statüsü ve söz konusu Statünün çizdiği çerçevede Yönetim Kurulu tarafından yapılan düzenleme olarak belirtilmiştir. Görüldüğü üzere, “j” bendinde yer alan tanım dikkate alındığında TFF Statüsü’nün de bir talimat olduğu, ancak diğer talimatların TFF Statüsü’nün çizdiği çerçevede çıkarılacağı düzenlenmekle TFF Statüsü’nün diğer talimatlardan daha üst bir hukuk normu olduğu ortaya konulmuştur.

Statü ile talimat arasındaki bu hiyerarşik ilişki dikkate alındığında TFF Statüsü, TFF tarafından çıkarılan talimatlara göre daha üsttedir. Buna göre, TFF Yönetim

⁹⁰ TFF Statüsü için bkz.: <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TFF-KANUN-STATU/TFF-Statusu.pdf>, (Çevrimiçi), 26 Ocak 2018.

⁹¹ TFF Yönetim Kurulunca hazırlanan talimatlar için bkz.: (Çevrimiçi), <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=132>, 26 Ocak 2018. Kocasakal, spor hukukunun daha çok bir talimat hukuku olarak nitelemenin yanlış olmayacağını belirterek, sportif faaliyetlerin çerçevesini daha çok kanunlar çizmekle birlikte, çerçevenin içi daha çok ilgili federasyonların çıkarttıkları talimatlarla doldurulmakta olduğunu ifade etmiştir. Ümit Kocasakal, “Spor Hukukunun Özellikleri Çerçevesinde Tahkim Yargılaması ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu”, **İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı**, Hazırlayanlar: Celal Ülgen – Coşkun Ongun ve İstanbul Barosu Spor Hukuku Komisyonu, 2007, s. 42.

Kurulunca çıkarılan talimatların TFF Statüsü'ne aykırı olamayacağı, başka bir deyişle TFF Yönetim Kurulu'nun TFF Statüsü'nde belirtilmeyen hususlar ile ilgili olarak talimat çıkaramayacağı rahatlıkla söylenebilecektir⁹².

TFF Statüsü ile TFF Talimatları arasındaki hiyerarşik ilişki bu olmakla birlikte, statü ve talimat kavramları Türk hukuk sistemine yabancı kavramlardır. Statü ve talimat kavramlarının Türk normlar hiyerarşisindeki tüzük ve yönetmelik olarak algılanması gerektiğine dair bir görüş belirtilmiştir⁹³. Kanımızca statü ve talimat kavramlarını Türk normlar hiyerarşisi içerisinde yer alan türlerin içerisine sokmaktan ziyade, gücünü FIFA ve UEFA gibi uluslararası kuruluşlardan alan spor hukukuna ve özelde futbol hukukuna ilişkin düzenlemelerin hukuk sistemindeki yeri ve öneminin yine spor hukukunun kendine özgü yapısı dikkate alınarak belirlenmesi gerekmektedir.

Tarihsel olarak çok eskilere dayanan ve artık günümüz dünyasında büyük bir ekonomik boyut kazanan sporun hukuksal olarak da sağlam bir çerçevede düzenlenmesi ihtiyacı kaçınılmaz olmuştur. Nitekim yaşanan birtakım toplumsal olaylar ile Avrupa Birliği Adalet Divanı tarafından yakın zaman önce verilen birtakım kararlar ile spor hukuku özerk ve sui generis bir yapı kazanmıştır⁹⁴. Sporun hukukileşmesi bağımsız kuruluş ve otoritelerce yönetilmeye başlaması sonucunu doğurmuştur⁹⁵.

Sporun kendisine özgü yapısı, yönetiminin uzmanlık gerektirmesi ve etkin çözümlerin sporu yöneten kurumların iç mekanizmaları yoluyla gerçekleştirilmesi ihtiyacı dünyada spor hukukuna ilişkin uluslararası boyutta düzenlemeler yapılması ihtiyacını doğurmuştur. Bu noktada spor hukuku ile ilgili yapılan kapsamlı bir

⁹² Selçuk Öztekin, "Bir Alt Lige İndirme Cezasının Türk (Spor) Hukukunda Yarattığı Fırtına", **Ankara Barosu Dergisi**, 2011/4, s. 304.

⁹³ Erdener Yurtcan, "Ulusal ve Uluslararası Boyutta Futbol Hukuku", **İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı**, Hazırlayanlar: Celal Ülgen – Coşkun Oğun ve İstanbul Barosu Spor Hukuku Komisyonu, 2007, s. 10.

⁹⁴ Kadir Gürten, S. Ege Erenel, "Lex sportiva: Spor Hukukunun Küreselliği", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 3, S. 1., 2012, s. 298. Yazarlar bu süreçle ilgili olarak Avrupa Birliği Adalet Divanı tarafından tesis edilen Bosman, Meca-Medina, Kolpak kararları ile ayrıca Nice Deklerasyonu, "White Paper On Sport" ve Lizbon Antlaşması gibi siyasi metinlerin spor hukukunun bağımsızlığını koruma altına aldığını belirtmiştir.

⁹⁵ Gürten, Erenel, a.g.m., s. 299.

tanımdan bahsetmek uygun olacaktır: *“Uluslar üstü ve özerk bir düzenle idare edilen, yargısal ve hükmi temelini gönüllü olarak dâhil olunan uluslar arası federasyon ve kuruluşların düzenleyici işlem ve kurallarından alan, kendi idaresini tesis etmiş bulunan, kendine özgü yargı, denetim ve disiplin mekanizmaları olan ve kendi otoritesini kabul eden tüm kişi ve kuruluşlar açısından bağlayıcı nitelik arz eden bir disiplindir.”*⁹⁶

Dünyada bugün gelinen noktada, sporun artık devletin gözetim ve denetim altında bulunmamasına yönelik eğilimin sonucu olarak bağımsız spor federasyonlarınca yönetilmesi, bu bağımsız federasyonların kıtalarına göre ilgili spor konfederasyonlarının⁹⁷ bağlı olması, yine federasyonlar ile konfederasyonların uluslararası birliklere⁹⁸ üye olması, anılan kuruluşların spor ile ilgili olarak her türlü düzenlemeyi yapma hakkına sahip olmaları ve başta Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) olmak üzere sportif uyuşmazlıklar ile ilgili yargılama yetkisine sahip tahkim mahkemelerinin vermiş olduğu kararlar sonucunda zengin bir içtihadın oluşturulması, tüm bunların “lex sportiva” olarak adlandırılmasını sağlamıştır⁹⁹.

Gerçekten de sporun dünyada artık büyük bir sektör haline gelmesi, spor hukuku alanında yetkili kuruluşlar tarafından çıkarılan kural ve talimatların ulusalüstü bir nitelik arz etmesini sağlamış, yerel federasyonlarca bağlı oldukları ulusalüstü kuruluşlar tarafından öngörülen düzenlemelere uygun olarak yapılan hukuki düzenlemeler de bu ulusalüstü genel düzenleyici kuralların iç hukukta doğrudan uygulanabilmesi yolunu açmıştır.

Sporun ve dolayısıyla sporun dünyada en çok ilgi ile takip edilen ve en büyük ekonomik değer arz eden türü olan futbolun yukarıda anılan hukuki çerçevede ele alınmasının sonucu olarak, ülkemizde TFF tarafından çıkarılan statü ve talimatların

⁹⁶ Gürten, Erenel, s. 300.

⁹⁷ Futbolda Asya kıtasında AFC, Afrika kıtasında CAF, Kuzey Amerika, Orta Amerika ve Karayiplerde CONCACAF, Güney Amerika kıtasında CONMEBOL Okyanusya kıtasında OFC, Avrupa kıtasında UEFA.

⁹⁸ Futbolda FIFA.

⁹⁹ Gürten, Erenel, s. 297. Lex sportiva hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Lorenzo Casini, “The Making of a Lex Sportiva by the Court of Arbitration for Sport”, **German Law Journal**, C. 12, S. 5, s. 1317-1340.

tüzük veya yönetmelik olarak değerlendirilmekten ziyade spor hukukunun kendine özgü yapısı ile lex sportiva kavramı dikkate alınarak, genel anlamda düzenleyici, ancak uygulandığı kişiler bakımından bağlayıcı olan hukuk normları olduğunu söylemek hiç de yanlış olmayacaktır. Nitekim 5894 sayılı Kanun ile TFF'ye verilen söz konusu önem arz eden talimat çıkarma yetkisi, sporun uluslararası ve hatta ulusalüstü boyutunun bir sonucudur. TFF tatarından çıkarılan statü ve talimatların, Türkiye'deki futbol hukuku alanındaki uyuşmazlıklarda öncelikle uygulanması gereken düzenlemeler olduğu şüphesizdir¹⁰⁰.

Tüm bu açıklamaların yanında TFF Statüsü ve Talimatlarında yer alan hükümlerin hizmet sözleşmesi niteliğini haiz profesyonel futbolcu sözleşmesine doğrudan uygulanabilmesi, statü ve talimatlarda yer alan hükümler ile 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun¹⁰¹ hizmet sözleşmesine ilişkin genel hükümleri başta olmak üzere diğer kanunlar karşısındaki durumunun irdelenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Zira 5894 sayılı Kanunda özerk olduğu belirtilen bir tüzel kişilik eliyle ortaya konulan talimatların doğrudan uygulanabilmesi hiç şüphesiz bu sistemin hukuki bir zemin üzerinde işletilmesini zorunlu kılmaktadır. Bize göre bu husus özel - genel kanun ilişkisi çerçevesinde açıklanmalıdır. 5894 sayılı Kanun futbol ile ilgili tüm düzenlemeleri TFF'ye bırakmıştır. Belirtmek gerekir ki, kanun koyucu TFF'nin statü ve talimatlar ile ilgili olarak belirlemiş olduğu futbola ilişkin tüm mevzuatı sistematik bir biçimde 5894 sayılı Kanun içerisine yerleştirebilirdi ve bu bağlamda 5894 sayılı Kanunun Türk Borçlar Kanun yanında futbola ilişkin özel hükümler içeren bir kanun olmasını sağlayabilirdi. Ne var ki ulusalüstü bir hukuki yapılanmanın ürünü olan futbol hukukunda dünyada futbolu yöneten FIFA tarafından sürekli ve devamlı olarak değişen koşullara göre yeni talimatlar çıkarılmakta veya var olan talimatlar güncellenmektedir. Bu da ulusal federasyonların söz konusu değişikliklere uyum sağlamasını gerektirmektedir. Ayrıca TFF tarafından çıkarılmış olan ve futbolun farklı alanlarını düzenleyen talimat sayısı hâlihazırda 34 adettir. Bu bağlamda, gerek söz konusu talimatların çok farklı alanlara ilişkin detaylı

¹⁰⁰ Bu noktada hemen belirtmek belirtelim ki, FIFA talimatları da niteliğine uygun düştüğü takdirde bir Türk kulübü ile imzalanan profesyonel futbolcu sözleşmelerine uygulanacaktır.

¹⁰¹ 04.02.2011 tarih, 27836 sayılı RG.'de yayımlanmıştır.

düzenlemeler içermesi gerekse de sürekli olarak değişen koşullar dikkate alınarak güncellenmeye muhtaç olması ve bu güncellenmenin hızlı bir şekilde yürürlüğe girmesi ihtiyacı, talimatlarla düzenlenen hususların kanun içine entegre edilmesini imkansız hale getirmiştir. Zira bir kanun değişikliği için işletilmesi gereken hukuki sürecin uzunluğu ve bu hususta harcanacak olan zaman düşünüldüğünde, tüm bu talimatların kanunda düzenlenmesi futbola ilişkin yasal düzenlemelerin büyük bir sekteye uğratacak ve futbol ailesine mensup kişilerin telafisi mümkün olmayacak zararlar ile karşı karşıya bırakabilecektir. Söz konusu olumsuzlukların önüne geçilmesi adına 5894 sayılı Kanun ile futbol ile ilgili düzenleme yapma yetkisi TFF'ye bırakıldığından TFF Statüsü ve Talimatlarının 5894 sayılı Kanunun ayrılmaz bir parçası olduğu ortaya konulmuştur. Bu sebeple 5894 sayılı Kanunun, TFF Statüsü ve Talimatları ile birlikte Türk Borçlar Kanunu karşısında özel bir kanun olduğu düşüncesindeyiz.

C. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi

1. Genel Olarak

Sahip olduğu hak ve yetkileri ile özel bir statüye sahip olan özerk TFF tarafından çıkarılan PFSTT ile sınırları çizilen profesyonel futbolcu sözleşmesi, amatör¹⁰² veya profesyonel futbolcu ile profesyonel liglerde mücadele eden kulüp¹⁰³ arasında akdedilen, futbolcunun kulübüne karşı bağımlı olarak iş görme edimini yüklediği, kulübün ise iş görme edimi karşılığında futbolcuya karşı ücret ödeme edimini yüklediği tam iki tarafa borç yükleyen bir hizmet sözleşmesidir. Profesyonel

¹⁰² TFF nezdinde amatör olarak tescilli bir futbolcu, profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayarak profesyonel futbolcu statüsünü kazanabilmektedir.

¹⁰³ TFF Futbol Müsabaka Talimatı'nın 8. maddesinin 1. fıkrası uyarınca TFF profesyonel ve amatör liglerin sayısını ve bu liglerin hangi takımlardan oluşacağını belirlemektedir. Halihazırda Türkiye'deki profesyonel ligler; Süper Lig, 1. Lig, 2. Lig ve 3. Lig'dir. Türkiye ligleri ile detaylı bilgiler için bkz.: (Çevrimiçi), <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=86>, 26 Ocak 2018. TFF tarafından ilan edilen ligler statüleri için bkz.: (Çevrimiçi), <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=133> 26 Ocak 2018. TFF Futbol Müsabaka Talimatı için bkz.: (Çevrimiçi), <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Musabaka-Talimatı.pdf>, 17 Şubat 2018.

futbolcu sözleşmesi uyarınca, futbolcu, futbolculuk hizmetlerini sözleşme imzaladığı kulübe sunmayı, kulüp de futbolcunun söz konusu hizmetlerinin karşılığında kendisine ödeme yapmayı üstlenmektedir¹⁰⁴.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi ve sonuçlarının incelenebilmesi için öncelikle söz konusu sözleşmenin hukuki niteliğinin ortaya konulması, asli unsurları ve kendine has özelliklerinin irdelenmesi gerekmektedir. Bunun için de öncelikle PFSTT’de yer alan profesyonel futbolcu sözleşmesi ile ilgili düzenlemeleri dikkatlice incelemek gerekecektir.

Bu kısımda, profesyonel futbolcu sözleşmesinin tabi olduğu yasal düzenlemeler çerçevesinde hukuki niteliği ile asli unsurları ve diğer önemli özellikleri incelenecektir.

2. Unsuruları

Profesyonel futbolcu sözleşmesi, profesyonel ligde mücadele eden kulüp ile futbolcu arasında imzalanan ve futbolcunun, futbol sporunu bir kulübe bağlı olarak, bir ücret karşılığında profesyonel olarak yapmayı yüklediği, tarafların karşılıklı hak sahibi olmasını ve borç altına girmesini öngören rızaî bir sözleşmedir¹⁰⁵.

Söz konusu tanımdan yola çıkarak profesyonel futbolcu sözleşmesinin asli unsurlarının iş görme, bağımlılık ve ücret olduğu görülmektedir.

a. İş Görme

İki tarafa borç yükleyen profesyonel futbolcu sözleşmesinin bir tarafı olan futbolcunun sözleşmenin diğer tarafı kulübe karşı yüklenmiş olduğu en önemli borç

¹⁰⁴ Alper Çağrı Yılmaz, **FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Feshi**, İstanbul, Onikilevha Yay., 2017, s. 8.

¹⁰⁵ Hasan Petek, **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi**, Ankara, Yetkin Yay., 2002, s. 34, 35.

hiç kuşku yok ki iş görme borcudur. İşçinin işi kendisinin yapması, işçinin çalışma koşullarına uyması ve işçinin işi özenle yapması iş görme borcunun unsurları olarak belirtilmektedir¹⁰⁶.

İş görme borcu, işverenin maddi veya fikri bir ihtiyacının giderilmesine yarayan, işveren için değeri olan bir faaliyeti ifade etmektedir¹⁰⁷. Profesyonel futbolcu sözleşmesi bakımından düşünüldüğünde ise, futbolcunun iş görme borcunun, kulübü tarafından kendisine verilen talimatlar ile antrenmanlara katılarak müsabakalara en iyi şekilde hazırlanmak, performansını olumsuz yönde etkileyebilecek faaliyetlerden uzak durmak ve görev aldığı müsabakalarda en yüksek verimini sahaya koyarak kulübünün başarısı için emek vermektir.

Bu anlamda, futbolcunun iş görme edimi yalnızca müsabakalarda futbol oynamakla sınırlı olmayıp, antrenman yapma, teknik ve taktik bilgisini geliştirme gibi faaliyetler de iş görme ediminin içerisinde yer almaktadır¹⁰⁸.

b. Hukuki Bağımlılık

Hizmet sözleşmelerinde bağımlılık, hizmetin işverenin gözetim ve yönetimi altında yapılmasını ifade etmektedir¹⁰⁹. Futbolcunun iş görme edimini kulübüne karşı hukuki bir bağımlılık içerisinde yerine getirmesi gerektiği tartışmasızdır.

Futbolcuların iş görme edimleri, diğer çalışanların iş görme edimlerine göre farklılıklar göstermektedir. Futbolcunun çalışma saatlerinin belirli olmaması, genellikle hafta sonları müsabakaların oynanması nedeniyle müsabaka mevsimlerinde hafta sonu tatili yapamamaları, diğer çalışanlara göre daha fazla ücret kazanmaları buna örnek olarak verilebilir. Tüm bu farklılıklar aynı zamanda

¹⁰⁶ Nuri Çelik, **İş Hukuku Dersleri**, İstanbul, Beta Yay., 26. bs., 2013, s. 138 vd.

¹⁰⁷ Cevdet Yavuz, **Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler)**, İstanbul, Beta Yay., 9. bs., 2011, s. 385.

¹⁰⁸ Faruk Baştürk, **İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu**, İstanbul, Beta Yay, 1. bs., 2007, s. 13.

¹⁰⁹ Sabahattin Yürekli, **Türk Borçlar Kanununa Göre Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesi**, Ankara, Seçkin Yay., 2. bs., Haziran 2014, s. 40.

futbolcunun kulübüne olan bağımlılığının da daha farklı bir bağımlılık olduğunu ortaya koymaktadır. Şöyle ki, kulüp, futbolcunun ne zaman, nerede ve nasıl çalışacağını, kendi amacına ve ihtiyacına göre belirleme hakkına sahiptir¹¹⁰. Bu belirleme diğer iş kollarında olduğu gibi önceden planlanan şekilde değil, anlık gelişmelere bağlıdır ve sürekli olarak değişiklik gösterebilmektedir. Futbolcu da bağımlılık unsurunun gereği olarak kulübünün belirlemiş olduğu çalışma koşullarına ve yine kulübünün vereceği emir ve talimatlara uymakla yükümlü olacaktır.

c. Ücret

Profesyonel futbolculuk ile amatör futbolculuk arasındaki en önemli ayrım profesyonel futbolculuğun bir ücret karşılığında meslek olarak yerine getiriliyor olmasıdır. Bu anlamda kulüpler, futbolculuğu meslek olarak yerine getiren futbolcularının iş görme edimleri karşılığında futbolculara bir ücret ödemekle yükümlüdürler.

PFSTT'nin 21. maddesinde ücret, sözleşmede belirlenmesi zorunlu olan ve futbolcuya aylık asgari ücret tutarının altında olmamak kaydıyla ödenen tutar olarak tanımlanmıştır. Futbolcu ile kulüp arasında akdedilen, TFF'de tescili zorunlu olan ve örneği TFF tarafından hazırlanan tip profesyonel futbolcu sözleşmesi¹¹¹ incelendiğinde, ücret ile ilgili olarak ikili ayrıma gidildiği görülmektedir¹¹². Bunlardan birincisi net aylık ücret, diğeri ise kulüp tarafından futbolcuya taahhüt edilen diğer ödemelerdir.

¹¹⁰ Şekip Hardal, "Spor Sözleşmeleri", **İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı**, Hazırlayanlar: Celal Ülgen – Coşkun Ongun ve İstanbul Barosu Spor Hukuku Komisyonu, 2007, s. 100. Petek, **a.e.**, s. 40.

¹¹¹ Örneği TFF tarafından hazırlanan tip profesyonel futbolcu sözleşmesi için bkz.: (Çevrimiçi), <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/00000016/TFF/LisansEvraklari/Profesyonel-Futbolcu-Sozlesmesi.doc>, 26 Ocak 2018.

¹¹² Taraflar, mali yükümlülükler başta olmak üzere karşılıklı diğer hak ve yükümlülüklerini aralarında akdedecekleri bir Sözleşme ile belirleme hakkına da sahiptirler. Ancak her hâlükârda TFF nezdinde tescil için tip sözleşmenin imzalanarak TFF'ye ibrazı gerekmektedir.

Uygulamada, futbolcular ile kulüpler arasında akdedilen profesyonel futbolcu sözleşmeleri incelendiğinde tarafların aylık ücret, peşinat ücreti, imza ücreti, garanti ücret, maç başı ücreti ve bir başarının elde edilmesine veya şarta bağlı ek ödeme¹¹³ gibi birçok sözleşmesel ücret kararlaştırdıkları görülmektedir¹¹⁴.

3. Hukuki Niteliği

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin yukarıda¹¹⁵ değinilen unsurları dikkate alındığında, futbolcunun kulübünün emir ve talimatlarına uygun olarak iş görme edimini yüklediği, bunun karşılığında kulübün futbolcuya ücret ödemekle yükümlü olduğu tam iki tarafa borç yükleyen ve iş görme borcu doğuran bir sözleşme olduğu görülmektedir.

Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenen başlıca iş görme sözleşmelerini, hizmet sözleşmesi, vekâlet sözleşmesi, eser sözleşmesi ve yayın (neşir) sözleşmesi olarak saymak mümkündür. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin taraflarına yüklediği yükümlülükler¹¹⁶ dikkate alındığında, iş görme borcu doğuran sözleşmelerden en çok hizmet sözleşmesi ile benzerlik taşıdığı ve bu haliyle de bir hizmet sözleşmesi olarak sayılması gerektiği kanaatindeyiz.

Doktrinde yer alan görüşler de profesyonel futbolcu sözleşmesinin bir hizmet sözleşmesi olduğu yönündedir¹¹⁷. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 24.01.1974 tarihli

¹¹³ Örneğin, taraflar kulübün bir üst lige yükselmesi, futbolcunun bir futbol sezonu içerisinde belirli sayıda müsabakada oynaması veya futbolcunun belirli sayıda gol atması gibi şartlara bağlı olarak futbolcuya belirli ücretler ödenebileceğini öngörebilmektedirler.

¹¹⁴ Burada, sözleşmede yazılı olmayıp teamül haline gelen müsabaka primi ödemelerinden de kısaca bahsetmek gerekmektedir. Kulüpler, genellikle her müsabaka için futbolcularına müsabakanın önemine göre o müsabakaya özel müsabaka primi ödemesi belirlemektedirler. Müsabaka primi ödemeleri, futbolcunun sözleşmesel ücretlerinden mahsup edilemeyen ve ilgili müsabakaya ilişkin olarak yapılan ek ödemedir.

¹¹⁵ Bkz.: s. 33 vd.

¹¹⁶ Profesyonel futbolcu sözleşmesi futbolcuya iş görme yükümlülüğünü yüklerken, kulüp de ücret ödeme borcu altına girmektedir.

¹¹⁷ Erkan Küçükgüngör, "Profesyonel Futbolcu Kulüp İlişkisi", **Spor Hukuku Dersleri**, Ed.: Kısmet Erkiner, Ed. Yardımcısı: Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Yay., 2007, s. 548; Çağrı Cem, **Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi**, İstanbul, XII Levha Yay., 2012, s. 29; Recep Gülşen,

bir kararında da futbolcu ile kulüp arasındaki sözleşmenin hizmet sözleşmesi olduğu belirtilmiştir¹¹⁸.

Hizmet sözleşmesi gerek Türk Borçlar Kanunu'nda gerekse 4857 sayılı İş Kanunu'nda¹¹⁹ ana hatlarıyla düzenlenmiştir. Burada önemle ifade etmek gerekir ki, 4857 sayılı İş Kanunu'nun "İstisnalar" başlıklı 4. maddesinde İş Kanunu hükümlerinin uygulanmayacağı iş ve iş ilişkileri belirtilmiştir. Anılan maddenin "g" bendi ile sporcular İş Kanunu kapsamı dışına çıkarılmıştır. Bu nedenle profesyonel futbolcu ile kulüp arasında akdedilen profesyonel futbolcu sözleşmesine İş Kanunu hükümleri uygulanamayacaktır. Ancak söz konusu durum, profesyonel futbolcu sözleşmesinin hizmet sözleşmesi niteliğine hâlel getirmeyecek, bu anlamda profesyonel futbolcu sözleşmesi Türk Borçlar Kanunu'nun 393. ve 447. maddeleri aralığında düzenlenen "Hizmet Sözleşmeleri" hükümleri uyarınca hizmet sözleşmesi niteliğini muhafaza etmeye devam edecektir.

Küçükgüngör, futbolda TFF'nin, diğer spor dallarında Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile özerk federasyonlarınca ilgili spor dallarının kendine özgü yapıları dikkate alınarak yaptıkları yasal düzenlemelerin bulunması, sporcu ile kulüp arasındaki ilişkinin spora özgü ihtiyaçların ve durumların dikkate alınmasının gerekli olması karşısında sporcular ve dolayısıyla futbolcuların İş Kanunu kapsamı dışında bırakılmalarının uygun olduğunu ifade etmiştir¹²⁰. Bizce de sporun kendine özgü yapısı uyarınca sporcuların diğer iş kollarında çalışan işçilerin tabi oldukları düzenlemeler haricinde birtakım özel düzenlemelere tabi olmaları gerektiğinden sporcuların İş Kanunu kapsamı dışında bırakılmaları uygun olmuştur.

Hizmet Sözleşmesi, Türk Borçlar Kanunu'nun 393. maddesinde, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle iş görmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşme olarak

Spor Hukuku, Adalet Yay., 1. bs., 2012, s. 62; Baştürk, a.e., s. 15; Petek, a.e., s. 46; Hardal, a.g.m., s. 95.

¹¹⁸ Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 24.01.1974 tarih, 1974/199 E., 1974/1274 K. sayılı kararı, "Yargıtay Kararları Dergisi", Ocak 1975 Sayısı, s. 81, 82, 83.

¹¹⁹ 10.06.2003 tarih, 25134 sayılı RG.'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

¹²⁰ Küçükgüngör, a.e., s. 539.

tanımlanmıştır. Söz konusu tanım uyarınca, hizmet sözleşmelerinin belirli süreli ve belirsiz süreli olmak üzere iki farklı türünün bulunduğu görülmektedir.

Belirli süreli hizmet sözleşmesi, taraflarca sözleşmenin kurulduğu anda hukuki ilişkinin devam süresinin bilindiği veya öngörüldüğü, sürenin sözleşmede açıkça veya örtülü olarak kararlaştırıldığı sözleşmedir¹²¹. PFSTT'nin 19. maddesinin 2. fıkrasında profesyonel futbolcu sözleşmelerinin süresinin en fazla beş yıl olarak belirlenebileceği düzenlenmiştir¹²². Aynı maddenin 3. fıkrasında ise her halükârda sözleşmelerin bitiş tarihinin 31 Mayıs olarak tespit edilmesi zorunlu tutulmuştur¹²³. PFSTT'nin söz konusu düzenlemeleri karşısında profesyonel futbolcu sözleşmesinin belirli süreli bir hizmet sözleşmesi olduğu hususunda şüphe bulunmamaktadır¹²⁴. Aynı yasal düzenlemeler uyarınca tarafların belirsiz süreli bir profesyonel futbolcu sözleşmesi akdetmeleri mümkün olamayacaktır¹²⁵.

Türk Borçlar Kanunu'nun 430. maddesinin 2. fıkrasında belirli süreli sözleşmenin süresinin bitiminde sonra örtülü olarak sürdürülmesi halinde belirsiz süreli sözleşmeye dönüşeceği, ancak esaslı bir sebebin varlığı halinde üst üste belirli süreli hizmet sözleşmesi kurulabileceği belirtilmiştir. Bu noktada, futbolculuğun diğer iş kollarında faaliyet gösteren işçilerden ayrıldığıнын altını çizmek gerekecektir. Gerçekten de futbolculuğun vücut direncine ve güce dayalı bir meslek olması nedeniyle günümüzde faal olarak ortalama 35 yaşına kadar sürdürüldüğü bir gerçektir¹²⁶. Bunun yanında, futbolun bir takım oyunu olması nedeniyle, bir

¹²¹ Gülsevil Alpagut, **Belirli Süreli Hizmet Sözleşmesi**, İstanbul, TÜHİS Yay., 1998, s. 7.

¹²² Aynı fıkranın bir sonraki cümlesinde ise 18 yaşın altındaki futbolcular ile imzalanacak olan profesyonel futbolcu sözleşmelerinin süresinin üç yıldan fazla olamayacağı hüküm altına alınmıştır.

¹²³ Aynı fıkranın bir sonraki cümlesinde, sözleşme bitiş tarihinden yani 31 Mayıs tarihinden sonra resmi müsabakaların devam etmesi halinde, sözleşmenin süresinin müsabakaların bitimine kadar uzamış sayılacağı belirtilmiştir.

¹²⁴ PFSTT'de profesyonel futbolcu sözleşmelerinin en fazla 5 yıl süre ile ve 31 Mayıs bitiş tarihli akdedilmesi zorunlu kılınmıştır. Profesyonel futbolculuk mesleğinin ortalama 15, 20 yıl gibi kısa bir süre için yerine getirilebilmesi bu sınırlamanın yerinde olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca sözleşmenin 31 Mayıs bitiş tarihli olarak kararlaştırılması da genelde liglerin 31 Mayıs tarihine kadar sona ermesi ve sezon sonu sözleşmesi bitecek olan futbolcular ile kulüplerin, liglerin sona ermesinden sonra sözleşmesel yükümlülüklerinden kurtulmaları amacına yöneliktir.

¹²⁵ Alpagut, profesyonel futbolcular bakımından hizmet sözleşmelerinin sürelendirilmesinin yasal bir zorunluluk olduğunu belirtmiştir (Alpagut, **a.e.**, s. 92.).

¹²⁶ Elbette bunun istisnaları da mevcuttur. Örneğin, bir dönem ülkemizde Galatasaray Spor Kulübü'nün formasını da giymiş olan 18 Mayıs 1971 doğum tarihli Bradley Howard Fridel adlı

futbolcunun sözleşmeli kulübünün diğer futbolcuları ile anlaşamaması söz konusu olabileceği gibi, bir kulübün oyun sisteminin futbolcusuna uymaması her daim söz konusu olabilir. Dolayısıyla belirsiz süreli bir sözleşmesel ilişkinin hem futbolcu hem de kulüp açısından istenilmeyen sonuçlar doğurabilecek olması, profesyonel futbolcu sözleşmenin belirli bir süre için akdedilebilmesini zorunlu kılmaktadır¹²⁷. Bu anlamda, futbolun ve futbolculuk mesleğinin niteliği ile buna uygun olarak PFSTT'nin 19. maddesinde düzenlendiği üzere, sözleşmenin süre sınırına sahip olması hususları birlikte dikkate alındığında profesyonel futbolcu sözleşmesinin birden fazla belirli süreli olarak akdedilmesinde esaslı sebeplerin bulunduğu varsayılmalıdır.

4. Sözleşmenin Tarafları

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin taraflarını amatör¹²⁸ veya profesyonel futbolcu ile profesyonel lige tescilli bulunan futbol kulübü oluşturmaktadır. Futbolcular, kendi içinde profesyonel futbolcu ve amatör futbolcu olarak ayrılmaktadırlar. Futbol kulüpleri ise dernek veya anonim şirketi olarak faaliyet göstermektedirler. Bu bölümde sözleşmenin taraflarını daha yakından tanımak için tarafların hukuki statüleri ile ilgili açıklamalarda bulunulacaktır.

a. Futbolcu

Belirli süreli hizmet sözleşmesi niteliğini haiz Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi'nin iş görme edimini yüklenen tarafını işçi sıfatı ile futbolcu oluşturmaktadır. Futbolcu, profesyonel futbolcu ve amatör futbolcu olmak üzere iki farklı statüye ayrılmaktadır.

futbolcu, futbolu 2014/2015 futbol sezonu sonunda, 1 Temmuz 2015 tarihinde, yani 44 yaşında bırakmıştır. İlgili haber için bkz.: (Çevrimiçi), <https://www.transfermarkt.com.tr/brad-friedel/profil/spieler/3476> 26 Ocak 2018.

¹²⁷ Aynı yöndeki görüş için bkz.: Alpagut, **a.e.**, s. 91, 92.

¹²⁸ Amatör statüde bulunan bir futbolcu profesyonel futbolcu sözleşmesini imzalayana kadar amatörlik statüsünü korumaktadır. Ancak amatör futbolcu profesyonel futbolcu sözleşmesini imzalamasıyla birlikte artık amatör statüsü sona ererek profesyonel bir futbolcu haline dönüşür.

Burada öncelikle profesyonellik kavramı irdelenecek, ardından profesyonel futbolcu ile amatör futbolcu hakkında gerekli açıklamalara yer verilecektir.

(1) Profesyonellik Kavramı

Sporla profesyonellik denilince, bir spor dalının profesyonelliği veya bir sporcunun profesyonelliği şeklinde birbirinden tamamen farklı iki husus akıllara gelmektedir. Hukukumuzda spor dalının profesyonelliği 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Kanun'un 24. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan kanun maddesi uyarınca, ülkemizdeki profesyonel spor dallarının Spor Genel Müdürü'nün, Merkez Danışma Kurulu'nun da görüşünü alarak yapacağı teklif üzerine Gençlik ve Spor Bakanı tarafından tespit edileceği belirtilmiştir.

Ülkemizde profesyonel olarak faaliyette bulunan tek spor dalı olan futbol, 5894 sayılı Kanun ile kurulan TFF tarafından yönetilmektedir. Ancak belirtmek gerekir ki, bir spor dalının profesyonel olmaması, başlı başına o spor dalında faaliyet gösteren sporcunun profesyonel statü kazanmasına engel olmamaktadır. Zira amatör bir spor dalında ücret karşılığı iş görme edimini yerine getiren bir sporcu profesyonel statüdedir¹²⁹.

Bu nedenle profesyonel spor dalı ile profesyonel sporcunun birbirinden ayrılması, profesyonelliğin spor dalına göre değil, sporcunun niteliğine göre belirlenmesi gerekmektedir¹³⁰.

Amatör sporculuk için, sporcunun yaptığı spor dalını meslek olarak seçmemiş olması ve sporun devamlı gelir elde etmek amacıyla yapılmaması gerekmektedir¹³¹. Profesyonel sporcu, bir ücret karşılığında antrenör veya spor öğreticisinin idaresi altında spor müsabakalarına katılan ve herhangi bir spor dalında performansını

¹²⁹ Erkan Küçükgüngör, Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu, "Ankara Barosu Dergisi", 1999, S. 1, s. 42.

¹³⁰ Küçükgüngör, a.e.

¹³¹ Küçükgüngör, a.e., s. 40.

arttırmak için düzenli olarak antrenman yapan, belirli bir spor dalında uzmanlaşan kişi olarak tanımlanmıştır¹³². Bu kapsamda, sporu meslek olarak, bir ücret karşılığında yapan bir sporcu, faaliyet göstermiş olduğu spor dalının amatör veya profesyonel olduğuna bakılmaksızın profesyonel sporcu olarak sayılır.

(2) Profesyonel Futbolcu

FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players (RSTP)¹³³,ın 2. maddesinin 1. fıkrasında futbolcuların amatör veya profesyonel olabilecekleri düzenlenmiş, aynı maddenin 2. fıkrasında ise profesyonel futbolcunun tanımı verilmiştir. Buna göre, bir kulüp ile yazılı sözleşme imzalayan ve futbol faaliyetleri için yapmış olduğu masraflardan daha fazlası kendisine ödenen futbolcu profesyonel futbolcu olarak tanımlanmıştır. PFSTT'nin 3. maddesinde profesyonel futbolcunun tanımı aynen RSTP'de belirtildiği şekilde yer almaktadır.

Yukarıdaki tanımdan yola çıkılarak, bir futbolcunun profesyonel olabilmesi için bir kulüp ile yazılı sözleşme imzalamış olması¹³⁴ ve kendisine futbol faaliyeti kapsamında yaptığı harcamalardan daha fazla miktarda ödeme yapılması gerekmektedir¹³⁵.

¹³² Hasan Petek, Sporcu Sözleşmeleri ve Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, “**Spor Hukuku Dersleri**”, Ed.: Kısmet Erkiner, Ed. Yardımcısı: Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Yay., 2007, s. 553.

¹³³ FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players. Talimatın tam metnine ulaşmak için bkz.: (Çevrimiçi),

http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/02/92/54/37/regulationsonthestatusandtransferofplayersdez2017webeng_neutral.pdf, 26 Ocak 2018.

¹³⁴ Profesyonel futbolcu sözleşmesinin TFF nezdinde tescili için bu sözleşmenin yazılı olarak akdedilmesi gerekmektedir. Futbolcu'nun müsabakalarda görevlendirilebilmesi için lisansa sahip olması ve/veya evvelce sahip olduğu lisansının vize ettirilmesi gerekmektedir. Bunun için sözleşmenin TFF'ye tescil edilmesi şarttır.

¹³⁵ Bu şartlardan yola çıkarak, bir futbolcunun “profesyonel futbolcu” olarak sayılabilmesi futbolculuğu meslek olarak yapması ve hayatını futbolculuk ile kazanması gerekmektedir.

(3) Amatör Futbolcu

RSTP'nin 2. maddesinin 2. fıkrasında, profesyonel futbolcu tanımı dışında kalan futbolcuların amatör futbolcu oldukları belirtilmiştir. Aynı husus PFSTT'nin 4. maddesinin 1. fıkrasında da belirtilmiştir. PFSTT'nin 4. maddesinin 2. fıkrasında ayrıca bir maç ile ilgili gerçekleşen ulaşım, konaklama, malzeme, sigorta, beslenme ve antrenman giderlerinin karşılanması futbolcunun amatör statüsünü bozmayacağı belirtilmiştir.

b. Kulüp

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin işveren sıfatını haiz tarafı kulüp, futbolcusunun iş görme edimine karşılık olarak, ona ücret ödeme edimini yüklenmektedir. Türkiye'de futbol kulüpleri, dernek veya anonim şirket¹³⁶ olarak faaliyet gösterebilmektedirler.

TFF Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı'nın 2. maddesinde kulüp; futbol faaliyeti bulunan, mevzuata uygun olarak kurulmuş ve TFF tarafından tescil edilmiş dernek veya şirket olarak tanımlanmıştır. TFF Statüsü'nün 76. maddesinin 5. fıkrasında futbolla uğraşan bir kulübün futbol şubesini anonim şirkete devredebileceğini belirtmiş ve TFF Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı'nın 14 vd. maddelerinde kulüplerin şirketleşmesi ile ilgili özel düzenlemelere yer verilmiştir.

Günümüzde futbolun büyük bir ekonomik değer arz etmesi, 5253 sayılı Dernekler Kanunu¹³⁷ uyarınca derneklerin kazanç paylaşma amacı güdememeleri ve bir ticaret şirketi gibi özgürce ticari faaliyette bulunamamaları futbolda şirketleşmenin önünü açan sebepler olarak göze çarpmaktadır. Nitekim ülkemizde dernek şeklinde

¹³⁶ TFF Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı'nın "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinin "g" bendinde şirket, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak kurulmuş anonim şirket olarak tanımlanmıştır.

¹³⁷ 23.11.2004 tarih, 25649 sayılı RG.'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

yönetilen futbol kulüpleri, büyük bir hızla futbol faaliyetlerini Türk Ticaret Kanunu'na göre kurulmuş anonim şirketlere devretmektedirler¹³⁸.

5. Sözleşmenin Şekli

Hukukumuzda sözleşmelerin şekli ile ilgili genel kurala Türk Borçlar Kanunu'nun 12 vd. maddelerinde yer verilmiştir. Buna göre sözleşmenin geçerliliği kanunda aksi öngörülmediği sürece hiçbir şekle bağlı değildir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin taraflarına yüklemiş olduğu hak ve yükümlülükler uyarınca hizmet sözleşmesi olduğu detaylı bir şekilde irdelenmişti¹³⁹. Türk Borçlar Kanunu'nun 394. maddesinin 1. fıkrasında, kanunda aksine bir hüküm olmadıkça hizmet sözleşmesinin özel bir şekle bağlı olmadığı hüküm altına alınmıştır.

Türk doktrinde profesyonel futbolcu sözleşmesinin yazılı olarak akdedilmesinin geçerlilik şartı olup olmadığı hususunda farklı görüşler mevcuttur. Bir görüşe göre, PFSTT'de sözleşmenin açıkça herhangi bir geçerlilik şartına tabi tutulmadığı gerekçesi ile yazılılığın bir geçerlilik şartı değil, ispat şartı olduğu savunulmuştur¹⁴⁰. Bir diğer görüş ise, sözleşmenin yazılı olarak akdedilmesinin geçerlilik şartı olduğunu savunmuştur¹⁴¹.

PFSTT'nin 2. maddesinin "i" bendinde sözleşme, örneği TFF tarafından hazırlanan tip profesyonel futbolcu sözleşmesi veya geçici transfer sözleşmesi olarak tanımlanmıştır. PFSTT'nin 19. maddesinin 1. fıkrasında tarafların imzaladıkları sözleşmeyi TFF'ye tescil ettirmeleri zorunlu kılınmış, ayrıca PFSTT'nin 20. maddesinin 1. fıkrasında ise sözleşmelerin, imzalandıkları transfer ve tescil dönemi

¹³⁸ Şirketleşen futbol kulüplerinden bazıları için bkz.: Altınordu Futbol Yatırımları A.Ş., Beşiktaş Futbol Yatırımlar A.Ş., Fenerbahçe Futbol A.Ş., Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş., İstanbul Başakşehir Futbol Kulübü A.Ş., Trabzonspor Sportif Yatırım ve Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş.

¹³⁹ Profesyonel futbolcu sözleşmesinin hukuki niteliğine ilişkin açıklamalar için bkz.: s. 36 vd.

¹⁴⁰ Ertaş, Petek, **a.e.**, s. 335, 336.

¹⁴¹ Baştürk, **a.e.**, s. 42. Belirtmek gerekir ki, anılan eserin yazıldığı tarih itibarıyla PFSTT uyarınca profesyonel futbolcu sözleşmelerinin noter huzurunda akdedilmesi şarttı. Yazar, eserin ilgili bölümünde sözleşmenin yazılılık unsurunun ve noter onayının geçerlilik şartı olduğunu ifade etmiştir.

içerisinde ilgili kulüp tarafından TFF'ye sunulması zorunlu kılınmıştır. Her ne kadar PFSTT'de profesyonel futbolcu sözleşmelerinin yazılı olması gerektiğini açıkça emreden bir hüküm olmasa da söz konusu talimat hükümleri birlikte dikkate alındığında, Talimatta profesyonel futbolcu sözleşmesinin yazılı olarak akdedilmesi gerektiği, yazılı olarak akdedilmeyen sözleşmelerin geçerli olmayacağı şeklinde bir yaklaşımın benimsendiği anlaşılmaktadır. Nitekim tescil için TFF'ye ibrazı zorunlu olan profesyonel futbolcu sözleşmesinin yazılı olarak akdedilmesi gerektiği şüphesizdir.

FIFA Dispute Resolution Chamber (DRC) tarafından verilmiş olan bir kararda, profesyonel futbolcu sözleşmelerinin her iki tarafça imza altına alınması gerektiği belirtilerek, buna uyulmaması durumunda sözleşmenin geçersiz olacağı ifade edilmiştir¹⁴².

PFSTT'de profesyonel futbolcu sözleşmesinin şekli ile ilgili olarak kesin ve net ifadeler yer almamakla birlikte, anılan Talimatta yer alan ve yukarıda bahsetmiş olduğumuz birtakım hükümler ile FIFA'nın ilk derece yargı kurulu olan DRC tarafından verilmiş olan kararlar uyarınca, profesyonel futbolcu sözleşmesinin geçerliliğinin yazılı olması şartına bağlı olduğu görüşünü savunduğumuzu ifade etmek isteriz¹⁴³.

6. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi'nin Tescili ve Tescilin Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi'nin Geçerliliğine Etkisi

Profesyonel futbolcu sözleşmesi bakımından irdelenmesi gereken bir diğer husus ise sözleşmenin TFF nezdinde tescilinin sözleşmenin geçerliliğine etki edip etmediğidir. PFSTT'nin 19. maddesinin 1. fıkrası uyarınca tarafların imzaladıkları sözleşmeyi

¹⁴² Frans De Weger, **The Jurisprudence of the FIFA Dispute Resolution Chamber**, Aser Press - Springer, 2. bs., 2016, s. 146. İlgili karar için bkz.: DRC'nin 26.10.2006 tarih, 106672 sayılı kararı.

¹⁴³ Belirtmek gerekir ki, TFF Talimatları, 5894 sayılı Kanunun TFF'ye vermiş olduğu yetki ve görev üzerine TFF Yönetim Kurulu tarafından çıkarılmaktadır. Dolayısıyla "çatı kanun" niteliğindeki 5894 sayılı Kanun uyarınca TFF Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan TFF Talimatları ile profesyonel futbolcu sözleşmesinin şeklinin belirlenebilmesi mümkündür.

TFF'ye tescil ettirmeleri zorunludur. Aynı talimatın 20. maddesinin 1. fıkrası ile sözleşmelerin imzalandıkları transfer ve tescil dönemi içerisinde ilgili kulüp tarafından TFF'ye sunulması zorunlu kılınmıştır.

Sözleşmenin TFF'ye tescilinin açıklayıcı ya da kurucu olması tescilin sözleşmeye olan etkisi bakımından büyük farklılık gösterecektir. Zira tescilin açıklayıcı olduğunun kabul edilmesi halinde, profesyonel futbolcu sözleşmesinin karşılıklı imza ile birlikte kurulduğu ve yürürlüğe girdiği söylenebilecek iken, tescilin kurucu olduğunun kabulü halinde ise profesyonel futbolcu sözleşmesinin hüküm ve sonuçlarını tescil ile birlikte doğuracağı söylenebilecektir.

Bir kısım yazarlar, profesyonel futbolcu sözleşmesinin TFF'ye tescilinin açıklayıcı olduğunu öne sürmektedirler. Bu görüşte olan yazarlardan Ertaş ve Petek'e göre, TFF'nin gerçekleştirdiği tescil işleminin hâlihazırda futbolcu ile kulüp arasında imzalanan bir sözleşme ile futbolcunun kulüp adına futbol oynayabilmesi bakımından herhangi bir sakınca olmadığını açıklaması nedeniyle açıklayıcı olduğunu savunmuştur¹⁴⁴. Genç ise federasyonca gerçekleştirilen tescil işleminin hukuken kurulmuş ve geçerli olan sözleşmede herhangi bir hukuki problem olmadığını taraflara duyurulması şeklinde olduğunu belirterek, bu tescilin açıklayıcı olduğunu öne sürmüştür¹⁴⁵.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin TFF nezdinde tescilinin kurucu olduğunu savunan görüş ise, futbolcunun ancak tescil ile profesyonellik sıfatını kazandığını öne sürerek, sözleşmenin TFF'ye tescilinin profesyonel futbolcu sözleşmesinin kurulması için geciktirici şart olduğunu ifade etmiştir¹⁴⁶. Bu görüşü savunan Baştürk, tarafların sözleşmenin tescil edilmemesine rağmen hüküm ve sonuçlarını doğurmasını istiyorsa profesyonelliğe bağlı düzenlemeler dışındaki diğer düzenlemelerin hüküm ifade edeceğini belirterek, böyle bir durumda artık sözleşmenin profesyonel futbolcu sözleşmesi olarak değil, tahvile benzer bir

¹⁴⁴ Ertaş, Petek, **a.e.**, s. 338.

¹⁴⁵ Durmuş Ali Genç, **Spor Hukuku**, Ed.: Doç. Dr. H. Can İkizler, Alfa Yay., 1998, s. 72.

¹⁴⁶ Baştürk, **a.e.**, s. 45 vd.

uygulamayla iş sözleşmesi olarak hüküm ve sonuçlarını doğuracağını öne sürmüştür¹⁴⁷.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin TFF nezdinde tescilinin niteliğinin belirlenebilmesi için öncelikle PFSTT'nin tescile ilişkin hükümlerinin irdelenmesi gerekir. PFSTT'nin "Transfer ve Tescil" başlıklı 11. maddesinin 1. fıkrasında futbolcunun bir kulüpte profesyonel veya amatör olarak oynayabilmesi için bağlı olduğu kulübü adına TFF nezdinde tescil edilmiş olması zorunlu tutulmuştur. Aynı maddenin 2. fıkrasında TFF tarafından düzenlenen müsabakalara ancak tescil edilmiş futbolcuların katılabilecekleri belirlenmiştir. PFSTT'nin "Tescil Başvurusu" başlıklı 14. maddesinin 1. fıkrasında profesyonel futbolcunun bir kulüp adına tescil edilebilmesi ve futbolcuya lisans verilebilmesi için kulüp tarafından TFF'ye sunulması gereken belgeler sayılmıştır. Bu belgeler arasında öncelikle taraflar arasında imzalanan sözleşme yer almaktadır. PFSTT'nin 20. maddesinde imzalanan profesyonel futbolcu sözleşmelerin imzalandıkları transfer ve tescil dönemi içinde kulüp tarafından TFF'ye sunulması zorunlu kılınmış, aynı madde ile futbolcuya da sözleşmeyi TFF'ye sunma hakkı verilmiştir. Dikkat edilecek olursa, söz konusu madde ile sözleşmenin TFF'ye ibrazı kulüp açısından bir yükümlülük, futbolcu açısından ise bir hak olarak düzenlenmiştir.

Söz konusu talimat maddeleri uyarınca, profesyonel futbolcu sözleşmesinin TFF nezdinde tescil edilmemesi halinde futbolcu, kulübün katıldığı müsabakalarda forma giyemeyecektir. Ancak önemle belirtmek gerekir ki, profesyonel futbolcu sözleşmesinin futbolcuya yüklediği tek edim müsabakalarda yer almak değildir. Gerçekten de bir futbolcu imzalamış olduğu profesyonel futbolcu sözleşmesi ile birlikte müsabakalarda oynamanın yanında kulüp tarafından verilen program çerçevesinde antrenmanlara katılmakla da yükümlüdür. Burada önemle ifade etmek gerekir ki, PFSTT'nin 13. maddesinin 1. fıkrası uyarınca futbolcular ancak TFF tarafından belirlenen transfer ve tescil dönemleri içinde tescil edilebilmektedirler. Aynı maddenin 2. fıkrasında transfer ve tescil dönemlerinin TFF tarafından her yıl

¹⁴⁷ Baştürk, a.e., s. 47, dn. 153.

ilan edileceği düzenlenmiştir. TFF, 2017/2018 futbol sezonu için 1. transfer ve tescil döneminin 17 Haziran 2017 ve 8 Eylül 2017 tarihleri arasında, 2. transfer ve tescil döneminin ise 4 Ocak 2018 ve 31 Ocak 2018 tarihleri arasında gerçekleşeceğini ilan etmiştir¹⁴⁸.

TFF tarafından ilan edilen transfer ve tescil dönemlerini dikkate alarak bir örnek verecek olursak, taraflarca 20 Haziran 2017 tarihinde profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalanması halinde sözleşme henüz TFF'ye tescil edilmemiş olsa dahi futbolcu kulübü tarafından kendisine verilen programa uyacak ve futbol sezonu öncesi düzenlenecek olan kamp ve antrenmanlara katılacaktır. Buna karşılık kulüp de henüz futbol müsabakaları başlamadan önce sözleşmede kararlaştırılan ücretleri futbolcusuna ödeyecektir. Kulüp imzalanan bu sözleşmeyi 8 Eylül 2017 tarihine kadar TFF nezdinde tescil ettirmemesi halinde futbolcu kulübün oynayacağı resmi müsabakalarda forma giyemeyecektir. Görüldüğü üzere, futbolcu ile kulüp arasındaki sözleşmesel ilişki henüz sözleşmenin TFF nezdinde tescili öncesinde başlamakta ve taraflar imzaladıkları ancak TFF nezdinde tescil edilmeyen sözleşmenin kendilerine yüklediği yükümlölükleri yerine getirmeye başlamaktadırlar. Bu anlamda, sözleşmenin TFF nezdinde tescilinin kurucu olduğunu savunan görüşün yerinde olmadığı kanaatindeyiz. Zira profesyonel futbolcu sözleşmesi, imzalanması ile geçerli bir şekilde kurulmuş olur ve taraflar sözleşmesel edimlerini derhal ifa etmeye başlarlar. Sözleşmenin TFF nezdinde tescili ise yalnızca futbolcunun kulübünün yer alacağı müsabakalarda oynayabileceğinin açıklanmasından ibarettir. Bu anlamda, profesyonel futbolcu sözleşmesinin TFF nezdinde tescili tescilinin açıklayıcı olduğu düşüncesindeyiz.

¹⁴⁸ TFF tarafından çıkarılan 2017/2018 futbol sezonu için ilan edilmesi gereken hususlar için bkz.: (Çevrimiçi), http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/LIGLER/2295_001.pdf, 26 Ocak 2018. Benzer şekilde TFF tarafından çıkarılan 2018/2019 futbol sezonu için ilan edilmesi gereken hususlar için bkz.: (Çevrimiçi), <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TFF/Lisanslama/2018-2019-ilan-edilmesi-gereken-hususlar.pdf>, 12 Haziran 2018.

7. Profesyonel Futbolcu Geçici Transfer Sözleşmesi (Geçici Transfer Sözleşmesi)

Yukarıda¹⁴⁹ profesyonel futbolcu sözleşmesi ile ilgili olarak incelemede bulunulmuş, bu sözleşmenin asli unsurları, hukuki niteliği ve taraflara yüklediği hak ve yükümlülükler irdelenmiştir. Geçici transfer sözleşmesi de esasında profesyonel futbolcu sözleşmesinin kendine has birtakım özellikleri olan bir türü olarak değerlendirilebilmesi mümkün bir sözleşmedir.

Geçici transfer sözleşmesi; ekonomik, sportif ve kişisel sebeplerle futbolcunun sözleşme imzaladığı kulübünde futbol oynamasının geçici bir süre için mümkün olamadığından, bu futbolcunun oynayabileceği bir takıma geçici olarak transferi olarak tanımlanmıştır¹⁵⁰. Gerçekten de kulübü ile sözleşmesi devam eden bir futbolcu, kulübünün mali sıkıntı içerisinde olması gibi ekonomik sebeplerle, takımın oyun planına uymaması gibi sportif sebeplerle veya kulüpteki diğer futbolcularla ya da teknik direktörüyle anlaşamaması gibi kişisel sebeplerle belirli bir süre için başka bir kulübe geçici olarak transfer olabilmektedir.

Petek, geçici transfer ile asıl kulübün futbolcudan futbol oynamasını isteme hakkını başka bir kulübe devrettiğini ifade ederek, iki kulüp arasında alacağın temlik niteliğinin ağır bastığı, kendisine özgü nitelik taşıyan bir hukuki ilişkinin kurulduğunu belirtmiştir¹⁵¹. Baştürk ise profesyonel futbolcu geçici transfer sözleşmesinin alacağın temlikinin iş hukukunun gereklerine uyarlanmış hali olan geçici iş ilişkisi olarak temellendirilebileceğini belirtmiştir¹⁵².

Kanaatimizce geçici transfer sözleşmesi ile kurulan ilişki alacağın temlik niteliği ağır basan bir ilişki olarak açıklanamaz. Zira Türk Borçlar Kanunu'nun 183.

¹⁴⁹ Bkz.: s. 32 vd.

¹⁵⁰ Ertaş, Petek, **a.e.**, s. 378.

¹⁵¹ Petek, **a.g.e.**, 310, 311.

¹⁵² Baştürk, **a.e.**, s. 78.

maddesinin 1. fıkrasında¹⁵³ alacağın temliki ile ilgili yer alan genel hüküm dairesinde, alacağın temlikinin borçlunun rızası aranmaksızın gerçekleştirilebileceği belirtilmektedir. Oysa geçici transferin gerçekleştirilebilmesi için futbolcunun asıl kulübü ile futbolcuyu geçici olarak transfer etmek isteyen kulübün karşılıklı anlaşmaları yetmemekte, futbolcunun da geçici olarak transfer etmeye rıza göstermesi gerekmektedir. Ayrıca alacağın temliki ile birlikte ilişki tarafları değişmemektedir. Oysa geçici transfer sözleşmesinin akdedilmesi ile birlikte, futbolcu ile futbolcuyu geçici olarak transfer eden kulüp arasında yeni bir hukuki ilişki kurulmaktadır. Salt sayılan bu iki gerekçe geçici transfer ile kurulan ilişkinin alacağın temliki ile açıklanamayacağını ortaya koymaktadır.

Bize göre, Türk hukukunda geçici transfer sözleşmesi ile kurulan ilişkiyi açıklamaya en yakın ilişki İş Kanunu'nun 7. maddesinde yer alan geçici iş ilişkisidir. İş Kanunu'nun 7. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, işçinin yazılı rızasının alınması, işçinin bu geçici sürede yapmakta olduğu işe benzer koşullarda çalıştırılması, bu süre zarfında iş sözleşmesinin devam edeceği ve işçinin işverenine karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu iş görme edimini bu süre ile sınırlı olmak üzere geçici iş ilişkisi kurulan işverene karşı yerine getirmekle olması geçici iş ilişkisinin asli unsurları olarak sayılmıştır. Geçici transfer sözleşmesi ile kurulan ilişki de tam olarak buna benzer bir ilişkidir. Her ne kadar anılan maddenin 3. fıkrasında geçici iş ilişkisinin 6 ayı geçmemek üzere akdedilebileceği, 4. fıkrasında ise işverenin ücreti ödeme yükümlülüğünün devam edeceği gibi geçici transfer sözleşmesi ile birebir uyum göstermeyen hükümler bulunsa da geçici transfer sözleşmesinin İş Kanunu'nun anılan 7. maddesinin 1. fıkrasında sayılan asli unsurlar dikkate alındığında geçici iş ilişkisi ile açıklanabileceği düşüncesindeyiz.

Geçici transfer, PFSTT'nin 15. maddesinde düzenlenmiş olup anılan maddenin birinci fıkrasında, profesyonel bir futbolcunun kendisi ve ilgili kulüpler¹⁵⁴ arasında

¹⁵³ TBK md. 183/1: Kanun, sözleşme veya işin niteliği engel olmadıkça alacaklı, borçlunun rızasını aramaksızın alacağını üçüncü bir kişiye devredebilir.

¹⁵⁴ Futbolcusunun geçici süreyle başka bir kulübe transferine izin veren kulüp PFSTT'nin 15. maddesinde “asıl kulüp” olarak adlandırılmaktadır. Futbolcu’yu geçici süre ile transfer eden kulüp ise uygulamada “geçici kulüp” olarak adlandırılmaktadır.

akdedilecek bir sözleşme ile asıl kulübünden başka bir kulübe geçici olarak transfer edilebileceği belirtilmiştir¹⁵⁵. Görüldüğü üzere, geçici transfer sözleşmesinin kurulabilmesi için hem asıl kulüp ile geçici kulübün futbolcunun geçici transferi hususunda mutabık kalmaları, hem de futbolcu ile geçici kulübün sözleşme şartları ile ilgili olarak aralarında mutabık kalmaları gerekecektir. Bu haliyle geçici transfer sözleşmesinin içinde birbirinden ayrı ve bağımsız iki sözleşme barındırdığını söylemek hiç de yanlış olmayacaktır.

Kural olarak geçici transfer süresi boyunca yalnızca geçici kulüp futbolcuya karşı mali yükümlülüklerini yerine getirecek, asıl kulübün bu süre zarfında futbolcuya karşı olan mali yükümlülükleri askıya alınmış olacaktır¹⁵⁶. Zira futbolcu, geçici transfer sözleşmesini imzalamakla artık, geçici transfer sözleşmesinde kendisine ödeneceği belirtilen ücrete rıza göstermektedir. Ancak tarafların anlaşmasıyla asıl kulübün de geçici transfer döneminde futbolcuya karşı mali yükümlülük altına girmesi sözleşme serbestisi çerçevesinde pek tabi mümkün kılınabilir. Futbolcunun her ne sebeple olursa olsun, geçici kulübü ile olan sözleşmesinin sona ermesi halinde asıl kulübüne dönecek olması nedeniyle, asıl kulübünün askıya alınan mali yükümlülükleri canlanacak ve futbolcu asıl kulübüyle olan profesyonel futbolcu sözleşmesi uyarınca kendisine ödeneceği taahhüt edilen ücretlere hak kazanabilecektir¹⁵⁷.

Geçici transfer sözleşmesinin asgari süresi talimatın 15/2. maddesinde iki transfer ve tescil dönemi arasındaki süre olarak belirtilmiştir¹⁵⁸.

¹⁵⁵ Örneği TFF tarafından hazırlanan tip profesyonel futbolcu geçici transfer sözleşmesi için bkz.: (Çevrimiçi), <http://tff.org/Resources/TFF/Documents/00000016/TFF/LisansEvraklari/Gecici-Transfer-Sozlesmesi.doc>, 26 Ocak 2018.

¹⁵⁶ Hemen belirtelim ki, futbolcu ile asıl kulübü arasındaki sözleşmenin süresi geçici transfer sözleşmesi hangi süre ile akdedilmiş olursa olsun işlemeye devam edecektir. Dolayısıyla geçici transfer sözleşmesinin akdedilmesi ile birlikte askıya alınmış olan husus asıl kulüp ile futbolcu arasındaki profesyonel futbolcu sözleşmesinde yazılı yükümlülüklerden ibarettir, böyle bir durumda sözleşmenin süresi askıya alınmış olmaz.

¹⁵⁷ Geçici transfer sözleşmesinin taraflara yüklediği hak ve yükümlülükler ile ilgili bkz.: Baştürk, s. 72 vd.

¹⁵⁸ Talimatta profesyonel futbolcu sözleşmesi için azami süre öngörülmemiş olsa da azami sürenin, futbolcu ile asıl kulüp arasındaki profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona erme tarihine kadar olabileceği açıktır. Aynı görüş için bkz.: Baştürk, **a.e.**, s. 69. Transfer ve tescil dönemi ile ilgili açıklamalar için bkz.: s. 46, 47.

Ayrıca, PFSTT'nin 15. maddesinin 5. fıkrası uyarınca, taraflar geçici transfer sözleşmesinde sportif rekabeti ve futbolcunun katılacağı müsabakaları sınırlandıran hükümler bulunduramayacaktır. Örneğin, taraflar futbolcunun geçici kulüpte iken asıl kulübüne karşı oynamayacağına dair bir hüküm sportif rekabeti ve futbolcunun katılacağı müsabakaları sınırlandıran bir hükümdür. Kanımızca geçici transfer sözleşmesine bu şekilde bir madde konulması halinde, söz konusu madde kesin olarak hükümsüz olacak, ancak bu maddenin kesin hükümsüzlüğü sözleşmenin geçerliliğini etkilemeyecektir.

Son olarak eklemek gerekir ki, RSTP'de geçici transfere ilişkin olarak PFSTT'de düzenlenmeyen bir hüküm bulunmaktadır¹⁵⁹. Buna göre, bir futbolcuyu geçici olarak transfer eden kulüp, futbolcu ve futbolcunun asıl kulübünün yazılı onayı olmadığı sürece futbolcuyu üçüncü bir kulübe geçici olarak transferini gerçekleştiremeyecektir. Görüldüğü üzere, RSTP uyarınca, asıl kulüp ile futbolcunun yazılı onayının alınması halinde, futbolcunun geçici olarak transfer olduğu kulüp tarafından bir başka kulübe geçici olarak transferini gerçekleştirebilmesi mümkün olacaktır.

8. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesine Uygulanacak Hükümler

Yukarıda¹⁶⁰ irdelendiği üzere, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 4. maddesinin g bendi ile sporcuların İş Kanunu kapsamı dışında bırakılmaları nedeniyle sporcu statüsünde bulunan futbolcu ile kulüp arasında akdedilen profesyonel futbolcu sözleşmesine İş Kanunu hükümleri uygulanamayacak, bu anlamda iş görme edimini yükleyen sözleşme türlerinden hizmet sözleşmesi niteliğini haiz profesyonel futbolcu sözleşmesinin Türk Borçlar Kanunu'nun hizmet sözleşmelerine ilişkin hükümleri uygulanacaktır.

¹⁵⁹ RSTP md. 10/3 hükmü.

¹⁶⁰ Bkz.: s. 37.

Ayrıca TFF tarafından çıkarılan talimatların hukuki niteliğini irdelerken¹⁶¹ 5894 sayılı Kanunun futbol ile ilgili düzenlemelerin futbolun kendine özgü yapısı dikkate alınarak kanun metni içerisinde değil söz konusu kanunun vermiş olduğu yetki uyarınca statü ve talimat yoluyla gerçekleştirilmesi nedeniyle aslında Türk Borçlar Kanunu karşısında özel bir düzenleme olduğu ifade edilmişti. Bu kapsamda bir değerlendirme yapıldığında, profesyonel futbolcu sözleşmesinin esas itibarıyla Türk Borçlar Kanunu'na ilişkin hükümler dairesinde değerlendirilmesi gerektiği, ancak 5894 sayılı Kanunun özel kanun statüsü nedeniyle bu kanun kapsamında TFF tarafından çıkarılan statü ve başta PFSTT olmak üzere diğer talimatların profesyonel futbolcu sözleşmesine doğrudan uygulanacağını belirtmek gerekir¹⁶². Söz konusu TFF Talimatlarında hüküm bulunmayan hallerde ise Türk Borçlar Kanunu'nun hizmet sözleşmesine ilişkin genel hükümleri uygulanacaktır¹⁶³.

¹⁶¹ Bkz.: s. 27 vd.

¹⁶² Belirtmek gerekir ki, PFSTT hükümleri RSTP'de yer alan genel düzenlemeler ile genel olarak benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte, PFSTT'de RSTP'ye göre özel olarak düzenlenen hususlar Türk kulübü ile imzalanan profesyonel futbolcu sözleşmelerine öncelikle uygulanacaktır. Uluslararası nitelikli ihtilaflar ile ilgili olarak ülkemizdeki bir kulüp ile arasında profesyonel futbolcu sözleşmesi bulunan yabancı uyruklu bir futbolcu, sözleşmede aksine bir hüküm olmadığı sürece, herhangi bir ihtilaf halinde, bu ihtilafın DRC nezdinde çözümlendirilmesini istiyorsa TFF Talimatlarına göre değil; FIFA hükümlerine göre hareket etmelidir. Bunun en sık karşılaşılan örneği, kulübün ücret ödeme ediminde temerrüdü halinde futbolcu tarafından yapılan fesih ile ilgilidir. Ülkemizdeki kulüpler ile sözleşmesi bulunan yabancı futbolcular, yürürlükte bulunan mevzuatımız gereğince herhangi bir uyuşmazlıkta UÇK'ya başvurabilecekleri gibi, DRC'ye de başvurabilme hakkına sahiptirler (Bkz.: RSTP md. 22). UÇK, başta TFF Talimatları ve Türk Hukukuna göre yargılama yaparken, FIFA ise FIFA talimatları ile İsviçre Hukukuna göre yargılama yapmaktadır. Kulübün ücret ödeme ediminde temerrüde düşmesi halinde sözleşmesini feshetmek isteyen bir futbolcu, TFF Talimatları uyarınca kulübüne ödeme yapması için en az 30 günlük ihtarname keşide etmesi zorunlu iken, FIFA Talimatlarında bu hususta emredici herhangi bir usul kuralı düzenlenmemiştir. DRC içtihatları uyarınca, futbolcu en az iki aylık ücretinin ödenmemesi halinde kulübe makul bir süre (10 günlük sürenin makul olduğu düşünülebilir.) vererek, bu süre sonunda herhangi bir ödeme yapılmaması halinde sözleşmeyi haklı nedenle feshedebilmekte idi. Ancak FIFA, 26 Nisan 2018 tarihinde ilan ettiği 1625 numaralı sirküleri ile RSTP'de 1 Haziran 2018 tarihi itibarıyla yürürlüğe girecek köklü değişiklikleri belirtmiştir. Söz konusu sirküler ile RSTP'ye eklenen 14bis maddesi uyarınca futbolcunun sözleşmeyi feshetmek istemesi halinde en az iki aylık ücretinin ödenmemesi durumunda kulübüne en az 15 günlük mehil içerir bir ödeme ihtarında bulunması gerekmektedir. Buna göre, Kulüp kendisine verilecek olan süre içerisinde ücret ödeme edimini yerine getirmez ise futbolcu sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olacaktır.

¹⁶³ Aynı görüş için bkz.: İlhan Helvacı, "Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi – Hukuki Mütalaalar", **Hukuki Mütalaalar**, İstanbul, 2010, s. 205 vd. (Söz konusu mütalaa, İlhan Helvacı ve Gülsevil Alpagut tarafından kaleme alınmıştır.). Yılmaz da profesyonel futbolcu sözleşmelerinin feshi ile ilgili olarak öncelikle PFSTT'nin, PFSTT'de hüküm bulunmayan hallerde ise Türk Borçlar Kanunu'nun hizmet sözleşmesinin sona ermesini düzenleyen hükümlerin uygulanacağını belirtmiştir (Yılmaz, **a.e.**, s. 313.).

II. PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

A. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Kendiliğinden Sona Ermesi

1. Genel Olarak

PFSTT'nin 19. maddesinin 2. fıkrası¹ uyarınca belirli süreli olarak akdedilmesi zorunlu olan profesyonel futbolcu sözleşmesi, sözleşmede öngörülen sürenin dolması ile birlikte veya bazı durumlarda tarafların sözleşmeyi sona erdirmeye iradeleri olmaksızın birtakım olayların meydana gelmesi sonucunda süresinden önce sona erebilmektedir. Bu bölümde sözleşmenin kendiliğinden sona erme halleri incelenecektir.

2. Sözleşmede Öngörülen Sürenin Dolması

Sürekli borç doğuran belirli süreli sözleşmeler, sözleşmede öngörülen sürenin dolması ile birlikte kendiliğinden sona ermektedirler ve sözleşmede sürenin kararlaştırılmasının amacı sürekli edim borcunun zamanla sınırlandırılmasıdır². Bir fesih işlemine gerek olmaksızın sürenin bitimi ile sözleşmenin kendiliğinden sona ermesi belirli süreli hizmet sözleşmesinin ayırt edici özelliğidir³. Bununla birlikte, sözleşmede yer alan sürenin bitimi ile sözleşme kendiliğinden sona ereceğinden, böyle bir durumda feshe ilişkin hukuki sonuçlar uygulanmayacaktır⁴.

¹ PFSTT md. 19/2: Sözleşmenin süresi en fazla beş yıl olarak belirlenir. Ancak 18 yaşın altındaki futbolcular ile imzalanacak olan sözleşmelerin süresi üç yıldan fazla olamaz.

² Özer Seliçi, “**Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi**”, İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1976, s. 71.

³ Alpagut, a.e., s. 160.

⁴ Yürekli, s. 127.

Türk Borçlar Kanunu'nun 430. maddesinde, belirli süreli hizmet sözleşmesinin sürenin bitiminde kendiliğinden sona ereceği öngörülmüştür. Belirli süreli hizmet sözleşmesi niteliğinde olan profesyonel futbolcu sözleşmesi de sözleşmede öngörülen sona erme tarihinde kendiliğinden sona erecektir. Bu noktada, PFSTT'nin 19. maddesinin 2. fıkrası uyarınca profesyonel futbolcu sözleşmesinin en fazla 5 yıl, 18 yaşın altındaki futbolcular ile ise en fazla 3 yıl olarak belirlenebileceğini, aynı maddenin 3. fıkrası uyarınca ise bitiş tarihinin 31 Mayıs olarak belirlenmesi gerektiğini tekrardan hatırlatmak gerekir⁵.

Hizmet sözleşmelerinde süre taraflarca belirli bir takvim günü olarak belirlenebileceği gibi, ileride gerçekleşmesi kesin olmayan birtakım sürelerle de bağlanabilir⁶. Bu noktada hemen belirtmek gerekir ki, PFSTT'nin 19. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, profesyonel futbolcu sözleşmelerinde sürenin bitimi için kesinlikle bir takvim günü öngörülmelidir ve bu takvim günü de 31 Mayıs olarak belirtilmelidir. Ancak bununla birlikte, taraflarca sözleşmede sözleşmenin öngörülen süreden önce de birtakım şartların gerçekleşmesine bağlı olarak sona erebileceğine dair hükümlere yer verilebilir. Bu husus aşağıda⁷ “bozucu koşulun gerçekleşmesi” başlıklı bölümde irdelenecektir.

Türk Borçlar Kanunu'nun 430. maddesinin 2. fıkrasında⁸, belirli süreli hizmet sözleşmenin süresinin bitiminden sonra örtülü olarak sürdürülmesi halinde belirsiz süreli sözleşmeye dönüşeceği belirtilmiştir. Söz konusu hükmün profesyonel futbolcu sözleşmesi bakımından uygulama alanı bulamayacağını belirtmek gerekir. Zira profesyonel futbolcu sözleşmesi, sözleşmede öngörülen sürenin sona ermesi ile

⁵ Profesyonel futbolcu sözleşmesinin bitiş tarihinin 31 Mayıs olarak belirlenmesi zorunluluğu, liglerin bitiş tarihinin yaklaşık olarak 31 Mayıs'a yakın bir tarihte sona eriyor olmasıdır. Bir futbol sezonunda istisnai bir şekilde 31 Mayıs tarihinden sonra da resmi müsabaka oynanacak olması halinde, PFSTT'nin 19. maddesinin 3. fıkrası uyarınca sözleşmenin bitiş tarihi son resmi müsabakanın oynandığı tarihe kadar uzamış sayılacaktır. Bu da futbolcunun ligler henüz sona ermeden, sözleşmesinin sona erdiğini gerekçe göstererek takımdan ayırlamaması için getirilmiş olan yerinde bir düzenlemedir.

⁶ Alpagut, **a.e.**

⁷ Bkz.: s. 58 vd.

⁸ TBK md. 430/2: Belirli süreli sözleşme, süresinin bitiminden sonra örtülü olarak sürdürülüyorsa, belirsiz süreli sözleşmeye dönüşür. Ancak, esaslı bir sebebin varlığı hâlinde, üst üste belirli süreli hizmet sözleşmesi kurulabilir.

birlikte sona erecektir. Taraflar, sözleşmesel ilişkiyi profesyonel futbolcu sözleşmesinde öngörülen sürenin bitiminden sonra da sürdürmek isterlerse yeniden bir sözleşme imzalamadırlar veya sözleşmenin devamı sırasında sözleşmeyi tadil ederek ya da yeni bir sözleşme imzalayarak sözleşmede belirlenen süreyi uzatmalıdırlar.

Burada irdelenmesi gereken bir diğer husus, profesyonel futbolcu sözleşmelerine sıklıkla konulan uzama opsiyonlarının sözleşmenin bitiş süresine etkisidir. Taraflar, profesyonel futbolcu sözleşmelerine koyabilecekleri birtakım hükümler ile taraflardan herhangi birinin ve/veya her ikisinin lehine ayrı ayrı veya bir şartın gerçekleşmesine bağlı olarak sözleşmeyi uzatma hakkı tanıyabilmektedirler.

Taraflar, yalnızca futbolcu lehine veya hem futbolcu hem de kulüp lehine bir uzatma opsiyonu kararlaştırmışlarsa bu durumda söz konusu opsiyonların geçerli olduğunu kabul etmek gerekecektir⁹. Bunun yanında, taraflar, profesyonel futbolcu sözleşmesinde belirli bir şartın gerçekleşmesine bağlı olarak sözleşmenin uzayacağına dair bir hüküm ekleyebilirler. Örneğin, futbolcunun bir futbol sezonunda belirli bir sayıda maçta oynaması halinde veya kulübün ilgili futbol sezonunu ligin puan sıralamasında belirli bir sırada tamamlaması halinde sözleşmenin otomatik olarak bir futbol sezonu daha uzayacağı kararlaştırılabilir. Böyle bir durumda, şartın gerçekleşmesi halinde, sözleşme kendiliğinden uzayacak ve taraflardan herhangi birinin başvurusu ile sözleşmenin otomatik olarak uzadığı TFF'ye tescil ettirilebilecektir.

Tarafların sözleşmeyi uzatma opsiyonunu yalnızca kulüp lehine kararlaştırmaları halinde ise kanaatimizce böyle bir opsiyon, futbolcuya uzatılacak dönemde yapılacak olan ödemelerin sözleşmeye açıkça yazılması ve kulüp tarafından uzatma opsiyonunun kullanılabileceği tarihin makul bir tarih olarak belirlenmesi¹⁰ halinde

⁹ Bu konu hakkında ayrıca bkz.: Baştürk, **a.e.**, 187.

¹⁰ Kulüp lehine tek taraflı olarak tanınan opsiyon hakkında kulübün bu hakkını kullanılabileceği son tarihin açıkça sözleşmeye yazılması önem arz etmektedir. Kanaatimizce böyle bir hakkın en geç sezon sonuna kadar kullanılması gerekmektedir. Zira futbolcu, kulübün tek taraflı uzatma hakkını

geçerli olmalıdır. Baştürk, bu hususta Spor Tahkim Mahkemesi'nin 10 Ekim 2006 tarihli ve 2005/A/973 numaralı kararına atıf yaparak, söz konusu kararda kulüp lehine kararlaştırılan opsiyonların geçerli olduğuna hükmedildiğini belirtmiştir¹¹. Bununla birlikte, Baştürk, bu geçerliliğin mutlak olduğuna dair yorum yapılmaması gerektiğini ve kulüp lehine tanınan tek taraflı uzatma opsiyonunun ancak futbolcunun sözleşmenin uzatılacağı futbol sezonunda futbolcuya ödeneceği taahhüt edilen ücretlerinin önceki futbol sezonuna oranla esaslı olarak artırılması halinde yani futbolcunun bu uzatma nedeniyle bir kazancının olduğu hallerde geçerli olacağını öne sürmüştür¹².

3. Futbolcunun Ölümü

Kural olarak, sözleşme taraflarından birinin ölümü o sözleşmenin sona ermesine sebebiyet vermemektedir¹³. Ancak kişi unsurunun önem taşıdığı sürekli borç ilişkisinde kanun bazı durumlar için kendiliğinden sona erme veya olağanüstü fesih imkânı öngörmüştür¹⁴. Hizmet sözleşmesi kişi unsurunun ön plana çıktığı bir sözleşme türüdür. Profesyonel futbolcu sözleşmesi de profesyonel futbolcu açısından kişi unsurunun açık bir şekilde ağır bastığı bir sözleşmedir¹⁵.

Türk Borçlar Kanunu'nun 440. maddesinin birinci cümlesinde¹⁶, hizmet sözleşmesinin işçinin ölümüyle kendiliğinden sona ereceği belirtilmiştir. Hiç şüphesiz bu hüküm profesyonel futbolcu sözleşmesi bakımından da uygulama alanı bulacak ve futbolcunun sözleşme devam ederken ölmesi halinde profesyonel futbolcu sözleşmesi kendiliğinden sona erecektir¹⁷.

kullanmaması halinde başka bir kulübe transfer olmak zorunda kalacağından futbolcuya yeni sezon öncesinde transfer görüşmelerini gerçekleştirebilmesi için makul bir süre tanınmalıdır.

¹¹ Baştürk, **a.e.**, s. 187, 188.

¹² Baştürk, **a.e.**, s. 188.

¹³ Seliçi, **a.e.**, s. 81.

¹⁴ Seliçi, **a.e.**

¹⁵ Baştürk, **a.e.**, s. 191.

¹⁶ TBK md. 440/1. cümle: Sözleşme, işçinin ölümüyle kendiliğinden sona erer.

¹⁷ Petek, futbolcunun ölüm karinesi gereği ölmüş sayıldığı veya hâkim kararıyla gaipliğine karar verildiği durumlarda da kulübüyle olan sözleşmesel ilişkisinin kendiliğinden sona ereceğini belirtmiştir (Petek, **a.e.**, s. 340.).

Hizmet sözleşmesi işçinin şahsi edim yükümlülüğüne dayanan bir sözleşmedir ve şahsa bağlı edimlerin mirasçıya geçmesi söz konusu olamaz¹⁸. Hizmet ilişkisi, işçinin kişisel kabiliyeti göz önüne alınarak yapılan ve işveren ile kişisel bir bağlılık kuran bir ilişki olarak tanımlanmıştır¹⁹. Bir futbolcu ile profesyonel futbolcu sözleşmesi akdeden kulüp, hiç kuşkusuz o sözleşmeyi futbolcunun şahsi edimlerinden faydalanmak için akdetmiştir. Bu nedenle, futbolcunun ölümü ile sözleşme kendiliğinden sona erecektir.

Türk Borçlar Kanunu'nun 440. maddesinin ikinci cümlesi²⁰ uyarınca, ölen futbolcusunun sağ kalan eşine ve ergin olmayan çocuklarına, yoksa bakmakla yükümlü olduğu kişilere ölüm gününden başlayarak bir aylık; hizmet ilişkisi beş yıldan uzun bir süre devam etmişse, iki aylık ücret tutarında bir ödemekle yapmakla yükümlü olacaktır.

4. Kulübün Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin işveren sıfatını haiz tarafı dernek veya anonim şirket statüsündeki futbol kulübü olduğu için Türk Borçlar Kanunu'nun 441. maddesinde düzenlenen "İşverenin ölümü" profesyonel futbolcu sözleşmesi bakımından uygulama alanı bulamayacaktır.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin taraflarını incelerken, futbol kulüplerinin dernek veya anonim şirketi olarak kurulabileceğini belirtmiştik²¹. Futbol kulübünün tüzel kişiliğini kaybetmesi, profesyonel futbolcu sözleşmenin kendiliğinden sona ermesine sebep olacaktır.

¹⁸ Yürekli, **a.e.**, s. 136.

¹⁹ Seliçi, **a.e.**

²⁰ TBK md. 440/2. cümle: İşveren, işçinin sağ kalan eşine ve ergin olmayan çocuklarına, yoksa bakmakla yükümlü olduğu kişilere, ölüm gününden başlayarak bir aylık; hizmet ilişkisi beş yıldan uzun bir süre devam etmişse, iki aylık ücret tutarında bir ödeme yapmakla yükümlüdür.

²¹ Bkz.: s. 42.

Faaliyetlerini dernek olarak sürdüren futbol kulüpleri, Türk Medeni Kanunu'nun 87. ve devamındaki²² maddelerde yer alan dernekler bakımından öngörülen sona erme sebeplerinden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda kapanacaktır ve bunun sonucunda futbolcuları ile imzalamış olduğu tüm profesyonel futbolcu sözleşmeleri kendiliğinden sona ermiş olacaktır. Zira her ne sebeple olursa olsun, bir derneğin tüzel kişiliğini kaybetmesi halinde kulübün hak ve fiil ehliyeti de sona erecektir²³.

Anonim şirketi niteliğinde faaliyet gösteren bir futbol kulübünün iflâs etmesi durumunda ise profesyonel futbolcu sözleşmesi kendiliğinden sona ermeyecektir²⁴. Futbol kulübünün iflas etmesi halinde, hizmet sözleşmesi iflâs idaresi veya tasfiye memuruyla devam edebilecektir²⁵. Ancak bu durumda her bir taraf, haklı bir fesih sebebi doğması halinde sözleşmeyi feshedebileceklerdir²⁶. Burada dikkat edilmesi gereken husus, kulübün iflas etmesine rağmen sözleşmesel yükümlülüklerinin ifasında temerrüde düşmemesi durumunda, futbolcu salt kulübün iflas etmesini gerekçe göstererek sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olamayacağıdır.

5. Bozucu Koşulun Gerçekleşmesi

Taraflar, sözleşmelere koyacakları birtakım hükümler ile sözleşmenin sona ermesini birtakım olayların gerçekleşmesine bağlı kılabilenlerdir. Türk Borçlar

²² Türk Medeni Kanunu md. 87: Dernekler, aşağıdaki hâllerde kendiliğinden sona erer:

1. Amacın gerçekleşmesi, gerçekleşmesinin olanaksız hâle gelmesi veya sürenin sona ermesi,
2. İlk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması,
3. Borç ödemede acze düşmüş olması,
4. Tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hâle gelmesi,
5. Olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması.

Her ilgili, sulh hâkiminden, derneğin kendiliğinden sonra erdiğinin tespitini isteyebilir. Türk Medeni Kanunu md. 88: Genel kurul, her zaman derneğin feshine karar verebilir. Türk Medeni Kanunu md. 89: Derneğin amacı, kanuna veya ahlâka aykırı hâle gelirse; Cumhuriyet savcısının veya bir ilgilinin istemi üzerine mahkeme, derneğin feshine karar verir. Mahkeme, dava sırasında faaliyetten alıkoyma dahil gerekli bütün önlemleri alır.

²³ Petek, **a.e.**, s. 341.

²⁴ Baştürk, **a.e.**; s. 192. Petek, **a.e.**

²⁵ Petek, **a.e.**

²⁶ Petek, **a.e.**

Kanunu'nun 173. maddesinin 1. fıkrasında²⁷, sözleşmenin sona ermesinin, önceden gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bir olguya bırakılması halinde, bozucu koşula bağlanmış olduğu belirtilmiştir.

Sözleşme tarafları, sözleşmenin bitme anını gerçekleşip gerçekleşmeyeceği veya ne zaman gerçekleşeceği belli olmayan bir olaya bağlamışlarsa, sözleşmeyi bozucu şarta bağladıkları kabul edilmektedir²⁸. Belirtmek gerekir ki, bozucu koşulun hukuka ve ahlaka uygun olması gerekmektedir. Zira Türk Borçlar Kanunu'nun 176. maddesi²⁹ uyarınca, bozucu koşul hukuka, ahlaka aykırı olması halinde kesin hükümsüz olacaktır³⁰.

Profesyonel futbolcu sözleşmesine konulabilecek birtakım bozucu şartlar ile sözleşmenin süresi dolmadan önce sona erdirilmesi sağlanabilir. Örneğin, normalde iki yıl yürürlükte kalmak üzere akdedilen profesyonel futbolcu sözleşmesine, sözleşmenin ilk yılı için kulübün bir alt lige düşmesi, futbolcunun belirli sayıda gol atamaması, futbolcunun en az belirli bir sayıda müsabakada oynamaması, futbolcunun veya 3. bir kulübün belirli bir bonservis bedeli ödemesi ve buna benzer bozucu şartlar konulması halinde ve bu şartların gerçekleşmesi halinde sözleşme, bozucu şartın gerçekleşmesi sonucunda, iki yıllık süre dolmadan sona erecektir. Ancak belirtmekte fayda bulunmaktadır ki, futbol uygulamasında bu gibi şartların hüküm ifade etmesi için taraflardan herhangi birinin karşı tarafa ve bilgi için TFF'ye söz konusu şartın gerçekleşmesi nedeniyle sözleşmenin sona erdiğinin bildirilmesi

²⁷ TBK md. 173/1: Sona ermesi önceden gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bir olguya bırakılan sözleşme, bozucu koşula bağlanmış olur.

²⁸ Seliçi, a.e., s. 68. Bozucu şart ile ilgili benzer ve diğer tanımlamalar için bkz.: Hasan Pulaşlı, **“Şarta Bağlı İşlemler ve Hukuki Sonuçları”**, Ankara, Dayınlarlı Hukuk, 1989, s. 63; Fikret Eren, **“Borçlar Hukuku Genel Hükümler”**, 18. bs., Ankara, Yetkin Yay., 2015, a.e., s. 1171; Ahmet M. Kılıçoğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 17. bs., Ankara, Turhan Kitabevi Yay., 2013, s. 762; Alpagut, a.e., s. 15; Hüseyin Hatemi, Emre Gökyayla, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2017, s. 372; Turgut Akıntürk, Derya Ateş Karaman, **“Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri”**, 19. bs., İstanbul, Beta Yay., Eylül 2012, s. 154; Mehmet Ayan, **Borçlar Hukuku (Genel Hükümler)**, 11. bs., Konya, Seçkin Yay., 2016, s. 146; Doğan Şenyüz, **Borçlar Hukuku Genel ve Özel Hükümler**, 7. bs., Bursa, Ekin Yay., 2013, s. 200.

²⁹ TBK md. 176: Bir koşul, hukuka veya ahlaka aykırı bir yapma veya yapmama fiilini sağlamak amacıyla konulmuşsa, bu koşula bağlı hukuki işlem kesin olarak hükümsüzdür.

³⁰ Kılıçoğlu, a.e., s. 763, 764; Akıntürk, Karaman, a.e., s. 156.

gerekmektedir³¹. Zira bozucu şartın gerçekleşmesi ile birlikte, özellikle TFF'ye herhangi bir bildirim yapılmaması durumunda tarafların sanki söz konusu şart gerçekleşmemiş gibi aralarındaki hizmet ilişkisini sürdürmesi söz konusu olabilir. Bu anlamda, profesyonel futbolcu sözleşmesine konulacak bir bozucu şart yanında bu bozucu şartın gerçekleşmesi durumunda taraflardan birince belli bir tarihe kadar karşı tarafa ve TFF'ye bildirim yapılması şeklinde bir şartın da kararlaştırılması karşılaşılabilecek sorunların önüne geçilebilmesi için daha uygun olacaktır.

Türk Borçlar Kanunu'nun 173. maddesinin 2. fıkrasında³², bozucu koşula bağlanmış sözleşmenin hükümlerinin, koşulun gerçekleştiği anda ortadan kalkacağı belirtilmiştir. Bu anlamda, bozucu şarta bağlı bir sözleşmenin en belirgin özelliği, işlemin başlangıçta hüküm doğurmasıdır³³. Bozucu şarta bağlı olarak yapılan bir sözleşme, yapıldığı andan itibaren hukuki sonuçlarını doğurmaktadır³⁴.

Türk Borçlar Kanunu'nun 173. maddesinin 3. fıkrasında³⁵, aksi kararlaştırılmadıkça veya işin niteliğinden anlaşılmadıkça sona ermenin geçmişe etkili olmayacağı belirtilmiştir. Buna göre, bozucu şartın gerçekleşmesi halinde, hukuki durum şartın gerçekleştiği andan itibaren etkisini gerçekleştirecek ve şartın gerçekleştiği ana kadar meydana gelen hukuki sonuçlara etki etmeyecektir³⁶. Özellikle sürekli borç ilişkisine dayanan hizmet sözleşmelerinde ve buna bağlı olarak profesyonel futbolcu

³¹ Petek, bozucu şartın gerçekleşmesi halinde, tarafların sözleşmeyi karşılıklı olarak sona erdirmeleri gerektiğini belirtmiştir (Bkz.: Petek, **a.e.**, s. 343.). Ancak bu görüşme katılmamız mümkün değildir. Zira, bozucu şartın gerçekleşmesi ile birlikte artık taraflardan herhangi biri karşı tarafın onayını ve rızasını almaksızın bozucu şartın gerçekleştiğini öne sürerek sözleşmenin sona erdirildiğini tek başına karşı tarafa ve bilgi için TFF'ye bildirebilecektir.

³² TBK md. 173/2: Bozucu koşula bağlanmış sözleşmenin hükümleri, koşulun gerçekleştiği anda ortadan kalkar.

³³ Pulaşlı, **a.e.**, s. 179; Eren, **a.e.**, s. 1175, 1176; Hatemi, Gökyayla, **a.e.**, s. 374.

³⁴ Safa Reisoğlu, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 23. bs., İstanbul, Beta Yay., 2012, s. 452, 453; Eren, **a.e.**, s. 1176; Hatemi, Gökyayla, **a.e.**; Petek, **a.e.**, s. 342; Akıntürk, Karaman, **a.e.**, s. 157.

³⁵ TBK md. 173/3: Aksi kararlaştırılmadıkça veya işin niteliğinden anlaşılmadıkça sona erme, geçmişe etkili olmaz.

³⁶ M. Kemal Oğuzman, Turgut Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, C. 2, 13. bs., İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2017, s. 526; Pulaşlı, **a.e.**, s. 183, 184; Eren, **a.e.**, s. 1175, 1176, 1178; Kılıçoğlu, **a.e.**, s. 762; Şahin Akıncı, **Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler**, 10. bs., Konya, Sayram Yay., 2017, s. 272; Akıntürk, **a.e.**, s. 158; Ayan, **a.e.**, s. 150; Hatemi, Gökyayla, **a.e.**, s. 375; Şenyüz, **a.e.**, s. 200, 190.

sözleşmelerinde yer alan bozucu şartın gerçekleşmesi halinde, bu bozucu şart etkisini şartın gerçekleştiği andan itibaren gösterecektir³⁷.

Bozucu şartın gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belirsiz bir olaya bağlanması halinde, bir süre sonra bu şartın gerçekleşmeyeceği de kesinleşebilir. Örneğin, sözleşme tarafları, profesyonel futbolcu sözleşmesine, futbolcunun bir futbol sezonunda 15'ten az müsabakada oynaması halinde sözleşmenin futbol sezonu sonunda kendiliğinden sona ereceğine dair bir hüküm koyabilirler. Böyle bir durumda futbolcunun ilgili futbol sezonunun sona ermesine uzun bir süre kala 15 müsabakada oynaması halinde, artık bozucu şartın gerçekleşmeyeceği kesinleşir. İşte bozucu şarta konu olayın gerçekleşmemesi veya gerçekleşmeyeceğinin kesinleşmesi halinde bozucu şarta bağlı olarak yapılan işlem şartsız bir işlem gibi hüküm ifade edecektir³⁸.

B. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Tarafların Ortak İradeleri ile Sona Ermesi (Karşılıklı Sona Erdirme)

1. Genel Olarak

Hizmet sözleşmesi, taraflarının karşılıklı irade beyanları ile her zaman sona erdirilebilir. Özellikle, işverenin işçisinin yapmış olduğu işi yetersiz bulması ve işçinin de başka bir işyerinde daha iyi şartlarda bir iş bulabilmesi ihtimalinin aynı zamanda meydana gelebilmesi mümkün olabilmektedir. İşte, hizmet sözleşmesi devam ederken tarafların bir araya gelerek sözleşmeyi karşılıklı rızaları ile ve yine karşılıklı olarak anlaştıkları şartlar dairesinde sona erdirebilmeleri mümkündür. Hiç şüphesiz bu husus, Anayasa'nın 48. ve Türk Borçlar Kanunu'nun 26. maddesinin sağladığı sözleşme serbestisi ilkesine dayanmaktadır.

³⁷ Pulaşlı, sürekli borç ilişkisinin bozucu şartın tahakkuk ettiği anda sanki baştan itibaren o anda hukuki ilişkinin son bulması kararlaştırılmış gibi son bulacağını belirtmiştir (Bkz.: Pulaşlı, a.e., s. 184.).

³⁸ Pulaşlı, a.e., s. 216; Eren, a.e., s. 1179; Ayan, a.e., s. 151.

Futbol uygulamasında, kulüpler ile futbolcuların aralarındaki profesyonel futbolcu sözleşmesini karşılıklı olarak sona erdirmeleri sıklıkla rastlanan bir durumdur. Bir futbolcunun, kulüpte yeteri kadar oynama şansı bulamaması, bunun yanında kulübün de istediği verimi alamadığı futbolcuya ücret ödemek istememesi gibi faktörler bir araya geldiğinde tarafların aralarındaki sözleşmeyi karşılıklı olarak sona erdirmeleri söz konusu olabilmektedir.

Bu başlıkta, futbolcu ile kulüp arasında imzalanan ve uygulamada “karşılıklı sona erdirmeye” olarak adlandırılan sona erme türü incelenecektir.

2. Karşılıklı Sona Erdirme Kavramı ve Karşılıklı Sona Erdirmenin Hukuki Niteliği

Karşılıklı sona erdirmeye, PFSTT’nin 26. maddesinde³⁹ düzenlenmiştir. Anılan maddede, karşılıklı sona erdirmeye kavramı ile ilgili bir tanım yapılmamış, yalnızca karşılıklı sona erdirmenin TFF kayıtlarına işlenebilmesi gerekli olan işlemlerin belirtilmesi ile yetinilmiştir. RSTP’nin 13. maddesinde ise profesyonel futbolcu sözleşmesinin yalnızca süresinin dolması ile birlikte veya karşılıklı anlaşma ile sona erebileceği belirtilmiştir.

PFSTT’de karşılıklı sona erdirmeye sözleşmesinin şekli ile ilgili olarak açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bununla birlikte, PFSTT’nin 26. maddesinde karşılıklı sona erdirmeye ilişkin sözleşmenin TFF’ye ibrazı zorunlu olduğu belirtilmiştir. TFF’ye tescilli olan bir sözleşmenin TFF nezdindeki tescilinin iptal edilebilmesi ve futbolcunun başka bir futbol kulübü ile imzalayacağı profesyonel futbolcu sözleşmesini TFF’ye tescil ettirebilmesi için anılan talimat hükmü uyarınca karşılıklı

³⁹ PFSTT md. 26:

Karşılıklı sona erdirmenin kayıtlara işlenebilmesi için buna ilişkin sözleşmenin aşağıda belirtilen belgelerle birlikte TFF’ye ibrazı zorunludur:

a) Kulübü temsile yetkili kişileri belirleyen noter tasdikli imza sirküleri,
b) Futbolcunun, imza tarihinden en geç 30 gün önce düzenlenmiş ve ilgili kulüple yapacağı sona erdirmeye sözleşmesinde kullanılacağına ilişkin açıklamayı da içeren noter tasdikli imza beyannamesi, vekil aracılığı ile imzalanan karşılıklı sona erdirmeye sözleşmeleri için vekilinin imza beyannamesi.

olarak sona erdirmiş olduğu sözleşmeyi TFF'ye sunması gerekmektedir. Dolayısıyla karşılıklı sona erdirme sözleşmesinin hüküm doğurabilmesi için yazılı olarak akdedilmesi gerekmektedir⁴⁰.

Karşılıklı sona erdirme, futbolcu ile kulübün karşılıklı olarak anlaşmak suretiyle, aralarındaki profesyonel futbolcu sözleşmesini, sözleşmede öngörülen süreden önce sona erdirmeleri olarak tanımlanabilir. Söz konusu tanım dikkate alındığında, karşılıklı sona erdirmenin hukukumuzda “ikale” olarak adlandırılan ve bozma sözleşmesi⁴¹ olarak da anılan sözleşme ile benzerlik gösterdiği söylenebilir⁴².

İkale, bir sözleşmenin ve bu sözleşme ile kurulan hukuki ilişkinin, sözleşme özgürlüğü kapsamında tarafların karşılıklı iradelerine dayanan yeni bir sözleşme ile ortadan kaldırılmasına ilişkin sözleşme olarak tanımlanmaktadır⁴³. Futbolcu ile kulüp arasında imzalanan karşılıklı sona erdirme sözleşmesi de taraflar arasındaki hukuki ilişkinin ortadan kaldırılmasına ilişkin olarak akdedilen bir sözleşmedir.

İkale kanunlarımızda düzenlenmemiş, ancak Yargıtay kararları ile sınırları çizilmiş ve doktrinde de detaylı olarak irdelenmiş bir sözleşme türüdür. Karşılıklı Sona Erdirme ise PFSTT'nin 26. maddesinde düzenlenmiştir. İkale, işveren lehine avantajlı olarak görülmekle⁴⁴ birlikte, içeriği ile işçiye makul sayılacak yararlar sağlamalıdır⁴⁵. Hiç şüphesiz, ikalenin işveren lehine avantajlı olarak görülmesi, ikalenin bir fesih olmaması⁴⁶ ve iş sözleşmesinin feshine bağlanan hukuki sonuçların uygulanmayacak olmasındandır. Ancak, ikaleden farklı olarak karşılıklı sona erdirmeye yönelik anlaşmanın kulüp lehine avantajlı olmasına veya içeriğinde

⁴⁰ Aynı görüş için bkz. Yılmaz, a.e., s. 316.

⁴¹ İkale (Bozma Sözleşmesi) hakkında detaylı bilgi için bkz.: Muhittin Astarlı, “**İş Hukukunda İkale (Bozma Sözleşmesi)**”, Ankara, Turhan Kitabevi Yay., Nisan 2013.

⁴² Yılmaz, PFSTT’de düzenlenen Karşılıklı Sona Erdirmenin bozma sözleşmesi olduğu görüşündedir (Yılmaz, a.e., s. 314, 315.).

⁴³ Astarlı, a.e., s. 6. Aynı tanım için bkz.: Hamdi Mollamahmutoğlu, Muhittin Astarlı, Ulaş Baysal, “**İş Hukuku**”, 6. bs., Ankara, Turhan Kitabevi Yay., 2014, s. 784. İkale hakkında diğer tanımlar için bkz.: Haluk Hadi Sümer, “**İş Hukuku**”, 22. bs., Seçkin Yay., 2017, s. 93; Yürekli, a.e., s. 103.

⁴⁴ Astarlı, a.e., s. 8; Sümer, a.e.

⁴⁵ Astarlı, a.e., s. 8, 18; Yürekli, a.e., s. 110, 111; Sarper Süzek, **İş Hukuku (Genel Esaslar - Bireysel İş Hukuku)**, 8. bs., İstanbul, Beta Yay., 2012, s. 523.

⁴⁶ Süzek, a.e.; Yürekli, a.e., s. 114.

futbolcuya makul sağlayacak yararlar bulundurmasına gerek bulunmamaktadır. Futbolcu ile kulüp karşılıklı sona erdirmе sözleşmesini diledikleri şartlarda akdedebilirler. İkale ile karşılıklı sona erdirmenin bu noktada ayrıldığını söylemek mümkündür.

Yine ikalenin iş hukuku anlamında işçi işveren ilişkileri için öngörölmüş olan bir bozma sözleşmesi olması, geçerli olarak sayılabilmesi için işçi lehine makul yararın bulunması gerekmesi⁴⁷, futbolcuların ise İş Kanunu kapsamında olmaması ve karşılıklı sona erdirmenin yazılı olması dışında herhangi bir geçerlilik şartı bulunmaması dikkate alındığında karşılıklı sona erdirmenin bir ikale sözleşmesi olarak sayılmasının mümkün olmadığı kanaatindeyiz. Bu doğrultuda, karşılıklı sona erdirmе sözleşmesinin ikale sözleşmesi olarak belirtildiği tespite⁴⁸ katılmamaktayız.

Özetlemek gerekirse, karşılıklı sona erdirmе sözleşmesinin, Anayasa'nın 48. maddesi ile Türk Borçlar Kanunu'nun 26. maddesinin öngörmüş olduğu sözleşme serbestisi kapsamında, futbolcu ile kulüp arasında, profesyonel futbolcu sözleşmesinin, sözleşmede öngörölen süreden önce sona erdirilmesi amacıyla akdedilen kendine özgü bir sözleşme türü olduğunu söylemek mümkündür.

3. Karşılıklı Sona Erdirmenin Yapılma Sebepleri

Uygulamada futbolcular ile kulüplerin karşılıklı sona erdirmе sözleşmesini birçok farklı sebeple akdettikleri görölmektedir. Örneğin, bir kulüpten başka bir kulübe transfer olacak olan bir futbolcunun transfer olacağı yeni kulübe TFF nezdinde tescil ettirilebilmesi için mevcut kulübü ile olan sözleşmesinin sona erdirilmesi ve bu sona erdirmenin TFF nezdinde tescili gerekmektedir. Yine, bir futbolcunun birtakım sebeplerle mevcut kulübünde oynamaktan mutlu olmaması veya bir kulübün verim alamadığı bir futbolcusu ile yola devam etmek istememesi de tarafların bir araya gelip anlaşarak aralarındaki sözleşmeyi karşılıklı olarak sona erdirmelerine sebebiyet

⁴⁷ Sümer, a.e., s. 87.

⁴⁸ Cem, a.e., s. 98.

verebilmektedir. Hiçbir şüphe bulunmamaktadır ki, sözleşmeyi feshetmek için haklı sebebi bulunmayan ancak sözleşmesel ilişkiye devam etmek istemeyen bir kulüp veya futbolcunun başvurabilecekleri tek mekanizma aralarında anlaşmaları ve sözleşmeyi karşılıklı olarak sona erdirmeleridir.

PFSTT'nin 26. maddesi uyarınca karşılıklı sona erdirme sözleşmesinin TFF'ye tescil ettirilebilmesi için karşılıklı sona erdirme sözleşmesi ile birlikte kulübe ait imza sirkülerinin ve futbolcunun imza tarihinden en geç 30 gün önce düzenlenmiş ve kulübü ile yapacağı sona erdirme sözleşmesinde kullanacağına ilişkin açıklamayı içeren noter tasdikli imza beyannamesinin⁴⁹ sunulması gerekmektedir⁵⁰.

DRC tarafından verilen kararlarda karşılıklı sona erdirme ile ilgili olarak birtakım genel kriterler belirlenmiştir. DRC, bir kararında⁵¹, karşılıklı sona erdirmenin tarafların karşılıklı müzakereleri sonucunda yapılması gerektiği ve yalnızca tek tarafın lehine olmaması ve özellikle hem işçi hem de işveren tarafından kabul edilebilir olması gerektiğini belirtmiştir.

DRC, bir kararında karşılıklı sona erdirme sözleşmesinin geçerli olabilmesi için her iki tarafça imzalanması gerektiğini belirtmiştir⁵². DRC, bir başka kararında⁵³, futbolcunun karşılıklı sona erdirmeyi kulüp tarafından yapılan baskı altında imzaladığını ve geçersiz olduğuna dair iddiasını, futbolcunun bu iddiasını kanıtlayamaması nedeniyle reddetmiştir. İmza hususu DRC'nin bir başka kararında⁵⁴ şu şekilde tartışılmıştır. Futbolcu'nun karşılıklı sona erdirme sözleşmesinde kulüp tarafından ödeneceği taahhüt edilen bedelin ödenmemesi üzerine açmış olduğu bir

⁴⁹ Söz konusu imza beyannamesinin TFF'nin resmi internet sitesinde yer alan örneği için bkz.: (Çevrimiçi), <http://tff.org/Resources/TFF/Documents/0002012/TFF-Dokuman/Profesyonel/belge/Imza-Beyannamesi-Karsilikli-Sona-Erdirme-SON.doc>, 25 Ocak 2018.

⁵⁰ Anılan talimat maddesinde futbolcunun karşılıklı sona erdirme sözleşmesini imzalaması için bir vekil tayin etmesi durumunda, vekilin imza beyannamesinin TFF'ye sunulması gerektiği belirtilmiştir.

⁵¹ Weger, a.e., s. 196. İlgili karar için bkz.: DRC'nin 10.06.2004 tarihli ve 64132 sayılı kararı.

⁵² Weger, a.e., 197. İlgili karar için bkz.: DRC'nin 13.10.2010 tarihli ve 10102000 sayılı kararı, (Çevrimiçi), <https://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/drclabour/10102000.pdf>, 3 Şubat 2018.

⁵³ Weger, a.e., s. 196. İlgili karar için bkz.: DRC'nin 21.11.2006 tarihli ve 116338 sayılı kararı.

⁵⁴ Frans de Weger, a.e., s. 198. İlgili karar için bkz.: DRC'nin 10.08.2011 tarihli ve 8112295 sayılı kararı, (Çevrimiçi), <http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/64/91/97/8112295.pdf>, 3 Şubat 2018.

davada, kulüp karşılıklı sona erdirmе sözleşmesinde imzası yer alan ikinci başkanın imza yetkisi olmadığını belirterek karşılıklı sona erdirmе sözleşmesinin geçersiz olduğunu iddia etmiştir. DRC, futbolcunun kulüp yetkilileri ile ilgili bilgilendirildiğinin ispat edilememesi nedeniyle iyi niyetli olduğunu belirterek, karşılıklı sona erdirmenin geçerli ve bağlayıcı olduğuna karar vermiştir.

Bununla birlikte, DRC vermiş olduğu birtakım kararlarında⁵⁵, karşılıklı sona erdirmе sözleşmesinde kulüp tarafından futbolcuya ödeneceği taahhüt edilen bir bedelin yer alması halinde, açıkça bu bedel üzerinden herhangi bir mahsup yapılabileceğine dair herhangi bir hüküm yer almaması durumunda, karşılıklı sona erdirmе sözleşmesinde yazılı bedelin eksiksiz olarak kulüp tarafından futbolcuya ödenmesi gerektiğine hükmetmiştir.

UÇK da kural olarak tarafların imzalamış oldukları karşılıklı sona erdirmе sözleşmelerinde varmış oldukları mutabakatları geçerli kabul etmektedir⁵⁶. UÇK'da bu konu ile ilgili olarak görülen bir davada, davacı futbolcu davalı kulüp ile akdetmiş olduğu 31.08.2015 tarihli karşılıklı sona erdirmе sözleşmesine istinaden alacak talebinde bulunmuştur. Anılan karşılıklı sona erdirmе sözleşmesi uyarınca taraflar, kulübün futbolcuya karşılıklı sona erdirmе sözleşmesinin imzalandığı tarih itibarıyla 55.500,00-TL tutarında alacağı bulunduğu ve bu bedelin kulüp tarafından futbolcuya 31.10.2015 tarihinde ödenmesi hususunda mutabakata varmışlardır. Kulüp, cevap dilekçesinde karşılıklı sona erdirmе sözleşmesinin imzalandığı tarihten önce futbolcuya yaptığı ödemeleri ileri sürerek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir. UÇK, söz konusu ihtilafa ilişkin olarak, futbolcu ile kulüp arasındaki profesyonel futbolcu transfer sözleşmesi yürürlükte iken yapılan ödemelerin 31.08.2015 tarihli karşılıklı sona erdirmе sözleşmesinden önce yapılmış olması ve anılan karşılıklı sona erdirmе sözleşmesinde kulübün futbolcunun ödenmeyen alacağının 55.500,00-TL olduğu hususunda beyanı bulunduğunu gerekçe göstererek,

⁵⁵ Weger, a.e., s. 188, 189. İlgili kararlar için bkz.: DRC'nin 09.05.2011 tarihli ve 5112306 sayılı kararı, DRC'nin 29.08.2011 tarihli ve 8112316 sayılı kararı.

⁵⁶ Karşılıklı sona erdirmelerde yer alan ve Türk Borçlar Kanunu'nun emredici 420. maddesine aykırı olarak düzenlenen ibranameler bu kuralın istisnasıdır. Bu konuda detaylı açıklamalar için bkz.: s. 67 vd.

kulüp tarafından davacıya karşılıklı sona erdirmе sözleşmesinin imzalandığı 31.08.2015 tarihinden sonra herhangi bir ödeme yapılmamış olması nedeniyle kulübün itirazlarını reddederek davanın 55.500,00-TL üzerinden kabulüne karar vermiştir⁵⁷.

4. Karşılıklı Sona Erdirmenin İmzalanması Sırasında Düzenlenen İbraname ve Buna Bağlı Sorunlar

Karşılıklı sona erdirmе sözleşmesi, kulüp ile futbolcu arasında mutabakata varılan şartlar dairesinde akdedilen bir sözleşme olmakla birlikte, bazı durumlarda karşılıklı sona erdirmе, sözleşmenin güçsüz tarafı olan futbolcunun birtakım sebeplerle kulübün belirlediği şartlarla imzalamak zorunda olduğu bir sözleşme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Özellikle Türkiye’de geçmişten günümüze kadar gelen süreçte futbolcular ile kulüpler arasında imzalanan karşılıklı sona erdirmе sözleşmelerinin birçoğunun içerisinde bir ibra sözleşmesine de yer verildiği görülmektedir. Kulüpler çoğu zaman futbolcusunun kulüpten ayrılma isteğini bir fırsata çevirmeyi ve sözleşmenin karşılıklı olarak sona erdirilmesi talebinde bulunan futbolcularından muaccel olmuş ve ödenmemiş alacaklarından feragat etmesini ve kulübü ibra etmesini talep etmektedirler. Ayrıca bazı kulüpler, sözleşmesel ilişkiyi sürdürmek istemedikleri futbolcularına karşı sözleşmenin karşılıklı olarak sona erdirilmesi için birtakım bezdirici davranışlarda bulunarak futbolcularına alacaklarını bırakmaları kaydıyla sözleşmenin karşılıklı olarak sona erdirilmesini teklif etmektedirler. İşte bu ve bunun gibi durumlarda artık kulüpte kalmak istemeyen bir futbolcu için tek çare kulübü ibra edip sözleşmeyi karşılıklı olarak sona erdirmek olmaktadır.

Hizmet sözleşmelerinde ibra meselesi, Türk Borçlar Kanunu’nun 420. maddesinde⁵⁸ düzenlenmiştir. Anılan maddede işçinin işverene vereceği ibranamenin geçerliliği

⁵⁷ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu’nun 13.01.2016 tarihli ve 2015/90 E., 2016/6 E. sayılı kararı.

⁵⁸ TBK md. 420:

birtakım koşullara baēlanmıř ve bu koşulları ihtiva etmeyen ibranamelerin kesin hükümsüz olacaēı hüküm altına alınmıştır. Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesinin 2. fıkrasında, ibra sözleşmesinin yazılı olması, ibra tarihi itibariyle sözleşmenin sona ermesinden başlayarak en az bir aylık sürenin geçmiş olması, ibra konusu alacaēın türünün ve miktarının açıkça belirtilmesi, ödemenin hak tutarına nazaran noksansız ve banka aracılıēıyla yapılmasının zorunlu olduēu ve bu unsurları taşımayan ibra sözleşmeleri ve ibranamenin kesin olarak hükümsüz olduēu belirtilmiřtir⁵⁹.

Uygulamada kulüplerin, futbolcularına imzalatmış oldukları ibranamelerde Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesinde belirlenen zorunluluklara genellikle uymadıkları g r lmektedir⁶⁰. Bu da futbolcuların kulüplerin isteēi üzerine ibraname imzalamak suretiyle bırakmış oldukları alacaklarının tahsili yolunu açmaktadır. Her ne kadar, birtakım ibranameler gerçekten yalnızca kulübün isteēi üzerine ve futbolcunun başka bir çaresi olmadıēı için düzenlenmekte ise de bazı durumlarda kulüp ile futbolcunun gerçek iradeleri ile de ibraname düzenlemeleri mümkündür.  rneēin, sıkıntısız bir şekilde kulübünde oynayan bir futbolcu, başka bir kulübe transfer olmak istediēinde, serbest kalabilmek için ödenmeyen ücretlerinin bir bölümünü kulübe bırakmayı teklif edebilir. Ancak böyle bir durumda futbolcu ile kulüp arasında imzalanacak olan karşılıklı sona erdirm  ve ibra sözleşmesinde, bu hususların açıkça belirlenmesi gerekmekte ve futbolcunun feragat edeceēi alacaklarının hukuki bir zemine oturturulması gerekmektedir. Buna göre taraflar,

Hizmet sözleşmelerine sadece işçi aleyhine konulan ceza koşulu geçersizdir.

İşçinin işverenden alacaēına ilişkin ibra sözleşmesinin yazılı olması, ibra tarihi itibarıyla sözleşmenin sona ermesinden başlayarak en az bir aylık sürenin geçmiş bulunması, ibra konusu alacaēın türünün ve miktarının açıkça belirtilmesi, ödemenin hak tutarına nazaran noksansız ve banka aracılıēıyla yapılması şarttır. Bu unsurları taşımayan ibra sözleşmeleri veya ibraname kesin olarak hükümsüzdür. Hakkın gerçek tutarda  dendiēini ihtiva etmeyen ibra sözleşmeleri veya ibra beyanını muhtevi diēer ödeme belgeleri, içerdikleri miktarla sınırlı olarak makbuz hükmündedir. Bu h lde dahi, ödemelerin banka aracılıēıyla yapılmış olması zorunludur.

İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri, destekten yoksun kalanlar ile işçinin diēer yakınlarının isteyebilecekleri dâhil, hizmet sözleşmesinden doēan bütün tazminat alacaklarına da uygulanır.

⁵⁹ Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesinin 3. fıkrasında ise hakkın gerçek tutarda  dendiēini ihtiva etmeyen ibra sözleşmeleri veya ibra beyanını muhtevi diēer ödeme belgelerinin içerdikleri miktarla sınırlı olarak makbuz hükmünde olduēu ve bu h lde dahi ödemelerin banka aracılıēıyla yapılmış olmasının zorunlu olduēu belirtilmiştir.

⁶⁰ Kulüpler özellikle, ibranameleri karşılıklı sona erdirm  sözleşmelerinin içerisinde belirtmekte olduklarından ibra tarihi ile sözleşmesinin sona erme tarihi genellikle aynı tarihli olmaktadır ve salt bu husus dahi ibranamelerin kesin hükümsüz olmasına sebebiyet vermektedir.

karşılıklı sona erdirmе sözleşmesine, bu erken sona erdirmenin futbolcunun başka bir kulübe transfer olmak istemesi nedeniyle gerçekleştirildiğini ve futbolcunun bu erken sona erdirmе nedeniyle kulübe belli bir miktar erken sonlandırma ücretini veya erken fesih tazminatını, doğmuş ve ödenmemiş alacaklarından feragat etmek suretiyle bıraktığını belirtmelidirler. Böyle bir durumda futbolcunun tazminat olarak kulübüne bırakmış olduğu alacaklarının kulüpten tahsilini talep edebilmesi mümkün olamayacaktır.

UÇK ve TFF Tahkim Kurulu, futbolcu tarafından düzenlenen ibranamelerin geçerli olup olmadığı noktasında Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesini dikkate almaktadırlar ve anılan maddede belirlenen geçerlilik koşullarını ihtiva etmeyen ibranamelerin kesin hükümsüz olduğuna karar vermektedirler. UÇK, vermiş olduğu bir kararında, PFSTT'de ibranameye ilişkin bir hüküm bulunmaması nedeniyle ibranamenin geçerli olup olmadığına karar verebilmek için maddi hukuka bakmak gerektiğini, ibranamenin geçerlilik şartlarının Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesinde düzenlendiğini ve kulüp tarafından dosyaya sunulan ibranamenin anılan maddede yer alan geçerlilik şartlarını haiz olmadığı tespit edildiğinden davalı kulübün taleplerinin reddine karar vermiştir⁶¹. Söz konusu karara karşı, davalı kulüp tarafından TFF Tahkim Kurulu'na başvurulmuş olup TFF Tahkim Kurulu, söz konusu başvuru ile ilgili olarak UÇK kararının başka bir sebeple düzeltilerek onanmasına karar vermiş, bir başka deyişle UÇK'nın ibranamenin geçersiz olduğuna dair kararını kaldırmamıştır⁶².

UÇK tarafından verilen başka bir kararda, davalı kulübün dosyaya sunmuş olduğu ibranamenin geçerliliği incelenirken öncelikle Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesi incelenmiş, ardından taraflar arasında imzalanmış olan fesihname ve ibraname, karşılıklı sona erdirmе belgesi ile davacı futbolcunun alacağının kalmadığı ve davalıyı ibra ettiği hususunun kabul edilemeyeceği, ibranamadaki davalı kulübü sözleşmeden dolayı sorumsuz kılan düzenlemelerin geçersiz sayılması gerektiği kanaatine varılarak davanın kabulüne karar verilmiştir. Türk Borçlar Kanunu'nun

⁶¹ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 16.12.2015 tarihli ve 2015/67 E., 2015/49 K. sayılı kararı.

⁶² TFF Tahkim Kurulu'nun 28.01.2016 tarihli ve 2016/21 E., 2016/36 K. sayılı kararı.

son derece açık olan 420. maddesi dikkate alındığında, UÇK ve Tahkim Kurulu'nun Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesinde yer alan geçerlilik şartlarını ihtiva etmeyen ibranamelerin geçersiz olduğuna dair vermiş olduğu kararların hukuka uygun olduğu kanaatindeyiz. Bunun yanında, Yargıtay 9. Hukuk Dairesi de vermiş olduğu bir kararında 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 01.07.2012 tarihinden sonra düzenlenen ibra sözleşmeleri için yasal koşulların varlığının aranması gerektiğine dair karar vermiştir⁶³.

Bununla birlikte, UÇK'nın son zamanlarda vermiş olduğu kararlar uyarınca, karşılıklı sona erdirme ile birlikte imzalanan ibranameler ile ilgili olarak görüş değiştirdiğini belirtmek gerekir. UÇK, 20.07.2017 tarihli ve 2017/167 E., 2017/360 K. sayılı kararında karşılıklı sona erdirme sözleşmesinin imzalanmasından sonraki süreçte futbolcunun makul bir yarar elde ettiğinden söz edilebilmesi halinde karşılıklı sona erdirme ve beraberinde imzalanan ibranamenin ikale sözleşmesi olarak nitelendirilebileceğine karar vererek, futbolcunun kulüpten olan alacak talebinin reddine karar vermiştir. UÇK söz konusu kararda, futbolcunun 2. ligde bulunan davalı kulüpte forma giyerken, karşılıklı sona erdirme sonrasında 1. lig kulübü ile sözleşme imzaladığını, imzaladığı sözleşmenin eski sözleşmesine göre mali açıdan daha iyi şartlarda olduğunu belirterek futbolcunun eski kulübünden olan alacaklarını bırakmasında makul bir faydasının olduğuna karar vermiştir⁶⁴. UÇK'nın son zamanlarda bu yönde vermiş olduğu kararların tamamıyla hatalı olduğu düşüncesindeyiz. Zira, UÇK bu kararları ile Türk Borçlar Kanunu'nun emredici nitelikteki 420. maddesine aykırı kararlar vermektedir. Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesinde belirtilen geçerlilik şartlarını ihtiva etmeyen ibranamelerin doğrudan kesin hükümsüz sayılması gerekmektedir. Sözleşmesini karşılıklı olarak sona erdirip sözleşme süresi içerisinde hak kazanmış ama tahsil edememiş olduğu alacakları ile ilgili olarak kulübü ibra eden bir futbolcunun burada makul bir

⁶³ Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 04.03.2013 tarihli ve 2010/48562 E., 2013/7446 K. sayılı kararı.

⁶⁴ Söz konusu karar, TFF Tahkim Kurulu'nun 04.01.2018 tarihli ve 2017/468 E., 2018/1 K. sayılı kararı ile onanmıştır. UÇK, benzer bir uyuşmazlığa ilişkin olarak vermiş olduğu 23.03.2017 tarihli ve 2016/659 E., 2016/659 K. sayılı kararı ile de karşılıklı sona erdirme ve beraberinde imzalanan ibranameyi ikale olarak nitelendirerek, futbolcunun alacak talebinin reddine karar vermiştir. Söz konusu UÇK kararı TFF Tahkim Kurulu'nun 15.06.2017 tarihli ve 2017/229 E., 2017/256 K. sayılı kararı ile onanmıştır.

yararının olmasından söz edilemez. Bu anlamda, karşılıklı sona erdirmeye beraberinde imzalanan ve Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesinde belirtilen zorunlu geçerlilik şartlarını ihtiva etmeyen ibranamenin ikale sözleşmesi olarak değerlendirilmesinin kanuna açıkça aykırı olduğu görüşünde olduğumuzu belirtmek isteriz⁶⁵.

C. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Fesih Yoluyla Sona Ermesi

1. Fesih Kavramı

Hizmet sözleşmeleri, taraflarına yüklediği edimler gereğince, süresi belirli olanlarda öngörülen süre boyunca, süresi belirsiz olanlarda ise belirsiz bir süre için taraflarının sürekli olarak ifade bulundukları sözleşmelerdir. Hizmet sözleşmesinin taraflarına yüklediği edim borçları gibi, yerine getirilmesi zaman içinde süregiden edim borçlarının, bünyelerinde sona erme sebebini taşımamaları, sona erdirilmelerinin dışarıdan bir müdahale ile olmasını zorunlu kılmaktadır⁶⁶.

Süresi belirli olsun veya olmasın, ortaya haklı fesih sebeplerinin çıkması halinde, taraflar bu haklı fesih sebebini gerekçe göstererek hizmet sözleşmesini feshetme hakkına sahip olurlar. Fesih, sözleşme taraflarından birince ileri sürülmekle ve karşı tarafına ulaşmakla hukuki sonuçlarını doğuran, karşı tarafın kabulüne bağlı olmayan bozucu yenilik doğuran bir irade beyanıdır⁶⁷.

⁶⁵ Burada belirtmekte fayda bulunmaktadır ki, taraflar sözleşmeyi karşılıklı olarak sona erdirirlerken futbolcunun kulübünden olan alacaklarını kulübe bırakacağı hususunda mutabakata varmışlar ise futbolcu aleyhine erken fesih tazminatı kararlaştırarak ve futbolcunun kararlaştırılan bu erken fesih tazminatını kulübünden olan alacaklarını kulübüne ödemek suretiyle ödeyeceğine dair bir hüküm ekleyerek istedikleri amaca ulaşabilirler.

⁶⁶ Seliçi, **a.e.**, s. 111.

⁶⁷ Fesih kavramı Seliçi tarafından şu şekilde tanımlanmıştır: Fesih, sözleşme taraflarından birinin tek taraflı yöneltilmesi gerekli bir irade beyanı ile sürekli borç ilişkisini ileriye etkili olarak sona erdirmesidir. (Seliçi, **a.e.**, s. 115.). Fesih ve fesih hakkı ile ilgili diğer tanımlar için bkz.: Süzek, **a.e.**, s. 529; Sümer, **a.e.**, s. 94; Yürekli, **a.e.**, s. 157; Sarper Süzek, “**İş Akdini Fesih Hakkının Kötüye Kullanılması**”, Ankara, Kazancı Yay., 1976, s. 14.

Tek taraflı bir irade beyanı olan ve muhatabına ulaşmakla birlikte sonuçlarını doğurarak sözleşmesel ilişkiyi ileriye etkili olarak sona erdiren feshin yapıldığı ana kadar sözleşme tüm hüküm ve sonuçlarını doğurmaya devam eder. Bir başka deyişle sözleşme, fesih işleminin gerçekleştirildiği ana kadar geçerlidir.

Hizmet sözleşmesinin feshi ile birlikte, tarafların sözleşmeyi ifa etme yükümlülükleri son bulur ve fesih sonuçlarını ileriye etkili olarak doğurur. Bu bölümde, hizmet sözleşmesi niteliğini haiz profesyonel futbolcu sözleşmesinin feshi incelenecektir.

2. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Bakımından Fesih Kavramı

Belirli süreli olarak akdedilebilen profesyonel futbolcu sözleşmesi de diğer belirli süreli hizmet sözleşmeleri gibi, ortaya çıkan birtakım sebepler sonucunda taraflarından herhangi birince sözleşme süresinin sona ermesinden evvel fesih yoluyla sona erdirilebilir. Uygulamada en çok karşımıza çıkan fesih sebebi, hiç kuşku bulunmamaktadır ki kulüplerin ücret ödeme edimine aykırı davranmaları sonucunda futbolcular tarafından yapılmakta olan tek taraflı fesihtir. En çok karşılaşılan fesih türü bu olsa da gerek futbolcuların gerekse de kulüplerin bir haklı sebebin varlığı halinde profesyonel futbolcu sözleşmesini feshedebilmesi mümkündür.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin haklı nedenle feshine yol açabilecek haklı fesih sebepleri PFSTT’de belirtilmiştir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin feshinin hangi usul ile yapılması gerektiği de PFSTT’de belirlenmiştir. Burada belirtmekte fayda bulunmaktadır ki, haklı bir sebebin bulunması halinde dahi PFSTT’de öngörülen fesih usulüne aykırı bir fesih işleminin gerçekleştirilmesi, söz konusu feshi haksız hale getirebilecektir. Feshin haksız bir fesih olması halinde de söz konusu fesih sözleşmesel ilişkiyi sona erdirecek olup, feshin haksız olduğunu ileri süren taraf, sözleşmenin sona ermediği iddiasında bulunamayacaktır. Çalışmamızın üçüncü bölümünde detaylı olarak inceleneceği üzere, bir futbolcu tarafından yapılan haksız fesih o futbolcunun 4 aydan az olmamak üzere resmi müsabakadan men cezası ile

karşı karşıya kalmasına sebebiyet verebilecektir. Bu anlamda, profesyonel futbolcu sözleşmesinin haklı nedenle feshedildiğinin kabulü için bir haklı fesih sebebinin varlığının yanında fesih usulü şartlarının da yerine getirilmiş olması gerekmektedir. PFSTT’de gerek futbolcular gerekse de kulüpler için profesyonel futbolcu sözleşmelerinin feshi için haklı sebep oluşturacak olan fesih sebepleri belirtilmiştir. PFSTT’de düzenlenen tüm bu haklı fesih sebepleri çalışmamızın üçüncü bölümünde detaylı olarak irdelenecektir.

Burada ortaya konulması gereken bir diğer husus, profesyonel futbolcu sözleşmelerinin PFSTT’de belirtilen sebepler dışındaki herhangi bir sebeple feshedilip feshedilemeyeceğidir. Bir başka deyişle, PFSTT’de belirtilmeyen bir hususun taraflardan herhangi birince sözleşmenin devamını beklenemez kılması halinde tarafların profesyonel futbolcusunu feshetme hakkı bulunup bulunmadığının ortaya konulması da önem taşımaktadır.

Bizim de katılmakta olduğumuz doktrindeki ortak görüş, TFF Talimatlarında hüküm bulunmayan hallerde Türk Borçlar Kanunu’nun hizmet sözleşmesine ilişkin hükümlerin uygulanması gerektiği yönündedir⁶⁸. Türk Borçlar Kanunu’nun 435. maddesinin 1. fıkrasında taraflardan herhangi birinin haklı sebeplerle sözleşmeyi derhâl feshedebileceği belirtilmiş, 2. fıkrasında ise sözleşmeyi fesheden taraftan dürüstlük kurallarına göre hizmet ilişkisini sürdürmesi beklenemeyen bütün durum ve koşullar haklı sebep sayılacağı belirtilmiştir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin herhangi bir tarafı açısından hizmet ilişkisini sürdürmesi beklenemeyen bir durum ortaya çıktığında, bu durum PFSTT’de düzenlenmese bile o taraf için haklı bir fesih sebebi oluşturacaktır.

Profesyonel futbolcu sözleşmesine İş Kanunu hükümlerinin uygulanamayacağı dikkate alındığında, profesyonel futbolcu sözleşmesinin taraflarının İş Kanunu’un

⁶⁸ Baştürk, a.e., s. 207, 222, 223; Petek, a.e., s. 348; Onur Şahin, “Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözümü”, 1. bs., İstanbul, Oniki Levha Yay., Aralık 2016, s. 69.

24. ve 25. maddesinde belirtilen fesih sebeplerini gerekçe göstererek sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkı bulunmamaktadır⁶⁹. Baştürk, profesyonel futbolcu ve kulüp açısından diğer haklı fesih hakkı tanıyan durumların tespitinde İş Kanunu'nun 24. ve 25. maddelerinin uygulanmasının görülen faaliyetin niteliğine uygun düştüğü oranda mümkün olduğunu belirtmiştir. PFSTT'de yer almayan ancak Türk Borçlar Kanunu'nun 435. maddesi uyarınca feshe haklı sebep teşkil edecek bir durumun tespiti hususunda İş Kanunu'nun 24. ve 25. maddelerinde belirtilen sebeplerden faydalanılması mümkündür. Ancak, İş Kanunu'nun profesyonel futbolcu sözleşmelerine uygulanamayacağı dikkate alınarak, hiçbir durumda bir futbolcunun veya bir kulübün doğrudan İş Kanunu'nda belirtilen fesih sebeplerini gerekçe göstererek sözleşmeyi haklı nedenle feshetmesinin mümkün olmadığı düşüncesindeyiz⁷⁰.

3. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Kulüp Tarafından Feshi

a. Genel Olarak

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin devamı, ortaya çıkan birtakım sebeplerle veya futbolcunun sözleşmesel yükümlülüklerini ağır surette ihlali halinde kulüp açısından çekilmez bir boyut alabilir. Hiç şüphesiz, profesyonel futbolcu sözleşmesinin üzerine yüklediği edimleri yerine getirmeyen ve yerine getirmemekte de ısrarcı olan bir futbolcu ile sözleşmesel ilişkiye devam etmek dürüstlük kuralları çerçevesinde hiçbir kulüpten beklenemez.

Ancak, hizmet sözleşmelerinde feshin her zaman son çare olarak başvurulması gereken bir mekanizma olduğunun unutulmaması ve futbolcu tarafından gerçekleştirilecek her ihlalin bir haklı fesih sebebi oluşturmayacağının da altının çizilmesi gerekmektedir.

⁶⁹ Aynı görüş için bkz.: Petek, **a.e.**, s. 348.

⁷⁰ Aynı görüş için bkz.: Petek, **a.e.**

Bu bölümde, profesyonel futbolcu sözleşmesinin kulüp tarafından feshi için haklı fesih sebepleri incelenecektir.

b. PFSTT’de Kulüpler İçin Öngörülen Haklı Fesih Halleri

Kulübün profesyonel futbolcu sözleşmesini fesih hakkı PFSTT’nin 27. maddesinde düzenlenmiştir. PFSTT’nin 27. maddesinin 1. fıkrasında⁷¹ sözleşmenin feshi için dört farklı hal haklı neden olarak belirtilmiştir. Burada belirtilen bu dört farklı halin sınırlı sayıda olmadığı belirtilmesi gerekmektedir. PFSTT’nin 27. maddesinin 2. fıkrasında ise futbolcunun sözleşmeden kaynaklanan edimlerinin ifasında temerrüde düşmesi hali için öngörülen fesih usulü düzenlenmiştir. Bu bölümde, PFSTT’nin 27. maddesinde yer alan kulüp için haklı fesih sebepleri incelenecektir.

(1) Futbolcunun Futbol Faaliyeti Dışındaki Vaki Hastalık veya İstirahat Halinin Altı Ayı Aşması

PFSTT’de, futbolcunun futbol faaliyeti dışındaki vaki hastalık ve istirahat halinin altı ayı aşmasının kulüp bakımından haklı fesih sebebi olduğu belirtilmiştir. Burada

⁷¹ PFSTT md. 27 - KULÜBÜN FESİH HAKKI

(1) Özellikle aşağıdaki haller sözleşmenin feshi için haklı neden teşkil eder:

a) Futbolcunun futbol faaliyeti dışındaki vaki hastalık veya istirahat halinin altı ayı aşması,
b) Futbolcunun en az altı ay müddetle kesinleşmiş hak mahrumiyeti veya müsabakadan men cezası almış olması,

c) Futbolcunun bu talimatın 25. maddesinde sayılan yükümlülüklerini ağır surette ihlal etmesi,

d) Futbolcunun, Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı’na aykırı davranışları nedeniyle kesinleşmiş en az 4 resmi müsabakadan men cezası almış olması.

İlgili kulübün birinci fıkranın “c” bendi dışındaki hükümler uyarınca sözleşmenin derhal fesih hakkını kullanması için yukarıda yazılı hallerin gerçekleşmesinden ve/veya bu durumun öğrenilmesinden itibaren 30 gün içerisinde futbolcuya noterden göndereceği bir ihtarname ile sözleşmenin haklı nedenle feshedildiğini bildirmesi gerekmektedir. İlgili süre geçtikten sonra haklı nedenle fesih hakkı ortadan kalkar.

(2) Birinci fıkranın “c” bendi uyarınca futbolcunun ağır surette ihlali bulunması ya da futbolcunun sözleşmeden kaynaklanan edimlerini ifada temerrüde düşmesi halinde, ilgili kulüp sözleşmeyi feshetmek arzusunda ise, futbolcuya noterden keşide edeceği bir ihtarname ile edimini 7 günden az olmamak kaydıyla uygun bir süre içerisinde yerine getirmesini bildirmek zorundadır. Futbolcu, söz konusu mehile rağmen edimlerini yerine getirmediği takdirde, kulüp mehilin sona ermesinden itibaren ancak 7 gün içinde noterden keşide edeceği bir ihtarname ile sözleşmesini feshedebilir.

öncelikle ortaya konulması gereken husus, futbolcunun hastalık ve istirahat halinin futbol dışındaki bir faaliyetten kaynaklamış olması gerektiğidir. Örneğin, futbolcunun müsabakada veya antrenmanda sakatlanması halinde, bu sakatlığın altı ayı aşması kulüp için haklı fesih sebebi olmayacaktır.

Bu haklı fesih sebebi ile ilgili olarak irdelenmesi gereken diğer husus altı aylık sürenin aralıksız olmasının şart olup olmadığı hususudur. Kanaatimizce, hastalık veya istirahat halinin aralıksız olarak algılanmaması gerekmektedir⁷². Zira bu sürenin aralıksız olarak algılanması, kulüp açısından sakıncalı sonuçlar doğurabilecektir. Şöyle ki, bu sürenin aralıksız olduğunun kabul edilmesi halinde, bir futbolcunun sağlığına dikkat etmemesi nedeniyle her seferinde 1, 2 ay boyunca futbol oynayamaması ve bunun sonucunda toplam istirahat halinin aralıklı olarak 6 ayı geçmesi halinde, kulüp söz konusu sağlık problemi yaşayan futbolcusundan verim alamayacak ve futbolcunun istirahat halinin aralıksız olarak 6 ayı geçmemesi nedeniyle sözleşmeyi de feshedemeyecektir.

PFSTT'nin 27/1. maddesinde altı aylık sürenin aralıklı veya aralıksız olduğuna dair herhangi bir ibare yer almamaktadır. Kanaatimizce, ileride bu konuda ortaya çıkabilecek bir ihtilafta herhangi bir yanlış yorumlamaya mahal verilmemesi adına, PFSTT'nin ilgili hükmünde değişikliğe gidilmesi ve altı aylık sürenin “aralıklı veya aralıksız” olarak algılanması gerektiğinin vurgulanması isabetli olacaktır.

Söz konusu fesih sebebinin meydana gelmesi halinde, PFSTT'nin 27/1. maddesi uyarınca, kulüp ilgili olayın gerçekleşmesinden ve/veya bu durumun öğrenilmesinden itibaren 30 gün içerisinde bu fesih hakkını kullanmak hakkına sahip olacaktır⁷³. 30 günlük süre içerisinde kulüp tarafından sözleşmenin feshedilmemesi

⁷² Aynı görüş için bkz.: Baştürk, **a.e.**; s. 212, Petek, **a.e.**; s. 244. Şahin, aralıklı veya aralıksız altı ay gibi uzun bir süre kulübün futbol oynama hizmetinden mahrum kalması ve buna rağmen sözleşmeyi sürdürmek zorunda kalmasının kulüp için hakkaniyete aykırı bir külfet teşkil edeceğini belirtmiştir (Şahin, **a.e.**, s. 71.). Katılmadığımız bir görüşe göre, Yılmaz ise altı aylık sürenin sözleşme müddetince değil bir futbol sezonu olarak algılanması gerektiğini belirtmiştir (Yılmaz, **a.e.**, s. 318). Söz konusu maddede altı aylık sürenin sezon boyunca olduğuna dair hiçbir ibare yer almadığı dikkate alınarak sözleşme süresi boyunca olduğu kabul edilmelidir.

⁷³ TFF tarafından 11.08.2017 tarihinde yürürlüğe sokulan talimat değişikliğinden önce 30 gün gibi bir sınırlama bulunmamaktaydı. TFF Yönetim Kurulu, 04.08.2017 tarihinde almış olduğu karar ile

halinde, kulüp artık bu sebebe dayanarak sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olmayacaktır.

(2) Futbolcunun En Az Altı Ay Müddetle Kesinleşmiş Hak Mahrumiyeti veya Müsabakadan Men Cezası Almış Olması

PFSTT’de kulüpler bakımından haklı fesih nedeni olarak belirtilen bir diğer durum ise futbolcunun en az altı ay müddetle kesinleşmiş hak mahrumiyeti veya müsabakadan men cezası almış olmasıdır. Burada öncelikle hak mahrumiyeti ve müsabakadan men cezası kavramlarının ne anlama geldiği ortaya konulmalıdır. Hak mahrumiyeti, Futbol Disiplin Talimatı’nın⁷⁴ 25. maddesinin 1. fıkrasında “kişinin, stadyumlara girmek de dahil olmak üzere futbolla ilgili idari, sportif veya sair her türlü faaliyette bulunmaktan men edilmesi” olarak tanımlanmıştır⁷⁵. Müsabakadan men ise Futbol Disiplin Talimatı’nın 22. maddesinde “futbolcunun veya diğer gerçek kişilerin resmi müsabakalara katılmaktan men edilmesi” olarak tanımlanmıştır.

5894 sayılı Kanunun 2. maddesinin 2. bendinde, disiplin kurulları, kulüpler ve kişiler tarafından işlenen her türlü disiplin ihlalini veya sportmenlik dışı davranışı, Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan Futbol Disiplin Talimatı çerçevesinde inceleyerek karara bağlayan kurullar olarak tanımlanmıştır⁷⁶. Futbol Disiplin Talimatı’nın 64.

kulüpler için 30 günlük hak düşürücü süre getirdi ve bu değişiklik 11.08.2017 tarihinde TFF’nin resmi internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe girmiş oldu. Kanımızca söz konusu talimat değişikliği son derece yerinde olmuştur. Zira 30 günlük hak düşürücü sürenin olmaması halinde kulübün böyle bir fesih sebebinin meydana gelmesi halinde hangi tarih aralığında sözleşmeyi feshetme hakkı olabileceğine dair birçok tartışma çıkabilirdi. Bu talimat değişikliği bu konu ile ilgili olası tartışmaların önüne geçilmesini sağlamıştır.

⁷⁴ TFF Futbol Disiplin Talimatı için bkz.: (Çevrimiçi), <http://tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Disiplin-Talimatı.pdf>, 17 Şubat 2018.

⁷⁵ Futbol Disiplin Talimatı’nın 25. maddesinin 2. fıkrasında, hak mahrumiyeti cezasının süreli veya sürekli olarak verilebileceği ve onbeş günden az, üç yıldan fazla olamayacağı belirtilmiştir. Aynı maddede, üç yıldan fazla hak mahrumiyeti cezasının sürekli hak mahrumiyeti cezası olarak nitelendirileceği belirtilmiştir.

⁷⁶ TFF Statüsü’nün 57. maddesinde disiplin kurulları; İl Disiplin Kurulları, Amatör Futbol Disiplin Kurulu ve Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu olarak belirlenmiş, 58. maddesinde ise disiplin cezalarının TFF Disiplin Talimatı’nda düzenleneceği ve disiplin kurullarının kulüpler ve kişiler tarafından sergilenen tüm disiplin ihlalleri veya sportmenlik dışı davranışları ele alarak karara bağlayacağı belirtilmiştir.

maddesi uyarınca, profesyonel futbol faaliyetlerinde bulunan kulüp ve futbolcuların fiillerinden doğan disiplin ihlallerinin PFDK tarafından karara bağlanacağı belirtilmiştir. İşte bir futbolcunun, gerçekleştirmiş olduğu ve Futbol Disiplin Talimatı'nı ihlal edici disiplin ihlali nedeniyle PFDK tarafından en az 6 ay hak mahrumiyeti veya futboldan men cezası alması halinde kulübün taraflar arasında imzalanmış olan profesyonel futbolcu sözleşmesini haklı nedenle feshetme hakkı olacaktır.

Futbol Disiplin Talimatı'nın sistematığı incelendiğinde, talimatta düzenlenen disiplin ihlallerinin futbolcular tarafından gerçekleştirilmesi durumunda futbolculara talimata aykırı eylemler gerçekleştirmeleri halinde genellikle müsabakadan men cezası verileceği öngörülmüştür⁷⁷. Futbol Disiplin Talimatı'nda hak mahrumiyeti cezasının ise genelde kulüp yöneticilerine, görevlilere⁷⁸ veya diğer kişilere⁷⁹ verileceği belirtilmiştir.

Futbol Disiplin Talimatı'nın 36. maddesinin 3. fıkrasında, her türlü iletişim araçları, sosyal medya, her türlü basın yayın organı ve sair şekilde müsabaka hakemleri ile sportmenliğe veya spor ahlakına aykırı olarak irtibat kurması halinde futbolculara 1 yıl müsabakadan men cezası verileceği öngörülmüştür. Futbol Disiplin Talimatı'nın 56. maddesi uyarınca, müsabakanın sonucunu hukuka veya spor ahlakına aykırı şekilde etkilemek ve teşvik primi ihlalinin gerçekleştirmek fiilinin gerçekleştirilmesi halinde sürekli hak mahrumiyeti cezası, bu ihlalin teşebbüs aşamasında kalması halinde ise ilgili kişilere 1 yıldan 3 yıla kadar müsabakadan men veya hak mahrumiyeti cezası verileceği belirtilmiştir. Futbol Disiplin Talimatı'nın 58. maddesi uyarınca, bir futbolcunun hukuka veya spor ahlakına aykırı bir şekilde müsabaka

⁷⁷ Aynı tespit için bkz.: Yılmaz, a.e., s. 319. Söz konusu kuralın istisnaları mevcuttur. Bkz.: Futbol Disiplin Talimatı'nın 56. maddesinde düzenlenen müsabaka sonucunu etkileme olarak tanımlanan disiplin ihlalinin gerçekleştiren herkese sürekli hak mahrumiyeti cezası verileceği öngörülmüştür.

⁷⁸ Futbol Disiplin Talimatı'nın 2. maddesinin d bendinde "görevli" nin, futbolcuları haricinde, bir kulüpte yaptığı işin niteliği ve süresine bakılmaksızın futbolla ilgili faaliyet gösteren veya kulüp tarafından görevlendirilen kişileri (özellikle; teknik adamları, diğer teknik ve idari görevlileri, sağlık ekibini, kulüp çalışanlarını, kulüp özel güvenlik görevlilerini) ifade ettiği belirtilmiştir.

⁷⁹ Futbol Disiplin Talimatı'nın 2. maddesinin e bendinde "diğer kişiler" in, futbolcuları, kulüp yöneticileri ve görevliler dışında kalan ve bu talimat kapsamındaki futbolla ilgili tüm gerçek kişileri ifade ettiği belirtilmiştir.

hazırlıklarına katılmaması veya müsabakaya katılmaması veya katılmasına engel olunması yasağını ihlal eden futbolculara bir yıldan üç yıla kadar müsabakadan men cezası verileceği öngörülmüştür. Anılan hükümler dışında, Futbol Disiplin Talimatı'nda müsabakadan men ile ilgili olarak diğer yaptırımlar belirli bir zaman dilimi olarak belirtilmemiş, müsabaka sayısı ile sınırlandırılmıştır. Örneğin, Futbol Disiplin Talimatı'nın 47. maddesinde, hak sahibi olmadığı halde başkalarına ait lisans, akreditasyon kartı ve sair uygunluk belgelerini kullanarak TFF ve müsabaka görevlilerini yanıltmaya çalışan veya bu eyleme herhangi bir şekilde iştirak eden futbolculara 8 ila 24 müsabakadan men cezası verileceği öngörülmüştür. Yine Futbol Disiplin Talimatı'nın 44. maddesinin 2. fıkrasında, TFF mensuplarına veya müsabaka görevlilerine yönelik saldırıda bulan futbolculara 10 ila 15 müsabakadan men cezası verileceği belirtilmiştir. Futbol Disiplin Talimatı'nın 48. maddesinde ise lisans ve uygunluk belgeleri üzerinde değişiklik veya sahtecilik yapan ya da bu nitelikteki belgeleri kullanmak veya kullandırmak sureti ile TFF'yi veya ilgilileri yanıltmaya çalışan futbolculara 1 yıldan 3 yıla kadar müsabakalardan men cezası verileceği öngörülmüştür.

İşte, PFDK tarafından futbolcu hakkında en az altı ay hak mahrumiyeti veya müsabakadan men cezası verilmesi ve bu cezanın kesinleşmesi halinde, uzun bir süre futbolcusunun sunacağı hizmetten yoksun kalacak olan kulüp, profesyonel futbolcu sözleşmesini haklı nedenle feshetme hakkına sahip olacaktır.

Burada konuya uluslararası bir çerçeveden de bakılması gerekmektedir. Zira, uluslararası futbol yargı mercileri tarafından da futbolcular hakkında uzun süreli müsabakadan men cezası verilebilmektedir. Nitekim, son zamanlarda kamuoyunu sıkça meşgul eden Trabzonspor v. Hakan Çalhanoğlu arasındaki ihtilafa ilişkin olarak Spor Tahkim Mahkemesi, DRC'nin sözleşmeyi ihlali nedeniyle Hakan Çalhanoğlu'na vermiş olduğu 4 ay futboldan men cezasını onamış ve ayrıca Hakan Çalhanoğlu'un Trabzonspor'a 100.000,00-Euro tutarında tazminat ödemesine

hükmetmiştir⁸⁰. Dolayısıyla, bir futbolcuya yalnızca PFDK tarafından değil, FIFA, UEFA ve/veya Spor Tahkim Mahkemesi tarafından en az 6 ay müddetle müsabakadan men veya hak mahrumiyeti cezası verilmesi ve bu cezanın kesinleşmesi halinde de ilgili futbolcunun cezanın kesinleştiği tarihte ülkemizdeki bir kulüpte sözleşmeli futbolcu olarak bulunması halinde, ilgili kulüp futbolcusu ile arasındaki profesyonel futbolcu sözleşmesini haklı nedenle feshetme hakkına sahip olacaktır.

Söz konusu fesih sebebinin meydana gelmesi halinde, PFSTT'nin 27/1. maddesi uyarınca, kulüp ilgili olayın gerçekleşmesinden ve/veya bu durumun öğrenilmesinden itibaren 30 gün içerisinde bu fesih hakkını kullanmak hakkına sahip olacaktır⁸¹. 30 günlük süre içerisinde kulüp tarafından sözleşmenin feshedilmemesi halinde, kulüp artık bu sebebe dayanarak sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olmayacaktır.

(3) Futbolcunun PFSTT'nin 25. Maddesinde Sayılan Yükümlülüklerini Ağır Surette İhlal Etmesi

PFSTT'de kulüp için haklı nedenle fesih sebebi oluşturacağı belirtilen bir diğer durum ise futbolcunun PFSTT'nin 25. maddesinde⁸² yer alan yükümlülüklerini ağır surette ihlal etmesidir.

⁸⁰ Spor Tahkim Mahkemesi'nin söz konusu ihtilafa ilişkin olarak vermiş olduğu kısa karar için bkz.: (Çevrimiçi), http://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Media_Release_4495_FINAL.pdf, 12 Haziran 2018.

⁸¹ TFF tarafından 11.08.2017 tarihinde yürürlüğe sokulan talimat değişikliğinden önce 30 gün gibi bir sınırlama bulunmaktaydı. TFF Yönetim Kurulu, 04.08.2017 tarihinde almış olduğu karar ile kulüpler için 30 günlük hak düşürücü süre getirdi ve bu değişiklik 11.08.2017 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe girmiş oldu. Bu talimat değişikliği ile ilgili görüşlerimiz için bkz.: dn. 73.

⁸² PFSTT md. 25:

FUTBOLCULARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Futbolcular, profesyonel futbolcu sözleşmesinin kendilerine yükledikleri edimlerin yanı sıra;

- a) Müsabakalara katılmak için kendisi tarafından yapılması gereken işlemleri takip etmek ve tamamlamak, gerekli belgeleri temin etmek,
- b) TFF'nin ve kulübün düzenlediği kurs, ders ve konferanslara katılmak,
- c) Hastalık veya sakatlık nedeni ile alınacak raporlarını, rapor tarihinden itibaren on gün içerisinde kulübüne ve TFF'ye bildirmek,

PFSTT'nin 25. maddesinde futbolcuların profesyonel futbolcu sözleşmesinin kendilerine yüklediği edimlerin yanı sıra 3 farklı yükümlülüğü bulunduğu düzenlenmiştir. Bunlardan birincisi “müsabakalara katılmak için kendisi tarafından yapılması gereken işlemleri takip etmek ve tamamlamak, gerekli belgeleri temin etmek” olarak belirtilmiştir. Anılan maddede, futbolcunun yükümlülüklerinden ikincisi, “TFF'nin ve kulübün düzenlediği kurs, ders ve konferanslara katılmak”, üçüncüsü ise “hastalık veya sakatlık nedeni ile alınacak raporlarını, rapor tarihinden itibaren on gün içerisinde kulübüne ve TFF'ye bildirmek” olarak belirtilmiştir. Anılan talimat maddesi uyarınca futbolcunun profesyonel futbolcu sözleşmesinde yer alan yükümlülüklerini ağır surette ihlal etmesi halinde de bu durum kulüp açısından sözleşmenin haklı nedenle feshine sebebiyet verebilecektir.

PFSTT'nin 27. maddesinde açıkça belirtilmiş olduğu üzere, kulübün haklı fesih hakkına sahip olabilmesi için futbolcunun anılan yükümlülüklerini ağır surette ihlal etmesi gerekmektedir. Talimat'ın “ağır surette ihlal” ibaresi ile amaçladığı husus, futbolcu tarafından gerçekleştirilecek olan ihlalin kulüp açısından sözleşmenin devamını çekilmez hale getirecek boyutta ağır olması olarak algılanmalıdır. Buna göre örneğin, bir futbolcunun kulüp tarafından alelade bir konuda düzenlenen bir etkinliğe katılmaması halinde bu durum kulüp açısından haklı fesih nedeni olmayacaktır. Bunun yanında, futbolcunun sağlık raporunu birkaç gün geç olarak bildirmesinin kulüp açısından haklı fesih sebebi olmaması şeklindeki görüşe⁸³ katıldığımızı belirtmek isteriz.

Futbolcunun profesyonel futbolcu sözleşmesinden kaynaklanan bir edimini yerine getirmemesi veya PFSTT'nin 25. maddesinde yer alan yükümlülüklerinden herhangi birini yerine getirmemesi halinde bu ihlalin ağır surette olup olmadığı her bir somut olay bakımından ayrı ayrı incelenmelidir. Dolayısıyla esas olan sözleşmesel ilişkinin devamı olduğundan, Türk Borçlar Kanunu'nun 435. maddesi de dikkate alınarak, futbolcunun üzerine düşen yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde bu durumun

zorundadırlar.

⁸³ Şahin, a.e., s. 74.

dürüstlük kuralına göre sözleşmenin devamının kulüp açısından çekilmez bir hal alması durumunda kulübün haklı nedenle fesih hakkına sahip olmasının uygun olacağı kanaatindeyiz.

Futbolcunun PFSTT'nin 25. maddesinde sayılan yükümlülüklerini ağır surette ihlal etmesi halinde, kulüp sözleşmeyi feshetmek arzusunda ise PFSTT'nin 27/2. maddesi uyarınca futbolcuya noterden keşide edeceği bir ihtarname ile edimini 7 günden az olmamak kaydıyla uygun bir süre içerisinde yerine getirmesini bildirmek zorundadır⁸⁴. Futbolcu, söz konusu mehle rağmen edimini yerine getirmez ise, kulüp söz konusu mehilin sona ermesini takiben 7 gün içinde noterden keşide edeceği bir ihtarname ile sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olacaktır.

(4) Futbolcunun Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'na Aykırı Davranışları Nedeniyle Kesinleşmiş En Az 4 Resmi Müsabakadan Men Cezası Almış Olması

PFSTT'de, futbolcunun Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'na⁸⁵ aykırı davranışları nedeniyle kesinleşmiş en az 4 resmi müsabakadan men cezası almış olması, kulüp tarafından haklı fesih sebebi olarak belirtilmiştir. TFF Futbol Menajerleri Talimatı'nın "Amaç" başlıklı 1. maddesinde talimatın amacı, futbolcu ile kulüp arasında imzalanan profesyonel futbolcu sözleşmesi veya iki kulüp arasında imzalanan transfer sözleşmelerinde menajerlik yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek olarak belirtilmiştir. Söz konusu menajerlik hizmetini sunan kişi de menajerdir.

⁸⁴ TFF tarafından 11.08.2017 tarihinde yürürlüğe sokulan talimat değişikliğinden önce kulübün bu hususta fesih hakkını kullanmadan önce futbolcuya süre vermesi gerektiğine dair bir hüküm bulunmamaktaydı. TFF Yönetim Kurulu, 04.08.2017 tarihinde almış olduğu karar sonucunda, 11.08.2017 tarihinde TFF'nin internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe giren talimat değişikliği ile birlikte artık futbolcunun PFSTT'nin 25. maddesinde yer alan yükümlülüklerini ihlal etmesi halinde kulüp tarafından futbolcuya 7 günden az olmamak üzere makul bir süre verilerek edimlerini yerine getirmesinin istenilmesi gerekmektedir.

⁸⁵ TFF Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı için bkz.: (Çevrimiçi), <http://tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Menajerleri-ile-Calisma-Talimatı.pdf>, 17 Şubat 2018.

TFF Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'nda hem menajere hem menajerler hem kulüpler hem de futbolcular için ayrı ayrı yükümlülükler belirlenmiştir. Futbolcunun yükümlülükleri anılan Talimatın 17. maddesinde belirlenmiştir. Buna göre futbolcular, FIFA, UEFA, TFF'nin statü ve talimatlarına, FIFA ve TFF'nin yetkili kurulları tarafından verilen tüm kararlara uymak, sadece bu talimat çerçevesinde lisanslı menajerlerin hizmetlerinden yararlanmak, lisanssız hiçbir kişinin menajerlik faaliyetinden faydalanmamak, talep halinde TFF, UEFA ve FIFA'ya gerekli bilgi ve belgeleri eksiksiz olarak vermek, menajerler ile yaptıkları tüm sözleşmelere riayet etmek, yaptıkları tüm profesyonel futbolcu sözleşmelerinde lisanslı bir menajerin hizmet sunup sunmadığını açıkça belirtmek, sözleşmeye bir menajerin katılımı mevcutsa isim ve unvanının sözleşmede açıkça belirtilmesini temin etmekle yükümlüdürler.

Ayrıca, TFF Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'nın 19. maddesi uyarınca futbolcular, menajerlik faaliyetleri sırasında her türlü menfaat çatışmasından kaçınmakla yükümlüdürler. Örneğin, bir futbolcu, kulübün kendisi ile kulübü zarara uğratabilecek bir sözleşme imzalaması için kulüp menajeri ile işbirliği içerisinde olmamalıdır.

TFF Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'nın 20. maddesinde bu talimat ile FIFA, UEFA veya TFF'nin sair mevzuatına aykırı hareket eden futbolcuların disiplin cezası ile cezalandırılmak üzere PFDK'ya sevk edilecekleri, PFDK kararlarına karşı sadece Tahkim Kurulu'na itiraz edebilecekleri düzenlenmiştir. Aynı talimatın 22. maddesinde ise söz konusu talimat ile FIFA, UEFA veya TFF'nin menajerlik faaliyetine ilişkin sair mevzuatına aykırı hareket eden futbolcular hakkında verilecek olan disiplin cezaları belirlenmiştir. Anılan madde uyarınca, futbolculara para cezası ve hak mahrumiyeti cezası verilebileceği belirtilmiş ve bu cezalara, ihlalin ağırlığı, niteliği, tekrar durumu dikkate alınarak birlikte ya da ayrı ayrı hükmedilebileceği belirtilmiştir.

İşte bir futbolcunun TFF Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'nda yer alan yükümlülüklerine aykırı olarak davranması durumunda, PFDK tarafından en az 4 resmi müsabakadan men cezası ile cezalandırılması ve bu cezanın kesinleşmesi halinde, kulüp bu futbolcusu ile arasındaki profesyonel futbolcu sözleşmesini haklı nedenle feshetme hakkına sahip olacaktır⁸⁶.

Söz konusu fesih sebebinin meydana gelmesi halinde, PFSTT'nin 27/1. maddesi uyarınca, kulüp ilgili olayın gerçekleşmesinden ve/veya bu durumun öğrenilmesinden itibaren 30 gün içerisinde bu fesih hakkını kullanmak hakkına sahip olacaktır⁸⁷. 30 günlük süre içerisinde kulüp tarafından sözleşmenin feshedilmemesi halinde, kulüp artık bu sebebe dayanarak sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olmayacaktır.

(5) PFSTT'nin 27/2. Maddesinde Belirtilen Diğer Fesih Sebepleri

PFSTT'nin 27/1. maddesinde belirtilmiş olan ve yukarda incelenen dört farklı fesih nedeni, futbolcunun kulüp ile arasındaki sözleşmeden kaynaklanan edimleri ile ilgili değildir. Bununla birlikte, PFSTT'nin 27. maddesinin 2. fıkrasında⁸⁸, futbolcunun kulübü ile arasındaki sözleşmeden kaynaklanan edimlerini ifada temerrüde düşmesi durumunda kulübün sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olabileceği ve buna dair feshin usulü belirtilmiştir.

⁸⁶ Tarafımızca yapılan araştırmalarda, herhangi bir futbolcunun TFF Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'na aykırı hareket etmesi nedeniyle PFDK'ya sevk edildiğine rastlanmamıştır. Dolayısıyla, uygulamada söz konusu fesih sebebinin oldukça istisnai olarak rastlanabilecek bir fesih sebebi olduğunu söyleyebilmek mümkündür.

⁸⁷ TFF tarafından 11.08.2017 tarihinde yürürlüğe sokulan talimat değişikliğinden önce 30 gün gibi bir sınırlama bulunmamaktaydı. TFF Yönetim Kurulu, 04.08.2017 tarihinde almış olduğu karar ile kulüpler için 30 günlük hak düşürücü süre getirdi ve bu değişiklik 11.08.2017 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe girmiş oldu. Bu talimat değişikliği ile ilgili görüşlerimiz için bkz.: dn. 73.

⁸⁸ PFSTT md. 27/2:

(2) Birinci fıkranın "c" bendi uyarınca futbolcunun ağır surette ihlali bulunması ya da futbolcunun sözleşmeden kaynaklanan edimlerini ifada temerrüde düşmesi halinde, ilgili kulüp sözleşmeyi feshetmek arzusunda ise, futbolcuya noterden keşide edeceği bir ihtarname ile edimini 7 günden az olmamak kaydıyla uygun bir süre içerisinde yerine getirmesini bildirmek zorundadır. Futbolcu, söz konusu mehile rağmen edimlerini yerine getirmediği takdirde, kulüp mehilin sona ermesinden itibaren ancak 7 gün içinde noterden keşide edeceği bir ihtarname ile sözleşmesini feshedebilir.

PFSTT'nin 27/2. maddesinde, futbolcunun sözleşmeden kaynaklanan edimlerini ifada temerrüde düşmesi durumunda, kulübün sözleşmeyi feshetme arzusunda olması halinde noter kanalıyla keşide edeceği ihtarname ile futbolcuya edimini 7 günden az olmamak kaydıyla uygun bir süre içerisinde yerine getirmesini bildirmek zorunda olduğu düzenlenmiştir⁸⁹. Futbolcunun, kulüp tarafından verilen mehle rağmen edimlerini yerine getirmemesi halinde ise kulüp mehlin sona ermesinden itibaren 7 gün içerisinde sözleşmeyi feshedebilecektir.

Görüldüğü üzere PFSTT'nin 27/2. maddesi oldukça geniş düzenlenen ve kulübe sözleşmeyi feshetme hakkı tanıyan bir maddedir. Profesyonel futbolcu sözleşmesini incelerken⁹⁰ bu sözleşmenin iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olduğu belirtmiştik. Buna göre, futbolcu, profesyonel futbolcu sözleşmesi uyarınca kulübe hizmet sunmakla yükümlü olup bunun yanında profesyonel futbolcu sözleşmesinde düzenlenen diğer edimlerini de yerine getirmekle yükümlüdür. Örneğin futbolcu, herhangi bir mazereti olmaksızın antrenmanlara veya kulübün müsabakalarına iştirak etmezse ve asli edimi olan hizmet sunma edimini yerine getirmezse, kulüp bu durumda futbolcuya 7 günden az olmamak üzere makul bir süre içerisinde borca aykırı davranışına son vermesini aksi takdirde sözleşmeyi feshedebileceğini ihtar edebilir. Futbolcu bu ihtarla rağmen borca aykırı davranışına son vermez ise kulüp vermiş olduğu mehlin bitimini takiben 7 gün içerisinde sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olacaktır.

Sözleşme taraflarınca sözleşme özgürlüğü prensibi çerçevesinde profesyonel futbolcu sözleşmesine futbolcunun uymakla yükümlü olacağı birtakım maddeler konulabilir. Taraflarca sözleşmeye konulacak bu türde hükümlerin dürüstlük kuralı uyarınca futbolcu tarafından yerine getirilmesi beklenebilecek yükümlülükler

⁸⁹ TFF tarafından 11.08.2017 tarihinde yürürlüğe sokulan talimat değişikliğinden önce kulüp tarafından futbolcuya verilecek olan sürenin yalnızca makul süre olduğu belirtilmişti. TFF Yönetim Kurulu, 04.08.2017 tarihinde almış olduğu karar ile kulüp tarafından futbolcuya verilecek olan makul sürenin en az 7 gün olacağı belirtildi ve bu değişiklik 11.08.2017 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe girmiş oldu. Söz konusu ihtarname içeriğinde kulüp, futbolcunun temerrüde düştüğü edimi açıkça belirtmeli ve bu temerrüdün sona erdirilmemesi halinde sözleşmeyi feshedeceğini ihtar etmelidir.

⁹⁰ Bkz.: s. 32 vd.

olmalıdır. Örneğin, futbolcunun bir ayın 30 günü sürekli olarak kulüp tesislerinde bulunması ve bu süre zarfında hiç izinli sayılamayacağı gibi bir hüküm konulması halinde bu hüküm, futbolcunun kişilik haklarını ağır surette ihlal edecektir. Ancak, taraflar sözleşmeye futbolcunun sakatlanması halinde kulüp sağlık ekibi ve doktorlara tedavi olmasının zorunlu olduğuna dair bir hüküm ekleyebilirler. Böyle bir hükmün varlığına rağmen futbolcu, kulüp tesislerine gelmeyip özel bir hastane veya doktora tedavi olması durumunda, kulüp futbolcunun kulüp sağlık ekibi ve doktorları tarafından da muayene edilmesi için futbolcunun kulüp tesislerine gelmesini ihtar ederse ve futbolcu bu ihtara rağmen sözleşmeye aykırı bir şekilde kulübün ihtarına aykırı davranırsa ve bu durum artık sözleşmenin devamını kulüp açısından çekilmez bir boyuta ulaşırsa kulüp sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olacaktır.

Ancak önemle belirtmek gerekir ki, futbolcunun sözleşmeyi ihlal eden her davranışı kulüp açısından doğrudan doğruya sözleşmenin feshi için bir haklı sebep oluşturmayacaktır. Örneğin, futbolcunun sportif performansının yetersiz olması halinde kulüp futbolcuya daha yüksek performans göstermemesi halinde sözleşmeyi feshedeceğini ihtar edip sonrasında sözleşmeyi feshederse bu feshin haksız bir fesih olarak sayılması gerekecektir⁹¹. DRC tarafından verilen bir kararda, kulüp tarafından futbolcunun düşük performans göstermesi gerekçesiyle yapılan feshin haksız fesih olduğu belirtilmiştir⁹². Bir başka DRC kararında, sözleşmede futbolcunun düşük performans göstermesi halinde kulübün sözleşmeyi feshedebileceğine dair bir hüküm bulunsa dahi, kulüp tarafından söz konusu sözleşme hükmüne dayalı olarak yapılan feshin geçersiz olduğuna karar verilmiştir⁹³. UÇK, vermiş olduğu bir kararında⁹⁴, bir kulübün futbolcusu ile arasındaki sözleşmeyi futbolcusunun düşük performans

⁹¹ Baştürk, **a.e.**, s. 215.

⁹² Weger, **a.e.**, s. 209. İlgili karar için bkz.: DRC'nin 26.11.2004 tarihli ve 114534 sayılı kararı. Bunun yanında DRC, futbolcunun performansının düşük olması halinde kulüp tarafından futbolcunun ücretlerinin düşürülemeyeceğine karar vermiştir (Weger, **a.e.**, s. 211. İlgili karar için bkz.: DRC'nin 11.03.2005 tarihli ve 3542 sayılı kararı). DRC, kulüplerin düşük performans gösteren futbolcularına vermiş olduğu para cezasının geçersiz olduğuna karar vermiştir (Weger, **a.e.**, s. 211. İlgili karar için bkz.: DRC'nin 27.04.2006 tarihli ve 46290 sayılı kararı).

⁹³ Weger, **a.e.**, s. 210. İlgili karar için bkz.: DRC'nin 18.07.2005 tarihli ve 75975 sayılı kararı.

⁹⁴ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 03.03.2017 tarihli ve 2016/668 E., 2017/68 K. sayılı kararı. Söz konusu karar, TFF Tahkim Kurulu'nun 13.07.2017 tarihli ve 2017/245 E., 2017/280 K. sayılı kararı ile onanmıştır.

göstermesi ve bu nedenle o futbol sezonu TFF'ye bildireceği 28 kişilik isim listesinde söz konusu futbolcusunun isminin yer almayacağı ve dolayısıyla futbolcunun oynayamayacağı gerekçesi ile yapmış olduğu tek taraflı feshi haksız bulmuştur. DRC⁹⁵ de söz konusu dava konusu ile birebir benzerlik gösteren bir davada kulüp tarafından aynı sebeple yapılan feshi haksız bulmuştur.

DRC, futbolcunun performansı gerekçe gösterilerek yapılan feshin haksız olacağı görüşünde olmakla birlikte, bir davada bu konuda enteresan bir karar vermiştir. DRC söz konusu kararında futbolcunun performansının düşük olması halinde kulüp tarafından futbolcunun bir aylık ücretinin futbolcuya tazminat olarak ödenmesi halinde sözleşmenin feshedilebileceğine dair sözleşme hükmünü geçerli saymıştır⁹⁶. DRC, başka bir kararında futbolcunun oynadığı süreye göre maaşının düşürüleceğine ve sözleşmenin sona ereceğine dair hükmü, bu hükmün yalnızca kulüp lehine kararlaştırılmış olması nedeniyle geçersiz saymıştır⁹⁷. Burada DRC'nin sözleşmede kararlaştırılan fesih maddelerinin geçerliliği noktasında, söz konusu fesih hakkının her iki tarafa da tanınıp tanınmamasına önem verdiğini belirtmek gerekir⁹⁸. DRC,

⁹⁵ DRC'nin 13.10.2017 tarihli ve 15-01174/pam sayılı kararı. Söz konusu DRC kararına karşı taraflarca CAS'a başvurulmuş olup, CAS 20.12.2017 tarihinde vermiş olduğu 2017/A/4990-4991 sayılı kararı ile kulübün itirazlarını reddetmiş ve kararı faiz yönünden futbolcu lehine değiştirerek onamıştır.

⁹⁶ Weger, **a.e.**, s. 213. İlgili karar için bkz.: DRC'nin 23.02.2007 tarihli ve 27958 sayılı kararı. Bize göre, kural olarak performans düşüklüğü ileri sürülerek gerçekleştirilen fesih işleminin her koşulda haksız sayılması gerekmektedir. Ancak ilgili fesih maddesinde performansa dair kriterin sözleşmede açıkça belirtilmesi ve bu performansa ulaşılamaması halinde makul bir tazminat karşılığında kulübe sözleşmeyi fesih hakkının tanınması halinde, bu durumda kulübün söz konusu maddede yazılı olan performansın futbolcu tarafından sağlanamaması halinde ilgili fesih tazminatını ödeyerek sözleşmeyi feshedebileceği düşüncesindeyiz. Tabi böyle bir durumda futbolcunun sözleşmede kararlaştırılan performansını gerçekleştirememesi teknik adamın futbolcuya süre vermemesinden de kaynaklanabileceğinden böyle bir durumda somut olayın şartlarının da dikkatlice irdelenmesi gerekmektedir.

⁹⁷ Weger, **a.e.**, s. 219. İlgili karar için bkz.: DRC'nin 28.03.2015 tarihli ve 0314132 sayılı kararı, (Çevrimiçi), http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/02/46/32/25/0314132_english.pdf, 3 Şubat 2018. Futbolcunun oynayacağı süre kulübün kontrolü altında olduğundan, biz de buna benzer hükümlerin geçersiz sayılması gerektiği düşüncesindeyiz.

⁹⁸ DRC, 17 Ocak 2017 tarihinde vermiş olduğu kararda, Kulüp sözleşmede kararlaştırılan fesih maddesi uyarınca, futbolcusuna 6 aylık ücreti (Toplam 66.500,00-USD) tazminat ödeyerek feshetmiştir. Aynı sözleşmede futbolcunun ise 1.000.000,00-USD ödeyerek sözleşmeyi feshetme hakkı olduğundan, DRC, iki tarafa da benzer fesih hakkının verilmemesi nedeniyle sözleşmede kararlaştırılan fesih maddesini geçersiz sayarak kulüp tarafından yapılan feshin haksızlığına karar vermiştir (Horacio Gonzalez Mullin, "The Nullity of Termination Clause", Ed.: Ronan David, Alexandre Durand, **Football Legal**, S. 7, 2017, s. 228.).

önüne gelen başka bir uyuşmazlıkta, kulübün futbolcunun sakatlanması üzerine yapmış olduğu tek taraflı feshin haksız olduğuna kanaat getirmiştir⁹⁹.

Burada, uygulamada sıklıkla rastlanılmakta olan başka bir konuya da değinmek gerekir. Bazen futbolcular, istirahat raporu almak suretiyle idmanlara katılmamaktadırlar. Hatta bazı durumlarda futbolcu, uzun süreli rapor alıp kulüp tesislerine gelmemekte, kulüp doktorlarına tedavi olmamaktadır. Özellikle kulübü ile sorun yaşayan futbolcuların bu yolu tercih ettikleri sıklıkla rastlanan bir durumdur. Kulüpler, bunun önüne geçmek için profesyonel futbolcu sözleşmesine futbolcunun rapor alıp, kulüp doktorlarına tedavi olmaya gelmemesi halinde kulübün sözleşmeyi haklı nedenle feshedebileceğine dair maddeler konulması hususunda ısrarlı davranmaktadırlar. Böyle bir maddenin geçerli olup olmadığı noktasında konuyu dikkatli ele almak önemlidir. Öncelikle, futbolcunun bir sağlık kuruluşundan sağlık raporu alması halinde kulübün sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkı olmayacağının altını çizmek isteriz. Ancak, bir futbolcunun düzenli olarak sağlık raporu alarak kulübe gelmemesi, kulübün iyi niyetli olarak ihtarda bulunarak futbolcusunun sakatlığı ile ilgilenmek istemesini bildirmesi, ancak futbolcunun kulübüne sakatlığı ile ilgili bilgi vermeyerek sağlık raporu almaya devam etmesi halinde, artık sözleşmenin devamının kulüp açısından çekilmez hale geldiğinden söz edilebilir. İşte ancak, kulübün gerekli özeni göstererek futbolcusunun sağlığı ile ilgilenmek için futbolcusuna gerekli olması halinde hastane ve doktor randevusu almak suretiyle tedavi ettirmek için çağrıda bulunması, bu hususta futbolcuya ihtarname göndermesi, futbolcunun buna rağmen kulübün ihtarlarını cevapsız bırakması halinde, kulübün sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olacağı düşüncesindeyiz.

⁹⁹ Weger, **a.e.**, s. 219. İlgili karar için bkz.: DRC'nin 13.05.2005 tarihli ve 55230 sayılı kararı. Söz konusu kararda futbolcunun kulübe hizmet sunarken sakatlanması halinde tedavi masraflarının kulüp tarafından karşılanması gerektiği ifade edilmiştir. DRC, benzer bir uyuşmazlıkla ilgili vermiş olduğu 12.01.2006 tarihli ve 16828 sayılı kararında, sakatlık halinde kulüp tarafından yapılan feshin haklı kabul edilmesinin tarafların sözleşmedeki yükümlülüklerinin futbolcunun aleyhine orantısızlaşacağı gerekçesi ile kulüp tarafından bu sebeple yapılan feshin haksız olduğuna karar vermiştir (Weger, **a.e.**, s. 220.). DRC, 07.02.2014 tarihli ve 02141221 sayılı kararında, futbolcunun kalıcı olarak sakatlanmasının dahi haklı fesih sebebi oluşturmadığını, ancak bu durumun futbolcunun artık hizmet sunamayacağı dikkate alınarak tazminat tutarına etki edebileceğini belirtmiştir (Weger, s. 223, (Çevrimiçi), http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/02/39/86/09/02141221_english.pdf, 3 Şubat 2018).

Bu noktada tartışmaya değer bir diğer husus ise futbolcunun mazeretsiz ve izinsiz olarak kulübün idmanlarına ve müsabakalarına katılmaması halinde kulübün sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olup olmayacağı hususudur. Kanımızca futbolcunun mazeretsiz ve izinsiz olarak antrenman ve müsabakalara katılmaması, bu durumun kulüp tarafından noter aracılığı ile tutturulacak tutanaklar ile ispat edilmesi, sonrasında futbolcuya ihtarname gönderilip makul bir süre içerisinde antrenmanlara ve müsabakalara katılmak amacıyla kulübe gelmesi için davet edilmesi, ancak futbolcunun bu ihtar rağmen antrenman ve müsabakalara izinsiz ve mazeretsiz olarak katılmamaya devam etmesi halinde, kulübün sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olacağı düşüncesindeyiz¹⁰⁰.

Futbolcunun disiplinsiz davranışta bulunması halinde, kulübün sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olabilmesi için bu davranışların ağırlığı ile devamlılık arz edip etmemesinin tespit edilmesi önem arz etmektedir. Buna göre, futbolcunun takım arkadaşı ile kavga etmesi halinde, kulübün sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olmayacağı düşüncesindeyiz¹⁰¹. Ancak futbolcunun böyle bir davranışı üzerine kulüp tarafından yazılı olarak ihtar edilmesine rağmen, sonrasında da bu tip davranışları sürdürmeye devam etmesi durumunda artık kulübün sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olacağının kabul edilmesi gerekir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin kulüp tarafından feshi ile ilgili olarak hukukumuzda fazla bir içtihat bulunmamakla birlikte, hemen yukarıda irdelendiğı

¹⁰⁰ DRC, vermiş olduğı 28.06.2013 tarihli ve 06131988 sayılı kararında, futbolcunun izinsiz olarak 5 gün boyunca kulübe gelmemesinin, öncesinde herhangi bir yazılı ihtar olmaması halinde, kulüp açısından haklı nedenle fesih sebebi olmadığına hükmetmiştir (Weger, **a.e.**, s. 228.). DRC, 27.02.2014 tarihli ve 02141999 sayılı kararında, kulübün öncesinde yazılı ihtarının olmaması durumunda, futbolcunun 10 gün boyunca izinsiz olarak kulübe gelmemesi halinde dahi kulübün haklı nedenle fesih hakkına sahip olmadığına karar vermiştir (Weger, **a.e.**, s. 228, (Çevrimiçi), http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/02/45/38/06/02141999_english.pdf, 3 Şubat 2018.). Söz konusu iki karar, kulübün futbolcunun devamsızlığı nedeniyle sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olabilmesi için futbolcunun devamsızlığı halinde kulüp tarafından öncelikle yazılı bir ihtarla bulunulması gerektiğini ortaya koymaktadır.

¹⁰¹ DRC, vermiş olduğı 02.11.2007 tarihli ve 2117 sayılı kararında, bir futbolcunun takım arkadaşına bir defalık sözlü veya fiziksel saldırısının sözleşmenin feshi için haklı sebep oluşturmayacağına hükmetmiştir (Weger, **a.e.**, s. 229.). Bununla birlikte, DRC, vermiş olduğı 19.02.2008 tarihli ve 29708 sayılı kararında bir futbolcunun antrenman kampı sırasında özel odasına bir defa kadın getirmiş olmasının kulüp açısından haklı feshe sebebiyet vermeyeceğini belirtmiştir (Weger, **a.e.**, s. 230.).

üzere, DRC tarafından bu konuda verilmiş birçok karar bulunmaktadır. Bu kararlar uyarınca, DRC'nin, kulüp tarafından yapılan fesihleri kolay kolay haklı olarak kabul etmediği, eylemin futbolcu tarafından birden fazla gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini ve futbolcunun önceden ihtar edilip edilmediğini dikkate alarak “ne bis in idem”¹⁰², prensibini gözettiği görülmektedir¹⁰³.

PFSTT'nin 27/2. maddesinde düzenlenen fesih usulü ile ilgili olarak altının çizilmesi gereken husus, futbolcu tarafından gerçekleştirilen ve kulübün ihtarına rağmen sürdürülen borca aykırı davranışın kulübe fesih hakkı verebilmesi için bu davranışın sözleşmenin devamını kulüp açısından çekilmez kılması gerektiğidir. Bu da her bir somut olay bakımından ayrı ayrı irdelenmelidir.

PFSTT'nin 27/2. maddesinde belirtilen fesih sebebi ile 27/1. maddesinde belirtilen fesih sebeplerinden üçü (PFSTT'nin 27/1. maddesinin a, b ve d bentlerinde yer alan fesih sebepleri¹⁰⁴) nitelikleri itibarıyla birbirlerinden farklılık göstermektedir¹⁰⁵. PFSTT'nin 27/1. maddesinde belirtilen bu üç fesih sebebinin vuku bulması halinde kulüp herhangi bir ihtarda bulunmaksızın doğrudan doğruya sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olacaktır¹⁰⁶. Zira anılan bentlerde sayılan sebeplerin gerçekleşmesi halinde artık ihtar verilmesi herhangi bir önem arz etmeyecektir¹⁰⁷. Ancak

¹⁰² Ne bis in idem ilkesi, aynı fiilden dolayı iki defa yargılama olamayacağına dair ceza hukukunun temel ilkelerindendir. Ne bis in idem ilkesi hakkında detaylı bilgi için bkz.: Mustafa Özen, “Non Bis İn İdem (Aynı Fiilden Dolayı İki Kez Yargılama Olmaz) İlkesi”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 14, S. 1, 2010.

¹⁰³ Weger, **a.e.**, s. 235.

¹⁰⁴ PFSTT'nin 27/1. maddesinde belirtilen söz konusu 3 fesih sebebi:

a) Futbolcunun futbol faaliyeti dışındaki vaki hastalık veya istirahat halinin altı ayı aşması,
b) Futbolcunun en az altı ay müddetle kesinleşmiş hak mahrumiyeti veya müsabakadan men cezası almış olması,
d) Futbolcunun, Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'na aykırı davranışları nedeniyle kesinleşmiş en az 4 resmi müsabakadan men cezası almış olması.

¹⁰⁵ Şahin, **a.e.**, s. 77.

¹⁰⁶ PFSTT'nin 27/1. maddesi uyarınca, kulüp bu üç durumda ilgili fesih sebebinin gerçekleşmesinden ve/veya bu durumun öğrenildiği tarihten itibaren en geç 30 gün içerisinde sözleşmeyi noter kanalıyla keşide edeceği bir fesih ihbarnamesi ile sona erdirebilecektir. Söz konusu 30 günlük sürenin geçmesi durumunda ise artık kulüp sözleşmeyi ilgili fesih sebebine dayanarak feshetme hakkını kaybedecektir.

¹⁰⁷ Bununla birlikte 11.08.2017 tarihinde yürürlüğe giren talimat değişikliği ile birlikte PFSTT md. 27/1'in c bendinde yer alan fesih sebebi olan “futbolcunun talimat değişikliği ile birlikte PFSTT md. 27/1'in c bendinde yer alan fesih sebebi olarak belirtilen fesih sebebinin gerçekleşmesi halinde kulüp tarafından futbolcuya 7 günden az olmamak üzere makul bir süre verilmesi gerekmektedir. Bu

PFSTT'nin 27/2. maddesi kapsamında futbolcunun sözleşmeye aykırı bir davranışta bulunması halinde kulüp futbolcudan anılan borca aykırı davranışına son vermesini bir ihtarname keşide etmek suretiyle talep etmek ve futbolcuya bu hususta 7 günden az olmamak kaydıyla uygun bir mehil vermek zorundadır¹⁰⁸. Futbolcu, kendisine verilen mehile rağmen borca aykırı davranışını sürdürürse kulüp sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olacaktır.

(c) Türk Borçlar Kanunu'nun 435. Maddesi Uyarınca Kulübün Fesih Hakkı

Türk Borçlar Kanunu'nun hizmet sözleşmesine ilişkin hükümlerinin, niteliğine uygun düştüğü takdirde profesyonel futbolcu sözleşmelerine uygulanabileceği yukarıda belirtilmişti¹⁰⁹. Türk Borçlar Kanunu'nun 435. maddesinin 1. fıkrasında, taraflardan her biri, haklı sebeplerle sözleşmeyi derhal feshedebileceği; ikinci fıkrasında ise sözleşmeyi fesheden taraftan, dürüstlük kurallarına göre hizmet ilişkisini sürdürmesi beklenemeyen bütün durum ve koşulların haklı fesih sayılacağı belirtilmiştir.

Buna göre, futbolcu tarafından gerçekleştirilen bir eylemin sözleşmenin devamını kulüp açısından çekilmez kılması halinde, kulüp Türk Borçlar Kanunu'nun 435. maddesi uyarınca sözleşmeyi haklı nedenle feshedebilecektir. Örneğin, futbolcunun kulüpten izinsiz olarak röportaj vermesi ve vermiş olduğu röportajda kulüp yöneticileri veya kulübün manevi değerleri hakkında telafisi mümkün olamayacak derecede ağır ve incitici ithamlarda bulunması veya kulüp başkanı veya yöneticisine saldırarak yaralaması hallerinde bu durumlar dürüstlük kuralları uyarınca

talimat değişikliğinden önce kulübün bu fesih sebebinin meydana gelmesi halinde herhangi bir süre verme zorunluluğu bulunmamaktaydı.

¹⁰⁸ Aydos da haklı nedenlerle sözleşmeyi feshetmek isteyen kulübün futbolcuya herhangi bir süre vermesine gerek olmadığı halde, sözleşmeden doğan yükümlülüklerinin ihlaline dayanarak sözleşmenin feshedilebilmesi için futbolcuya uygun bir süre verilmesi ve buna rağmen edimlerin ifa edilmemesi durumunda yedi gün içinde fesih hakkının kullanılması gerektiğini belirtmiştir. (Oğuz Sadık Aydos, "Sporcu Sözleşmesinin Feshi", **AÜHFD**, 2013, S. 62 (3), s. 660, 661, (Çevrimiçi), <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/1823/19211.pdf>, 28 Ocak 2018.)

¹⁰⁹ Bkz.: s. 51 vd.

sözleşmenin devamını kulüp açısından çekilmez kılabilir. Buna benzer durumlarda futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle derhal feshetme hakkına sahip olduğunun kabulü gerekecektir. Yine futbolcunun doping veya başkaca bir yasaklı madde kullandığının kesin olarak tespit edilmesi halinde de artık herhangi bir ihtarda bulunmaya gerek olmaksızın kulübün sözleşmeyi haklı nedenle ve derhal feshetme hakkına sahip olduğunu kabul etmek gerekmektedir¹¹⁰.

Kulübün Türk Borçlar Kanunu'nun 435. maddesi uyarınca sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olup olmadığı, futbolcu tarafından gerçekleştirilecek olan davranışların, dürüstlük kuralları ve futbolun kendine özgü yapısı uyarınca sözleşmenin devamını kulüp açısından çekilmez kılıp kılmadığı her bir somut olay bakımından ayrı ayrı irdelenmelidir.

4. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Futbolcu Tarafından Feshi

a. Genel Olarak

İmzaladığı profesyonel futbolcu sözleşmesi ile kulübüne sadakat bağı ile hizmet sunma yükümlülüğü altına giren futbolcu, kulübün sözleşmesel yükümlülüklerini ihlal etmesi halinde sözleşmeyi süresinden önce haklı nedenle feshetme hakkına sahip olabilecektir. Zira iki tarafa karşılıklı olarak borç yükleyen profesyonel futbolcu sözleşmesinin hizmet veren tarafı olan futbolcu, bu hizmeti karşılığında kulübünün yüklendiği yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde, sözleşmeyi devam etmek zorunda kalmamalı olup bu durumda başvurabileceği hukuki çare

¹¹⁰ Burada, doktrinde “Mutu davası” olarak bilinen davadan kısaca bahsetmek isteriz. 2003 yılında 22.500.000,00-Euro bonservis ücreti karşılığında AC Parma kulübünden Chelsea FC kulübüne transfer olan ve Chelsea FC kulübü ile 2008 yılına kadar geçerli olacak şekilde 5 yıllık profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayan Adrian Mutu adlı Rumen futbolcu hakkında İngiltere Futbol Federasyonu tarafından 11 Ekim 2004 tarihinde yapılan açıklama ile yapılan testte futbolcunun kokain kullandığı tespit edildiği belirtilerek söz konusu futbolcu hakkında 18 Mayıs 2005 tarihine kadar müsabakalardan men ve 20.000,00-GBP tutarında para cezası verilmiştir. Bunun üzerine Chelsea FC kulübü Adrian Mutu ile arasındaki sözleşmeyi feshetmiş olup DRC ve CAS nezdinde uzun süre boyunca devam eden dava sonucunda söz konusu feshin haklı olduğuna karar verilmiştir (Weger, **a.e.**, s. 237).

sözleşmeyi tek taraflı olarak ve haklı nedenle feshetmektir. Uygulamada profesyonel futbolcu sözleşmelerinin feshi genellikle futbolcular tarafından yapılmakta olup feshin haklılığı veya haksızlığına ilişkin ihtilaflar da yine genellikle futbolcular tarafından yapılan tek taraflı fesihlerden kaynaklanmaktadır. Bu bölümde, profesyonel futbolcu sözleşmesinin futbolcu tarafından feshi için öngörülen haklı fesih sebepleri incelenecektir.

b. PFSTT’de Futbolcular İçin Öngörülen Haklı Fesih Halleri

Futbolcunun profesyonel futbolcu sözleşmesini fesih hakkı PFSTT’nin 28. maddesinde düzenlenmiştir. PFSTT’nin 28. maddesinin 1. fıkrasında kulübün ücret ödeme ediminde temerrüde düşmesi ve futbolcusunun sosyal güvenlik haklarını ihlal etmesi halinde futbolcu tarafından yapılabilecek olan fesih; 2. fıkrasında ise kulübün ücret ve sosyal güvenlik hakları dışındaki diğer sözleşmesel edimlerinin ifasında temerrüde düşmesi halinde futbolcu tarafından yapılabilecek fesih düzenlenmiştir. PFSTT’nin 28. maddesinin 5. fıkrasında ise 23 yaş üstü futbolcular bakımından uygulanmakta olan profesyonel futbolcu sözleşmelerinin sportif haklı sebeple feshi düzenlenmiştir. Bu bölümde, PFSTT’nin 28. maddesinin 1. ve 2. fıkrasında yer alan futbolcu için haklı fesih sebepleri ile aynı maddenin 5. fıkrasında yer alan sportif haklı nedenle fesih incelenecektir.

(1) Futbolcu’nun PFSTT’nin 28/1. Maddesi (Kulübün Ücret Ödeme Ediminde Temerrüde Düşmesi veya Futbolcusunun Sosyal Güvenlik Haklarını İhlal Etmesi Halinde) Uyarınca Sözleşmeyi Feshetme Hakkı

PFSTT’nin 28. maddesinin 1. fıkrasında¹¹¹, kulübün ücret ödeme ediminde temerrüde düşmesi ve/veya futbolcunun sosyal güvenlik haklarını ihlal etmesi

¹¹¹ PFSTT md. 28/1:

halinde futbolcu tarafından sözleşmenin nasıl feshedilebileceği düzenlenmiştir¹¹². Buna göre, kulübün ücret¹¹³ ödeme ediminde temerrüde düşmesi ve/veya futbolcunun sosyal güvenlik haklarını ihlal etmesi halinde futbolcu, sözleşmesini feshetmek isterse kulübüne ve bilgi için TFF'ye noterden keşide edeceği bir ihtarname ile ödenmeyen ücretlerinin 30 gün içerisinde ödenmesini ve/veya sosyal güvenlik haklarının 30 gün içerisinde yerine getirilmesini, aksi takdirde sözleşmeyi feshedeceğini ihtar etmek zorundadır¹¹⁴. Kulüp, kendisine verilen 30 günlük süre içerisinde futbolcunun ücretini tam ve eksiksiz olarak ödemezse ve/veya futbolcunun sosyal güvenlik haklarını yerine getirmezse futbolcu 30 günlük sürenin sona ermesini takiben 7 gün içerisinde sözleşmesini feshetme hakkına sahip olacaktır¹¹⁵.

(1) Kulüp futbolcunun ücretlerini ödemekte temerrüde düştüğü ve/veya futbolcunun sosyal güvenlik haklarını ihlal ettiği takdirde, futbolcu sözleşmesini feshetmek arzusunda ise, kulübüne ve bilgi için TFF'ye noterden keşide edeceği bir ihtarname ile 30 gün içerisinde ücretinin ödenmesini ve/veya sosyal güvenlik haklarının yerine getirilmesini bildirmek zorundadır. Kulüp, söz konusu mehile rağmen ücretini ödemediği ve/veya sosyal güvenlik haklarını yerine getirmediği takdirde, futbolcu mehilin sona ermesinden itibaren ancak 7 gün içinde sözleşmesini feshedebilir.

¹¹² TFF tarafından 11.08.2017 tarihinde yürürlüğe sokulan talimat değişikliğinden önce PFSTT'nin 28/1. maddesinde futbolcunun sosyal güvenlik haklarının ihlali ile ilgili bir ibare bulunmamaktaydı. TFF Yönetim Kurulu, 04.08.2017 tarihinde yapmış olduğu talimat değişikliği ile birlikte artık kulübün ücret ödeme yükümlülüğünde temerrüde düşmesi durumunda futbolcunun sosyal güvenlik haklarını da ihlal etmesi halinde, futbolcunun kulübe 30 gün süre vermek suretiyle sözleşmesini feshetme hakkına sahip olabileceğine dair bir değişiklik yaptı. TFF tarafından PFSTT'de yapılan bu değişiklik 11.08.2017 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe girdi.

¹¹³ Uygulamada profesyonel futbolcu sözleşmesinde taraflarca kararlaştırılmakta olan ücret türleri için bkz.: s. 35, 36 vd.

¹¹⁴ Yücel, kulübün ücret ödememe davranışını tekrar etmesi ve bu durumun oyuncu bakımından TBK md. 435/2 anlamında çekilmez hale gelmesi durumunda, artık sözleşmenin feshinde haklı nedenin doğduğu ve derhal fesih hakkı şartlarının oluştuğunun kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Yılmaz, bunun için futbolcunun kendisine yapılan gecikmiş ödemeleri kabul ederken, ödemenin geç yapılmasını kabullenmediğini ve bu durumun tekrarını mazur görmeyeceğini yazılı olarak kulübe bildirmesinin önem taşıdığını savunmuştur (Yılmaz, *a.e.*, s. 432.). PFSTT'nin 28. maddesinin 1. fıkrasında yer alan açık hüküm çerçevesinde Yılmaz'ın söz konusu görüşüne katılmamızın mümkün olmadığını belirtmek isteriz. Futbolcunun alacaklarının ödenmemesi iddiası ile sözleşmeyi feshetme arzusunda olması halinde her durumda kulübüne 30 günlük süre vermesi gerekmektedir. Kulübün bu süre içerisinde futbolcunun alacaklarını tam ve eksiksiz olarak ödemesi halinde ise artık futbolcunun keşide etmiş olduğu ihtarnameye dayanarak sözleşmeyi feshetme hakkı olmayacaktır.

¹¹⁵ Örneğin 30 günlük mehli içeren ihtarnameyi keşide ettiği tarih itibarıyla kulübünden 100.000,00-TL tutarında vadesi geçmiş bir alacağı bulunan ve bu bedelin 30 gün içinde ödenmemesi halinde sözleşmeyi feshedeceğini ihtar eden bir futbolcunun sözleşmeyi feshetme hakkının önüne geçilebilmesi için kulübün ihtarnamenin keşide edildiği tarih itibarıyla futbolcunun vadesi geçmiş tüm alacaklarını ödemesi gerekmektedir. Buna göre, kulübün 99.000,00-TL tutarında ödeme yapması halinde dahi, futbolcu alacaklarının tam ve eksiksiz olarak ödenmediğini öne sürerek sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olacaktır. Burada DRC'nin uygulamasındaki farklılıktan bahsetmek gerekecektir. PFSTT'nin aksine RSTP'de futbolcunun, kulübün ücret ödeme ediminde temerrüde düşmesi halinde sözleşmeyi nasıl feshedebileceği ile ilgili usuli bir düzenleme bulunmamaktadır. DRC, ödenmeyen ücret nedeniyle futbolcu tarafından yapılan fesih ile ilgili ihtilaflarda bu feshin haklı olup olmadığını irdelerken kulübün ihlalinin boyutuna göre irdelemektedir. DRC kararlarında bu hususta dikkate alınmakta olan kriter kulübün ihlalinin "persistent failure" (devamlı ihlal) olup

PFSTT'nin 28. maddesinin 3. fıkrasında, söz konusu sürelerin futbolcu aleyhine değiştirilemeyeceği belirtilmiştir. Buna göre örneğin, tarafların profesyonel futbolcu sözleşmesine 30 günlük sürenin 60 güne çıkarılması gibi bir hüküm eklenmesi halinde anılan hüküm emredici talimat hükmüne aykırı olacağından kesin olarak hükümsüz sayılacaktır ve futbolcu sözleşmede 60 gün kararlaştırılsa bile PFSTT'nin 28. maddesinin 1. fıkrası uyarınca kulübe 30 günlük süre vererek, ücretinin bu süre içerisinde ödenmemesi halinde 30 günü takip eden 7 gün içerisinde sözleşmeyi haklı nedenle feshedebilecektir.

Bu konuda UÇK'nın çok yakın bir zaman önce vermiş olduğu bir karara değinmek gerekmektedir. Futbolcu tarafından PFSTT'nin 28. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen usule uygun olarak yapılan fesih üzerine, sözleşmesini feshettiği kulübü tarafından feshin haksız olduğu öne sürülerek futbolcu ve futbolcunun yeni transfer olduğu kulüp hakkında sportif ceza ve tazminat talepli olarak açılan bir davada UÇK

olmadığıdır. DRC, 23 Mart 2006 tarihli ve 36460 sayılı kararı ile 18.12.2012 tarihli ve 12121204 sayılı kararlarında futbolcunun 1 aylık ücretinin ödenmemesinin; 26.10.2006 tarihli ve 1061207 sayılı kararında 1,5 aylık ücretinin ödenmemesinin haklı fesih sebebi oluşturmayacağını ifade etmiştir (Weger, *a.e.*, s. 241 vd.). DRC, futbolcunun 2 veya daha fazla aylık ücretinin ödenmemesi halinde sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olabileceği görüşündedir (Weger, *a.e.*, s. 243 vd.). Bununla birlikte DRC, sözleşmede feshe ilişkin olarak kararlaştırılan hükümlerin uygulanması gerektiği görüşündedir. Buna göre, DRC vermiş olduğu 15.03.2013 tarihli ve 03132433 sayılı kararında, sözleşmede futbolcunun 3 aylık ücretinin ödenmemesi halinde sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olacağı şeklindeki maddenin bulunmasına rağmen futbolcunun 2 aylık ücretinin ödenmemesi nedeniyle sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olamayacağını belirtmiştir. (Weger, *a.e.*, s. 248, (Çevrimiçi), http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/02/24/25/27/03132433_english.pdf, 3 Şubat 2018.). DRC, 06.11.2014 tarihli ve 11141064 sayılı kararında sözleşmedeki ücretlerin vade tarihlerinden itibaren 90 gün sonra ödeneceğine dair hükmü geçerli saymış ve futbolcunun 90 günlük süre geçmeden ilgili ücreti ile ilgili talepte bulunamayacağına hükmetmiştir (İlgili karar için bkz.: (Çevrimiçi), http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/02/59/26/35/11141064_english.pdf, 3 Şubat 2018.). Söz konusu DRC kararı, CAS'ın 14.01.2016 tarihli ve 2015/A/3993 sayılı kararı ile onanmıştır (Weger, s. 249, 250.). Belirtmek gerekir ki, FIFA kuralları uyarınca sözleşmesini feshetmek isteyen bir futbolcunun öncesinde yazılı bir ihtarda bulunup bulunmaması ile ilgili olarak RSTP'de herhangi bir hüküm olmadığı gibi DRC kararlarında bir netlik yoktu. FIFA, 26 Nisan 2018 tarihinde ilan etmiş olduğu 1625 numaralı sirküleri ile RSTP'de köklü değişiklikler yapmıştır. Anılan sirkülerde 1 Haziran 2018 tarihinde yürürlüğe girecek olan değişikliklere de burada değinmekte fayda bulunmaktadır. Buna göre RSTP'ye yeni eklenen 14/bis maddesinin 1. fıkrası uyarınca, kulübün haksız olarak en az iki aylık maaşı zamanında ödememesi halinde futbolcunun kulübe yazılı olarak en az 15 gün süre vererek ödeme ihtarında bulunması zorunluluğu getirilmiştir. Aynı maddenin 2. fıkrasında ise aylık bazlı olmayan ücretler ile ilgili olarak da bu ücretlerin oranlama sonucunda iki aya tekabül eden kısmının ödenmemesi halinde yine futbolcunun kulübe 15 günden az olmamak üzere ödeme ihtarında bulunarak ödeme yapılmaması halinde sözleşmeyi haklı nedenle feshedebileceği düzenlenmiştir. FIFA tarafından 25 Nisan 2018 tarihinde yayınlanan 1625 numaralı sirküler için bkz.: (Çevrimiçi), <http://resources.fifa.com/image/upload/1625-amendments-to-the-regulations-on-the-status-and-transfer-of-players.pdf?cloudid=bmkwifiiyexkdnicpsip>, 1 Mayıs 2018.

oyçokluğu ile davanın kabulüne karar vermiştir¹¹⁶. UÇK, futbolcu ile kulüp arasındaki sözleşmede yer alan “maaş, prim ve kulübün diğer mali yükümlülüklerinin 90 günden fazla bir süre yerine getirilmemesi durumunda, futbolcunun kulübü yazılı bir şekilde (örneğin ihtarname, faks vs) uyarması ve sonrasında 30 gün süre vermesi, bu süre içerisinde ödeme yapılmaması halinde ise futbolcunun takip eden 7 gün içerisinde sözleşmeyi feshedebileceğine” dair maddeyi geçerli saymış ve söz konusu madde uyarınca sözleşmede kesin vade tarihleri belirtilen her bir alacağın vadesinin ilgili kesin vade tarihlerinden 90 gün sonrasına ötelenmiş olduğunu gerekçe göstererek yapılan feshin haksız olduğuna karar vermiştir. Görüldüğü üzere, UÇK söz konusu kararında PFSTT’nin 28. maddesinin 3. maddesine aykırı olan 30 günlük sürenin zımni olarak 120 güne uzatıldığı sözleşme maddesini geçerli saymıştır. Söz konusu karara karşı futbolcu tarafından TFF Tahkim Kurulu’na başvurulmuş olup, TFF Tahkim Kurulu, anılan sözleşme maddesinin PFSTT’nin 28. maddesinin 3. fıkrasına aykırı olması nedeniyle geçersiz olduğunu belirterek, futbolcu tarafından yapılan feshin haklılığına karar vermiştir¹¹⁷.

Bunun yanında, tarafların sözleşmeye koyacakları bir hükümle PFSTT’nin 28. maddesinin 1. fıkrasında yer alan süreleri futbolcu lehine değiştirebilmeleri mümkündür. Örneğin taraflar, sözleşmeye futbolcunun 30 günlük süre yerine 10 günlük süre verebileceğine bir hüküm koyarlarsa bu hüküm geçerli olacak ve futbolcu ödenmeyen alacaklarının ödenmesi için kulübe 10 günlük süre verip, bu süre zarfında ödemenin yapılmaması halinde sürenin bitimini takip eden 7 günlük süre içerisinde¹¹⁸ sözleşmeyi haklı nedenle feshedebilecektir.

¹¹⁶ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu’nun 02.05.2016 tarihli ve 2016/83 E., 2016/263 K. sayılı kararı.

¹¹⁷ TFF Tahkim Kurulu’nun 03.11.2016 tarihli ve 2016/313 E., 2016/344 K. sayılı kararı. Kanımızca bu hususta TFF Tahkim Kurulu’nun vermiş olduğu karar isabetlidir. Zira söz konusu davaya konu sözleşmede futbolcuya ödenecek olan ücretlerin vade tarihleri açıkça belirlenmiştir. Kulübün ücret ödeme edimini 90 gün geciktirmesi halinde 30 günlük süre verilebileceğine dair hüküm kesin vadeye bağlanan ücretler için yeni bir vade tarihi öngörmemektedir. PFSTT’nin 28/1. maddesi uyarınca futbolcunun 30 günlük süre verebilmesi için temerrüdün oluşması yeterli olup bu temerrüdün meydana gelmesinden sonra 90 gün geçmesi halinde futbolcunun PFSTT’nin 28/1. maddesi uyarınca 30 günlük süre verebileceğine dair sözleşme hükmü PFSTT’nin 28/3. maddesinde belirtilen yasağın açık bir ihlali niteliğindedir.

¹¹⁸ Taraflar, profesyonel futbolcu sözleşmesine ekleyecekleri bir hükümle söz konusu 7 günlük süreyi uzatabilirler.

Burada irdelenmesi gerekli olan bir diğer husus ise kulüpler tarafından futbolculara verilen para cezalarıdır. Zira futbol kulüpleri, bazı durumlarda, futbolcular tarafından PFSTT'nin 28/1. maddesi uyarınca keşide edilen ve 30 gün içinde ödenmeyen alacaklarının ödenmesini ihtar ettikleri ihtarnamelere cevap olarak, futbolcuya verilmiş olan para cezaları olduğunu belirterek para cezalarına konu tutarları takas mahsup yoluyla futbolcunun alacaklarından mahsup ettikleri iddiasında bulunmaktadır. Ancak kulüp tarafından futbolcuya verilen para cezalarının geçerlilik şartları sıkı koşullara bağlı olup bu koşulların gerçekleşmemesi halinde para cezasının geçersiz sayılması gerekeceği şüphesizdir.

Öncelikle, bir kulüp tarafından futbolcuya para cezası verilebilmesi için kulüp tarafından belirli usuli şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu usuli şartlar PFSTT'nin 24. maddesinin c ve d bentlerinde belirtilmiştir¹¹⁹. Buna göre, bir futbol kulübü sezonun başlamasından¹²⁰ en geç bir hafta önce ilgili futbol sezonunda uygulayacağı disiplin talimatını TFF'ye göndermezse veya TFF'ye süresi içerisinde göndermiş olduğu disiplin talimatını imza karşılığında veya noter aracılığı ile futbolcusuna tebliğ etmezse, söz konusu futbol kulübü ilgili futbolcusuna para cezası veremeyecektir¹²¹. Kulüplerin para cezası verirken yerine getirmek zorunda oldukları bir diğer yükümlülük ise para cezasına dair kararı, nedeni, tutarı, noterden onanmış karar örnekleri ile birlikte 15 gün içinde noter aracılığı ile futbolcuya ve TFF'ye

¹¹⁹ PFSTT md. 24/c:

Kulüpler sezonun başlamasından en geç bir hafta önce, bir sonraki sezon uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını TFF'ye göndermek zorundadırlar. Kulüpler TFF'ye tescil ettirdikleri ve uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını imza karşılığında futbolcuya teslim veya noter aracılığı ile tebliğ etmek.

PFSTT md. 24/d:

Futbolcularına verdikleri para cezalarına ait kararlarını, nedenleri, tutarları ve noterden onanmış karar örnekleri ile birlikte, karar tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde noter aracılığı ile futbolcuya ve TFF'ye bildirmek.

¹²⁰ Sezon tabiri Futbol Müsabaka Talimatı'nın 2. maddesinde "ilk resmi müsabaka ile son resmi müsabakanın oynandığı tarihler arasındaki süre" olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla bir futbol kulübü, disiplin talimatını en geç ilgili futbol sezonunda bulunduğu ligde oynanacak olan ilk resmi müsabaka tarihinden en geç 1 hafta önce TFF'ye sunmak zorundadır. Bu kurala uymayan futbol kulüplerinin ilgili futbol sezonunda disiplin talimatları uyarınca futbolcularına vermiş oldukları para cezaları geçersiz sayılacaktır.

¹²¹ Söz konusu düzenlemenin oldukça yerinde olduğunu belirtmek gerekir. Zira bir futbolcunun, futbol sezonu devam ederken, önceden bilgi sahibi olmadığı bir husus ile ilgili para cezasına çarptırılması hukuka aykırılık oluşturabilecektir.

bildirme¹²². Söz konusu şartlar yerine getirilmeksizin verilmiş olan para cezalarının geçersiz olacağını belirtmek gerekir¹²³.

Belirtmek gerekir ki, kulüp tarafından söz konusu usuli şartların eksiksiz olarak yerine getirilmiş olması başlı başına verilen para cezalarının geçerli olmasını sağlamak için yeterli değildir¹²⁴. Zira para cezası, kulübün futbolcusuna karşı

¹²² Dolayısıyla kulüpler, futbolcuları hakkında vermiş olduğu para cezasını uzun bir süre sonra futbolcularına bildirme hakkına sahip değildir. Bu düzenlemede son derece yerindedir. Zira futbolcu, bu düzenleme sayesinde para cezasına konu ihlal ve davranışlarının neler olduğunu ve hangi tutarda para cezası ile karşı karşıya kaldığını rahatlıkla görebilecek ve gerekli görmesi halinde bu para cezasına karşı itirazda bulunabilecektir. Söz konusu talimat maddesi, kulüplere para cezasının gerekçelerini de bildirmek zorunluluğunu yüklediğinden, kulüplerin keyfi olarak para cezası vermelerine engel oluşturmaktadır. UÇK, para cezaları ile ilgili olarak önüne gelen ihtilaflar öncelikle para cezasının PFSTT'nin 24. maddesinin c ve d bentlerinde öngörülen usule uygun olarak verilip verilmediğini incelemektedir. Buna göre, UÇK, vermiş olduğu 23.02.2016 tarihli ve 2015/168 E., 2016/97 K. sayılı kararında, "Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nı 24/d maddesinde belirtilen "Futbolcularına verdikleri para cezalarına ait kararlarını, nedenleri, tutarları ve noterden onanmış karar örnekleri ile birlikte, karar tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde futbolcuya ve TFF'ye bildirmek" hükmü karşısında varlığı iddia edilen cezanın davacı futbolcuya bildirildiğine ilişkin herhangi bir delilin dosyaya sunulmadığı tespit edilmiştir." gerekçesi ile para cezasının kabulünün mümkün olmadığı kanaatine varıldığına karar vermiştir.

¹²³ Bununla birlikte, PFSTT'de belirtilmesi de uygulamada kabul edildiği üzere, futbolcunun savunması alınmaksızın futbolcu hakkında para cezası verilmesi de para cezasının geçersizliğini gerektiren bir sebep olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak, kural bu olmakla birlikte, kimi disiplin ihlallerinde savunma alınmasının gerekli olmaması halinde kulübün futbolcusunun savunmasına başvurmamak zorunda olmayacağını kabulü gerekir. Örneğin kulüp disiplin talimatında, futbolcunun bir müsabakada doğrudan kırmızı kart görmesi halinde belirli bir miktar para cezası ödeyeceğine dair bir hüküm bulunması halinde, futbolcunun kırmızı kart görmesi durumunda artık savunmasının alınmasının anlamsız olacağını söyleyebilmek mümkündür.

¹²⁴ Bu hususta yapmış olduğumuz açıklamalara uygun olarak Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 16.06.2017 tarihli ve 2015/18749 E., 2017/7563 E. sayılı kararında aynen devamda belirtilen tespitlere yer verilmiştir: "*Davalı kulübün, davacı futbolcu hakkında tahakkuk ettirdiği para cezalarının usul ve esas yönünden yerindeliği ve uygulanabilirliği hususunda mahkemece inceleme ve değerlendirme yapılması gerekmektedir. Türkiye Futbol Federasyonu yönetim kurulu tarafından yürürlüğe konulan Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatının (...T) "Kulüplerin Yükümlülükleri" ara başlıklı 24. maddesinin "c" bendinde "Kulüpler sezonun başlamasından en geç bir hafta önce, bir sonraki sezon uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını TFF'ye göndermek zorundadırlar. Kulüpler TFF'ye tescil ettirdikleri ve uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını imza karşılığında futbolcuya teslim veya noter aracılığı ile tebliğ etmek zorundadırlar" şeklinde yapılan düzenleme ile kulüplerin bir sonraki sezon uygulayacakları iç disiplin yönetmeliğinin yürürlüğe konuluş ve uygulanabilirliğinin sağlanmasına yönelik uyulması zorunlu usulü şartlar belirlenmiştir. Aynı maddenin "d" bendinde " Futbolcularına verdikleri para cezalarına ait kararlarını, nedenleri, tutarları ve noterden onanmış karar örnekleri ile birlikte, karar tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde futbolcuya ve TFF'ye bildirmek zorundadırlar" şeklinde yapılan düzenleme ile kulüpler tarafından talimat hükümlerine uygun yürürlüğe konulmuş olan iç disiplin yönetmeliğine göre futbolcular hakkında verilen para cezalarının geçerli olabilmesi ve uygulanabilmesi için yapılması gereken usulü işlemlerin neler olduğu belirlenmiştir. Yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler kapsamında davacı futbolcu hakkında verilen para cezalarının değerlendirilmesi, daha sonra da içerik yönünden incelemek suretiyle para cezalarının yerindeliği ve kulüp iç disiplin yönetmelik hükümlerine uygun olup olmadığı hususlarının incelenmesi, sonucuna uygun karar verilmelidir. "*

elindeki bir koz olarak değerlendirilmemeli ve futbolcunun gerçekten bir disiplin ihlali gerçekleştirmesi halinde bu disiplin ihlali bir daha gerçekleştirmemesi için orantılı bir şekilde uygulanmalıdır. Ancak, uygulamada birçok futbol kulübü, para cezasını futbolcusunun alacaklarını ödememek amacıyla vermektedir. Kulüplerin bu yaklaşımda para cezası vermeleri, söz konusu para cezalarının büyük bölümünün ilgili yargı mercilerince geçersizliğine karar verilmesi sonucunu doğurmaktadır. Kulüp disiplin talimatları kulüpler tarafından tek taraflı olarak hazırlandığından ve söz konusu talimatın futbolcu tarafından imza karşılığında tebliğ alınmaması halinde dahi kulüp tarafından noter kanalıyla futbolcuya tebliğ edilmesi mümkün olduğundan, kulüp disiplin talimatlarında yer alan disiplin cezalarının doğrudan doğruya uygulanabilir kabul edilmesi mümkün değildir. Zira kulüpler, tek taraflı olarak düzenleyebilecekleri disiplin talimatlarında futbolcular hakkında oldukça katı ve hakkaniyete aykırı disiplin ihlalleri ve disiplin cezaları belirleyebilirler. Para cezalarının geçerliliği konusu her bir para cezası bakımından ilgili somut olayın şartları ile ilgili disiplin cezasına konu vakıaların şekline göre farklılık gösterebilmektedir¹²⁵. Ancak, futbolcunun sportif performansının yetersiz olması veya kulübün bir müsabakada başarısız bir sonuç alması veya kulübün futbol sezonu sonunda ligi hedeflenen yerde bitirememesi ve/veya bir alt lige düşmesi gibi gerekçeler ile futbolcular hakkında para cezası verilemeyeceğini belirtmek gerekir¹²⁶.

¹²⁵ Petek, antrenmanlara geç gelen veya hiç gelmeyen, mazeretsiz olarak maçlara çıkmaktan kaçınan, maçlarda düşük performans gösterip takımın yenilmesine sebep olan, maçlarda sarı veya kırmızı kart görüp daha sonraki maçlarda takımda yer alamayan, özel hayatlarına dikkat etmeyip, takıma ve kulübe zarar veren futbolcuların bu disiplinsiz davranışlarının cezalandırılabilmesi görüşündedir (Petek, **a.g.e.**, s. 160.). Ancak Petek tarafından verilen örneklerden “maçlarda düşük performans gösterip takımın yenilmesine sebep olma” olarak belirtilen hususun para cezasına konu edilemeyeceği düşünülmektedir.

¹²⁶ Bu görüşümüzün temelinde futbolun bir takım oyunu olması gerçeği bulunmaktadır. Takım oyunu olan bir futbolda bir futbol kulübünün başarısız olmasının cezasını takımdaki futbolculara kesmek kabul edilebilir değildir. Bir futbolcunun performansı futbol sezonu içerisinde birçok faktöre göre değişiklik gösterir ve bir futbolcudan sürekli olarak üst düzey performansta bulunması ve bulunmayı taahhüt etmesi beklenemez. Nitekim ÜÇK da performans düşüklüğü gerekçesi ile verilen para cezalarını geçersiz saymaktadır. Buna göre, ÜÇK vermiş olduğu 06.10.2016 tarihli ve 2016/471 E., 2016/481 K. sayılı kararında “futbol bir takım oyunu olup, müsabakaların galibiyet ile sonuçlanması tek bir oyuncunun hatta tüm oyuncuların üst düzey performans göstermesine rağmen gerçekleşmeyebilir. Hava ve saha koşulları, geçici performans düşüklükleri, teknik adamların takımı müsabakaya iyi hazırlamaması, takım diziliş ve taktikleri yanlışları ve hatta hakem hataları ve buna benzer sebepler bu başarısızlıklara sebep olabilmektedir. Ancak elde edilen başarısız sonuç sebebi ile teknik heyet veya oyuncuların cezai sorumluluklarına gidilmesi spor müsabakalarının doğasına uygun düşmeyecektir.” gerekçeleri ile usule aykırı olarak verilen para cezasının sebebi yönünde de hukuka uygun olmadığına karar vermiştir.

Bunun yanında, para cezasına konu olayın gerçekleşmesinden çok uzun bir süre sonra ilgili olay ile ilgili olarak futbolcu hakkında para cezası verilmesi de kulübün para cezasını futbolcusunun alacaklarını ödememek amacıyla verdiği şeklinde yorumlanması ve söz konusu para cezasının geçersiz sayılması gerektiği kanaatindeyiz¹²⁷.

Bir futbolcunun kulüp disiplin talimatında belirtilen bir disiplin ihlalini gerçekleştirmesi ve kulübün tüm usuli şartları eksiksiz olarak yerine getirerek futbolcuyu söz konusu disiplin ihlaliyle cezalandırması halinde kulüp tarafından futbolcu hakkında verilecek olan para cezasının tutarının da orantılı olması gerekmektedir¹²⁸. Zira para cezasının amacı, futbolcunun ekonomik olarak zor durumda bırakılması olmamalıdır.

PFSTT'nin 28/1. maddesi, 11.08.2017 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe giren talimat değişikliğinden önce yalnızca kulübün ücret ödeme ediminde temerrüde düşmesi halini düzenlemekteydi. Söz konusu talimat değişikliği öncesinde, hiçbir TFF talimatında futbolcunun sosyal güvenlik haklarının ihlali ile ilgili olarak herhangi bir düzenleme bulunmamaktaydı. Anayasa'nın 60. maddesinde düzenlenen sosyal güvenlik hakkı anayasa ile güvence altına alınan ve her bireyin sahip olduğu bir haktır¹²⁹. Ülkemizde birçok kulüp futbolcularının sosyal güvenlik haklarını tam ve gereği gibi sağlamamakta olup bu konu ile ilgili olarak TFF Talimatlarında herhangi bir düzenleme bulunmaması, kulüplerin gerekli özeni

¹²⁷ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 12.08.2009 tarihli ve 2009/KF/270 E., 2009/846 K. sayılı kararında bu husus "davacı futbolcunun ihlal ettiği disiplin cezasının gerçekleştiği tarihle yönetim kurulu kararı arasındaki üç aylık dönem dikkate alındığında davalı kulübün para cezasını davacı futbolcunun alacaklarını ödememek amacıyla kötüniyetli olarak verdiği kanaatine varılmış ve bu nedenle para cezasının kaldırılması gerektiği sonucuna varılmıştır." şeklinde irdelenmiştir.

¹²⁸ Para cezasının hangi tutarda verilmesi gerektiği, her bir futbolcunun kulübü ile arasındaki sözleşmede belirtilen ücretler ile ilgili olarak değişiklik gösterecektir. Ancak genel bir değerlendirmede bulunulması gerekirse, kanaatimizce bir futbolcuya bir futbol sezonu boyunca verilecek olan tüm para cezalarının toplamı futbolcunun ilgili futbol sezonunda hak kazandığı toplam ücretin %10'unu geçmemelidir. Baştürk de verilecek para cezalarının orantılılık ilkesine uygun, önceden belirlenmiş ve sınırları çizilmiş olması gerektiğini vurgulamıştır, para cezalarının geçerli olması için tutarın sözleşmesel olarak belirlenmiş veya en azından belirlenebilir nitelikte olması, taraflardan herhangi birinin istediği şekilde para cezasını belirleyememesi gerektiğini ileri sürmüştür (Bastürk, a.e., s. 124).

¹²⁹ T.C. Anayasası md. 60. – Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.

göstermemelerine sebep olmaktadır. Ancak özellikle geçtiğimiz birkaç yıl içerisinde, kulüplerinden herhangi bir alacağı olmayan futbolcular sgk primlerinin tam ve gereği gibi ödenmediği veya işe giriş tarihinin geç olarak gösterildiği veya sgk kayıtlarında işten çıkışının gösterildiği gibi sair nedenlerle özetle sosyal güvenlik haklarının yerine getirilmediği iddiası ile birtakım fesihler yapmış ve bu fesihlere bağlı olarak UÇK'da davalar görülmüştür.

Bu davalardan birine konu olan olay şu şekilde gerçekleşmiştir. Sgk primlerinin eksik olarak ödendiğini iddia ederek kulübe 3 gün süre vermiş ve 3 gün içinde sgk primlerinin tam olarak yatırılmaması sonucunda sözleşmesini haklı nedenle feshettiğini bildirmiştir. Söz konusu fesih üzerine kulüp tarafından UÇK önünde futbolcuya karşı feshin haksızlığına karar verilmesi, fesih tazminatı ve sportif ceza talepli dava ikame edilmiştir. UÇK, futbolcu tarafından kulübe verilen 3 günlük sürenin makul bir süre olmadığını belirterek futbolcu tarafından yapılan feshin haksızlığına karar vermiştir¹³⁰. Söz konusu UÇK kararının feshin haksızlığına dair bölümü TFF Tahkim Kurulu tarafından verilen karar ile onanarak kesinleşmiştir¹³¹. Buna benzer başka bir davaya konu olayda ise futbolcu yine kulübüne sosyal güvenlik haklarının yerine getirilmesi için 3 günlük süre vermiştir. Kulüp, 3 günlük süre içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumu ile görüşerek ilgili eksiklikleri tespit etmiş ve bu 3 günlük süre içerisinde futbolcunun sosyal güvenlik haklarını yerine getirdiğini belirtmiştir. Ancak futbolcu, 3 günlük süre içerisinde kulüp tarafından yapılan işlemlerin eksik yapıldığını belirterek sözleşmesini haklı nedenle feshettiğini bildirmiştir. UÇK, 3 günlük süre içerisinde kulübün futbolcunun sosyal güvenlik haklarını yerine getirebilecekken eksik olarak yerine getirdiğini belirterek kulüp tarafından futbolcuya karşı açılan davada feshin haklılığına karar vermiştir¹³². TFF Tahkim Kurulu ise, UÇK'nın feshin haklılığına dair kararını kaldırarak futbolcu tarafından yapılan feshin haksızlığına karar vermiştir¹³³. Yapılan talimat değişikliği sonrasında sosyal güvenlik hakları ile ilgili temerrüt halinde futbolcunun kulübüne

¹³⁰ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 15.01.2016 tarihli ve 2015/12 E., 2016/15 K. sayılı kararı.

¹³¹ TFF Tahkim Kurulu'nun 18.04.2016 tarihli ve 2016/138 E., 2016/168 K. sayılı kararı.

¹³² TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 23.02.2017 tarihli ve 2016/219 E., 2017/58 K. sayılı kararı.

¹³³ TFF Tahkim Kurulu'nun 20.07.2017 tarihli ve 2017/248 E., 2017/286 K. sayılı kararı.

30 gün süre vermesi hüküm altına alındığından, bu konuda “makul süre” hususundaki tartışmalar da sona ermiştir¹³⁴.

Kulübün kendisine verilen 30 günlük süre içerisinde futbolcunun ödenmeyen ücretini tam ve eksiksiz olarak ödemesi ve/veya futbolcunun sosyal güvenlik haklarını yerine getirmesi halinde futbolcu, sözleşmesini feshetme hakkına sahip olamayacak ve buna rağmen sözleşmeyi feshetmesi halinde bu fesih haksız bir fesih olacaktır.

(2) Futbolcu’nun PFSTT’nin 28/2. Maddesi Uyarınca (Kulübün Ücret ve Futbolcu’nun Sosyal Güvenlik Haklarını Sağlamak Dışındaki Diğer Sözleşmesel Edimlerinin İfasında Temerrüde Düşmesi Halinde) Sözleşmeyi Feshetme Hakkı

PFSTT’nin 28. maddesinin 2. fıkrasında¹³⁵, kulübün sözleşmeden kaynaklanan diğer edimlerini ifada temerrüde düşmesi halinde futbolcu tarafından sözleşmenin nasıl feshedilebileceği düzenlenmiştir. Öncelikle, söz konusu fıkra da belirtilen “diğer edimler” in kulübün ücret ödeme ve futbolcunun sosyal güvenlik haklarını sağlama edimleri dışındaki diğer edimleri olduğunu belirtmek gerekmektedir. Buna göre, kulübün ücret ödeme ve futbolcunun sosyal güvenlik haklarını sağlama edimleri dışındaki diğer edimlerinde temerrüde düşmesi halinde futbolcu, sözleşmesini feshetmek isterse kulübüne noter aracılığı ile keşide edeceği bir ihtarname ile edimini 7 günden az olmamak üzere uygun süre içerisinde¹³⁶ yerine getirmesini bildirmek

¹³⁴ Böylesine tartışmalı bir konuda talimat değişikliği yapılmış olması kanımızca yerinde olmuştur.

¹³⁵ PFSTT md. 28/2:

Kulüp sözleşmeden kaynaklanan diğer edimlerini ifada temerrüde düştüğü takdirde, futbolcu sözleşmesini feshetmek arzusunda ise, kulübe noterden keşide edeceği bir ihtarname ile edimini 7 günden az olmamak kaydıyla uygun bir süre içerisinde yerine getirmesini bildirmek zorundadır. Kulüp, söz konusu mehile rağmen edimlerini yerine getirmediği takdirde, futbolcu mehilin sona ermesinden itibaren ancak 7 gün içinde sözleşmesini feshedebilir.

¹³⁶ 11.08.2017 tarihinde yürürlüğe giren talimat değişikliği öncesinde futbolcu tarafından PFSTT’nin 28/2. maddesinde kulübe edimlerini yerine getirmesi için uygun süre verilmesi gerektiği belirtilmekteydi. TFF tarafından yapılan söz konusu talimat değişikliği ile futbolcu tarafından verilecek olan uygun sürenin 7 günden az olamayacağına dair bir ekleme yapılmıştır.

zorundadır¹³⁷. Kulüp, futbolcu tarafından kendisine verilecek olan makul süre içerisinde temerrüde düşmüş olduğu edimlerini yerine getirmezse, futbolcu vermiş olduğu makul sürenin sona ermesini takiben 7 gün içerisinde sözleşmesini feshetme hakkına sahip olacaktır.

Söz konusu fesih sebebi ile ilgili olarak ortaya konulması gereken hususlardan biri kulübün ücret ödeme ve sosyal güvenlik haklarını eksiksiz olarak sağlamak edimleri dışındaki diğer edimlerinin genel olarak neler olduğu, diğeri ise 7 günden az olmamak kaydıyla verilecek olan makul sürenin kaç günlük süre olarak algılanması gerektiği noktasındadır. Belirtmek gerekir ki, verilecek olan makul sürenin kaç gün olduğunun tespiti hususunda kulübün hangi ediminde temerrüde düştüğü önem arz etmektedir. Zira kulübün yüklendiği birtakım edimlerin oldukça kısa bir süre içerisinde yerine getirilmesi makul olabileceken birtakım edimlerin ise daha uzun bir süre içerisinde yerine getirilmesi makul olabilecektir.

PFSTT'nin tanımlar başlıklı 2. maddesinin i bendinde bu talimattaki sözleşme, örneği TFF tarafından hazırlanan tip profesyonel futbolcu sözleşmesi veya geçici transfer sözleşmesi olarak tanımlanmıştır. TFF, profesyonel futbolcu sözleşmelerini tescil ederken, örneği TFF tarafından hazırlanan tip sözleşmenin taraflarca imza altına alınmasını zorunlu kılmaktadır. Örneği TFF tarafından hazırlanan profesyonel futbolcu sözleşmesine TFF'nin resmi internet sitesinden ulaşılabilir¹³⁸. Söz konusu tip sözleşmenin 4. maddesinde kulübün yükümlülükleri matbu olarak belirlenmiştir¹³⁹. Bunun yanında, elbette sözleşme tarafları, profesyonel futbolcu

¹³⁷ PFSTT'nin 28. maddesinin 1. fıkrasında kulübe keşide edilecek olan ihtarnamenin bir suretinin de bilgi için TFF'ye gönderilmesi gerekmektedir. Ancak PFSTT'nin 28. maddesinin 2. fıkrasında keşide edilecek ihtarnamenin yalnızca kulübe gönderilmesi yeterlidir.

¹³⁸ Profesyonel futbolcu sözleşmesi için bkz.: (Çevrimiçi), <http://tff.org/Resources/TFF/Documents/00000016/TFF/LisansEvraklari/Profesyonel-Futbolcu-Sozlesmesi.doc>, 26 Ocak 2018.

¹³⁹ TFF tarafından hazırlanan profesyonel futbolcu sözleşmesinin "Kulübün Yükümlülükleri" başlıklı 4. maddesi şu şekildedir:

Kulüp,

a) İşbu sözleşmede yer alan ücrete ilişkin tüm yükümlülüklerini zamanında yerine getirmek,
b) Hastalık ve sakatlığa dair maddelerdeki esaslar dahilinde futbolcunun sağlığı ile ilgilenmek, müsabaka, antrenman, kamp ve seyahatlerde gerekli tedbirleri almak,
c) Futbolcunun mesleğinde gelişimini sağlamak için dersler, konferanslar, kurslar tertip etmek, gerekli materyali sağlamak,

sözleşmesinde kulübün yerine getirmekle yükümlü olacağı başkaca yükümlülükler belirleyebilirler. Tip sözleşmenin 4. maddesinde kulübün bu sözleşmede belirtilen yükümlülükleri dışında, PFSTT'nin kendisine yüklemiş olduğu diğer yükümlülükleri de yerine getirmesi gerektiği belirtilmiştir. PFSTT'nin 24. maddesinde kulüplerin yükümlülükleri 7 bent halinde düzenlenmiştir¹⁴⁰.

İşte kulüplerin gerek profesyonel futbolcu sözleşmesinde düzenlenen gerekse de PFSTT'nin 24. maddesinde yer alan yükümlülüklerinden herhangi birini ihlal etmesi halinde futbolcu PFSTT'nin 28. maddesinin 2. fıkrası uyarınca fesih prosedürünü işletebilecektir. Örneğin, PFSTT'nin 24. maddesinin e bendi uyarınca kulüp, kadro dışı bırakmış olduğu futbolcusuna antrenman yapabilmesi için en az bir antrenör nezaretinde hakkın kötüye kullanılması teşkil etmeyecek şekilde saha tahsis etmek ve antrenman koşullarını noter aracılığı ile futbolcusuna tebliğ etmek yükümlülüğü altındadır. İşte bir kulübün, futbolcusunu kadro dışı bırakmasına rağmen, futbolcusuna antrenmanını yapabilmesi için herhangi bir antrenör temin etmemesi

d) FIFA, UEFA ve TFF Statü'lerine ve düzenlemelerine uymak, futbolun ahlaki prensiplerini gözetmek ve teşvik etmek,
ile yükümlüdür. Kulüp, bu sözleşmede belirtilen yükümlülüklerinin dışında, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın kendisine yüklemiş olduğu diğer yükümlülükleri de yerine getirir.

¹⁴⁰ PFSTT md. 24:

Kulüplerin Yükümlülükleri

Kulüpler, profesyonel futbolcu sözleşmesinin kendilerine yükledikleri edimlerin yanı sıra;

- a) Futbolcuların eğitimi ve sağlığı için uzman teknik adam ve sağlık personelinin temin etmek,
- b) Futbol faaliyetlerinin gerektirdiği spor malzemelerini temin etmek,
- c) Kulüpler sezonun başlamasından en geç bir hafta önce, bir sonraki sezon uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını TFF'ye göndermek zorundadırlar. Kulüpler TFF'ye tescil ettirdikleri ve uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını imza karşılığında futbolcuya teslim veya noter aracılığı ile tebliğ etmek,
- d) Futbolcularına verdikleri para cezalarına ait kararlarını, nedenleri, tutarları ve noterden onanmış karar örnekleri ile birlikte, karar tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde noter aracılığı ile futbolcuya ve TFF'ye bildirmek,
- e) Kadro dışı bıraktıkları futbolculara, antrenman yapabilmeleri için en az bir antrenör nezaretinde hakkın kötüye kullanılması teşkil etmeyecek şekilde saha tahsis etmek ve antrenman koşullarını noter aracılığı ile futbolculara tebliğ etmek,
- f) Kulüpler, profesyonel futbolcularını yurt içinde ve dışında yapacakları maçlarda, antrenmanlarda, antrenmanlara gidiş ve gelişlerde, taşıt vasıtalarında meydana gelmesi muhtemel kazalar ve sakatlıklar için kısmi ve daimi maluliyet ve ölüm hallerine karşı TFF tarafından belirlenmiş, özel sigorta şirketlerine sigorta ettirmek ve gerçekleşen rizikoyu beş günlük süre içerisinde özel sigorta şirketine bildirmek,
- g) Futbolcularının ilgili yasal düzenlemeler çerçevesinde askerlikle ilgili gerekli belgeleri futbolcusu ile birlikte hazırlayarak TFF'ye sunmak zorundadırlar.

veya bir saha tesis etmemesi veya antrenman koşullarını noter kanalıyla futbolcusuna noter kanalıyla tebliğ etmemesi halinde futbolcu kulübüne keşide edeceği bir ihtarname ile söz konusu yükümlülüklerini makul bir süre içerisinde yerine getirmesini talep edebilir. Böyle bir durumda 3 günlük bir sürenin makul olarak sayılabilmesi mümkündür. Zira futbolcunun formda kalabilmesi için düzenli olarak uygun koşullarda antrenman yapması gerekmekte olup kulübün böylesine bir hususta uzun süre yükümlülüklerini ihlal etmesi futbolcunun sportif kariyerine etki edebilecektir. Yine bir kulübün kadro dışı bıraktığı futbolcusuna ağır bir antrenman programı tebliğ etmesi halinde kulübün sözleşmeye aykırı davrandığının kabulü gerekecektir¹⁴¹.

Bunun dışında, PFSTT'nin 24. maddesinin b bendi uyarınca kulüpler, futbolcularına futbol faaliyetinin gerektirdiği spor malzemelerini temin etmek yükümlülüğü altındadırlar. Buna göre, bir kulübün futbolcusuna gerekli spor malzemelerini temin etmemesi halinde kulübün sözleşmesel edimlerinde temerrüde düştüğünün kabulü gerekecektir.

Belirtmek gerekir ki, uygulamada futbolcuların PFSTT'nin 28. maddesinin 2. fıkrasına dayanarak sözleşmeyi feshettiklerine pek rastlanılmamaktadır ve

¹⁴¹ DRC, vermiş olduğu 26.04.2012 tarihli ve 412871 sayılı kararında futbolcunun takım aktivitleri dışında bırakılması, 1 aylık ücretinin ödenmemesi ve futbolcunun ilgili futbol sezonunda tescilinin yaptırılmaması (tescili yaptırılmayan futbolcu ilgili kulüp adına müsabakalarda oynatılamamaktadır.) halinde futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkına sahip olabileceğini kabul etmiştir (Weger, **a.e.**, s. 255.). DRC, 15 Mart 2013 tarihli ve 03132433 sayılı kararında futbolcunun sezon başlamadan önce kadro dışı bırakılması ve paf takım ile de idmanlara çıkarılmayıp, kendisine hoca tahsis edilmeyip tek başına idman yaptırılmasının futbolcuya sözleşmeyi haklı nedenle feshetme hakkı vereceğini belirtmiştir (Weger, **a.e.**, s. 255, (Çevrimiçi), http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/02/24/25/27/03132433_english.pdf, 3 Şubat 2018). DRC, vermiş olduğu 12.12.2013 tarihli ve 12132884 sayılı kararında, kulübün sezon başında peşin olarak ödemeyi taahhüt ettiği bedeli ödememesi ve aynı zamanda sözleşmenin son senesine tekabül eden o futbol sezonu için futbolcunun tescilini gerçekleştirmemesinin, sözleşmenin kulüp tarafından haklı neden olmaksızın feshedilmiş sayılacağına karar vermiştir. Bununla birlikte, sözleşmede futbolcunun kulüp tarafından kadro dışı bırakılabileceğine dair hükmün yer almasına rağmen, futbolcunun kadro dışı bırakılması üzerine sözleşmeyi feshetmesi sonucunda ortaya çıkan ihtilafta, CAS, vermiş olduğu 2014/A/3642 sayılı kararı ile futbolcu tarafından yapılan feshin haksız olduğuna karar vermiştir (Yury Zaytsev, Mikhail Prokopenko, "CAS jurisprudence overview concerning compensation for breach of contract with the participation of Russian clubs", **Football Legal**, Ed.: Ronan David, Alexandre Durand, S. 5, Haziran 2016, s. 14, 15, İlgili karar için bkz.: (Çevrimiçi), https://www.lawinsport.com/pdf/Erik_Salkic_v_Football_Union_of_Russia_&_Professional_Football_Club_Arsenal.pdf, 3 Şubat 2018.).

dolayısıyla anılan talimat maddesine ilişkin olarak yargıya taşınan pek fazla ihtilaf bulunmamaktadır. Bu noktada, UÇK tarafından, PFSTT'nin 28. maddesinin 2. fıkrasına yapılan fesih ile ilgili bir ihtilafa ilişkin verilmiş olan bir karara değinmek gerekir. Futbolcu, kulübüne keşide etmiş olduğu 23.07.2015 tarihli ihtarname ile 2015/2016 futbol sezonunun başında gerçekleştirilecek olan sezon öncesi hazırlık kampına alınmadığını ve 2015 yılının Temmuz ayında fiili olarak kadro dışı bırakıldığını belirterek, kulübünün PFSTT'nin 25. maddesinin e bendine aykırı olarak kendisine antrenman sahası tahsis etmediğini, antrenör temin etmediğini ve antrenman koşullarını noter aracılığı ile tebliğ etmediğini iddia ederek, kulübünün bu yükümlülüklerini 5 gün içerisinde yerine getirmesini aksi takdirde sözleşmeyi tek taraflı olarak haklı nedenle feshedeceğini ihtar etmiştir. Kulüp tarafından söz konusu ihtarnameye cevap verilmediği gibi, futbolcunun ihtar ettiği hususlar ile ilgili olarak da herhangi bir işlem yapmamış ve bunun üzerine futbolcu 04.08.2015 tarihinde keşide etmiş olduğu fesih ihbarnamesi ile taraflar arasındaki sözleşmeyi tek taraflı olarak feshetmiştir. Futbolcu söz konusu fesih işlemi üzerine, UÇK'ya başvurarak, muaccel olmuş ve ödenmemiş alacaklarının tahsiline, yapmış olduğu feshin haklılığının tespitine ve bu fesih nedeniyle uğramış olduğu zararların tazminine karar verilmesini talep etmiştir. UÇK, kulübün futbolcu tarafından keşide edilen ihtarnameyi cevapsız bıraktığını ve ihtar edilen hususları yerine getirmediğini belirterek futbolcu tarafından yapılan feshin PFSTT'nin 28. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen usule uygun olarak tek taraflı olarak feshedildiğini belirterek futbolcunun fesihte haklı olduğuna karar vermiştir¹⁴². Söz konusu karar, PFSTT'nin 28. maddesinin 2. fıkrası uyarınca yapılan fesih ile ilgili olarak verilmiş olan nadir, önemli ve kanaatimizce de son derece hukuka uygun bir karardır¹⁴³.

¹⁴² TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 04.03.2016 tarihli ve 2015/161 E., 2016/120 K. sayılı kararı.

¹⁴³ Bu noktada belirtmekte fayda bulunmaktadır ki, söz konusu karara konu olayda futbolcu tarafından kulübe verilen sürenin 5 gün olarak verilmesi, artık yürürlükte bulunan PFSTT'nin 28/2. maddesine uygun olmayacaktır. Zira TFF tarafından 11.08.2017 tarihinde yapılan talimat değişikliği ile birlikte PFSTT'nin 28/2. maddesi uyarınca, futbolcu tarafından kulübe verilecek olan sürenin 7 günden az olmamak üzere uygun bir süre olması gerekmektedir. Ancak söz konusu feshin yapıldığı tarihte yürürlükte olan PFSTT'nin 28/2. maddesinde 7 gün gibi bir asgari süre olmadığından ilgili olay bakımından futbolcu tarafından verilen 5 günlük süre o tarihte yürürlükte olan talimata aykırılık oluşturmamaktadır.

(3) Sportif Haklı Nedenle Fesih

Sportif haklı nedenle fesih PFSTT'nin 28. maddesinin 5. ve 6. fıkrasında düzenlenmiştir¹⁴⁴. PFSTT'nin 28. maddesinin 5. fıkrası uyarınca, 23 yaş üstü bir profesyonel futbolcu sezon sonunda kulübünün oynadığı resmi müsabakaların %10'undan azında görevlendirildiği takdirde sözleşmesini feshetme hakkına sahip olabilmektedir¹⁴⁵. Aynı fıkra, böyle bir fesihte futbolcunun durumunun ve somut olayın şartlarının göz önüne alınarak değerlendirme yapılması gerekeceği belirtilmiştir¹⁴⁶.

PFSTT'nin 28. maddesinin 6. fıkrasında, futbolcunun sportif haklı sebeple feshi kulübünün ilgili sezondaki son müsabakasından itibaren 15 gün içinde yapmak zorunda olduğu belirtilmiştir.

RSTP'de sözleşmesini sportif haklı nedenle fesheden futbolcunun tazminat ödeyebileceği belirtilmiş olup PFSTT'de böyle bir hüküm yer almamaktadır. Buna göre PFSTT uyarınca sözleşmesini sportif haklı nedenle fesheden futbolcu, durumun ve somut olayın şartları uyarınca yapmış olduğu feshin haklı olması halinde tazminat ödemeyecektir.

Burada, gerek RSTP'de gerekse de PFSTT'de sportif haklı fesih ile ilgili durumlarda belirtilmiş olan “durumun ve somut olayın şartları” ndan ne anlaşılması gerektiğinin ortaya konulması gerekmektedir. Bugüne kadar sportif haklı nedenle fesih ile ilgili olarak UÇK tarafından verilmiş olan yalnızca bir karar bulunmaktadır. 2014/2015 futbol sezonunun devre arasında Türkiye'deki bir kulüp ile 2014/2015 futbol sezonunun ikinci yarısı ile 2015/2016 futbol sezonu boyunca geçerli olacak bir

¹⁴⁴ Sportif haklı nedenle fesih, RSTP'nin 15. maddesinde düzenlenmiştir.

¹⁴⁵ RSTP'de 23 yaş kriteri yerine “established professional” kavramına yer verilmiş ancak RSTP'de “established professional” kavramının ne anlam ifade ettiği belirtilmemiştir. Bununla birlikte, FIFA Commentary on the Regulations for the Status and Transfer of Players (FIFA Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı'nın Yorumu)'nda “established professional” kavramı, yetiştirme dönemi sona eren, futbol yetenek seviyesi takım arkadaşlarına eşit veya hatta onlarınkinden üstün olan futbolcu olarak tanımlanmıştır.

¹⁴⁶ Sportif haklı nedenle fesih ile ilgili olarak bkz.: Yılmaz, **a.e.**, s. 341 vd.

profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayan ve kaleci olan bir futbolcu, 2014/2015 futbol sezonunun son resmi lig müsabakasını takiben 15 gün içerisinde noterden keşide etmiş olduğu fesih ihbarnamesi ile sözleşmesini sportif haklı nedenle feshetmiştir. Sözleşmesini feshettiği kulüp tarafından futbolcuya ve futbolcunun fesin sonrası sözleşme imzaladığı kulübe karşı sportif ceza ve tazminat talepli dava açılmıştır. UÇK, söz konusu ihtilafa ilişkin olarak, kaleci olan futbolcu tarafından yapılan feshin PFSTT'nin 28. maddesinin 5. fıkrasındaki şartlara uygun olduğunu gerekçe göstererek davanın kabulüne karar vermiştir¹⁴⁷. Davacı kulüp tarafından, söz konusu UÇK kararına karşı TFF Tahkim Kurulu nezdinde itiraz edilmiştir. Davacı kulüp, itirazlarını futbolcunun 2. kaleci olarak transfer edildiği, sportif haklı nedenle feshin 2. kaleci olarak transfer edilen kaleciler tarafından gerçekleştirilemeyeceği, aksi bir durumda tüm 2. kalecilerin sözleşmelerini feshetme hakkına sahip olmasına sebebiyet vereceği hususlarına dayandırmıştır¹⁴⁸. TFF Tahkim Kurulu, davacı kulübün söz konusu itirazını oyçokluğu ile kabul ederek, futbolcu tarafından yapılan sportif haklı nedenle feshin haksız olduğuna ve futbolcunun 6 ay boyunca müsabakalardan men edilmesine ve fesih tazminatı ödemesine karar vermiştir¹⁴⁹.

Özetlemek gerekirse, bir futbolcunun PFSTT uyarınca sözleşmesini sportif haklı nedenle feshedebilmesi için 23 yaşını doldurmuş olması, kulübünün bir futbol sezonu boyunca yer aldığı müsabakaların %10'undan azında sahada görevlendirilmiş olması ve feshi kulübünün ilgili futbol sezonunda oynamış olduğu son resmi müsabakadan 15 gün içinde yapmış olması gerekmektedir. Ancak önemle belirtmek gerekir ki, yalnızca bu kriterlerin sağlanması dahi futbolcu tarafından yapılan feshin haklı olmasına yetmemektedir. Zira tüm bu koşullar sağlanmış olsa bile durumun ve somut olayın şartları göz önüne alınarak bu feshin haklı olup olmadığı değerlendirilecektir.

¹⁴⁷ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 05.02.2016 tarihli ve 2015/40 E., 2016/62 K. sayılı kararı.

¹⁴⁸ CAS'ın 06.03.2008 tarihli ve 2007/A/1369 sayılı kararında, ikinci kalecinin birinci kalecinin sakatlanması halinde veya kupa maçlarında oynamaya, üçüncü kalecinin ise tüm sezon boyunca hiçbir maç oynamamaya razı olması gerektiği belirtilmiştir. (Çevrimiçi), <http://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/1369.pdf#search=2007%2FA%2F1369>, 12 Haziran 2018.

¹⁴⁹ TFF Tahkim Kurulu'nun 21.07.2016 tarihli ve 2016/208 E., 2016/236 K. sayılı kararı.

c. Türk Borçlar Kanunu'nun 435. Maddesi Uyarınca Futbolcunun Fesih Hakkı

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin kulüp tarafından feshini incelerken Türk Borçlar Kanunu'nun 435. maddesinin de fesih sebebi olarak uygulanabileceği belirtilmişti¹⁵⁰. Türk Borçlar Kanunu'nun 435. maddesi hizmet sözleşmesinin iki tarafına da sözleşmeyi feshetme hakkı tanıyan bir madde olup futbolcu da anılan hüküm uyarınca, dürüstlük kurallarına göre hizmet ilişkisini sürdürmesi beklenmeyen bütün durum ve koşullarda profesyonel futbolcu sözleşmesini haklı nedenle feshedebilecektir.

Bir futbolcunun PFSTT'de yer almayan ancak dürüstlük kuralı uyarınca hizmet ilişkisini sürdürmesi beklenmeyen bir durum ortaya çıktığında futbolcu Türk Borçlar Kanunu'nun 435. maddesi uyarınca sözleşmesini haklı nedenle feshetme hakkına sahip olduğunun kabulü gerekmektedir. Örneğin, kulüp yöneticilerinin herhangi bir sebeple futbolcusunu ciddi bir şekilde tehdit etmesi, darp etmesi veya futbolcusuna karşı ırkçı söylem veya davranışlarda bulunması artık futbolcu açısından sözleşmenin devamını çekilmez hale getirebilir. İşte böyle bir durumda futbolcu, artık PFSTT'de yer alan fesih usulüne dayanmaksızın Türk Borçlar Kanunu'nun 435. maddesini gerekçe göstererek sözleşmeyi haklı nedenle feshedebilir.

Futbolcunun Türk Borçlar Kanunu'nun 435. maddesi uyarınca sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olup olmadığı, kulüp tarafından gerçekleştirilecek olan davranışların, dürüstlük kuralları ve futbolun kendine özgü yapısı uyarınca sözleşmenin devamını futbolcu açısından çekilmez kılıp kılmadığı her bir somut olay bakımından ayrı ayrı irdelenmelidir.

¹⁵⁰ Bkz.: s. 91 vd.

5. Fesih Usulü

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin kulüp veya futbolcu tarafından feshi incelendikten sonra bu feshin hangi usulde yapılması gerektiğinin de ortaya konulması gerekmektedir. PFSTT'nin "Fesih Usulü" başlıklı 29. maddesinin 1. fıkrasında¹⁵¹ fesih hakkını kullanmak isteyen tarafın, fesih açıklamasını noter kanalıyla keşide edeceği bir ihtarname ile gerçekleştirmesi ve bu ihbarnamenin bir suretini bilgi için TFF'ye göndermesi gerektiği belirtilmiştir. Dolayısıyla her ne sebeple olursa olsun, profesyonel futbolcu sözleşmesini feshetmek isteyen taraf, fesih işlemini noterden keşide edeceği bir ihbarname ile gerçekleştirmek ve fesih ihbarnamesinin bir suretini bilgi için TFF'ye göndermek zorundadır.

PFSTT'nin 29. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, fesih ihbarnamesinin kendisine bilgi amacıyla gönderilmesini takiben TFF feshi kayıtlarına işleyerek sözleşmesel ilişkinin sona erdiğini taraflara bildirmektedir¹⁵².

¹⁵¹ PFSTT md. 29/1.:

Fesih hakkını kullanmak isteyen taraf, fesih açıklamasını noter kanalıyla bir ihbarname keşide etmek suretiyle gerçekleştirmeli ve bu ihbarnamenin bir suretini bilgi için TFF'ye göndermelidir.

¹⁵² PFSTT md. 29/2.:

TFF, anılan ihbarnamelerin suretlerini tebellüğ ettiğinde feshi kayıtlarına işler ve bu işlemi taraflara bildirir.

III. PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNİN SONUÇLARI

Çalışmamızın ikinci bölümünde profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona erme halleri ayrı ayrı incelenmiştir. Buna göre, profesyonel futbolcu sözleşmesi, sözleşmede öngörülen sürenin dolması ile kendiliğinden sona erebileceği gibi, taraflardan herhangi birince feshedilmek suretiyle veya taraflarca karşılıklı olarak anlaşılacak suretiyle sözleşmede öngörülen süreden önce sona erdirilebilmektedir. İncelenen sona erme türlerinin ortak sonuçları olduğu gibi, birbirinden farklı sonuçları da bulunmaktadır. Bu bölümde, profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesinin sonuçları incelenecektir.

A. Futbolcunun Serbest Kalması

Bir futbol kulübü ile arasında profesyonel futbolcu sözleşmesi bulunan bir futbolcu, kulübü ile arasındaki sözleşme sona ermeden başka bir kulüp ile profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayamaz¹. Bir kulübün halihazırda başka bir kulüp ile

¹ Her ne kadar TFF Talimatlarında bir kulüp ile sözleşmesi bulunan bir futbolcunun başka bir kulüp ile sözleşme imzalamasını yasaklayan bir hüküm olmasa da mevcut kulübü ile arasındaki sözleşme uyarınca federatif ve ekonomik haklarını kulübüne hasretmiş olan bir futbolcunun başka bir kulüp ile sözleşme imzalaması halinde mevcut kulübü ile olan sözleşmesi sona erdirilmediği sürece sonradan sözleşme imzaladığı kulüp adına tescilinin sağlanması ve dolayısıyla sonradan sözleşme imzaladığı kulüp adına futbol oynayabilmesi mümkün değildir. Bunun yanında bu konu ile ilgili olarak PFSTT md. 19/6 devamdaki hükmü haizdir:

“Mevcut kulübüyle sözleşmesi devam eden profesyonel bir futbolcuyla sözleşme imzalama niyetinde olan kulüp, futbolcuyla görüşmelere başlamadan önce futbolcunun sözleşmesel ilişkisi devam eden kulübünün iznini yazılı olarak almak zorundadır. Yazılı izin almaksızın görüşmelere başlayan kulüp, futbolcu, futbolcu temsilcisi ve diğer kişiler hakkında Futbol Disiplin Talimatı hükümleri uygulanır.” Söz konusu talimat hükmünün, bir kulübün başka bir kulüp ile sözleşmesel ilişki içerisinde bulunan bir futbolcu ile transfer görüşmelerine başlamadan önce mevcut kulübünün yazılı iznini almasını zorunlu kıldığı dikkate alındığında, mevcut kulübü ile sözleşmesi bulunan bir futbolcunun başka bir kulüp ile sözleşme imzalamasının yasak olduğu sonucuna evleviyetle ulaşılmaktadır. Bunun yaptırımı olarak anılan talimat hükmünde Futbol Disiplin Talimatı hükümlerine atıf yapılmıştır. Dolayısıyla böyle bir ihlalin gerçekleşmesi durumunda, PFDK ihlalin ağırlığına göre ilgili futbolcu ve kulübe para cezası verebileceği gibi futbolcuya belirli bir süre için futboldan men; kulübe ise belirli bir dönem için transfer ve tescil yasağı cezası verebilir. PFDK benzer bir konuda, 17.08.2017 tarihli toplantıda devamda belirtilen kararları almıştır:

arasında sözleşme bulunan bir futbolcu ile profesyonel futbolcu sözleşme imzalayabilmesi için, futbolcunun mevcut kulübü ile arasındaki sözleşmenin sona erdirilmesi gerekmektedir.

Kulüpler, sözleşmeli futbolcusunun başka bir kulüp tarafından transfer edilmek istenmesi halinde, bu transfer işlemine izin vermeleri karşılığında çoğu zaman ilgili futbolcudan veya futbolcuyu transfer etmek isteyen kulüpten transfer ücreti² talep etmektedirler³. Zira, kulüp halihazırda arasında bir sözleşme bulunan futbolcusu ile arasındaki sözleşmeyi erken sonlandırması halinde artık futbolcunun hizmetlerinden faydalanamayacak ve futbolcu bu karşılıklı sona erdirmeye sonrasında futbolculuk hizmetlerini transfer olacağı kulübe sunacaktır.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin her ne sebeple olursa olsun sona ermesi halinde, futbolcunun herhangi bir kulüp ile sözleşmesel bir ilişkisi kalmayacak olup bu durumda futbolcu, dilediği futbol kulübü profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalama hürriyetine sahip olacaktır. İşte bir futbolcu, kulübü ile arasındaki profesyonel futbolcu sözleşmesinin her ne sebeple olursa olsun sona ermesi halinde serbest kalmakta ve dilediği kulüp ile sözleşme imzalama hürriyetine sahip olmaktadır⁴.

Herhangi bir kulüp ile arasında sözleşmesel bir ilişki bulunmayan, bir başka deyişle kulübü ile arasındaki sözleşmesi sona eren ve “serbest” olan bir futbolcu, herhangi

“GÜMÜŞHANE SPOR Kulübünün, futbolcunun tescilli olduğu Kulübünden yazılı izni alınmadan transfer görüşmelerinde bulunulması suretiyle gerçekleştirdiği talimatlara aykırı hareket nedeniyle PFSTT'nin 19/6. ve FDT'nin 46/1. Maddesi uyarınca 50.000.-TL PARA CEZASI ile cezalandırılmasına”

“KONYA ANADOLU SELÇUKLU SPOR KULÜBÜ sporcusu ABDÜLKADİR KUZEY'in tescilli olduğu Kulübünden yazılı izni alınmadan transfer görüşmelerinde bulunulması suretiyle gerçekleştirdiği talimatlara aykırı hareket nedeniyle PFSTT'nin 19/6. ve FDT'nin 46/1. Maddesi uyarınca 10.000.-TL PARA CEZASI ile cezalandırılmasına”

Söz konusu kararlar için bkz.: (Çevrimiçi), <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=246&ftxtID=27653>, 16 Nisan 2018.

² Transfer ücreti, uygulamada ve günlük hayatta bonservis ücreti olarak da anılmaktadır.

³ Bazı durumlarda, kulüpler, futbolcularının mevcut alacaklarını tazminat olarak kulübe bırakmaları ve bu alacaklarından feragat etmeleri karşılığında da futbolcuları ile aralarındaki profesyonel futbolcu sözleşmesini sona erdirmektedirler.

⁴ Belirtmek gerekir ki, kural olarak 23 yaşını doldurmayan futbolcunun transferi halinde futbolcunun eski kulübü lehine yetiştirme tazminatı doğacak olup, futbolcuyu transfer eden yeni kulübün futbolcusu ile imzalamış olduğu sözleşmeyi tescil ettirebilmesi için yetiştirme tazminatı bedelini ödemesi gerekecektir (Yetiştirme tazminatı hakkında detaylı açıklamalar için bkz.: s. 149 vd.)

bir kulübe transfer olurken, transfer olacağı kulüp veya futbolcunun kendisi, futbolcunun bir önceki kulübüne transfer ücreti ödemek zorunda kalmayacaktır⁵.

B. Rekabet Yasağı

Hizmet sözleşmeleri bakımından rekabet yasağı, sözleşmenin devamı sırasında var olduğu gibi, sözleşmenin sona ermesinden sonra da taraflarca kararlaştırılmış olabilir⁶.

Hizmet sözleşmesi ile bir işverenin çatısı altında çalışan bir işçi, işverenine karşı olan sadakat borcu nedeniyle, sözleşme süresi boyunca işverenine karşı rekabet etmekten kaçınma borcu altındadır. Bir başka deyişle, iş sözleşmesinde rekabet yasağına dair bir hüküm bulunmasa dahi, işverenine karşı olan sadakat yükümlülüğü nedeniyle işçi, işvereni ile rekabet edecek davranışlarda bulunamaz⁷.

Bununla birlikte, taraflar, iş sözleşmesine ekleyecekleri bir hükümle veya iş sözleşmesi haricinde imzalayacakları bir rekabet yasağı sözleşmesi ile işçinin iş sözleşmesinin sona ermesinden sonra da işveren ile rekabet halinde olamayacağını kararlaştırabilirler⁸. İşçinin, iş sözleşmesinin sona ermesini takiben belirli bir süre

⁵ Petek, **a.g.e.**, s. 350; Baştürk, **a.e.**, s. 227; Şahin, **a.e.**, s. 84; Onur Aksoy, **Profesyonel Futbolcunun İş Sözleşmesi**, (Danışman: Prof. Dr. Aziz Can Tuncay), Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010, s. 79, (Çevrimiçi), <http://acikerisim.bahcesehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/218/profesyonel%20%20futbolcunun.pdf;sequence=1>, 28 Ocak 2018. Bununla birlikte, doktrinde “Bosman Olayı” olarak bilinen ve Jean Marc Bosman tarafından gerçekleştirilen hukuki mücadele başarı ile sonuçlanıncaya kadar, bir futbolcu ile kulübü arasındaki sözleşme sona erse ve futbolcu serbest kalsa dahi eski kulübünün talep ettiği bonservis ücreti ödenmeksizin futbolcunun başka bir kulübe transferi mümkün değildi. Ancak Jean Marc Bosman tarafından bu konuya ilişkin olarak başlatılan ve Avrupa Topluluğu Adalet Divanı tarafından verilen karara kadar uzanan süreç sonucunda yapılan düzenlemeler ile birlikte artık eski kulübü ile sözleşmesi sona eren futbolcu dilediği futbol kulübü ile eski kulübüne herhangi bir bedel ödenmeksizin sözleşme imzalama hakkına kavuşmuştur. Bosman Olayı hakkında bilgi için bkz.: Baştürk, **a.g.e.**, s. 227, dn. 702; Onur Şahin, **a.e.**, s. 84.

⁶ Nuray Kovancı, “Türk İş Hukukunda Rekabet Yasağı Sözleşmesi”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Temmuz 2017, s. 770; A. Eda Manav, “İş Hukukunda Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Geçerlilik Koşulları”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 87, 2010, s. 323.

⁷ Kovancı, **a.e.**, s. 771; Manav, **a.e.**, s. 323; Ümit Orhan, “Sporcu ve Teknik Adam Sözleşmelerinde Rekabet Etmeme Borcu, Rekabet Yasağı Sözleşmeleri ve Centilmenlik Anlaşmaları”, s. 6, (Çevrimiçi), <http://sporhukuku.org/images/stories/sporcu-teknik-adam-sozlesme.pdf>, 29 Kasım 2017.

⁸ Manav, **a.e.**, s. 323, 324; Kovancı, **a.e.**, s. 773.

için eski işvereni ile rekabet halinde olamayacağının kararlaştırıldığı sözleşmelere rekabet yasağı sözleşmesi denir. Hukukumuzda işçinin işvereni ile rekabet etmesini engelleyen rekabet yasağı sözleşmesi Türk Borçlar Kanunu'nun 444 ile 447. maddeleri arasında düzenlenmiştir.

Türk Borçlar Kanunu'nun 444. maddesinin 1. fıkrasında, tarafların rekabet yasağı sözleşmesi ile işçinin işvereni ile rekabet etmekten kaçınmayı yazılı olarak üstlenebileceği belirtilmiştir⁹. Buna göre, rekabet yasağı sözleşmesinin yazılı şekil şartına bağlı olduğunu belirtmek gerekir. Aynı maddenin 2. fıkrasında ise rekabet yasağı kaydının hizmet ilişkisinin işçiye müşteri çevresi veya üretim sırları ya da işverenin yaptığı işler hakkında bilgi edinme imkânı sağlıyorsa ve aynı zamanda bu bilgilerinin kullanılmasının işverenin önemli bir zararına sebep olacak nitelikte olması halinde geçerli olacağı belirtilmiştir.

Bunun yanında, Türk Borçlar Kanunu'nun 445. maddesinin 1. fıkrasında rekabet yasağının işçinin ekonomik geleceğini hakkaniyete aykırı olarak tehlikeye düşürecek şekilde yer, zaman ve işlerin türü bakımından uygun olmayan sınırlamalar içermeyeceği ve süresinin özel durum ve koşullar haricinde iki yılı aşamayacağı belirtilmiştir¹⁰. Ayrıca, rekabet yasağı sözleşmesi, en geç işçi ile işveren arasındaki sözleşmenin sona erdiği tarihte akdedilebilir¹¹. Görüldüğü üzere, kanun koyucu, Türk Borçlar Kanunu'nun 444/2. maddesi ile 445/1. maddesi uyarınca, rekabet yasağı sözleşmesinin geçerliliğini birtakım şartlara bağlı kılmıştır. Hiç şüphesiz bu şartları sağlamayan rekabet yasağı sözleşmesi, işçiyi bağlamayacaktır¹².

⁹ Anılan kanun maddesinde rekabetten kaçınmak, sınırlı olmayacak şekilde, işçinin kendi hesabına rakip bir işletme açmaktan, başka bir rakip işletmede çalışmaktan veya rakip işletmeyle başka türden bir menfaat ilişkisine girmekten kaçınmak şeklinde belirtilmiştir.

¹⁰ Türk Borçlar Kanunu'nun 445/2. maddesi uyarınca, hâkim aşırı nitelikteki rekabet yasağını bütün durum ve koşulları serbestçe değerlendirmek ve işverenin üstlenmiş olabileceği karşı edimi de hakkaniyete uygun biçimde göz önünde tutarak, kapsamı veya süresi bakımından sınırlayabilecektir.

¹¹ Kovancı, **a.e.**, s. 774.

¹² Kovancı, rekabet yasağı sözleşmesinin bu şekilde sınırlandırılmasının sebebini işverenin korunması gereken haklı menfaati ile işçinin çalışma ve sözleşme özgürlüğü arasındaki dengeyi kurabilmek ve işçiyi korumak olarak belirtmiştir (Kovancı, **a.e.**, s. 774.).

İşçinin rekabet yasağının profesyonel futbol bakımından görünümüne değinecek olursak öncelikle futbolcunun profesyonel futbolcu sözleşmesini imzalayarak kulübüne karşı sadakat yükümlülüğü altında iş görme edimini ifa ederken kulübü ile rekabet altında olamayacağının altını çizmek gerekir¹³. Bu bağlamda, imzalamış olduğu profesyonel futbolcu sözleşmesi ile birlikte futbolcu, sözleşmenin yürürlükte bulunduğu süre boyunca sadakat yükümlülüğünün bir sonucu olarak kulübü ile rekabet halinde olmama yükümlülüğü altındadır.

Bununla birlikte, hizmet sözleşmesinin sona ermesinden sonraki dönem ile ilgili rekabet yasağının, profesyonel futbolda, diğer hizmet ilişkilerinden farklı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Şöyle ki, futbol, yapısı gereği, kulüplerin birbirleri ile rekabet halinde olduğu ve diğer iş kollarına göre oldukça sınırlı sayıda iş imkânı olan bir iş koludur¹⁴. Bunun yanında, profesyonel futbolculuk mesleği, insanın fizyolojik yapısı gereği sınırlı bir yaşa kadar ifa edilebilen bir meslektir. Dolayısıyla iş imkanının bu denli sınırlı olduğu ve yalnızca sınırlı bir süre için yerine getirilebilen bir meslek olan profesyonel futbolculuk bakımından, bir futbolcunun kulübü ile arasındaki sözleşmesinin sona ermesini takiben başka bir futbol kulübü ile sözleşme imzalamasını kısıtlayan rekabet yasağı sözleşmeleri futbolcunun ekonomik özgürlüğünü de ihlal edecektir.

Bunun yanında, Türk Borçlar Kanunu'nun 445/1. maddesi dikkate alındığında da profesyonel bir futbolcunun rekabet yasağı sözleşmesi ile bağlı olması, kendisinin ekonomik geleceğini hakkaniyete aykırı olarak tehlikeye düşürecek¹⁵.

¹³ İmzalamış olduğu profesyonel futbolcu sözleşmesi ile kulübünün antrenmanlarına katılarak, kulübü için müsabakalara çıkan bir futbolcunun, başka bir kulübün çatısı altında idmanlara veya müsabakalara katılması söz konusu olamaz.

¹⁴ Şöyle ki, Süper Lig seviyesinde olup bir Süper Lig kulübü ile arasındaki profesyonel futbolcu sözleşmesi sona eren bir futbolcu, geriye kalan 17 Süper Lig kulübünden biri ile anlaşmak zorunda kalacaktır. Ancak, bu 17 Süper Lig kulübünün oyuncu kadrosunun genişliği, kadro yapısı, transfer ihtiyaçları gibi kriterler dikkate alındığında, söz konusu futbolcunun bu kulüplerden herhangi birine transfer olması dahi normal koşullar altında çok kolay olamayacaktır. Bunun üzerine bir de futbolcunun imzalayacağı bir sözleşme ile sözleşme sona erdikten sonra rekabet etmeme borcunu üstlenmesi, futbolcunun mesleğini yerine getirmesini neredeyse imkânsız kılacaktır.

¹⁵ Anılan kanun hükmünde rekabet yasağının işçinin ekonomik geleceğini hakkaniyete aykırı düşürecek biçimde sınırlamalar içermeyeceği belirtilmiştir.

Bu konu ile ilgili olarak ilgili yargı mercilerince verilmiş olan kararlar da futbolcu ile kulüp arasındaki rekabet yasağı anlamına gelen anlaşmaların geçersiz olduğu noktasıdır. TFF Tahkim Kurulu, vermiş olduğu bir kararında¹⁶, “Kulüp, futbolcuyu 18.01.2016- 21.06.2008 tarihleri arasında olmak üzere, 2 yıl 6 aylığına Schalke 04 Kulübüne vermiş olup; Futbolcu 01.07.2008 tarihinden itibaren Çaykur Rizespor Kulübü ile Profesyonel Futbolcu Sözleşme imzalamak için geri dönecektir.” şeklindeki hüküm ile ilgili olarak, futbolcunun belirli bir süre yalnızca bir kulüpte oynamayı taahhüt etmesinin ve başka kulüplerde oynamamayı kabul etmesinin, böylelikle sözleşme sona erdikten sonra profesyonel futbolculuk faaliyetinin yerine getirilme şeklinin sınırlanmasının tipik bir rekabet yasağı niteliğinde olduğunu belirtmiş ve sözleşmede yer alan söz konusu hükmün sözleşme özgürlüğünü aşırı şekilde kısıtladığı ve futbolcunun kişilik haklarını da ihlal ettiği gerekçeleriyle kesin hükümsüz olduğuna karar vermiştir.

Burada, Bolu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından verilmiş olan bir karara da değinmek gerekir. Söz konusu karara konu protokol ve sözleşme uyarınca futbolcu ile kulüp 2013/2014 futbol sezonu için geçerli olacak şekilde bir futbol sezonluk sözleşme imzalamışlardır. Taraflar arasındaki protokolün “e” maddesinde futbolcu 2014-2015 sezonunda PTT 1. Ligi veya alt liglerden birine transfer olmak istemesi durumunda kulübe 200.000,00-TL ödemeyi taahhüt etmiştir. 2013/2014 futbol sezonunun sona ermesi ile birlikte futbolcu ile kulüp arasındaki sözleşme sona ermiş ve futbolcu serbest kalmış, sonrasında futbolcu PTT 1. Lig kulüplerinden biri ile profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalamış ve ardından futbolcunun eski kulübü anılan protokolün “e” maddesine dayanarak futbolcuya karşı 200.000,00-TL bedelli bir dava ikame etmiştir. Bolu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi, söz konusu ihtilafa ilişkin olarak vermiş olduğu karar¹⁷ ile futbolcunun davalı kulüp ile arasındaki sözleşmenin 31.05.2014 tarihinde sona erdiği, futbolcunun yeni kulübü ile 08.09.2014 başlangıç tarihli bir sözleşme imzaladığı, kulübün 31.05.2014 tarihinden sonra futbolcunun mesleğini icra etmesine ve gelirini, geçimini sağlamasına engel olacak şekilde ekonomik açıdan sıkıntıya sokma ve sınırlama hakkının mevcut olmadığı,

¹⁶ TFF Tahkim Kurulu’nun 11.09.2008 tarihli ve 2008/235 E., 2008/265 K. sayılı kararı.

¹⁷ Bolu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 09.06.2015 tarihli ve 2014/491 E., 2015/265 K. sayılı kararı.

futbolcunun 31.05.2014 tarihi itibariyle kulüple bir bağı kalmadığı ve serbest kalarak istediği şekilde seçim yapma ve sözleşme yapma hakkı doğduğu hususlarını gerekçe göstererek davanın reddine karar vermiştir¹⁸.

Sonuç olarak, rekabet yasağı sözleşmesinin sınırlı bir süre boyunca yerine getirilebilen ve iş imkanının son derece dar olduğu futbolculuk mesleği bakımından futbolcunun ekonomik geleceğini olumsuz olarak etkileyeceği, bunun yanında İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 23. maddesi ile Anayasa'nın 48. maddesine aykırı olarak futbolcunun çalışma özgürlüğünü kısıtlayacağı hususları dikkate alındığında futbolcu ile kulüp arasında imzalanacak olan rekabet yasağı sözleşmesinin geçersiz sayılması gerektiği düşüncesindeyiz¹⁹.

C. Zarar Gören Tarafın Tazminat Talep Etme Hakkı

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin süresinden önce tek taraflı olarak feshedilmesi halinde, bu fesih nedeniyle taraflardan herhangi biri birtakım zararlar ile karşı karşıya kalabilir²⁰. Çalışmamızın ikinci bölümünde profesyonel futbolcu sözleşmesinin futbolcu veya kulüp tarafından hangi hallerde haklı nedenle feshedilebileceği belirtilmişti. Buna göre, taraflardan herhangi biri profesyonel futbolcu sözleşmesini haklı nedenle feshederse ve bu fesih nedeni ile herhangi bir

¹⁸ Söz konusu karar, Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 04.04.2016 tarihli ve 2015/34841 E., 2016/9344 K. sayılı kararı ile vekalet ücreti yönünden değiştirilerek onanmış ve kesinleşmiştir.

¹⁹ Baştürk, profesyonel futbolcunun rekabet yasağına tabi tutulmaya çalışılmasının rekabet yasağının özüne aykırılık oluşturduğundan ve kanunda öngörülen şartların bulunmamasından ötürü mümkün olamayacağı görüşündedir (Baştürk, **a.e.**, s. 162.). Şahin, rekabet yasağı hükümlerinin hem kanuna hem rekabet yasağının özüne hem de profesyonel futbol düzenine uymadığını belirterek profesyonel futbolcu sözleşmelerinde yer verilemeyeceğini, verildiği takdirde de geçersiz sayılacağını ileri sürmüştür (Şahin, **a.e.**, s. 87.).

²⁰ Profesyonel futbolcu sözleşmesinin fesih dışındaki diğer sona erme halleri tarafların kusurlarına dayanmadığından tazminat ödeme yükümlülüğü doğurmamaktadır. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin taraflardan herhangi biri tarafından feshi halinde ortaya çıkacak tazminat ile ilgili açıklamalar için ayrıca bkz.: Baştürk, **a.e.**, s. 229 vd.; Şahin, **a.e.**, s. 92 vd.; Petek, **a.e.**, s. 351, 352. CAS tarafından verilen 2016/A4539&4545 sayılı kararda, henüz kesinleşmemiş bir kararda hükmedilen tazminat tutarını futbolcusuna ödeyen kulübün, bu kararın CAS tarafından lehine değiştirilmesi halinde bu tutarı futbolcudan iade alabileceğine hükmedilmiştir (Eugene Krechtov, "The amount of compensation for early termination of an employment contract that is voluntarily paid by the club to the player despite an appeal pending at CAS, shall be reimbursed in the over paid part together with the interest", **Football Legal**, Ed.: Ronan David, Alexandre Durand, S. 7, 2017, s. 213 vd.).

zarar ile karşı karşıya kalırsa, sözleşmeye aykırı davranışları ile sözleşmenin diğer tarafça haklı nedenle feshedilmesine sebebiyet veren taraf, sözleşmeyi haklı nedenle fesheden tarafın bu fesih nedeniyle uğramış olduğu zararları tazmin etme yükümlülüğü altındadır. Aynı şekilde, sözleşme taraflarından herhangi biri, haklı bir neden bulunmaksızın sözleşmeyi sözleşmede öngörülen sona erme tarihinden önce tek taraflı olarak feshederse, bu haksız fesih nedeniyle sözleşmenin diğer tarafının uğramış olduğu zararları tazmin etmek yükümlülüğü ile karşı karşıya kalacaktır. PFSTT’de fesih halinde ödenmesi gereken tazminat ile ilgili bir hüküm yer almadığı için bu hususta Türk Borçlar Kanunu’nun hizmet sözleşmesine ilişkin düzenlemeleri dikkate alınmalıdır²¹.

Sözleşmenin tek taraflı feshi sonucunda bu fesih nedeniyle zarar gören tarafın tazminat talep etme hakkını haklı nedenle fesih ve haklı nedene dayanmayan fesih olarak iki farklı başlık altında incelemek uygun olacaktır.

1. Haklı Nedenle Fesih Halinde Fesih Tazminatı

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin tek taraflı olarak haklı nedenle feshedilmesi halinde, sözleşmeyi haklı nedenle fesheden tarafın, bu fesih nedeniyle birtakım zararlar ile karşı karşıya kalması söz konusu olabilir²². Haklı nedenle fesih halinde, feshe sözleşmeye aykırı davranışları ile sebebiyet veren taraf, sözleşmeyi haklı nedenle fesheden tarafın uğramış olduğu zararları tazmin etmek yükümlülüğü altındadır.

²¹ Aynı görüş için bkz.: Yılmaz, a.e., s. 350.

²² Kural bu olmakla birlikte bazı durumlarda, sözleşmeyi haklı nedenle fesheden tarafın herhangi bir zarar ile karşı karşıya kalmaması da mümkün olabilmektedir. Örneğin, bir futbolcu, ücretlerinin ödenmemesini öne sürerek PFSTT’nin 28/1. maddesi uyarınca sözleşmeyi haklı nedenle feshetmesi halinde, bu fesih sonrasında başka bir kulüple çok daha iyi şartlarda profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalarsa bu durumda, sözleşmenin feshi nedeni ile mal varlığında bir azalma olmayacak hatta eski sözleşmesine göre gelecekte daha fazla ücrete hak kazanacaktır. İşte böyle bir durumda artık futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshi nedeniyle bir zararı olmayacak ve futbolcu eski kulübünden tazminat talep edemeyecektir.

PFSTT’de haklı nedenle fesih halinde fesih tazminatının nasıl tespit edileceğine dair herhangi bir özel hüküm bulunmamaktadır. Haklı nedenle fesih halinde söz konusu olacak olan fesih tazminatının yasal dayanağı Türk Borçlar Kanunu’nun 437. maddesidir. Türk Borçlar Kanunu’nun 437/1. maddesi uyarınca, bir tarafın sözleşmeye uymaması nedeniyle diğer tarafın sözleşmeyi haklı nedenle feshetmesi halinde sözleşmeye uymayarak feshe sebebiyet veren tarafın sebep olduğu zararı tamamen gidermekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Uygulamada, haklı nedenle fesih halinde fesih tazminatının tartışıldığı davaların neredeyse tamamına yakını, kulüplerin ücret ödeme ediminde temerrüde düşmesi nedeniyle futbolcular tarafından yapılan tek taraflı fesihlerden kaynaklanmaktadır. Bunun yanında, sözleşme taraflarından herhangi birinin herhangi bir şekilde sözleşmeye aykırı hareket etmesi ve bu aykırılığın diğer taraf açısından bir haklı fesih nedeni haline gelmesi halinde²³ yapılacak olan haklı fesih sonucunda, sözleşmeyi haklı nedenle fesheden tarafın uğradığı zararların diğer tarafça tazmini gerekecektir.

Burada tartışılması gerekli olan en önemli hususlardan biri de haklı nedenle fesih halinde fesih tazminatının nasıl tespit edileceği noktasındadır. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin haklı nedenle feshi halinde takdir edilecek olan tazminat tutarının tespiti ile ilgili olarak öncelikle bu konudaki kanuni düzenlemelerin dikkate alınması sonrasında ise bu konuda geçmişten günümüze kadarki süreçte verilen yargı kararları ile oluşturulan içtihatların incelenmesi önem arz etmektedir.

²³ Burada her sözleşmeye aykırılığın sözleşmenin diğer tarafı için doğrudan doğruya haklı fesih nedeni olarak algılanamayacağını belirtmek gerekir. Nitekim çalışmamızın devam eden sayfalarında haklı fesih nedenleri örnekler vermek suretiyle açıklanmaya çalışılmıştır.

a. Sözleşmenin Futbolcu Tarafından Haklı Nedenle Feshi Halinde Fesih Tazminatı

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin futbolcu tarafından haklı nedenle feshedilmesi halinde, futbolcunun bu fesih nedeniyle kazanmaktan mahrum kaldığı bedeller ortaya çıkmışsa, kulüp futbolcunun bu zararını karşılamakla yükümlüdür. PFSTT’de haklı nedenle fesih halinde ortaya çıkacak olan zararın nasıl tespit edileceğine dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu sebeple, bu durumda ortaya çıkacak olan zararın tespiti için dikkate alınması gereken ilk husus Türk Borçlar Kanunu’nun 437. maddesinin 1. fıkrasıdır²⁴. Buna göre, sözleşmesel yükümlülüklerine uymayarak sözleşmenin futbolcu tarafından haklı nedenle feshine sebebiyet veren kulüp, futbolcunun bu fesih nedeniyle uğramış olduğu zararları tamamen gidermekle yükümlüdür. Kural bu olmakla birlikte, uygulamada pek çok defa rastlanıldığı üzere, bu tarz uyuşmazlıklarda yargı mercileri, tazminat tutarını belirlerken hakkaniyet indirimi adı altında indirim yapabilmektedir.

Sözleşmeyi haklı nedenle fesheden bir futbolcunun mali olarak uğrayabileceği zarar, bu fesih nedeniyle kazanmaktan mahrum kalacağı ücretlerdir. Sözleşmenin sona ermesi ile birlikte artık futbolcu iş görme edimini üstlenmeyi bırakacağı için sözleşmede fesih tarihi sonrası için kararlaştırılan ücretlere de hak kazanamayacak ve bu ücretleri kazanmaktan mahrum kalmış olacaktır. Bununla birlikte, Türk Borçlar Kanunu’nun 408. maddesi uyarınca futbolcunun fesih sonrasında yapmaktan kurtulduğu giderler ile başka bir iş yaparak kazandığı veya kazanmaktan bilerek kaçındığı yararlar tazminat tutarından indirilecektir²⁵. Buna göre sözleşmeyi haklı

²⁴ TBK md. 437/1.: Haklı fesih sebepleri, taraflardan birinin sözleşmeye uymamasından doğmuşsa o taraf, sebep olduğu zararı, hizmet ilişkisine dayanan bütün haklar göz önünde tutularak, tamamen gidermekle yükümlüdür.

²⁵ Uygulamada futbolcunun fesih sonrasında başka bir işten kazandığı ücretlerin indirilmesi “denkleştirme” olarak adlandırılmaktadır. Denkleştirme ilkesi, TFF Tahkim Kurulu’nun 09.07.2009 tarihli ve 2009/390 E., 2009/413 K. sayılı kararı ile UÇK’nın 11.02.2011 tarihli ve 2010/940 E., 2011/95 K. sayılı kararında şu şekilde tanımlamıştır: “Tazminat hukukunun en temel ilkelerinden biri de denkleştirme ilkesidir. Denkleştirme ilkesine göre; borca aykırı davranıştan ötürü alacaklı bir taraftan zarara uğrarken, diğer taraftan da bazı menfaatler elde etmişse, bu menfaatlerin zarar hesap edilirken, nazara alınarak zarardan mahsup edilmesi gerekir.” Sözleşmesini haklı nedenle fesheden bir futbolcunun fesih sonrasında kendisine gelen transfer tekliflerini reddetmesi halinde, futbolcunun

nedenle fesheden futbolcunun, bu fesih nedeniyle uğramış olduğu zararlar tespit edilirken öncelikle futbolcunun fesih sonrası dönemde başka bir işten gelir elde edip etmediğinin tespit edilmesi ve eğer gelir ede edecekse bu gelirlerin denkleştirmeye tabi tutulması gerekmektedir. Futbolcunun fesih tarihinden sonra yapmaktan kurtulduğu giderlerin de yine tespit edilmesi ve tazminat tutarından indirilmesi gerekecektir²⁶.

Bu noktada değinilmesi gereken bir diğer husus da hangi tür ücret kalemlerinin fesih tazminatına konu edilebileceğidir. Belirtmek gerekir ki, gerek Yargıtay kararları uyarınca gerekse de UÇK ve TFF Tahkim Kurulu kararları uyarınca, şarta bağlı ücretler tazminata konu edilememektedir²⁷. Şarta bağlı ücretlerin başında hiçbir

kazanmaktan kasten feragat ettiği gelirlerin bulunduğu varsayılması ve buna göre tazminat tutarında indirimle gidilmesi gerekmektedir. Burada, futbolcunun kendisine gelen transfer tekliflerini reddettiğinin tazminat ödeme yükümlülüğü altında olan kulüp tarafından ispat edilmesi gerekmektedir.

²⁶ Bu noktada hemen belirtmek gerekir ki, genellikle sözleşmesini haklı nedenle fesheden bir futbolcunun yapmaktan kurtulduğu pek fazla bir giderin bulunduğunu çoğu zaman için söylemek zordur. Zira bir kulüple sözleşmesel ilişki içerisinde bulunan bir futbolcunun, özellikle kulübünün üst liglerde mücadele eden bir kulüp olması halinde, sözleşme dönemi içerisinde pek fazla giderinin olduğu söylenemez. Çoğunlukla futbolcuların birçok ihtiyacı kulüpleri tarafından karşılanıyor olduğundan, futbolcu aslında kulübü ile arasındaki sözleşmeyi feshettikten sonra daha fazla harcama yapmak zorunda kalacaktır.

²⁷ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 09.09.2016 tarihli ve 2016/332 E., 2016/421 K. sayılı kararı, TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 12.10.2016 tarihli ve 2016/373 E., 2016/514 K. sayılı kararı. TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 20.07.2017 tarihli ve 2017/55 E., 2017/369 K. sayılı kararında bu husus "maç başı ücretlerinin şarta bağlı ücret olması ve müsabakalarda oynama ve/veya kadroda bulunma şartının ancak davalı kulüpte kalınması durumunda tespit edilebileceği göz önünde alındığında, bu şartın gerçekleşip gerçekleşmeyeceğinin belirsiz olması nedeniyle fesih tazminatına konu edilemeyeceği" şeklinde gerekçelendirilmiştir. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, vermiş olduğu 04.04.2016 tarihli ve 2015/4987 E., 2016/9334 K. sayılı kararında "maç başı ücretleri genel olarak sözleşmelerde kararlaştırıldığı üzere davacı futbolcunun lig maçlarında oynaması veya kadroda bulunması halinde ödenen bir ücret olup, oynanacak müsabakalarda hangi futbolcunun kadroya dahil edileceği ve ilk onbirde yer alacağı, tamamen teknik nedenlere dayalı olarak, futbolcunun yeteneği, beceri ve genel performansına dayalı form durumu, takımdaki diğer futbolcuların performansı ile rakip takımın durumu gibi değişken hususlar değerlendirilmek suretiyle maçlarda futbolcunun oynayıp oynamayacağı hususunda takdir yetkisi tamamen kulübe aittir. Buna göre futbolcunun fesih tarihinden sonra oynanacak olan maçlarda görevlendirilmesinin kesin olmadığı, dolayısıyla davacı futbolcunun maçlarda oynama şartına bağlı belirsiz alacağa ilişkin tazminat talep edemeyeceği anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca mahkemece maç başı ücretinden kaynaklanan zarar istemine ilişkin işbu davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde davanın kabulüne dair hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir." şeklindeki gerekçelerle şarta bağlı ücret olan maç başı ücretinin tazminat olarak talep edilemeyeceğine karar vermiştir. TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu da vermiş olduğu 30.03.2017 tarihli ve 2017/87 E., 2017/109 K. sayılı kararı ile "davacı tarafın fesih tazminat olarak talep ettiği 100.000,00 TL ek ücretin davacının müspet zararının içerisinde bulunup bulunmadığı Kurulumuz tarafından değerlendirilmiş olup, söz konusu ücretin şarta bağlı bir başarı primi niteliğinde olduğu, fesih tarihi itibarıyla şartın gerçekleşmemiş olduğu ve bu tutarın davacının

şüphe bulunmamaktadır ki maç başı ücretleri gelmektedir. Buna göre, sözleşmesini haklı nedenle fesheden bir futbolcu, sözleşmeyi haklı nedenle feshi nedeniyle maç başı ücreti kazanmaktan mahrum kaldığı iddiası ile maç başı ücretini tazminat olarak talep edemez. Zira kural olarak, bir futbolcunun maç başı ücretine hak kazanabilmesi için ilgili müsabakada kadroda yer alması gerekmektedir²⁸. Bir futbolcunun müsabaka kadrosuna dahil edilip edilmeyeceği veya müsabakada oynatılıp oynatılmayacağı tamamıyla kulübün takdirinde olduğundan, hak kazanılıp kazanılamayacağı belirsiz olan bu ücret kaleminin fesih tazminatına konu edilebilmesi mümkün değildir. Yine, bir futbolcunun belirli bir sayıda maç oynaması halinde belirli bir ücrete hak kazanacağı veya kulübün bir üst lige çıkması halinde belirli bir ücrete hak kazanacağı ve buna benzer diğer hükümler de şarta bağlı ücretlere ilişkin olup, feshin gerçekleştiği tarih itibarıyla anılan şartlar henüz gerçekleşmemiş ise artık sözleşmenin feshinden sonra bu şarta bağlı ücretler de fesih tazminatına konu edilemeyecektir²⁹. Dolayısıyla kural olarak futbolcunun, sözleşmeyi haklı nedenle feshetmesi halinde kazanmaktan mahrum kaldığı bedelin tespiti hususunda fesih tarihinden sonraki tarihli aylık ücret, garanti ücret ve peşinat ücreti gibi herhangi bir şarta bağlı olmayan ücretlerin dikkate alınması gerekmektedir.

Uygulamada en çok karşılaşılan fesih tazminatı davaları hiç kuşku bulunmamaktadır ki, futbolcu tarafından yapılan haklı nedenle fesih sonucunda ikame edilmekte olan tazminat davalarıdır. Bu tip davalarda, yargı mercilerince genellikle futbolcunun sözleşmesini feshetmeseydi ne kadar garanti ücrete hak kazanacağı hesaplanmakta

müspet zararı olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır.” şeklindeki gerekçeler ile gerçekleşmesi şarta bağlı başarı primine ilişkin tazminat talebinin reddine karar vermiştir.

²⁸ Kural bu olmakla birlikte, uygulamada bazı durumlarda özellikle kaleciler ile akdedilen sözleşmelerde kalecinin kadroya girememesi halinde dahi maç başı ücretine hak kazanacağına dair hükümler yer alabilmektedir. Bunun sebebi, diğer futbolcuların haricinde kadroya girmesi daha zor olan kalecilerin, kadroya girmeseler dahi en azından maç başı ücretinden bir miktar da olsa faydalandırılmasının sağlanmasıdır.

²⁹ Kural bu olmakla birlikte, bu konuda Türk Borçlar Kanunu’nun 175. maddesinin göz ardı edilmemesi ve her bir somut olayın dikkatli bir şekilde irdelenmesi gerekmektedir. Kısa bir örnekle açıklayacak olursak, futbolcunun 20 maç oynaması halinde 50.000,00-TL ek ücrete hak kazanacağına dair bir sözleşme maddesi olması halinde kulübün sırf bu bedeli ödememek için 18, 19 müsabakada oynayan ve 20 müsabakada rahatlıkla oynayabilecek futbolcusunun sözleşmesinin haklı nedenle feshine sebebiyet vermesi halinde, kulübün söz konusu şartın gerçekleşmesine dürüstlük kurallarına aykırı olarak engel olduğu söylenebilir ve böyle bir durumda futbolcu bu şarta bağlı ücreti tazminat olarak talep edebilir.

olup, sonrasında futbolcunun fesih sonrasında imzaladığı profesyonel futbolcu sözleşmesi uyarınca hak kazanacağı garanti ücret tutarının indirildiği, bir başka deyişle denkleştirme yapıldığı ve çoğuz zaman bu denkleştirme sonrasında belirli bir oranda hakkaniyet indirimi yapıldığı görülmektedir.

Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesi bu konuda vermiş olduğu bir kararında³⁰, futbolcunun fesihte olduğunu tespit ettikten sonra, fesih sonrasında başka bir kulüp ile imzaladığı sözleşmede kendisine 50.000 TL garanti para ödenecek olması nedeniyle uğramış olduğu zararı 90.000 TL olarak tespit etmiş ve futbolcunun sözleşmeyi yerine getirmekten kurtulması, çalışma gücünün serbest kalması, başka bir işten sağladığı ya da sağlamaktan kasten feragat eylediği kazançlar ile işi yapmaktan tasarruf ettiği giderler ile peşin sermaye değer gözetilerek fesih tazminatının belirlenmesi ve indirimle gidilmesinin hakkaniyete uygun olduğunu belirterek 90.000 TL zarar üzerinden %30 oranında hakkaniyet indirimi yapılmasına karar vererek fesih tazminatı tutarını 63.000 TL olarak takdir etmiştir³¹. Mersin 5. Asliye Hukuk Mahkemesi ise benzer bir uyuşmazlık ile ilgili olarak vermiş olduğu bir kararında³², futbolcunun sözleşmenin feshi sonrası dönemlerde imzalamış olduğu sözleşmelerde yazılı bedeller üzerinden denkleştirme yaptıktan sonra ortaya çıkan zarar üzerinden %30 oranında bir hakkaniyet indirimi yaparak tazminat tutarını tespit etmiştir.

Belirtmek gerekir ki, denkleştirme yapılsın veya yapılmamasın ortaya çıkan zarar tutarı üzerinden ayrıca bir hakkaniyet indirimi yapıp yapılmaması ile ilgili olarak her bir somut olayın şartlarının dikkatlice değerlendirilmesi gerekmektedir. Örneğin, çok yüksek bedelli bir sözleşmeyi haklı nedenle fesheden ve piyasa değeri yüksek olan bir futbolcunun fesih sonrasında imzalamış olduğu sözleşmede yazılı bedellerin objektif olarak bakıldığında aşırı miktarda düşük olduğunun söylenebileceği durumlarda, futbolcunun kazanmaktan kasten feragat eylediği bedellerin varlığı

³⁰ Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 19.03.2014 tarihli ve 2011/720 E., 2014/140 K. sayılı kararı.

³¹ Söz konusu karar Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 08.02.2016 tarihli ve 2014/31151 E., 2014/140 K. sayılı kararı ile onanmıştır.

³² Mersin 5. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 21.12.2016 tarihli ve 2013/534 E., 2016/265 K. sayılı kararı.

düşünülerek uygun bir oranda hakkaniyet indirimi yapılması gerekebilir. Ancak, feshedilen sözleşme ile fesih sonrasında imzalanan sözleşmedeki bedeller arasında çok aşırı bir orantısızlık bulunmaması halinde, denkleştirme sonrasında artık hakkaniyet indirimi yapılmaması gerektiği düşüncesindeyiz.

Ancak, UÇK'nın fesih tazminatı talepli davalarda vermiş olduğu kararlarda istikrarlı olmadığının altının çizilmesi gerekir. Şöyle ki, UÇK, vermiş olduğu bir kararında³³, sözleşmesini haklı nedenle feshettiğini tespit ettiği futbolcunun bu fesih nedeniyle kazanmaktan mahrum kaldığı bedeli 375.000,00 TL olarak tespit etmiş ve fesih sonrasında 175.000,00 TL garanti ücret tutarı üzerinden başka bir kulüple anlaşılan bu futbolcunun uğramış olduğu zararı 200.000,00 TL olarak tespit etmiş ve 200.000,00 TL üzerinden %25 oranında hakkaniyet indirimi yaparak tazminat tutarı hakkında 150.000,00 TL olarak hüküm kurmuştur³⁴. UÇK, bu ihtilafla oldukça benzerlik gösteren başka bir ihtilafa ilişkin vermiş olduğu kararında³⁵ ise futbolcunun fesihte haklı olduğunu belirttikten sonra haklı fesih nedeniyle kazanmaktan mahrum kaldığı bedeli 375.000,00 TL olarak belirtip, fesih sonrasında 50.000,00 TL garanti ücret tutarı üzerinden başka bir kulüple anlaşılan futbolcunun zararını 325.000,00 TL olarak tespit edip aynı gerekçeler ile bu bedel üzerinden %25 oranında hakkaniyet indirimi yaparak 243.750,00 TL tutarında tazminata hükmetmiştir. Söz konusu iki karara konu dava ile benzerlik gösteren başka bir dava kapsamında, UÇK, futbolcunun fesihte haklı olduğu kanaatine vardıktan sonra bu haklı fesih nedeniyle kazanmaktan mahrum kaldığı bedeli 220.000,00 TL olarak tespit ettikten sonra, futbolcunun başka bir kulüple sözleşme imzalayamamış olması nedeniyle herhangi bir denkleştirme yapmamış, ancak uğramış olduğu zarar üzerinden %25 oranında hakkaniyet indirimi yaparak tazminat tutarını 165.000,00 TL olarak belirlemiştir³⁶.

³³ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 27.10.2017 tarihli ve 2017/544 E., 2017/586 K. sayılı kararı.

³⁴ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, bu hakkaniyet indirimine davacı futbolcunun feshettiği sözleşmede yüksek bir peşinat ücreti bulunmasına rağmen fesih sonrasında imzaladığı sözleşmede oldukça düşük peşinat ücretine yer verildiği, ikinci sözleşmenin transfer döneminin kapanmasına uzun sayılabilecek bir süre varken yapılmış olduğu, futbolcunun başka bir kulüple anlaşabilmek için yeterli süreye sahip olduğu ve ikinci sözleşmede aylık ücret kararlaştırılmadığı hususlarını gerekçe olarak göstermiştir.

³⁵ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 20.10.2017 tarihli ve 2017/545 E., 2017/574 K. sayılı kararı.

³⁶ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 23.11.2017 tarihli ve 2017/540 E., 2017/627 K. sayılı kararı.

Söz konusu üç karar dikkate alındığında, UÇK'nın futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshettikten sonra başka bir kulüp ile sözleşme imzalayıp imzalamaması hususunu dikkate almaksızın, imzalamış ise de denkleştirme tutarını dikkate almaksızın doğrudan %25 oranında hakkaniyet indirimi yaptığı görülmektedir. Kanaatimizce, eğer bu üç dava kapsamında hakkaniyet indirimi yapılması gerekiyorsa, her bir dava bakımından yapılacak olan hakkaniyet indirimi oranlarının birbirinden farklılık göstermesi gerekirdi. Zira söz konusu davalara konu futbolcular, sözleşmelerini haklı nedenle feshettikten sonra birbirlerinden çok farklı şartlarda sözleşme imzalamış, hatta bir futbolcu başka bir kulüp ile sözleşme dahi imzalamıştır. Dolayısıyla her üç davada da doğrudan %25 oranında hakkaniyet indirimi yapılması uygun olmamıştır.

UÇK, vermiş olduğu bir kararında³⁷, futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshetmesi nedeniyle 145.000,00 Euro tutarındaki gelirden mahrum kaldığı, fesih sonrasında başka bir kulüple akdettiği sözleşme uyarınca 91.550,00 Euro gelire hak kazandığı belirtilerek ve herhangi bir hakkaniyet indirimi yapmayarak futbolcuya 53.450,00 Euro fesih tazminatı ödenmesine hükmetmiştir.

Bununla birlikte, UÇK'nın bazı fesih tazminatı talepli davalarda hakkaniyet indirimini daha yüksek bir oranda uyguladığı da görülmektedir. UÇK, vermiş olduğu bir kararında³⁸, futbolcunun sözleşmesini haklı nedenle feshettikten sonra 576.000,00 Euro gelirden mahrum kaldığını, fesihten sonra elde ettiği kazançlar ve yapmaktan kurtulduğu giderleri mahsup edildikten sonra 500.000,00 Euro tutarında zarara uğradığını tespit etmiş ve bu bedel üzerinden %50 hakkaniyet indirimi yaparak 250.000,00 Euro tutarında fesih tazminatına hükmetmiştir³⁹. UÇK, başka bir kararında⁴⁰, futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshi sonrasında 250.000,00 Euro kazançtan mahrum kaldığını, bu dönemde 2.500,00 Euro gelir elde ettiğini tespit

³⁷ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 07.09.2016 tarihli ve 2016/204 E., 2016/410 K. sayılı kararı.

³⁸ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 22.02.2016 tarihli ve 2016/163 E., 2016/90 K. sayılı kararı.

³⁹ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, bu kararında yapmış olduğu %50 oranındaki hakkaniyet indirimine, futbolcunun fesih sonrasındaki süreçte yaklaşık 10 ay sonra yeni bir sözleşme imzaladığı, imzaladığı yeni sözleşmedeki bedeller göz önüne alındığında davalı kulüp ile arasındaki var olan sözleşme şartları ile kıyaslanamayacak ölçüde nispetizlik bulunduğu hususlarını gerekçe göstermiştir.

⁴⁰ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 15.07.2016 tarihli ve 2016/210 E., 2016/350 K. sayılı kararı.

ederek, 247.500,00 Euro üzerinden %50 oranında hakkaniyet indirimi yaparak tazminat tutarına 123.750,00 Euro olarak hükmetmiştir. TFF Tahkim Kurulu, futbolcunun itirazı üzerine söz konusu hakkaniyet indirimini %25 olarak değiştirerek 185.625,00 Euro fesih tazminatına hükmetmiştir⁴¹. UÇK, başka bir kararında⁴² futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshi sonrasında imzaladığı sözleşmeler uyarınca 70.000,00 Euro gelir elde ettiğini tespit edip bu bedeli mahsup ettikten sonra %50 oranında hakkaniyet indirimi yaparak 215.000,00 Euro fesih tazminatına hükmetmiştir. Futbolcunun hakkaniyet indiriminin %25 olarak uygulanması talebiyle bu karara itiraz etmesi üzerine TFF Tahkim Kurulu, UÇK kararının onanmasına karar vermiştir⁴³.

UÇK, başka bir uyuşmazlığa ilişkin olarak vermiş olduğu bir kararında⁴⁴, futbolcu tarafından yapılan feshin haklı olduğunu tespit ettikten sonra, futbolcunun fesih sonrası dönemde 2015/2016 ve 2016/2017 futbol sezonlarında toplam 481.500,00 Euro gelirden mahrum kaldığını ve bu dönemde futbolcunun başka bir kulüple imzalamış olduğu sözleşme uyarınca 145.866,00 Euro gelir elde edeceğini belirterek, bu bedelin mahsubu sonrasında kalan tutar üzerinden %40 oranında hakkaniyet indirimi yapmış ve tazminat tutarını 201.380,40 Euro olarak tespit etmiştir⁴⁵.

UÇK, bir başka kararında⁴⁶, futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshettiği kanaatine vararak, futbolcunun bu haklı fesih nedeniyle 45.000,00 TL tutarındaki garanti ücreti kazanmaktan mahrum kaldığını, kararın verildiği tarih itibarıyla tazminata konu 2017/2018 futbol sezonu transfer sürecinin devam ettiği göz önüne alınarak tazminat tutarı üzerinde %35 oranında hakkaniyet indirimi yapılmasına karar vermiştir⁴⁷.

⁴¹ TFF Tahkim Kurulu'nun 15.12.2016 tarihli ve 2016/375 E., 2016/402 K. sayılı kararı.

⁴² TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 09.09.2016 tarihli ve 2016/332 E., 2016/421 K. sayılı kararı.

⁴³ TFF Tahkim Kurulu'nun 23.02.2017 tarihli ve 2017/49 E., 2017/77 K. sayılı kararı.

⁴⁴ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 12.10.2016 tarihli ve 2016/373 E., 2016/514 K. sayılı kararı

⁴⁵ TFF Tahkim Kurulu, bu karara karşı yapılan itiraz üzerine vermiş olduğu 23.07.2017 tarihli ve 2017/84 E., 2017/137 K. sayılı kararı ile davacının haklı fesih sonrasında 2 sezon gelir elde edebileceği dikkate alınarak fesih tazminatından %50 oranında hakkaniyet indirimi yapılmasının hak ve nesafete uygun olacağını belirtmiştir.

⁴⁶ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun 30.06.2017 tarihli ve 2017/268 E., 2017/305 K. sayılı kararı

⁴⁷ TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, başka bir uyuşmazlığa ilişkin olarak vermiş olduğu 20.07.2017 tarihli ve 2017/55 E., 2017/369 K. sayılı kararında ise futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle

Yukarıda atıf yapmış olduğumuz kararlar uyarınca, fesih tazminatının tespiti hususunda birtakım kriterlere bağlı kalındığı, ancak birbiri ile benzerlik gösteren olaylar ile ilgili olarak farklı tespitlerin yapıldığı görülmektedir. İfade etmek gerekir ki, özellikle tazminat davalarında her bir feshin oluş şekli birbirinden farklılık gösterebileceği için, hakkaniyet indirimi yapılmasının gerekli olması halinde belirli bir orana bağlı kalınmaması gerekmektedir. Buna göre, sözleşmeyi haklı nedenle fesheden bir futbolcunun uğramış olduğu zararın tespiti için yapılması gereken ilk husus, futbolcunun fesih sonrası dönemde başka bir işten elde ettiği gelirin açık ve net olarak tespitidir. Nitekim yargı mercileri de vermiş oldukları kararlarda öncelikle bu hususu tespit edip denkleştirme ilkesini uygulamaktadırlar. Ancak denkleştirme yapıldıktan sonra %25 ile %50 arasında ve değişen oranlarda hakkaniyet indirimi yapılmaktadır. Kanımızca, hakkaniyet indiriminin ancak ve ancak futbolcunun kazanmaktan kasten feragat ettiği bir giderin bulunması ve bu hususun net olarak tespit edilmesi halinde uygulanması gerekmektedir. Kazanmaktan kasten feragat edilen gelirlerin tespiti için ise futbolcunun fesih sonrasında imzaladığı sözleşme ile feshe konu sözleşmede yazılı bedeller arasındaki fark en önemli kriter olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira örneğin, yıllık 250.000 Euro ücret üzerinden oynadığı sözleşmesini haklı nedenle fesheden bir futbolcunun eğer sakatlık veya buna benzer olağan dışı bir durumu olmamasına rağmen fesih sonrasında yıllık 20.000 Euro ücret üzerinden başka bir kulüple sözleşme imzalaması halinde, futbolcunun kazanmaktan feragat ettiği gelirlerin bulunduğu dikkate alınmalı ve böylesine orantısızlık bulunan sözleşmeler nedeniyle tazminat tutarı üzerinden makul bir oranda hakkaniyet indirimine gidilmesi gerekmektedir.

feshettiğini, bu fesih nedeniyle peşinat ve aylık ücret olarak toplam 120.000,00 Euro'dan mahrum kaldığını ancak fesih sonrasında sözleşme imzalamış olduğu dava dışı kulüpten ne tutarda bir gelir elde ettiği hususunda belirsizlik bulunduğunu belirterek, %40 oranında hakkaniyet indirimi yaparak 72.000,00 Euro tutarında fesih tazminatına hükmetmiştir.

b. Sözleşmenin Kulüp Tarafından Haklı Nedenle Feshi Halinde Fesih Tazminatı

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin kulüp tarafından tek taraflı olarak ve haklı nedenle feshedilmesi halinde, kulübün bu fesih nedeniyle uğramış olduğu bir zarar ortaya çıkmışsa, futbolcu kulübün bu zararını karşılamakla yükümlüdür. PFSTT’de böyle bir fesih halinde kulübün uğradığı zararın nasıl tespit edileceğine dair bir düzenlememe bulunmaması nedeniyle, böyle bir durum için dikkate alınması gereken kanuni düzenleme Türk Borçlar Kanunu’nun 437. maddesinin 1. fıkrası⁴⁸ olacaktır. Söz konusu hüküm uyarınca, sözleşmede yer alan yükümlülüklerini ihlal ederek sözleşmenin kulüp tarafından süresinden önce tek taraflı olarak ve haklı nedenle feshine sebebiyet veren futbolcu, kulübün bu fesih nedeniyle uğramış olduğu zararları tamamıyla gidermekle yükümlüdür.

Belirtmek gerekir ki, uygulamada sözleşmenin kulüp tarafından tek taraflı olarak feshine pek rastlanmamaktadır. Kulüp tarafından yapılan tek taraflı feshin haklı olabilmesi için futbolcunun sözleşmesel edimlerinde düşmüş olduğu temerrüdün çok ciddi olması ve bu durumun sözleşmenin devamını kulüp açısından çekilmez kılması gerekmektedir. Buna göre, bir kulübün, sözleşmeyi tek taraflı olarak ve haklı nedenle feshettiğinin kabulü halinde, kulüp bu fesih nedeniyle uğramış olduğu zararların futbolcudan tazminini talep edebilecektir. Kulüp tarafından futbolcudan talep edilebilecek tazminat tutarının belirlenmesi hususunda birtakım kriterlerin dikkate alınması gerekmektedir. Bu kriterlerin özetle, kulübün futbolcuyu transfer edebilmek için ödemiş olduğu bonservis bedeli, bu bonservis bedeli karşılığında futbolcu ile kaç futbol sezonluk sözleşme imzalandığı, sözleşmenin feshedildiği tarih ile sözleşme süresinin oranlanması, kulübün futbolcuya ödemiş olduğu imza ücretinin olup olmadığı, kulübün futbolcuya ödemiş olduğu peşinat ücretleri, kulübün bu fesih nedeniyle yeni bir futbolcu transfer için yapmış olduğu masraflar, futbolcunun fesih tarihi itibarıyla piyasa değeri olarak sayılması mümkündür. Ancak hemen belirtmek

⁴⁸ TBK md. 437/1.: Haklı fesih sebepleri, taraflardan birinin sözleşmeye uymamasından doğmuşsa o taraf, sebep olduğu zararı, hizmet ilişkisine dayanan bütün haklar göz önünde tutularak, tamamen gidermekle yükümlüdür.

gerekir ki, bu kriterler, her bir somut olay bakımından değişiklik arz edeceği için bu kriterleri her bir somut olay bakımından özenle uygulanması gerekmektedir.

Sayılan bu kriterleri bir örnek üzerinden açıklamak bu kriterlerin daha rahat anlaşılabilmesini sağlayacaktır. Örneğin, bir kulübün, bir futbolcuyu 1.000.000,00-TL bonservis bedeli karşılığında transfer ederek söz konusu futbolcu ile 4 futbol sezonluk bir profesyonel futbolcu sözleşmesi imzaladığını, kulübün, futbolcuya sözleşmeyi imzalaması için sözleşmenin imza tarihinde 400.000,00-TL tutarında imza ücreti ödediğini ve her bir futbol sezonu için futbolcuya ayrıca 200.000,00-TL tutarında peşinat ücreti ödemeyi taahhüt ettiğini varsayalım. Kurulan bu sözleşmesel ilişkinin, sözleşmenin yürürlükte olduğu ikinci futbol sezonunun henüz başında futbolcunun düşmüş olduğu temerrüt sonucunda kulüp tarafından haklı nedenle feshedilmesi halinde kulübün uğradığı zararları az önce saymış olduğumuz kriterler çerçevesinde şu şekilde belirleyebiliriz. Öncelikle, kulüp futbolcu ile dört futbol sezonluk bir sözleşme imzalandığından, fesih tarihi itibarıyla bonservis bedelinin ¼'lük bölümün amortize edilmiş olduğu kabul edilmelidir. Bununla birlikte, sözleşmenin imza tarihinde kulüp tarafından futbolcuya ödenmiş olan imza ücreti de futbolcunun 4 futbol sezonu boyunca hizmet sunacağı inancı ile ödenen bir ücret olduğundan bu imza ücretinin de yine ¼'lük bölümü amortize edilmiş sayılmalıdır. Dolayısıyla kulübün, sözleşmeyi haklı nedenle feshetmiş olması nedeniyle 1.000.000,00-TL tutarındaki bonservis ücretinin 750.000,00-TL'lik bölümü ile 400.000,00-TL tutarındaki imza ücretinin 300.000,00-TL'lik bölümü kadar bir zararı oluşmuştur. Bunun yanında eğer, kulüp futbolcunun sözleşmenin ikinci sezonu için kararlaştırılan peşinat ücretini futbolcuya ödemiş ise futbolcu fesih nedeniyle ikinci sezon kulübe hizmet sunmamış olacağından bu peşinat ücretinin tamamının futbolcudan tazmini gerekmektedir. Bununla birlikte, futbolcunun fesih tarihi itibarıyla piyasa değerinin yüksek olması ve buna göre futbolcunun başka bir kulübe transferi halinde kulübün bonservis ücretine hak kazanabileceği ihtimalinde, kulüp ayrıca bu bonservis bedelini kazanmaktan da mahrum kalacağından bu bedelin de futbolcudan tazmin edilmesi mümkün olacaktır. Yine, kulübün söz konusu futbolcunun yerini doldurmak için transfer etmiş olduğu futbolcu için yapacağı masraflar ve ödeyeceği ücretler eğer futbolcunun sözleşmesi feshedilmemiş olsaydı o

futbolcu için yapacağı masraflar ile o futbolcusuna ödeyeceği ücretlerden fazla ise kulübün aradaki bu fark miktarı kadar da zarara uğradığı dikkate alınmalıdır. Nitekim söz konusu örnekte yapılmış olduğu gibi, her bir somut olay bakımından tüm bu kriterlerin dikkate alınıp uygulanması suretiyle kulübün sözleşmeyi haklı nedenle feshi nedeniyle uğramış olduğu toplam zararın futbolcudan tazminat olarak talep edebileceği düşüncesindeyiz.

Son olarak belirtmek gerekir ki, PFSTT'nin 29/3. maddesi⁴⁹ uyarınca, bir kulübün profesyonel futbolcu sözleşmesini haklı nedenle feshetmesi halinde, futbolcunun ödemekle yükümlü olacağı fesih tazminatından, futbolcunun bu fesih sonrasında transfer olacağı kulüp de futbolcu ile birlikte müteselsilen sorumlu olacaktır.

2. Haklı Nedene Dayanmayan Fesih Halinde Fesih Tazminatı

Profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayan taraflar, sözleşmenin feshi için haklı bir neden olmadığı müddetçe kural olarak, sözleşmede kararlaştırılan süre sona erinceye dek sözleşmesel yükümlülüklerini ifaya mecburlardır. Bu husus sözleşmeye riayet olarak kabul edilen hukuk ilkesinin bir gereğidir. Hiçbir haklı fesih sebebi olmaksızın sözleşmeyi süresinden önce keyfî nedenlerle tek taraflı olarak fesheden veya PFSTT'de öngörülen ve uyulması zorunlu olan şekil şartlarına uymaksızın sözleşmeyi usule aykırı olarak fesheden taraf, bu haklı nedene dayanmayan feshin sonuçlarına katlanmak zorundadır.

Haklı nedene dayanmayan fesih halinde ortaya çıkan en önemli sonuçlardan biri de sözleşmeyi haksız olarak fesheden tarafın bu haksız fesih nedeniyle karşı tarafın uğramış olduğu zararları tazmin etme yükümlülüğü ile karşı karşıya kalmasıdır.

⁴⁹ PFSTT md. 29/3:

Fesih halinde futbolcu, ancak transfer olacağı kulübün feshin hukuki ve sportif cezai sonuçlarından müteselsilen sorumlu olduğunu kabul ettiğini belirten taahhünameyi imzalaması halinde transfer olabilir.

Burada önem arz eden husus, profesyonel futbolcu sözleşmesinin haklı nedene dayanmayan bir şekilde feshedilmesi halinde ödenmesi gereken tazminatın ne şekilde tespit edileceğidir. Belirtmek gerekir ki, profesyonel futbolcu sözleşmesinin kulüp tarafından haksız feshi ile futbolcu tarafından haksız feshi halinde karşı tarafa ödenmesi gereken tazminat tutarının tespiti hususunda farklı kriterler dikkate alınmalıdır. Bir başka deyişle, futbolcu tarafından sözleşmenin haklı neden olmaksızın feshedilmesi halinde kulüp lehine takdir edilecek olan tazminat ile kulüp tarafından sözleşmenin haklı neden olmaksızın feshedilmesi halinde futbolcu lehine takdir edilecek olan tazminat farklı şekillerde tespit edilmektedir. Dolayısıyla bunları farklı başlıklarda incelemek uygun olacaktır.

a. Sözleşmenin Kulüp Tarafından Haklı Neden Bulunmaksızın Feshi Halinde Fesih Tazminatı

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin kulüp tarafından haklı bir neden bulunmaksızın feshedilmesi halinde, futbolcunun bu fesih nedeniyle kazanmaktan mahrum kaldığı bedeller ortaya çıkmışsa, kulüp futbolcunun bu zararını karşılamakla yükümlü olacaktır. PFSTT’de kulübün sözleşmeyi haksız feshi halinde tazminat tutarının ne şekilde tespit edileceğine dair bir düzenleme bulunmaması nedeniyle bu hususta öncelikle Türk Borçlar Kanunu’nun 438. maddesi⁵⁰ dikkate alınmalıdır. Buna göre, sözleşmeyi haklı bir neden bulunmaksızın fesheden kulüp, futbolcunun sözleşme süresine uyulsaydı hak kazanacağı ücretlerin tümünü tazminat olarak ödemekle yükümlüdür⁵¹. Anılan kanun maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, futbolcunun

⁵⁰ TBK md. 438: İşveren, haklı sebep olmaksızın hizmet sözleşmesini derhâl feshederse işçi, belirsiz süreli sözleşmelerde, fesih bildirim süresine; belirli süreli sözleşmelerde ise, sözleşme süresine uyulmaması durumunda, bu sürele uyulmuş olsaydı kazanabileceği miktarı, tazminat olarak isteyebilir.

Belirli süreli hizmet sözleşmesinde işçinin hizmet sözleşmesinin sona ermesi yüzünden tasarruf ettiği miktar ile başka bir işten elde ettiği veya bilerek elde etmekten kaçındığı gelir, tazminattan indirilir. Hâkim, bütün durum ve koşulları göz önünde tutarak, ayrıca miktarını serbestçe belirleyeceği bir tazminatın işçiye ödenmesine karar verebilir; ancak belirlenecek tazminat miktarı, işçinin altı aylık ücretinden fazla olamaz.

⁵¹ Yılmaz, sözleşmesi haksız olarak feshedilen futbolcunun fesih sonrasında sponsorluk veya reklam gelirlerinden de mahrum kalmış ise bunların da tazminat hesabına dahil edilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

sözleşmenin feshi nedeniyle tasarruf ettiği miktar ile tazminata konu dönemde başka bir işten elde ettiği veya bilerek elde etmekten kaçındığı gelirleri, tazminat tutarından indirilecektir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin kulüp tarafından haklı bir neden olmaksızın feshi halinde tazminat tutarının tespiti hususunda öncelikle dikkate alınması gereken husus futbolcunun bu fesih sonrasında tazminata konu dönemde başka bir işten gelir elde edilip edilmediğinin tespitidir. Bu da genellikle aktif futbol yaşantısına devam etmekte olan bir futbolcu için fesih sonrasında başka bir kulüp ile profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Sözleşmesi haklı bir neden olmaksızın süresinden önce feshedilen bir futbolcu, fesih sonrasındaki dönemde başka bir kulüp ile sözleşme imzalamış ise bu sözleşmenin fesih tazminatına konu dönemine ilişkin ücretlerinin tazminat tutarından indirilmesi, bir başka deyişle denkleştirme yapılması gerekir. Yapılacak olan bu denkleştirme sonucunda futbolcunun bir zararı söz konusu oluyor ise bu zararın tamamının kulüp tarafından giderilmesi gerekeceği şüphesizdir⁵².

Belirtmek gerekir ki, yargı mercileri tarafından sözleşmenin futbolcu tarafından haklı nedenle feshedilmesi halinde tazminat tutarının tespiti noktasında yapılmakta olan hakkaniyet indirimi hususunda burada daha dikkatli davranılması gerekmektedir. Şöyle ki, diğerinin aksine burada sözleşmeyi sona erdiren ve futbolcunun sözleşme kapsamında elde edeceği gelirlere hak kazanmasına engel olan irade kulüp tarafından beyan edilmektedir. Halihazırda, profesyonel futbolcu sözleşmesi kapsamında üzerine düşen yükümlülüklerini yerine getiren ve imzalamış olduğu sözleşmeye bağlı olarak kulübüne hizmet sunan bir futbolcunun, ortada haklı bir sebep yokken sözleşmesinin kulüp tarafından feshedilmesi halinde, yapılacak olan denkleştirme üzerine bir de hakkaniyet indirimi yapılması, adeta sözleşmeyi haksız olarak fesheden kulübü ödüllendirmek anlamına gelecektir. Bu da kulüplerin artık sözleşmesel ilişkiyi devam ettirmek yerine ne de olsa normalde ödeyeceği miktardan

⁵² Belirtmek gerekir ki, tazminata konu ücretlerin kural olarak garanti ücretler olarak dikkate alınması gerekmektedir. Futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshi halinde tazminat başlığı altında tazminata konu olabilecek ücretler ile ilgili olarak yapılan açıklamalar burada da aynen geçerlidir.

daha az bir miktar tazminat ödemek suretiyle keyfi nedenlerle futbolcularının sözleşmelerini feshetmeyi alışkanlık hale getirmesine ve sözleşmeye riayet ilkesinin hukuka ve hakkaniyete aykırı olarak dolanılmasına sebebiyet verecektir. Böyle bir düzenin kurulmaması ve böyle bir içtihadın oluşmaması için yargı mercilerinin kulüp tarafından yapılan haksız fesih halinde tazminat tutarının tespiti noktasında hassasiyet göstermesi gerekmektedir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin kulüp tarafından feshi çok fazla rastlanan bir fesih türü olmamakla birlikte, bu konuda yargı mercilerince verilmiş olan birtakım kararlar mevcuttur. Gaziosmanpaşa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi bu konuda vermiş olduğu 12.04.2017 tarihli ve 2014/180 E., 2017/171 K. sayılı kararı ile kulüp tarafından yapılan tek taraflı feshin haksız olduğunu tespit etmiş, fesih sonrasında futbolcunun başka bir kulüp ile sözleşme imzalamaması ve başka bir işten gelir elde etmemesi nedeniyle denkleştirme yapmamış ve sözleşmenin bakiye süresine ilişkin toplam bedel üzerinden toplamda %20 oranında hakkaniyet indirimi yaparak tazminat tutarını tespit etmiştir.

Kulüp tarafından bakiye süresi iki futbol sezon olan sözleşmesi yaz transfer döneminin sona erdiği günlerde tek taraflı olarak feshedilen bir futbolcu tarafından, kulübüne karşı açılan 2016/2017 ve 2017/2018 futbol sezonu ücretlerinin fesih tazminatı olarak tazmininin talep edildiği dava ile ilgili olarak UÇK, 03.03.2017 tarihli ve 2016/668 E., 2017/68 K. sayılı kararı ile kulüp tarafından yapılan tek taraflı feshin haksızlığına karar vererek tazminat hesaplamasına geçmiştir. TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurlu, söz konusu kararında, feshin transfer döneminin sonunda (2016 Eylül) yapılması nedeniyle futbolcunun 2017 Ocak ayındaki transfer dönemine karar başka bir kulübe transfer olamayacağını ve bu süre zarfında bir gelir elde edemeyeceğini dikkate alarak, taraflar arasındaki sözleşmede fesih tarihinden (2016 Eylül) 2017 Ocak ayına kadar kararlaştırılmış olan ücretler üzerinden herhangi bir indirim yapmamış ve bu ücretlerin tamamına tazminat olarak hükmetmiştir. Bununla birlikte, futbolcunun 2017 yılının Ocak ayından itibaren başka bir kulüp ile imzalamış olduğu 1,5 yıllık sözleşme uyarınca hak kazandığı ücretler denkleştirmeye tabi tutulmuş ve aradaki fark üzerinden %25 oranında hakkaniyet indirimi yapılmıştır. Bu karara karşı

davalı kulüp tarafından yapılan itiraz üzerine davacı futbolcu da cevap süresi içerisinde katılma yolu ile itirazda bulunmuştur. TFF Tahkim Kurulu söz konusu itirazlar üzerine vermiş olduğu 13.07.2017 tarihli ve 2017/245 E., 2017/280 K. sayılı kararı ile elde edilen fesih tazminatı tutarından sadece elde edilen gelir olan bedelin indirilmesi gerekirken 2016/2017 futbol sezonu ikinci yarısına ve 2017/2018 futbol sezonunun tamamına isabet eden garanti ücret alacaklarından %25 oranında hakkaniyet indirimi yapılmasının hatalı olduğunu belirtmiştir⁵³.

Bir futbolcu tarafından DRC’de açılmış olan bir başka davada, sözleşmenin kulüp tarafından haksız olarak feshedilmesi sonrasında başka bir kulüple daha düşük bir ücret üzerinden sözleşme imzaladığı belirtilerek aradaki fark tazminat olarak talep edilmiştir. DRC söz konusu ihtilafa ilişkin olarak vermiş olduğu 13.10.2017 tarihli ve 15-01174/pam sayılı kararı ile futbolcunun eski kulübü ile olan sözleşmesi ile yeni kulübü ile imzalamış olduğu sözleşme arasında 461.200,00-Euro’luk fark olduğu belirtilerek⁵⁴, herhangi bir indirim yapmaksızın bu bedelin fesih tazminatı olarak kulüpten tazminine karar verilmiştir⁵⁵.

Kanımızca, söz konusu TFF Tahkim Kurulu kararı ile DRC kararında tazminat tutarının tespitine yönelik değerlendirmeler son derece yerindedir⁵⁶. Şöyle ki,

⁵³ TFF Tahkim Kurulu söz konusu kararında, katılma yoluyla yapılan itiraz başvurusunu dikkate almayarak davacı futbolcunun itirazının süre yönünden reddine karar vermiştir. TFF Tahkim Kurulu Talimatı’nda katılma yolu ile itirazı yasaklayan herhangi bir hüküm olmaması, TFF Tahkim Kurulu’nun 18. maddesi uyarınca Tahkim Kurulu’nun söz konusu talimatta zikredilen usul kurallarının yanı sıra yargılamaya ilişkin diğer mevzuatın bu talimata aykırı olmayan hükümlerini de uygulayacağını açıkça belirtilmiş olması ve katılma yolu ile itiraz mekanizmasının usul kanunlarımızda belirtilen bir yol olması karşısında, TFF Tahkim Kurulu’nun cevap süresi içerisinde yapılmış olan katılma yolu ile itiraz başvurusunu reddetmiş olmasının son derece hatalı bir karar olduğu düşüncesindeyiz.

⁵⁴ Kararda futbolcunun, kulüp tarafından haklı bir neden bulunmaksızın feshedilen sözleşme uyarınca tazminata konu 2015/2016 futbol sezonunda 1.219.500-Euro bedele hak kazanacak iken fesih sonrasında sözleşme imzaladığı yeni kulübü ile arasındaki sözleşme uyarınca 758.300-Euro bedele hak kazanacağı tespit edilmiştir.

⁵⁵ Söz konusu DRC kararına karşı taraflarca CAS’a başvurulmuş olup, CAS 20.12.2017 tarihinde vermiş olduğu 2017/A/4990-4991 sayılı kararı ile kulübün itirazlarını reddetmiş ve kararı faiz yönünden futbolcu lehine değiştirerek onamıştır.

⁵⁶ Bu noktada FIFA’nın 26 Nisan 2018 tarihinde yayınlamış olduğu ve son derece önem arz eden 1625 numaralı sirküleri ile RSTP’de yapmış olduğu ve 1 Haziran 2018 tarihinde yürürlüğe girecek olan değişiklikten bahsetmek gerekir. FIFA anılan sirküleri ile RSTP’nin 17. maddesine birtakım eklemeler yapmıştır. Buna göre futbolcunun bir önceki sözleşmesinin feshini müteakip yeni bir sözleşme imzalaması halinde kural olarak tazminatın erken feshedilen sözleşmenin bakiye değerine eşit olacağı

özellikle sözleşmenin kulüp tarafından haklı bir neden bulunmaksızın feshedilmesi durumunda, futbolcu sözleşmede kararlaştırılan ücretlerden kendi iradesi dışındaki bir sebeple mahrum bırakılmaktadır. Böyle bir durumda, sözleşmesi kulüp tarafından haksız olarak feshedilmiş olan bir futbolcunun, fesih sonrasında yeni bir iş arayıp iş bulması ve birtakım gelirler elde etmesi durumunda, elde etmiş olduğu bu gelirlerin denkleştirmeye tabi tutulması ve arada fark bulunması halinde bu farkın doğrudan doğruya tazminat olarak hüküm altına alınması yerinde olacaktır. Zira denkleştirme üzerine bir de hakkaniyet indirimi yapılması, sözleşmeyi feshetme iradesi olmayan futbolcunun mağduriyetine, sözleşmeyi haklı bir neden bulunmaksızın keyfi nedenlerle fesheden kulübün ise hukuka aykırı bir kazanım elde etmesine yol açacaktır. Bu anlamda, kulüp tarafından yapılan haklı nedene dayanmayan fesih kaynaklanan tazminat davalarında, futbolcunun fesih sonrası dönemde kazanmaktan kasten feragat ettiği bir bedelin bulunduğu kesin olarak tespit edilememesi halinde hakkaniyet indirimi yapılmaması gerektiği düşüncesindeyiz.

b. Sözleşmenin Futbolcu Tarafından Haklı Neden Bulunmaksızın Feshi Halinde Fesih Tazminatı

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin futbolcu tarafından haklı bir neden bulunmaksızın feshedilmesi halinde, futbolcu bu fesih nedeniyle kulübün uğradığı zararları tazmin etmek yükümlülüğü altındadır⁵⁷. PFSTT’de futbolcunun sözleşmeyi

hükmü getirilmiştir. Bu hükmün devamında ise futbolcunun FIFA’nın yargı mercii tarafından kararın verildiği tarihe kadar yeni bir sözleşme imzalaması durumunda, sözleşmenin erken feshedilen tarih ile sona erme tarihi arasındaki süreye denk gelen bölümün tazminattan mahsup edileceği belirtilmiştir. Bu mahsup sonucunda kalan tazminat tutarı “Mitigated Compensation” olarak ifade edilmiştir. Bununla birlikte, feshin kulübün ücret ödeme ediminde temerrüdüne dayanması halinde, futbolcunun Mitigated Compensation’a ek olarak 3 aylık maaşına denk gelen tutarda “Additional Compensation” olarak ifade edilen tazminata hak kazanacağı belirtilmiştir. Söz konusu “Additional Compensation” un ise esaslı sebeplerin bulunması halinde 6 aylık maaşa kadar artırılabilirliği belirtilmiştir. Anılan maddede son olarak toplam tazminatın, süresinden önce feshedilen sözleşmenin bakiye süresine denk gelen tutarı aşamayacağı belirtilmiştir. FIFA tarafından 25 Nisan 2018 tarihinde yayınlanan 1625 numaralı sirküler için bkz.: (Çevrimiçi), <http://resources.fifa.com/image/upload/1625-amendments-to-the-regulations-on-the-status-and-transfer-of-players.pdf?cloudid=bmkwifiiyexkdnicsip>, 1 Mayıs 2018.

⁵⁷ Böyle bir durumda, kulüp tazminata hak kazanabilmek için futbolcunun sözleşmeyi haklı bir neden bulunmaksızın feshetmesi sonucunda uğramış olduğu zararları ispat etmesi gerekmektedir. Bu noktada, CAS tarafından verilmiş olan 2014/A/3642 sayılı karara değinmek gerekmektedir. Anılan

haksız feshi halinde tazminat tutarının ne şekilde tespit edileceğine dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Türk Borçlar Kanunu'nun 439. maddesinin 1. fıkrasında, işçinin işi aniden bırakması halinde işverenin işçinin aylık ücretinin dörtte birine eşit bir tazminat ve buna ek olarak ayrıca ek zararlarının giderilmesini isteme hakkı olduğu belirtilmiştir. Buna göre, futbolcunun sözleşmeyi haklı bir neden bulunmaksızın feshetmesi halinde, kulüp, bu fesih nedeniyle uğramış olduğu zararları futbolcudan talep edebilecektir.

Belirtmek gerekir ki, profesyonel futbolcu sözleşmesinin futbolcu tarafından haklı bir neden olmaksızın feshedilmesi hali ile kulüp tarafından haklı nedenle feshedilmesi halinde kulübün uğrayacağı ve futbolcudan tazminini talep edebileceği zararlar birbiriyle benzerlik gösterecektir. Dolayısıyla burada, sözleşmenin kulüp tarafından haklı nedenle feshedilmesi halinde fesih tazminatı başlıklı bölümde yer almakta olan fesih tazminatı hesaplama kriterlerine atıf yapıyoruz⁵⁸.

Son olarak belirtmek gerekir ki, PFSTT'nin 29/3. maddesi⁵⁹ uyarınca, bir futbolcunun profesyonel futbolcu sözleşmesini haklı bir neden bulunmaksızın feshetmesi halinde, futbolcunun ödemekle yükümlü olacağı fesih tazminatından, futbolcunun bu fesih sonrasında transfer olacağı kulüp de futbolcu ile birlikte müteselsilen sorumlu olacaktır.

karar uyarınca, CAS her ne kadar futbolcu sözleşmeyi haklı bir neden olmaksızın feshetmiş olsa da kulüp, söz konusu oyuncunun transferi için önceki kulübüne bedel ödemediği, temsilcilik ücreti ödemediği, söz konusu futbolcunun feshi sonrasında yerine herhangi bir futbolcu transfer etmediği, özetle kulübün bir zarara uğramadığı gerekçesiyle futbolcu lehine herhangi bir tazminat hükmedilmemesine karar vermiştir (Zaytsev, Prokopets, a.e.).

⁵⁸ Bkz.: s. 127 vd. Yılmaz söz konusu kriterlere ek olarak, sözleşmenin futbolcu tarafından haklı bir neden olmaksızın feshedilmesi halinde kulübün forma satışı ve sponsorluk geliri ile ilgili de zarara uğrayabileceğini ileri sürmüştür.

⁵⁹ PFSTT md. 29/3:

Fesih halinde futbolcu, ancak transfer olacağı kulübün feshin hukuki ve sportif cezai sonuçlarından müteselsilen sorumlu olduğunu kabul ettiğini belirten taahhünameyi imzalaması halinde transfer olabilir.

D. Cezai Şart

1. Genel Olarak

Cezai şart, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'ndaki yeni ifadesi ile ceza koşulu, genel olarak Türk Borçlar Kanunu'nun 179 ila 182. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Cezai şart, “borçlunun alacaklıya karşı mevcut bir borcu hiç veya gereği gibi ifa etmemesi halinde ödemeyi üstlendiği hukuki işlem ile belirlenmiş ekonomik değeri olan bir edim” şeklinde tanımlanmıştır⁶⁰. Cezai şartın, borçluyu borca uygun davranmaya teşvik etmek ve borcu hiç ya da gereği gibi ifa etmediği takdirde alacaklıyı doğacak zararı saptama yükümlülüğünden kurtarmak şeklinde iki temel amacı bulunmaktadır⁶¹.

Gerek doktrindeki hakim fikir gerekse de Türk Borçlar Kanunu'nun 179. maddesinin sistematigi dikkate alındığında, hukukumuzda üç farklı cezai şart türü olduğu kabul edilmelidir⁶². Bunlardan birincisi Türk Borçlar Kanunu'nun 179. maddesinin 1. fıkrasında⁶³ düzenlenen seçimlik cezai şarttır. Buna göre, sözleşmede borcun hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi halinde cezai şart ödeneceği öngörülmüşse, borçlunun borcu hiç veya gereği gibi ifa etmemesi halinde alacaklı yalnızca ifayı ya da cezai şartı talep edebilecektir⁶⁴. Bununla birlikte, söz konusu hüküm emredici olmayıp, taraflarca aksi kararlaştırılabilir.

⁶⁰ Eren, **a.e.**, s. 1181. Benzer tanımlar için bkz.: Oğuzman, Öz, **a.e.**, s. 529, 530. Reisoğlu, **a.e.**, s. 457; Erol Cansel, Çağlar Özel, “Türk Borçlar Hukukunda Ceza Koşulu”, **Prof. Dr. Aydın Zevkliler’a Armağan**, İzmir, 2013, s. 713, 714, (Çevrimiçi), <https://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/19-E.CANSEL-Ç.-ÖZEL.pdf>, 13 Ocak 2018. Gökçeoğlu ise doktrindeki çeşitli tanımları dikkate alarak cezai şartın asıl borcu takviye etmek onun ödenmesini teminata bağlamak amacıyla, borçlunun alacaklı ile yaptığı bir borç muamelesi, bağlayıcı bir sözleşme olduğunu belirtmiştir (Kamil Haluk Gökçeoğlu, **Cezai Şart ve Güncel İçtihatlar**, Kazancı Yay., 2007, s. 20.).

⁶¹ Hilal Gülseven, **Türk Özel Hukukunda Cezai Şartın İndirilmesi**, Seçkin Yay., 2016, s. 25; Gökçeoğlu, **a.e.**, s. 46; Erdem Özdemir, “İş Hukukunda Cezai Şart”, **AÜEHFD**, C. IX, S. 3-4, 2005, s. 403.

⁶² Eren, **a.e.**, s. 1184; Reisoğlu, **a.e.**, s. 458 vd.; Kılıçoğlu, **a.e.**, s. 805 vd.

⁶³ TBK md. 179/1: Bir sözleşmenin hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi durumu için bir ceza kararlaştırılmışsa, aksi sözleşmeden anlaşılmadıkça alacaklı, ya borcun ya da cezanın ifasını isteyebilir.

⁶⁴ Gülseven, **a.e.**, s. 39, 40; Gökçeoğlu, **a.e.**, s. 30; Cansel, Özel, **a.g.m.**, s. 722, 723.

Cezai şartın ikinci türü ise Türk Borçlar Kanunu'nun 179. maddesinin 2. fıkrasında⁶⁵ ifaya eklenen cezai şart olarak belirlenmiştir. Söz konusu kanun hükmü uyarınca, cezai şartın belirlenen zaman ve yerde ifa edilmemesi durumu için kararlaştırılmışsa alacaklı asıl borç ile birlikte cezai şartın da ifasını isteyebilecektir. Ancak söz konusu hüküm de emredici olmayıp, bu haller dışında da taraflar sözleşmeye ekleyecekleri hüküm ile cezai şartın ifaya eklenen nitelikte olduğunu kararlaştırabilirler⁶⁶. Cezai şartın üçüncü ve son türü ise Türk Borçlar Kanunu'nun 179. maddesinin 3. fıkrasında⁶⁷ düzenlenen ifayı engelleyen cezai şarttır⁶⁸. Eğer sözleşmeye böyle bir cezai şart türü konulmuşsa artık borçlu istediği zaman sözleşmede kararlaştırılan cezai şartı ödeyerek sözleşmeyi dönme veya fesih yolu ile sona erdirebilecektir ve alacaklı sözleşmede kararlaştırılan cezai şart dışında borçludan başka bir talepte bulunma hakkı olmayacaktır.

Türk Borçlar Kanunu'nun 182. maddesinin 1. fıkrası uyarınca taraflar cezai şart tutarını sözleşmede serbestçe belirleme hakkına sahiptirler. Ancak aynı kanun maddesinin 3. fıkrası uyarınca hâkim aşırı gördüğü cezai şart tutarını indirebilir.

Burada ayrıca, cezai şart ile zarar arasındaki ilişkiden de kısaca bahsetmek gerekir. Türk Borçlar Kanunu'nun 180. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, alacaklı zarara uğramasa bile cezai şartın ifası gerekmektedir. Görüldüğü üzere, kanun koyucu cezai şartın zarardan bağımsız olduğunu açıkça belirtmiştir. Türk Borçlar Kanunu'nun 180. maddesinin 2. fıkrasında alacaklının cezai şart tutarından fazla bir zarara uğraması halinde, borçlunun kusurunu ispat edemediği halde cezai şartı aşan miktarı talep edemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Söz konusu kanuni düzenlemeler uyarınca, borçlunun borcunu gereği gibi ifa etmemesi sonucunda alacaklı kararlaştırılmış olan

⁶⁵ TBK md. 179/2: Ceza, borcun belirlenen zaman veya yerde ifa edilmemesi durumu için kararlaştırılmışsa alacaklı, hakkından açıkça feragat etmiş veya ifayı çekincesiz olarak kabul etmiş olmadıkça, asıl borçla birlikte cezanın ifasını da isteyebilir.

⁶⁶ Gülseven, **a.e.**, s. 41; Gökçeoğlu, **a.e.**, s. 32.

⁶⁷ TBK md. 179/3: Borçlunun, kararlaştırılan cezayı ifa ederek sözleşmeyi, dönme veya fesih suretiyle sona erdirmeye yetkili olduğunu ispat etme hakkı saklıdır.

⁶⁸ Doktrinde ifayı engelleyen cezai şartın gerçek anlamda bir cezai şart olmadığı, dönme cezası olduğu ifade edilmektedir (Bkz.: Oğuzman, Öz, **a.e.**, s. 543; Eren, **a.e.**, s. 1186; Hatemi, Gökyayla, **a.e.**, s. 382; Reisoğlu, **a.e.**, s. 460.).

cezai şartın üzerinde bir miktarda zarar ile karşı karşıya kalırsa, borçlunun kusurunu ispat etmesi halinde cezai şart miktarını aşan zararını talep edebilecektir⁶⁹.

2. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Kararlaştırılan Cezai Şart

Hizmet sözleşmesi niteliğini haiz profesyonel futbolcu sözleşmelerine cezai şart hükmü konulabilmesi mümkündür. Cezai şart ile ilgili Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan genel hükümler profesyonel futbolcu sözleşmesi bakımından da uygulanacak olmakla birlikte, Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesinde hizmet sözleşmeleri bakımından cezai şart ile ilgili getirdiği sınırlamanın göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Anılan kanun hükmü uyarınca, yalnızca işçi aleyhine konulan cezai şartlar geçersizdir. Buna göre, profesyonel futbolcu sözleşmesinde kararlaştırılan cezai şartın hüküm ifade edebilmesi için cezai şartın hem futbolcu hem de kulüp aleyhine kararlaştırılması gerekmektedir.

Hizmet sözleşmesine cezai şart konulmasının temel amacı genellikle sözleşmenin taraflardan herhangi birince haklı bir neden olmaksızın feshedilmesini önlemektir⁷⁰.

Konuya futbol hukuku bakış açısı ile yaklaşıldığında, cezai şartın genel itibarıyla iki farklı şekilde kararlaştırılması işlevsel olabilmektedir. Bunlardan birincisi, profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalamak üzere önceden anlaşılan tarafların imzaladıkları ön sözleşmede⁷¹ belirledikleri cezai şarttır. Buna göre, taraflar imzalamış oldukları ön sözleşmeye en geç belirli bir tarihe kadar profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayacaklarına ve bu tarihe kadar sözleşme imzalamaktan vazgeçen tarafın diğer tarafa cezai şart ödeneceğine dair hüküm eklemeleri halinde, söz konusu yükümlülüğe aykırı davranan taraf, ön sözleşmede yazılı cezai şartı

⁶⁹ Oğuzman, Öz, **a.e.**, s. 547; Hatemi, Gökyayla, **a.e.**, s. 383, 384; Kılıçoğlu, **a.e.**, s. 812; Reisoğlu, **a.e.**, s. 461; Eren, **a.e.**, 1187.

⁷⁰ Kadir Arıcı, "Hizmet Akitlerine Cezai Şart Konulması", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 1, 1997, s. 36.

⁷¹ Ön sözleşme, uygulamada sıklıkla rastlanılan bir sözleşme türü olup, ön sözleşmeyi kulüp ile futbolcunun profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalamadan önce sözleşme şartları üzerinde yazılı olarak anlaşarak ileri bir tarihte bu şartlarda profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayacaklarına dair karşılıklı taahhüt altına girdikleri sözleşme olarak tanımlayabiliriz.

ödemekle yükümlü olacaktır. Bununla birlikte, profesyonel futbolcu sözleşmelerinde karşılaşılan bir diğer cezai şart hükmü de genel olarak sözleşmeyi süresinden önce fesheden tarafın diğer tarafa ödemeyi taahhüt ettiği tazminat tutarındır. Sözleşmeyi süresinden önce haklı neden bulunmaksızın fesheden taraf, bu haksız fesih nedeniyle karşı tarafın uğramış olduğu zararları tazmin etme yükümlülüğü altındadır. Ancak taraflar, sözleşmeye bu hususta bir cezai şart maddesi eklediklerinde, tazminat tutarı önceden belirlenmiş olduğundan, sözleşmeyi haklı bir neden bulunmaksızın feshetmek isteyen tarafın üzerinde sözleşmeyi feshetmeme noktasında bir baskı oluşabilecektir. Söz konusu iki durumda da cezai şart, taraflar üzerinde sözleşmeye aykırı davranmama baskısı oluşturduğu gibi, bir tarafın sözleşmeye aykırı davranması halinde diğer tarafın talep edeceği tutarı teminat altına almaktadır.

Petek, sakatlık durumu hariç olmak üzere, futbolcunun bir sezondaki toplam maçların yarısından daha az bir sayıda maça çıktığı durumlarda cezai şart ödeyeceğine dair hükümlerin geçerli olduğunu savunmuştur⁷². Ancak bu görüşe katılmadığımızı belirtmek isteriz. Şöyle ki, bir futbolcunun müsabakalarda oynatılıp oynatılmaması ile ilgili olarak takdir hakkı yalnızca kulübe aittir. Bugüne kadar defalarca kez örneğine rastlanılmış olduğu üzere, dünya çapında çok üst düzey futbolcular dahi teknik direktörlerin tercihi ile müsabakalarda oynatılmayabilmektedirler. Dolayısıyla böylesine bir cezai şartın geçersiz sayılması gerektiği düşüncesindeyiz⁷³.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde sözleşmenin haklı bir neden olmaksızın feshi hali için kararlaştırılan cezai şart, sözleşmeyi haklı bir neden olmaksızın fesheden tarafın, karşı tarafa ödemekle yükümlü olacağı fesih tazminatı tutarının tespiti hususunda dikkate alınacaktır⁷⁴. Bununla birlikte, profesyonel futbolcu sözleşmesinde sözleşmenin haklı neden olmaksızın feshi hali için öngörülen cezai şartın türü ile ilgili olarak da ikili bir ayrıma gidilmesi gerekmektedir. Şöyle ki, kulüp cezai şart talep ederken bu cezai şartı ifaya eklenen cezai şart olarak talep

⁷² Petek, **a.e.**, s. 360.

⁷³ Bu noktada, Türk Borçlar Kanunu'nun 420/1. maddesi uyarınca, işçi aleyhine kararlaştırılan tek taraflı cezai şartın geçersiz sayılacağını hatırlatmak isteriz.

⁷⁴ Baştürk, **a.g.e.**, s. 246; Şahin, **a.e.**, s. 91.

edemeyecektir. Zira sözleşmenin sona ermesi ile birlikte futbolcunun kulübüne karşı hizmet sunmaya devam etmesi beklenemeyeceğinden, kulübün cezai şart ile birlikte ifa talep edebilmesi mümkün değildir⁷⁵. Futbolcu ise sözleşmede açıkça kararlaştırılması halinde, cezai şartı ifa ile birlikte talep edebilecektir⁷⁶.

Burada değinilmesi gereken bir diğer husus ise zarar miktarının kararlaştırılan cezai şart miktarını aşması halidir. Türk Borçlar Kanunu'nun 180. maddesi dikkate alınarak, alacaklı, borçlunun kusurlu olduğunu ispat etmesi halinde cezai şart miktarını aşan zararlarının da tazminini talep edebilecektir⁷⁷.

Son olarak belirtmek gerekir ki, Türk Borçlar Kanunu'nun 182. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, profesyonel futbolcu sözleşmesinden kaynaklı cezai şart talebi ile ilgili olarak, hakim fahiş bulduğu cezai şartın indirilmesine karar verebilecektir⁷⁸.

E. Sportif Cezalar

1. Genel Olarak

Bir kulüp ile arasında geçerli bir profesyonel futbolcu sözleşmesi bulunan futbolcu, haklı bir fesih sebebi olmadığı ve kulübün sözleşmeyi süresinden önce sona erdirmeye arzusu olmadığı sürece sözleşmede kararlaştırılan sürenin sonuna kadar kulübüne sadakat yükümlülüğü altında hizmet sunma yükümlülüğü altındadır. Söz konusu

⁷⁵ Baştürk, **a.e.**, s. 245, 246.

⁷⁶ Aynı görüş için bkz.: Baştürk, **a.e.**

⁷⁷ Böyle bir durumda alacaklının cezai şart dahil talep edebileceği toplam tutar uğramış olduğu zarar miktarına denk gelmektedir.

⁷⁸ Baştürk, **a.e.**, s. 46; Petek, **a.e.**, s. 361; Şahin, **a.e.** TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, vermiş olduğu bir kararında sözleşmeyi haklı neden olmaksızın fesheden tarafın 1.000.000,00-USD tutarında cezai şart ödeyeceğine dair bir hüküm bulunan sözleşmeden kaynaklanan davada sözleşmeyi haklı neden olmaksızın fesheden futbolcunun yapılan indirim neticesinde 409.447,50-USD tutarında tazminat ödemesine hükmetmiştir. Söz konusu karar, TFF Tahkim Kurulu'nun 21.05.2009 tarihli ve 2009/199 E., 2009/308 K. sayılı kararı ile onanmıştır. Bununla birlikte, DRC, sözleşmede haksız fesih için cezai şart miktarı öngörülmesi halinde bu hükmeye aynen riayet etmekte ve cezai şart üzerinden herhangi bir indirimden gitmemektedir (Faruk Baştürk, **Uluslararası Spor Federasyonlarında İş Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümü: FIFA ve FIBA Örneği**, Turhan Kitabevi Yay., 2017, s. 242.).

yükümlülük, sözleşmeye riayet prensibinin bir sonucudur. Özellikle rekabetin en üst seviyede olduğu futbolda, her takım yetenekli ve başarılı futbolcular ile sözleşme imzalamak ister. Ancak başka bir kulüp ile sözleşmesel ilişki içerisinde bulunan bir futbolcu, kulübünün rızası olmaksızın ve haklı bir nedeni olmaksızın sözleşmesini feshetmesi halinde birtakım sportif cezalar ile karşı karşıya kalacaktır. Bu anlamda, gerek PFSTT’de gerekse de RSTP’de düzenlenen sportif cezalara ilişkin hükümler esas itibariyle sözleşmesel ilişkinin devamlılığı hususunda taraflar üzerinde baskı kuran bir mekanizmadır.

Bu bölümde, gerek PFSTT, gerekse de RSTP’nin hükümleri ile bu konuda verilmiş olan yargı kararları çerçevesinde sportif cezaların kapsamı ve uygulama alanı ile bu sportif cezaların neler olduğu incelenecektir⁷⁹.

2. Sportif Cezaların Uygulanma Alanı

Sportif cezalar PFSTT’nin 30. maddesinde düzenlenmiştir. PFSTT’nin 30. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, profesyonel futbolcu sözleşmelerinin koruma dönemleri içerisinde futbolcu tarafından haklı bir sebebe dayanmadan ya da kulüp tarafından PFSTT’nin 27/1. maddesinin “a”, “b” ve “d” bentlerinde sayılan haller dışında haklı bir sebeple feshedilmesi halinde, tazminat ödeme yükümlülüğünün yanı sıra aşağıda belirtilen sportif cezaların uygulanacağı belirtilmiştir⁸⁰.

Söz konusu hüküm uyarınca, sportif cezalara ancak koruma dönemi içerisinde yapılacak olan fesihlerde hükmedilebileceğinden, öncelikle “koruma dönemi” kavramının ne olduğunun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. “Koruma dönemi” PFSTT’nin tanımlar başlıklı 2. maddesinin “h” bendinde; “profesyonel futbolcunun 28 yaşından önce imzaladığı sözleşmelerin yürürlüğe girmesini takip eden üç yıllık veya üç sezonluk dönemi (önce gelen esas alınmak şartıyla) ya da profesyonel

⁷⁹ Sportif cezalar ile ilgili olarak ayrıca bkz.: Baştürk, **a.g.e.**, s. 247 vd.; Şahin, **a.e.**, s. 97 vd.

⁸⁰ Sportif cezalar RSTP’nin ise 17. maddesinde düzenlenmiştir. PFSTT’den farklı olarak RSTP’de sportif cezaların yalnızca sözleşmenin futbolcu tarafından haksız feshedilmesi halinde söz konusu olabileceği belirtilmiştir.

futbolcunun 28 yaşından sonra imzaladığı sözleşmelerin yürürlüğe girmesini takip eden iki yıllık veya iki sezonluk dönemi (önce gelen esas alınmak şartıyla) ifade eder” şeklinde tanımlanmıştır.

Buna göre 28 yaşından önce profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayan bir futbolcu, imzalamış olduğu bu sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihi takiben 3 yıllık veya 3 sezonluk dönem boyunca; 28 yaşından sonra profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayan bir futbolcu ise imzalamış olduğu sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihi takiben 2 yıllık veya 2 sezonluk dönem boyunca koruma dönemi içerisinde yer alacaktır. Talimat hükmünde koruma dönemi hesaplanırken yıl veya sezondan önce gelenin esas alınacağı belirtilmiştir. Bunu bir örnekle açıklamak gerekirse, 25 yaşındaki profesyonel futbolcunun imzaladığı profesyonel futbolcu sözleşmesinin 20.07.2017 tarihinde yürürlüğe girdiği varsayımında 3 sezonluk süre 2019/2020 futbol sezonunun sona erdiği tarihte sona erecektir. PFSTT’nin 2. maddesinde sezonun “ilk resmi müsabaka ile son resmi müsabakanın oynandığı tarihler arasındaki süreyi ifade eder.” şeklinde tanımlandığı dikkate alınarak 2019/2020 futbol sezonu son müsabakasının 15.05.2020 tarihinde oynandığı varsayımında söz konusu sezon, dolayısıyla 3 sezonluk dönem 15.05.2020 tarihinde sona ermiş sayılacaktır. Bu örnekte, 3 yıllık süre ise 20.07.2020 tarihinde sona ermiş olacaktır. Dolayısıyla bu örnekte 3 sezonluk dönem 3 yıllık süreden daha önce dolduğundan koruma döneminin 3 sezonluk futbol sezonu olarak dikkate alınması gerekecektir.

PFSTT’nin 30. maddesinin 4. maddesinde, koruma dönemlerinin, sözleşme yenilendiğinde veya önceki sözleşmenin uzatılması hallerinde yeniden başlayacağı belirtilmiştir⁸¹. Buna göre, 29 yaşındaki bir futbolcunun 3 yıllık bir profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalaması halinde sözleşmenin ilk 2 sezonluk veya yıllık dönemi koruma dönemi olacaktır. Eğer, taraflar sözleşmeyi uzatırlarsa veya yenilerlerse koruma dönemi bu uzatma veya yenileme tarihinden itibaren yeniden başlayacaktır.

⁸¹ Aynı durum RSTP’nin 17. maddesinde de belirtilmiştir.

PFSTT'nin 30. maddesinin 3. fıkrasında koruma döneminden sonra sözleşmenin haklı bir sebep veya haklı bir sportif haklı sebep olmaksızın feshinin sportif cezalara sebebiyet vermeyeceği belirtilmiştir⁸². Aynı hüküm fıkrasında, futbolcunun koruma dönemi dışında, futbolcunun sözleşmesini tescil edildiği kulübün ilgili sezondaki son resmi maçından itibaren 15 gün içinde feshetmemesi halinde futbolcuya disiplin cezası uygulanabileceği belirtilmiştir. Buna göre, koruma dönemi dışında, kulübünün ilgili sezondaki son resmi maçından itibaren 15 gün içinde fesheden bir futbolcuya sportif ceza uygulanmayacağı gibi disiplin cezası da uygulanmayacaktır⁸³. Ancak, koruma dönemi dışında olup da sözleşmesini kulübünün ilgili futbol sezonundaki son resmi maçından 15 gün geçtikten sonraki bir tarihte fesheden futbolcu hakkında disiplin cezası uygulanabilecektir⁸⁴. Bu noktada belirtmek isteriz ki, PFSTT'de bu durumda uygulanacak disiplin cezasının ne olduğu ile ilgili bir hüküm bulunmamaktadır. Bu noktada, PFSTT'nin söz konusu maddesine disiplin cezalarının neler olduğu ile ilgili bir hüküm eklenmesinin yerinde olacağı düşüncesindeyiz. Söz konusu maddenin bu hali ile bu maddede belirtilen disiplin cezasının para cezası olarak uygulanacağı kanaatindeyiz.

PFSTT'nin 30. maddesinin 1. fıkrasında sportif cezaların futbolcu tarafından yapılan haklı nedene dayanmayan fesih ile kulüp tarafından PFSTT'nin 27/1. maddesinin "a", "b" ve "d" bentlerinde sayılan haller dışında haklı bir sebeple feshedilmesi halinde uygulanacağı belirtilmiştir.

Bir kulüp, profesyonel futbolcu sözleşmesini koruma dönemi içerisinde PFSTT'nin 27/1. maddesinin "a", "b" ve "d" bentlerinde sayılan haller dışında haklı bir sebeple feshederse futbolcu hakkında sportif ceza uygulanacaktır. Dolayısıyla, kulübün futbolcunun futbol faaliyeti dışında vaki sakatlık veya istirahat halinin altı ayı aşması

⁸² Bu noktada, söz konusu Talimat hükmünün eksik kaleme alındığını belirtmek isteriz. Zira PFSTT'nin 30/1. maddesi uyarınca, sportif cezaya sözleşmenin futbolcu tarafından haklı bir sebep bulunmaksızın feshi ile kulüp tarafından anılan hükümde sayılan haller dışında haklı bir sebeple feshi halinde hükmedilmektedir. Dolayısıyla PFSTT'nin 30/3. maddesinde sayılan haller "kulüp tarafından Talimatın 27/1. maddesinin "a", "b" ve "d" bendinde belirtilen sebepler dışında haklı nedenle feshedilmesi" halinin de eklenmesi uygun olacaktır.

⁸³ Bu noktada, sözleşmeyi haklı bir neden bulunmaksızın fesheden futbolcunun fesih tazminatı ödeme sorumluluğunun devam edeceğini belirtmek gerekir.

⁸⁴ Aynı hüküm RSTP'nin 17. maddesinde de yer almaktadır.

(PFSTT md. 27/1-a), futbolcunun en az altı ay müddetle kesinleşmiş hak mahrumiyeti veya müsabakadan men cezası almış olması (PFSTT md. 27/1-b) ve futbolcunun Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'na aykırı davranışları nedeniyle kesinleşmiş en az 4 resmi müsabakadan men cezası almış olması (PFSTT md. 27/1-d) sebeplerinden herhangi birini gerekçe göstererek sözleşmeyi haklı nedenle feshetmesi halinde, futbolcu hakkında sportif ceza uygulanmayacaktır⁸⁵.

PFSTT'nin 30. maddesinin 7. fıkrası uyarınca, sportif cezalar ancak talep üzerine ve münhasıran UÇK tarafından verilebilmektedir. Aynı maddede, sportif ceza talep etme hakkının, TFF'nin PFSTT'nin 29. maddesi uyarınca yapacağı bildirim⁸⁶ takip eden transfer ve tescil döneminin sonuna kadar ileri sürülebileceği ve bu sürenin hak düşürücü süre niteliğinde olduğu belirtilmiştir. Buna göre, yukarıda belirtilen durumların vuku bulması halinde eğer kulüp, TFF tarafından sözleşmenin feshedildiğinin bildirilmesini takip eden transfer ve tescil döneminin sona erdiği tarihe kadar UÇK önünde futbolcu hakkında sportif ceza verilmesi talepli bir dava ikame etmezse, sportif ceza talep etme hakkı ortadan kalkacaktır.

3. PFSTT'de Belirtilen Sportif Cezalar

PFSTT'nin 30. maddesinin 2. fıkrasında, profesyonel futbolcu sözleşmesinin koruma dönemi içerisinde futbolcu tarafından haklı bir neden olmaksızın veya kulüp tarafından PFSTT'nin 27. maddesinin 1. fıkrasının "a", "b" ve "d" bentlerinde sayılan haller dışında haklı bir nedenle feshedilmesi halinde futbolcuya dört ay

⁸⁵ Söz konusu üç durum, PFSTT'nin 27. maddesi uyarınca kulüp bakımından sözleşmenin haklı nedenle feshi için öngörülmüş fesih sebepleridir. Dolayısıyla kulüp, söz konusu sebeplerin vuku bulması halinde PFSTT'nin 27. maddesinde belirtilen usule uygun olarak sözleşmeyi feshederse bu fesih haklı bir fesih olacaktır ancak böyle bir fesih halinde futbolcu hakkında sportif ceza uygulanmayacaktır.

⁸⁶ PFSTT'nin 29. maddesi uyarınca, TFF, sözleşmenin kulüp ya da futbolcu tarafından tek taraflı olarak feshedilmesi halinde, kendisine fesih ihbarmamesinin suretinin tebliğ edilmesi ile birlikte bu feshi kayıtlarına işler ve bu işlemi taraflara bildirir. PFSTT'nin 30/7. maddesinde belirtilen bildirim buna ilişkindir.

süreyle resmi müsabakalardan men cezası verileceği, ağırlaştırıcı sebeplerin⁸⁷ varlığı halinde ise söz konusu men cezasının altı aya çıkarılabileceği belirtilmiştir⁸⁸.

PFSTT'nin 30. maddesinin 2. fıkrasında, futbolcu hakkında verilecek olan sportif cezanın infazının nasıl gerçekleştirileceği de belirtilmiştir. Buna göre, 4 ila 6 ay arasında verilebilecek olan sportif ceza, futbolcunun tescilli olduğu kulübün içinde bulunduğu sezonun ikinci devresinde veya sezon bittikten sonra verilmiş ise takip eden yeni sezonun ilk resmi müsabakasından itibaren başlanacaktır. Bununla birlikte, sportif cezasının sezon başladıktan sonra ve sezonun ilk devresinden önce verilmiş ise bu durumda sportif cezanın infazına futbolcunun tescilli olduğu kulübün devre arasından sonraki ilk resmi müsabakasından itibaren başlanacaktır⁸⁹.

PFSTT'nin 30. maddesi uyarınca sportif cezalar yalnızca futbolcular hakkında değil, futbolcuyu feshe yönelten kulüpler hakkında da uygulanabilmektedir. PFSTT'nin 30. maddesinin 5. fıkrası uyarınca, koruma dönemi içerisinde futbolcuyu feshe yönelten veya sözleşmenin feshine neden olan kulüplere fesih tazminatı ödeme yükümlülüğünün yanı sıra sportif yaptırımlar da uygulanabileceği belirtilmiştir. Aynı talimat hükmünde, önceki sözleşmesini haklı bir sebep olmaksızın sona erdiren futbolcu ile sözleşme imzalayan kulübün aksi ispat edilmedikçe futbolcuyu sözleşmesini feshe yönelttiğinin varsayıldığı belirtilmiştir. Söz konusu hüküm, sözleşmesini tek taraflı olarak fesheden bir futbolcu ile profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalama niyetinde olan kulüplerin bu hususta dikkatli davranmasını ve

⁸⁷ Ağırlaştırıcı sebeplerin neler olduğu söz konusu Talimat maddesinde belirtilmemiştir. Buna göre, sportif ceza talepli davalarda, UÇK sportif cezaya konu olay ile ilgili değerlendirme yaparken ağırlaştırıcı bir sebep bulunup bulunmadığı hususunda her bir somut olay ile ilgili inceleme yapacaktır. Kanımızca, öncesinde de sportif ceza almış bir futbolcunun tekrardan sportif ceza alması halinde önceden almış olduğu sportif cezanın ağırlaştırıcı sebep olarak dikkate alınması yerinde olacaktır.

⁸⁸ Söz konusu süreler, RSTP'nin 17. maddesinde de aynı şekilde düzenlenmiştir. Bununla birlikte, 11.08.2017 tarihinde TFF'nin resmi internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe giren talimat değişikliğinden önce PFSTT'de söz konusu süreler 6 ay ve ağırlaştırıcı sebebin varlığı halinde 12 ay olarak düzenlenmişti.

⁸⁹ RSTP'nin 17. maddesinde sportif cezanın infazı daha farklı düzenlenmiştir. RSTP'nin 17. maddesi uyarınca, sportif ceza, ilgili kararın tebliğ edilmesi ile birlikte derhal infaz edilmeye başlanmaktadır. Ayrıca, müsabakadan men cezası süresinin sezonun son müsabakasından sonraki bölüme denk gelmesi halinde ceza sezonun son müsabakası ile bir sonraki sezonun ilk müsabakası arasındaki dönem için askıya alınmaktadır. Ancak futbolcunun bu süre içerisinde milli takım ile finallere veya uluslararası müsabakalara katılması halinde ceza askıdan kalkarak uygulanmaya devam edecektir.

bu feshin haklı olup olmadığı hakkında araştırma yapmasını gerektirmektedir. Zira bir kulüp, futbolcuyu önceki kulübü ile olan sözleşmesini feshe yöneltmemiş olsa dahi, karine olarak aksini ispat edene kadar futbolcuyu feshe yöneltmiş varsayılacaktır.

Hiç şüphesiz, sportif ceza talepli davalarda, futbolcu ile birlikte davalı konumunda bulunan ve hakkında futbolcuyu feshe yönelttiği iddiası ile sportif ceza verilmesi talebinde bulunulan bir kulübün böyle bir davada futbolcuyu feshe yöneltmediğini ispatlaması gerekmektedir. Böyle bir durumda, ilgili kulüp, futbolcuyu feshe yöneltmediğine dair inandırıcı bir delil sunamazsa PFSTT'nin 30. maddesinin 5. fıkrasında belirtilen sportif cezalar ile karşı karşıya kalacaktır. PFSTT'nin 30. maddesinin 5. fıkrası uyarınca, futbolcuyu feshe yönelten kulübe en az bir, en fazla iki transfer ve tescil dönemine kadar transfer yasağı verileceği hüküm altına alınmıştır⁹⁰.

UÇK'nın önüne gelen bir ihtilafta, futbolcu SGK primlerinin ödenmemesi nedeniyle kulübe 3 günlük süre verip bu 3 günlük süre içerisinde SGK primlerindeki eksikliklerin tamamlanmadığını gerekçe göstererek sözleşmesini feshetmiş ve bunun üzerine kulüp tarafından futbolcuya karşı sportif ceza talepli bir dava ikame edilmiştir. UÇK, söz konusu ihtilafa ilişkin olarak 23.02.2017 tarihli ve 2016/219 E., 2017/58 K. sayılı kararı ile futbolcu tarafından yapılan feshin haklılığına karar vermiştir. Söz konusu karara karşı davacı kulüp tarafından TFF Tahkim Kurulu nezdinde itiraz başvurusunda bulunulmuş olup, TFF Tahkim Kurulu, 20.07.2017 tarihli ve 2017/248 E., 2017/286 K. sayılı kararı ile SGK primlerinin eksik ödenmesine dayalı olarak gerçekleştirilen fesih işleminin sözleşme kapsamındaki edimler ve menfaatler dengesi gözetildiğinde korunması mümkün görülmediği belirtilerek futbolcu tarafından yapılan feshin haksızlığına ve futbolcu hakkında 6 ay resmi müsabakalardan men cezası vermiştir. TFF Tahkim Kurulu, anılan kararında, futbolcunun sözleşmesini tek taraflı olarak feshettikten sonra sözleşme imzalamış

⁹⁰ Herhangi bir transfer tescil dönemi için transfer yasağı yaptırımına tabi tutulan bir kulüp, yasağa konu transfer dönemi içerisinde yeni bir transfer yapma hakkına, bir başka deyişle yeni bir futbolcu için lisans çıkarma hakkına sahip olamayacaktır.

olduğu davalı kulübün, davalı futbolcu ile fesih işleminin hemen akabinde / 4 gün sonra sözleşme imzaladığını ve davalı kulübün dosyaya sunduğu tüm belge ve bilgiler kapsamında davalı futbolcuyu feshe yöneltmediğini somut delillerle ispat edemediğı gerekçesiyle davalı kulübün iki transfer ve tescil dönemi boyunca yeni bir futbolcu transfer etmekten men cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir.

UÇK, önüne gelen başka bir sportif ceza talepli dava kapsamında vermiş olduğu 24.03.2016 tarihli ve 2015/10 (Birleşen 2015/11 E.), 2016/166 K. sayılı kararı ile futbolcu tarafından yapılan feshin haksız olduğunu tespit ettikten sonra, haksız fesih yapan futbolcu ile sözleşme imzalayan davalı kulübün sözleşmeyi imzalamadan önce futbolcunun gerçekleştirdiğı feshi araştırmakla yükümlü olduğunu, talimat hükmünün (PFSTT md. 30/5) kısa süre sözleşmesini fesheden futbolcularla sözleşme imzalayan kulüpler için karine getirdiğini ve karineye göre bu durumdaki futbolcu ile sözleşme imzalayan kulübün ayartan kulüp olduğunun varsayıldığını, dosya içeriğindeki belgelerden, talimatta yer alan karinenin ispatlanamadığı kanaatinin oluştuğı belirtilerek davalı kulüp hakkında PFSTT'nin 30/5. maddesi uyarınca 2 transfer ve tescil dönemi boyunca yeni bir futbolcu transfer etmekten men edilmesine karar vermiştir⁹¹.

Bununla birlikte, TFF Tahkim Kurulu, vermiş olduğu bir kararında⁹², UÇK tarafından bir önceki kulübü ile sözleşmesini haklı bir neden bulunmaksızın fesheden futbolcu ile sözleşme imzalayan kulüp hakkında verilmiş olan sportif cezayı, futbolcunun eski kulübüyle olan sözleşmesinin fesih tarihi ile yeni kulübüyle sözleşmesini imzaladığı tarih arasında geçen süre, yeni kulübü ile sözleşmesini transfer döneminin bitimine doğru imzalamış olması, yeni kulüple imzaladığı sözleşmenin süresi gibi somut olayın özellikleri ve şartları dikkate alındığında PFSTT'nin 30/5. maddesindeki karinenin aksinin ispatlandığı hususunda yeterli kanaat oluştuğı gerekçesi ile kaldırmıştır.

⁹¹ Anılan kararda önceki sözleşmesini fesheden bir futbolcu ile sözleşme imzalayacak olan kulüplerin son derece dikkatli olması ve önceki feshin koşul ve niteliğini araştırması gerektiğı belirtilmiştir.

⁹² TFF Tahkim Kurulu'nun 18.04.2016 tarihli ve 2016/138 E., 2016/168 K. sayılı kararı.

PFSTT'nin 30. maddesinin 6. maddesinde, profesyonel futbolcunun transferini kolaylaştırmak amacıyla futbolcu ile kulübü arasındaki sözleşmeyi feshe yönetecek şekilde hareket eden kişilerin de cezalandırılacağı belirtilmiştir. Söz konusu talimat maddesinde, “sözleşmeyi feshe yönelten kişiler parantez içerisinde “kulüp yetkilileri, futbolcu temsilcileri, futbolcular, vs.” olarak belirtilmiştir. Böyle bir durumda, ilgili kişiler hakkında hükmedilecek olan cezaların ne olduğunun belirtilmemesinin bir boşluk yarattığı düşüncesindeyiz. Zira böyle bir fiilde bulunduğu iddia edilen kişinin, gerçekleştirdiği iddia edilen fiil hakkında verilebilecek olan olası bir cezayı önceden bilememesi suçta kanunilik ilkesinin de ihlali niteliğindedir.

F. Yetiştirme Tazminatı

1. Genel Olarak

Günümüzde futbolun büyük bir ekonomi hacmine sahip olması ve endüstriyelleştiği dikkate alındığında artık futbolcu yetiştirip ileride bu futbolcuları yüksek meblağlı transfer ücretleri karşılığında başka kulüplere satmak çok değerli bir hal almıştır. Ne yazık ki, ülkemizdeki kulüplerin altyapılarından gerçek bir yetenek olarak kabul edilen çok fazla futbolcu çıkmamaktadır. Bunun en önemli sebebi de hiç kuşku yok ki, kulüplerin geleceğe yatırım yapmak yerine, halihazırda bulunduğumuz günde başarıya ulaşmak istemesinden kaynaklanmaktadır⁹³.

Futbolda bazen çok genç yaşlarda bir takımın alt yapısında futbol oynayan bir futbolcu, kimi zaman ailesi tarafından daha iyi olduğu düşünülen başka bir futbol kulübünün alt yapısına gönderilmek kimi zaman ise ailevi gibi zorunlu sebeplerle başka bir şehir ya da ülkeye taşınmak suretiyle henüz profesyonel olmadan önce kulüp değiştirmek durumunda kalmaktadır. Bazen ise bir futbolcu, küçük yaşlardan

⁹³ Bu genellemeye Altınordu Futbol Yatırımları A.Ş.'yi dahil etmemek gerekmektedir. Zira Altınordu Futbol Yatırımları A.Ş., kamuoyunu da meşgul ettiği üzere, uzun yıllardır kendi bünyesindeki futbol akademisinden başta Çağlar Söğüncü ve Cengiz Ünder olmak üzere birçok önemli futbolcuyu ülkemize kazandırmıştır. Konu ile ilgili bkz.: (Çevrimiçi), <http://www.90min.com/tr/posts/5216793-altinordu-nun-milli-takimlarimiza-bugune-kadar-kazandirdigi-33-futbolcu>, 14 Ocak 2018.

16, 17 yaşına kadar profesyonel liglerde yarışmayan bir kulübün alt yapısında kendini göstererek o yaştan sonra profesyonel bir takım ile sözleşme imzalayıp profesyonel futbolcu statüsünü kazanabilmektedir.

İşte bir futbolcunun, ilk defa profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalaması halinde, futbolcuya profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalatan kulüp, söz konusu sözleşmenin TFF nezdinde tescili için futbolcunun 12 yaşından profesyonel futbolcu sözleşmesi imzaladığı tarihe kadar oynamış olduğu tüm kulüplere PFSTT’de sınırları çizilmiş olan bedeli ödemekle yükümlüdür. Bununla birlikte, profesyonel bir futbolcunun 23 yaşına kadar yapacağı tüm transferlerde, futbolcunun kendisi tarafından veya transfer olacağı kulüp tarafından son kulübüne yine sınırları PFSTT’de çizilmiş olan yetiştirme tazminatı adı altındaki bedelin ödenmesi gerekmektedir. İşte futbolcunun ilk defa profesyonel statüsünü kazandığı sözleşmeyi imzalayan ya da profesyonel statüdeki bir futbolcuyu 23 yaşına kadar profesyonel futbolcu olarak transfer eden tüm kulüplerin futbolcunun eski kulübüne ödemekle yükümlü olduğu bu bedel “yetiştirme tazminatı” olarak adlandırılmaktadır⁹⁴.

PFSTT’de yetiştirme tazminatı ile ilgili hükümler genel olarak RSTP’de yer alan yetiştirme tazminatı hükümleri ile benzerlik göstermektedir. PFSTT’nin yetiştirme tazminatına ilişkin hükümleri, Türk kulüpleri arasındaki transferlerde dikkate alınacak olup uluslararası transferlerde ise RSTP’nin yetiştirme tazminatına ilişkin hükümleri dikkate alınacaktır⁹⁵.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin feshi, kimi zaman yetiştirme tazminatının ödenip ödenmemesini doğrudan etkilediğinden, yetiştirme tazminatı da çalışmamızın kapsamına dahil edilmiştir.

⁹⁴ RSTP’de yetiştirme tazminatı, genç futbolcunun gelişiminin karşılanması için talimatın 4 numaralı eki uyarınca yapılan ödeme olarak tanımlanmıştır. Baştürk, talimatta yetiştirme tazminatı ifadesi kullanılmışsa da bunu hem yetiştirme hem de yetiştirme tazminat olarak algılamak gerektiğini belirtmiştir (Baştürk, **a.g.e.**, s. 53.).

⁹⁵ TFF, kulüplerin yetiştirme tazminatı hususunda anlaşamamaları ve dolayısıyla yetiştirme tazminatı ödenmeyen bir futbolcunun transfer olduğu kulübe tescilini gerçekleştirmemektedir. RSTP uyarınca ise yetiştirme tazminatının futbolcunun uluslararası transfer ile yeni kulübüne tescil edildiği tarihi takiben 30 gün içinde ödeneceği öngörülmüştür.

2. Yetiştirme Tazminatının Hesaplanması

Yetiştirme tazminatı hesaplamasının nasıl yapılacağı ve bu hesaplama yapılırken dikkate alınacak kriterler PFSTT’de açıkça hüküm altına alınmıştır. PFSTT’nin 16. maddesinin 1. fıkrasında, futbolcuların eğitimi ve yetiştirilmesinin 12-23 yaşları arasında gerçekleştiği⁹⁶, yetiştirme tazminatının hesaplanmasında TFF kayıtlarının esas alındığı ve hesaplamanın eğitimin fiilen başladığı tarihten itibaren yapılacağı belirtilmiştir⁹⁷.

PFSTT’nin 16. maddesinin 4. fıkrasında, yetiştirme tazminatının kural olarak 23 yaşını doldurmasına kadar futbolcunun yapacağı tüm transferlerde ödeneceği, 8. fıkrasında ise futbolcunun 23 yaşını doldurması halinde kulüp değiştirmelerinde yetiştirme tazminatı ödenmeyeceği hüküm altına alınmıştır⁹⁸. PFSTT’nin 16. maddesinin 4. fıkrasında ayrıca, geçici transferlerde futbolcuyu geçici olarak transfer eden kulübün bu döneme denk gelen yetiştirme tazminatına hak kazanacağı belirtilmiştir⁹⁹.

PFSTT’nin 16. maddesinin 2. fıkrasında, yetiştirme tazminatının hesabında kulüplerin yetiştirme yatırımlarına göre dört ayrı kategoriye ayrıldıkları, TFF’nin her yıl birinci transfer ve tescil döneminden önce kulüplerin dahil olduğu kategorileri ve bu kategorilerin sezonluk yetiştirme tazminatı miktarlarını tespit ve ilan edeceği belirtilmiştir. PFSTT’nin 16. maddesinin 5. fıkrasında ise hesaplamalarda kulüplerin

⁹⁶ RSTP’de futbolcunun eğitiminin 21 yaşından önce tamamlandığının ispat edilememesi halinde 21 yaşına kadar yetiştirdiği kulüplere yetiştirme tazminatı ödeneceği öngörülmektedir. Bir başka deyişle, PFSTT uyarınca futbolcunun 23 yaşına kadarki transferlerinde 23 yaşına kadar oynadığı kulüpler dikkate alınarak yetiştirme tazminatı hesaplanırken, RSTP uyarınca futbolcunun 23 yaşına kadarki transferlerinde 21 yaşına kadar oynadığı kulüpler dikkate alınarak yetiştirme tazminatı hesaplaması yapılmaktadır.

⁹⁷ Her ne kadar hesaplamanın eğitimin fiilen başladığı tarihten itibaren yapılacağı belirtilmişse de uygulamada bu hesaplamanın futbolcunun 12 yaşından itibaren yapıldığı görülmektedir.

⁹⁸ Yetiştirme tazminatının futbolcunun 23 yaşına kadarki transferler ile sınırlandırılması, futbolcunun eğitim ve gelişiminin genel olarak 23 yaşına kadar devam ettiği düşüncesinin kabul edilmesinden kaynaklanmaktadır.

⁹⁹ Uygulamada da sıklıkla rastlanıldığı üzere, tarafların imzalayacakları geçici transfer sözleşmesinde bunun aksini kararlaştırabilmeleri ve geçici transfer dönemine denk gelen yetiştirme tazminatı haklarının futbolcunun asıl kulübüne ait olacağı hususunda mutabakata varabilmeleri mümkündür.

ilgili transferin yapıldığı tarihte bulundukları kategorilerinin esas alınacağı belirtilmiştir.

PFSTT'nin 16. maddesinde, yetiştirme tazminatının hesaplanması ile ilgili olarak söz konusu kriterlere yer verildikten sonra, anılan talimat hükmünün 9. fıkrasında yetiştirme tazminatının hesaplanması ve ödenmesine ilişkin esasların Talimatın Ek 1'inde belirlendiği belirtilmiştir. PFSTT'nin Ek 1'inde yetiştirme tazminatı hesaplamasının 4 farklı başlık altında ayrı ayrı incelendiği görülmektedir. Dolayısıyla biz de bu hesaplama kriterlerini 4 başlığa ayırarak incelemenin uygun olacağı düşüncesindeyiz.

a. Profesyonelliğe Geçişte Yetiştirme Tazminatı

PFSTT'nin Ek-1 maddesi uyarınca futbolcunun ilk profesyonelliğe geçişinde yetiştirme tazminatı, futbolcuyu yetiştiren kulüplerin kategorileri ve bu kategoriler için TFF tarafından belirlenmiş yetiştirme tazminatı esas alınarak hesaplanmaktadır. Bununla birlikte, futbolcunun 12. yaşına girdiği ve 15. yaşını tamamladığı sezon sonuna kadarki dört sezon için kulüplerin kategorisine bakılmaksızın dördüncü kategorinin sezonluk yetiştirme tazminatı masrafına dayanılarak hesaplanır¹⁰⁰. TFF, her futbol sezonu öncesinde resmi internet sitesinden yetiştirme tazminatı kategorilerine düşen miktarları ilan etmektedir.

TFF tarafından 2017/2018 futbol sezonu için ilan edilen hususlar incelendiğinde¹⁰¹; sezonluk yetiştirme tazminatlarının, birinci kategoride yer alan Süper Lig kulüpleri için 150.000,00-TL; ikinci kategoride yer alan TFF 1. Lig kulüpleri için 75.000,00-TL; üçüncü kategoride 2. Lig kulüpleri için 30.000,00-TL; dördüncü kategoride yer

¹⁰⁰ Söz konusu talimat maddesinde, futbolcunun aynı sezon içerisinde birden fazla kulübe tescil edilmiş olması halinde en son tescil edildiği kulübün yetiştirme tazminatı talep etme hakkı olacağı belirtilmiştir.

¹⁰¹ TFF tarafından 2017/2018 futbol sezonu için ilan edilen hususlar için bkz.: (Çevrimiçi), <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=687&ftxtID=25303>, 18 Şubat 2018.

alan 3. Lig kulüpleri ve amatör liglerde yer alan kulüpler için ise 15.000,00-TL olarak belirlendiği görülmektedir.

Bir örnek üzerinden gidecek olursak, 12 ila 16 yaşları arasında 5 sezon 1. Lig’de yer alan A kulübünde amatör olarak futbol oynayıp 17 yaşında ise Süper Lig’de yer alan B kulübünde amatör olarak oynayan bir futbolcunun ilk kez 2. Lig kulübü olan C ile profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayarak profesyonel olması halinde, futbolcunun eski kulüplerinden A kulübüne ödenecek yetiştirme tazminatı 12 ile 15 yaş arasındaki dönemde kategoriye bakılmaksızın dördüncü kategorideki miktar dikkate alındığından bu 4 yıla ilişkin (4 x 15.000,00-TL) 60.000,00-TL ve 16. yaşındaki dönem için (1 x 75.000,00-TL) 75.000,00-TL olmak üzere toplam 135.000,00-TL’dir. Futbolcunun Süper Lig’de yer alan diğer eski kulübü B kulübüne ödenecek yetiştirme tazminatı ise (1 x 150.000,00-TL) 150.000,00-TL’dir.

b. Profesyonel Futbolcunun Profesyonel Statüsünü Bozmadan Alt Kategoriden Üst Kategorideki Kulübe Transfer Olması Halinde Yetiştirme Tazminatı

Profesyonel futbolcunun 23 yaşını doldurmadan önce alt kategoride bulunan bir kulüpten üst kategorideki bir kulübe transfer olması halinde, yeni kulübü tarafından eski kulübüne eski kulübün söz konusu futbolcu için daha önce ödemiş olduğu yetiştirme tazminatı tutarı ile futbolcunun eski kulübündeki tescil süresi¹⁰² ile transfer olduğu yeni kulübünün kategorisi için TFF tarafından belirlenmiş olan tutarın çarpımı ile ortaya çıkan yetiştirme tazminatı tutarı ödenir¹⁰³.

Bir örnek ile açıklayacak olursak, ikinci kategoride yer alan 1. Lig kulübü olan ve kendisini transfer etmek için evvelce eski kulübüne 75.000,00-TL tutarında

¹⁰² Söz konusu talimat hükmü uyarınca, futbolcunun son kulübüne tescil süresinin bir sezondan az olması halinde, yetiştirme tazminatı hesabında bir sezonluk tazminat tutarı esas alınacaktır.

¹⁰³ Anılan talimat hükmü uyarınca, futbolcunun aynı sezon içerisinde sonradan daha üst kategorideki bir kulübe transfer olması halinde, futbolcunun son kulübünün yetiştirme tazminatı hakları saklı kalmak kaydı ile önceki kulübün yetiştirme tazminatından kaynaklanan kaybı yeni kulüp tarafından ödenir.

yetiştirme tazminatı ödemiş A kulübünde 2 yıl tescilli olarak futbol oynamış olan 19 yaşındaki bir profesyonel futbolcunun Süper Lig kulübü B'ye transfer olması halinde B kulübü tarafından A kulübüne öncelikle A kulübünün evvelce ödemiş olduğu 75.000,00-TL tutarındaki yetiştirme tazminatını ödeyecektir. Buna ek olarak, B kulübü, futbolcunun A kulübünde 2 yıl boyunca futbol oynamış olması nedeniyle (2 x 150.000,00-TL) 300.000,00-TL tutarında yetiştirme tazminatı ödemelidir. Dolayısıyla B kulübünün futbolcuyu transfer etmek için A kulübüne ödemesi gereken yetiştirme tazminatı tutarı 375.000,00-TL'dir.

c. Profesyonel Futbolcunun Profesyonel Statüsünü Bozmadan Aynı Kategorideki Kulüpler Arasında Transfer Olması Halinde Yetiştirme Tazminatı

Profesyonel futbolcunun 23 yaşını doldurmadan önce, kulübü ile aynı kategoride bulunan bir kulübe transfer olması halinde, yeni kulübü tarafından eski kulübüne futbolcunun eski kulübündeki tescil süresi¹⁰⁴ ile söz konusu kulüplerin bulunduğu kategori için belirlenmiş olan sezonluk yetiştirme tazminatının çarpımı ile hesaplanan yetiştirme tazminatı tutarı ödenecektir¹⁰⁵.

Örneğin, ikinci kategoride yer alan 1. Lig kulübü A kulübünde 2 sezon futbol oynamış olan bir futbolcunun aynı ligde dolayısıyla aynı kategoride yer alan B kulübüne transfer olması halinde, B kulübü tarafından A kulübüne ödenmesi gereken yetiştirme tazminatı (2 x 75.000,00-TL) 150.000,00-TL'dir.

¹⁰⁴ Söz konusu talimat hükmü uyarınca, futbolcunun son kulübüne tescil süresinin bir sezondan az olması halinde, yetiştirme tazminatı hesabında bir sezonluk tazminat tutarı esas alınacaktır.

¹⁰⁵ Söz konusu talimat hükmü uyarınca, 3. ve 4. kategorilerdeki bir futbolcunun aynı kategori içerisinde kulüp değiştirmesi halinde, kayıtlı olduğu son kulübün önceki transfer için ödemiş olduğu yetiştirme tazminatı yeni kulüp tarafından ayrıca ödenir. Bununla birlikte, futbolcunun aynı sezon içerisinde üst kategorideki bir kulübe transfer olması halinde, futbolcunun son kulübünün yetiştirme tazminatı hakları saklı kalmak kaydı ile, önceki kulübün yetiştirme tazminatından kaynaklanan kaybı yeni kulüp tarafından ödenecektir.

d. Profesyonel Futbolcunun Profesyonel Statüsünü Bozmadan Yüksek Kategorideki Kulüpten Düşük Kategorideki Kulübe Transfer Olması

Profesyonel futbolcunun 23 yaşını doldurmadan önce, yüksek kategorideki bir kulüpten düşük bir kategorideki kulübe transfer olması halinde, yeni kulübü tarafından eski kulübüne, futbolcunun eski kulübündeki tescil süresi¹⁰⁶ ile transfer olduğu yeni kulübünün kategorisi için TFF tarafından belirlenmiş olan tutarın çarpımı ile ortaya çıkan yetiştirme tazminatı tutarı ödenir¹⁰⁷. Bununla birlikte, birinci, ikinci ve üçüncü kategorideki bir kulüpte profesyonel olarak kayıtlı olan bir futbolcunun, dördüncü kategorideki bir kulübe transfer olması halinde yetiştirme tazminatı ödenmeyecektir. Ancak, futbolcunun iki yıl içerisinde yeniden üst kategorideki bir kulübe transfer olması halinde, eski kulübün yetiştirme tazminatı talep etme hakkı saklıdır.

Örneğin, birinci kategoride yer alan Süper Lig kulübü A kulübünde 3 sezon futbol oynamış olan 22 yaşındaki bir profesyonel futbolcunun, üçüncü kategoride yer alan B kulübüne transfer olması halinde, B kulübü tarafından A kulübüne ödenmesi gereken yetiştirme tazminatı tutarı (3 x 30.000,00-TL) 90.000,00-TL'dir.

Bir başka örnek verecek olursak, ikinci kategoride yer alan TFF 1. Lig kulübü A kulübünde 2 sezon futbol oynamış olan 21 yaşındaki bir profesyonel futbolcunun dördüncü kategoride yer alan B kulübüne transfer olması halinde, A kulübüne herhangi bir yetiştirme tazminatı ödenmeyecektir. Ancak söz konusu transferin gerçekleşmesini takiben 2 yıl içinde futbolcunun B kulübünden, birinci kategoride yer alan C kulübüne transfer olması halinde, A kulübü kendisine yetiştirme tazminatı ödenmesini talep edebilecektir.

¹⁰⁶ Söz konusu talimat hükmü uyarınca, futbolcunun son kulübüne tescil süresinin bir sezondan az olması halinde, yetiştirme tazminatı hesabında bir sezonluk tazminat tutarı esas alınacaktır.

¹⁰⁷ Anılan talimat hükmü uyarınca, futbolcunun aynı sezon içerisinde üst kategorideki bir kulübe transfer olması halinde, futbolcunun son yetiştirme tazminatı hakları saklı kalmak kaydı ile, önceki kulübün yetiştirme tazminatından kaynaklanan kaybı yeni kulüp tarafından ödenir.

3. Yetiştirme Tazminatının Ödenme Şekli ve İstisnalar

23 yaşını doldurmayan bir futbolcunun transferi halinde yetiştirme tazminatı her ne kadar yukarıda belirtildiği gibi PFSTT hükümleri uyarınca hesaplanacak ise de PFSTT'nin 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, yetiştirme tazminatının ilgili kulüplerin rızasıyla belirlenmesi ve ödenmesi esastır. Uygulamada da sıkça rastlanıldığı üzere, kulüpler 23 yaşını doldurmayan bir futbolcunun transferine ilişkin olarak akdetmiş oldukları transfer sözleşmelerinde genellikle yetiştirme tazminatını futbolcunun bonservis ücreti olarak kararlaştırılan bedelin içine dahil etmektedirler veya çok yüksek tutarda hesaplanan yetiştirme tazminatı tutarını ortak mutabakat ile daha düşük bir miktarda kararlaştırabilmektedirler. Dolayısıyla PFSTT'de öngörülen hesaplama kriterleri, kulüplerin yetiştirme tazminat tutarında anlaşılmadıkları halde dikkate alınmaktadır.

Bunun yanında, PFSTT Ek-1 hükümleri uyarınca, bir futbolcunun transferinde sonucunda yetiştirme tazminatı doğması halinde bu ödemenin futbolcunun eski kulübüne yapıldığı belgelendirilmeden veya ilgili kulübe ödenmek üzere TFF'ye depo edilmeden futbolcunun yeni kulübü adına tescili gerçekleştirilmemektedir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, PFSTT'nin 16. maddesinin 6. fıkrası uyarınca, profesyonel futbolcu sözleşmesinin kulüp tarafından haklı bir neden olmaksızın feshedilmesi veya futbolcu tarafından haklı sebeple feshedilmesi halinde, söz konusu kulüp yetiştirme tazminatına hak kazanamayacaktır. Bu noktada, PFSTT Ek-1 hükmü uyarınca, futbolcu, sözleşmenin kendisi tarafından haklı nedenle feshedildiği veya kulübü tarafından haklı bir sebep olmaksızın feshedildiği gerekçesiyle yetiştirme tazminatının ödenmemesi iddiasında ise bu durumda yetiştirme tazminatının TFF'ye depo edilmesi ve bu tarihten itibaren 30 gün içinde yetiştirme tazminatı ödemekle yükümlü olmadığına dair kesinleşmiş bir karar ibraz etmek veya feshin haklılığına veya haksızlığına dair bir dava açıldığını belgelemek zorundadır. Bunun yapılamaması halinde TFF'ye depo edilen tazminat futbolcunun eski

kulübüne ödenecektir. Feshin haklılığı veya haksızlığına dair dava açılması halinde ise tazminat davada verilecek kararın kesinleşmesine kadar TFF’de depo edilerek verilecek olan karar uygun şekilde ilgili tarafa iade edilecek veya ödenecektir¹⁰⁸.

PFSTT’nin 6. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, amatörlük statüsüne dönüş yapan futbolcunun 30 ay içerisinde yeniden profesyonellik statüsünü kazanması durumunda, yeni kulübü PFSTT’nin 16. maddesi ile Ek-1 hükümleri çerçevesinde yetiştirme tazminatı ödemekle yükümlüdür. Bu durumda futbolcunun amatör statüsünü kazandığı kulübün yetiştirme tazminatı talep etme hakkı bulunmamaktadır. PFSTT’nin 7. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, sözleşme süresinin sonunda faal futbolculuğunu bitiren bir futbolcu TFF nezdinde, son oynadığı kulüp adına 30 ay süreyle tescilli kalmaya devam edecektir. PFSTT’nin 7. maddesinin 3. fıkrasında, futbolcunun bu 30 aylık dönem içerisinde yeniden profesyonel futbolcu olarak sözleşme imzalaması halinde, yeni kulübü PFSTT’nin 16. maddesi ile Ek-1 hükümleri çerçevesinde yetiştirme tazminatı ödemekle yükümlüdür¹⁰⁹.

¹⁰⁸ Bu noktada UÇK tarafından verilmiş ve kanaatimizce hatalı olan bir karara değinmek gerekir. Futbolcu, eski kulübü ile sözleşmeyi feshettikten sonra kulübüne karşı feshin haklılığı talepli bir tespit davası ikame etmiş ve dava dilekçesinde bu talebin yetiştirme tazminatının iadesi amacıyla yapıldığı açıkça belirtilmiştir. UÇK, 13.04.2016 tarihli ve 2016/148 E., 2016/219 K. sayılı kararı ile “uyuşmazlığın niteliği dikkate alındığında davacının eda davası açabileceği kuşkusuz olup icrai niteliği bulunmayan tespit hükmü talebinde hukuki yararı bulunmamaktadır.” şeklindeki gerekçe ile davanın usulden reddine karar vermiştir. Söz konusu UÇK kararı, TFF Tahkim Kurulu’nun 05.01.2017 tarihli ve 2016/407 E., 2017/1 K. sayılı kararı ile onanmıştır. Futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshetmesinden sonra başka bir kulübe transfer olurken yetiştirme tazminatı ödenmemesi için feshin haklılığına dair bir karar olması gerekmektedir. Dolayısıyla futbolcunun TFF’ye depo edilen yetiştirme tazminatının iadesi amacıyla herhangi bir eda davası açmayıp yalnızca feshin haklılığına ilişkin tespit davası açmasının hukuki yararı bulunduğu açıktır. Bu bağlamda, söz konusu UÇK ve Tahkim Kurulu kararının yerinde olmadığı kanaatinde olduğumuz belirtmek isteriz.

¹⁰⁹ Aynı hüküm RSTP’nin Ek-4 3/2. maddesinde yer almaktadır.

SONUÇ

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin sona ermesi ve sona ermenin sonuçlarını incelediğimiz bu çalışmada, profesyonel futbolcu sözleşmelerine öncelikli olarak uygulanan PFSTT'nin hukuki niteliğini ortaya koymamız gerektiğinden öncelikle TFF'nin hukuki statüsünü irdelemek gerekmiştir.

TFF, diğer spor federasyonlarının aksine kanunla kurulmuş özerk ve bağımsız bir federasyondur. İlk olarak 27.08.1988 tarihinde kabul edilen 3461 sayılı kanun ile kurulan, sonrasında 3813 sayılı kanun ile yeniden düzenlenen ve nihayet halihazırda yürürlükte olan 5894 sayılı kanun uyarınca faaliyetlerine devam eden TFF'nin tüzel kişiliği hakkında kurulduğu ilk günden beri büyük bir tartışma yaşanmış, yaşanmaya da devam etmektedir. Kuruluş kanununda tüzel kişiliği hakkında bir vasıflandırma yapılmaktan ısrarla kaçınılan TFF'nin hukuki statüsünün net olarak ortaya konulması için bu konuda kanuni bir düzenleme yapılması gerektiği fikrindeyiz.

FIFA'nın yıllardan beri yerel futbol federasyonlarının özerk ve bağımsız olması gerektiği ve üzerinde devlet etkisi olmamasını işaret eden duruşu dikkate alındığında, tarafımızca TFF'nin bir özel hukuk tüzel kişisi olarak düzenlenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır. Özel hukuk tüzel kişileri sınırlı sayı prensibine tabidir. Bu bağlamda, TFF'nin kanunlarımızda öngörülmeleyen bir özel hukuk tüzel kişisi olmayacağını ifade etmek gerekir. TFF'nin yerine getirmiş olduğu hizmetin bir bakıma kamu hizmeti olması ve amacının da kâr etmek olmadığı dikkate alındığında ticaret şirketi olarak sınıflandırılmayacağı düşüncesindeyiz. Hukukumuzda ticaret şirketleri dışında kalan diğer iki özel hukuku tüzel kişisi modeli ise Türk Medeni Kanununda düzenlenmiş olan dernekler ve vakıflardır. Vakıfların mal topluluğu olduğu dikkate alındığında ise TFF için en ideal tüzel kişilik modelinin dernek olduğu düşüncesindeyiz.

TFF, 5894 sayılı kanundan aldığı yetki ve güç sayesinde ülkemizde futbolu münhasır olarak yönetmekte ve futbol ile ilgili tüm düzenlemeleri yapma yetkisine sahiptir.

5894 sayılı kanun uyarınca, TFF futbol ile ilgili düzenlemeleri Genel Kurulu tarafından çıkarılan TFF Statüsü ve Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan TFF Talimatları ile hazırlamaktadır. Çatı kanun statüsünde bulunan 5894 sayılı kanunda özel düzenlemelere yer verilmemiş, bu özel düzenlemelerin tamamı TFF Statüsü ve TFF Talimatlarında kendilerine yer bulmuştur. Bu anlamda, TFF Statüsü ve TFF Talimatları, 5894 sayılı kanunun ayrılmaz bir parçası konumundadır.

TFF, halihazırda yürürlükte olan Statü ve Talimatlar ile ülkemizde futbolu yönetmeye devam etmektedir. 5894 sayılı kanun uyarınca, TFF Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan talimatlar TFF Genel Kurulu tarafından çıkarılan TFF Statüsü'ne aykırı olamayacaktır. 5894 sayılı kanunda futbol yönetiminin ve futbola ilişkin düzenlemelerin açıkça belirtilmemesi ve bu düzenlemelerin TFF Statüsü ve TFF Talimatlarına bırakılması, futbola ilişkin düzenlemelerin sürekli değişen ve gelişen koşullara göre hızlıca revize edilmesi gerekliliğinin bir sonucudur. Zira futbolun dinamik yapısı uyarınca her an düzenleme yapılmaya muhtaç bir alan olduğu dikkate alındığında, futbol ile ilgili özel düzenlemelere kanun yerine her an revizesi mümkün olan statü ve talimatlarda yer verilmesinin yerinde olduğu kanaatindeyiz.

İş Kanununun sporcuları kanun kapsamı dışında bırakmış olması nedeniyle Türk Borçlar Kanunu'nun hizmet sözleşmesi hükümlerine tabi olan profesyonel futbolcu sözleşmeleri bakımından, TFF Statüsü ve Talimatları Türk Borçlar Kanunu karşısında özel kanun niteliğinde değerlendirilmelidir. 5894 sayılı kanundan bu anlam çıkmakla birlikte, TFF Statüsü ve TFF Talimatlarının gücünün, işlevinin ve hukuki niteliğinin açıkça belirtilmesi için 5894 sayılı kanunda düzenleme yapılması gerektiği düşüncesindeyiz. Bu bağlamda, profesyonel futbolcu sözleşmesine öncelikle TFF Statü ve Talimatları uygulanacak, bunlarda hüküm bulunmayan hallerde ise Türk Borçlar Kanunu'nun hizmet sözleşmesine ilişkin genel hükümleri uygulanacaktır.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi, futbolcunun iş görme edimini yüklediği, kulübün ise bunun karşılığında futbolcuya ücret ödeme edimini yüklediği tam iki tarafa borç yükleyen bir hizmet sözleşmesidir. PFSTT'nin 2, 19 ve 20. maddesinde yer alan

ifadeler dikkate alındığında, profesyonel futbolcu sözleşmesinin yazılı şekle tabi olduğunun kabulü gerekir. Bununla birlikte, futbolcunun kulübüne bağlı olarak müsabakalara çıkabilmesi için profesyonel futbolcu sözleşmesinin TFF nezdinde tescil ettirilmiş olması gerekmektedir. Tescil, kulüp açısından yükümlülük futbolcu açısından bir haktır. Bir kulüp ile profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayan bir futbolcu, sözleşme TFF'ye tescil ettirilmemesi halinde yalnızca resmi müsabakalarda oynayamayacak ama sözleşmenin üzerine yüklediği tüm edimleri ifa etmek mecburiyetinde kalacaktır. Dolayısıyla profesyonel futbolcu sözleşmesinin TFF nezdinde tescilinin kurucu değil, açıklayıcı olduğu kanaatindeyiz.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin en doğal sona erme şekli sözleşmede öngörülen sürenin sona ermesidir. Taraflar, profesyonel futbolcu sözleşmesine ekleyecekleri bir hüküm ile sözleşmenin sona ermesini bozucu bir şarta da bağlayabilirler. Bunun yanında, profesyonel futbolcu sözleşmelerinin en sık sona erme şekillerinden biri tarafların sözleşmeyi karşılıklı sona erdirmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yazılı olarak akdedilmesi zorunlu olan karşılıklı sona erdirmeye sözleşmesi ile taraflar aralarındaki sözleşmeyi sözleşme süresi sona ermeden önce diledikleri zaman sona erdirebilirler.

Karşılıklı sona erdirmeye sözleşmesinin imzalandığı çoğu zaman tarafların karşılıklı olarak birbirlerini ibra ettikleri görülmektedir. Bu ibranın yapılma gerekçesi ise özünde futbolcunun kulüpten olan alacağını kulübe bırakması olarak göze çarpmaktadır. Ancak, taraflarca imzalanan ibranamenin Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesinde yer alan şartlara uygun olmaması halinde kesin hükümsüz olarak sayılması gerekmektedir. Anılan kanun maddesi emredici olduğundan bunun istisnası da olamaz. Ancak UÇK ve Tahkim Kurulu, son zamanlarda vermiş olduğu kararlarda karşılıklı sona erdirmeye ile aynı tarihte imzalanan ve Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesinde belirtilen zorunlu geçerlilik şartlarını ihtiva etmeyen ibranameleri ikale olarak tanımlayarak bu ibranameleri geçerli kabul etmiştir. Bize göre, sözleşmesini karşılıklı olarak sona erdirip kulübünden olan ve kendisine ödenmemiş olan alacaklarını da koşulsuz ve şartsız olarak kulübüne bırakan bir futbolcunun burada makul bir yararının olduğu düşünülemez. Bu kapsamda, taraflar, futbolcunun

sözleşmenin erken sona erdirilmesi nedeniyle alacaklarını tazminat olarak kulübe bıraktığına dair açık, net ve yazılı bir mutabakat sağlamamışlarsa futbolcu tarafından imzalanan ibranamenin ikale olarak değerlendirilmesi kanuna aykırılık oluşturur.

Her sözleşme olduğu gibi profesyonel futbolcu sözleşmesi de sözleşmede öngörülen süreden önce taraflardan herhangi biri tarafından tek taraflı olarak feshedilebilir. Tek taraflı fesih, sonuçları itibarıyla diğer sona erme türlerinden farklılık göstermektedir. PFSTT’de futbolcu ve kulüp açısından profesyonel futbolcu sözleşmesinin hangi hallerde ve hangi usulde feshedilebileceği belirtilmiştir. Bunun yanında, Türk Borçlar Kanunu’nun 435. maddesi uyarınca da her bir taraf dürüstlük kuralına göre sözleşmenin devamını çekilmez kılan hallerin meydana gelmesi halinde profesyonel futbolcu sözleşmesini feshetme hakkına sahip olacaktır.

PFSTT’de ayrıca sözleşmenin futbolcu açısından sportif haklı nedenle feshi gibi özel bir fesih sebebi belirtilmiştir. Buna göre, 23 yaşını dolduran bir futbolcu bir futbol sezonunda kulübünün oynadığı müsabakaların %10’undan azında görevlendirilmesi halinde futbol sezonunun sona ermesini takiben 15 gün içerisinde sözleşmeyi sportif haklı nedenle feshetme imkanına sahip olacaktır. Sportif haklı nedenle feshin haklı bir fesih olup olmadığının tespiti hususunda somut olayın şartlarının dikkate alınması gerekecektir.

PFSTT’de sözleşmenin feshi halinde tazminat sorumluluğu ile ilgili detaylı düzenlemelere yer verilmemiş, buna karşılık feshin sportif sonuçları detaylı olarak düzenlenmiştir. Feshin sportif sonuçları ile ilgili olarak PFSTT’de koruma dönemi kavramına yer verilmiş ve feshin koruma dönemleri olarak belirlenen süre içerisinde gerçekleştirilmesi halinde sportif cezaların uygulanacağı belirtilmiştir. Futbol gibi rekabetin üst düzey olduğu bir meslek dalında futbolcuların sözleşme süresine riayet etmeyip başka bir kulübe transfer olmak amacıyla sözleşmeyi keyfi sebeplerle tek taraflı olarak feshetmesi ihtimalinin önüne geçilmesi gerekliliği dikkate alınarak sportif ceza düzenlemesinin son derece yerinde olduğu düşüncesindeyiz. Sözleşmesini haklı bir neden olmaksızın fesheden veya sözleşmeye aykırı davranarak kulübünün sözleşmeyi haklı nedenle feshine sebebiyet veren futbolcu 4 aydan az

olmamak üzere futboldan men edilmektedir. Futbolcunun haklı bir neden olmaksızın sözleşmeyi feshetmesi için futbolcuyu feshe yönelten kulüp de transfer yasağı yaptırımını ile karşı karşıya kalacaktır.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin haklı nedenle veya haklı bir nedene dayanmadan feshedilmesi sonucunda bir de tazminat sorumluluğu meydana gelmektedir. Futbol uygulamasında, fesih sonucunda ortaya çıkan tazminat türleri “haklı fesih tazminatı” ve “haksız fesih tazminatı” olarak adlandırılmaktadır. PFSTT’de fesih tazminatının nasıl hesaplanacağına dair hiçbir düzenleme yer almamaktadır. Bu sebeple, tazminat sorumluluğu noktasında Türk Borçlar Kanunu’nun Hizmet Sözleşmesi başlıklı bölümünde yer alan tazminata ilişkin hükümlerin dikkate alınması gerekecektir. Buna göre, sözleşmeyi haklı nedenle fesheden taraf, bu fesih nedeniyle uğramış olduğu zararları, sözleşmenin feshine kusuruyla sebebiyet veren taraftan tazmin edebilecektir. Yine sözleşmeyi haklı bir neden olmaksızın fesheden taraf, söz konusu haksız fesih nedeniyle karşı tarafın karşı karşıya kaldığı zararları talep halinde gidermekle yükümlü olacaktır.

Tek taraflı fesih ve tek taraflı feshe bağlı fesih tazminatı futbol hukukunda sözleşmesel ihtilafın en çok yaşandığı konulardan biridir. PFSTT’de fesih tazminatının nasıl hesaplanacağı, hangi durum ve koşulların tazminata etki edeceği ile ilgili düzenleme olmaması nedeniyle geçmişten günümüze uzanan süreçte yargı mercilerince verilmiş olan kararlarda yer alan tespitler önem arz etmektedir. Bu sebeple, çalışmamızda özellikle fesih tazminatı hususunda elimizden geldiğince sık bir şekilde CAS, FIFA DRC, TFF Tahkim Kurulu ve UÇK kararlarına ve ayrıca Yerel Mahkeme kararlarına değinilmeye çalışılmıştır. Özellikle UÇK ve TFF Tahkim Kurulu kararlarında öncelikle denkleştirme ilkesinin uygulandığı, yani futbolcunun sözleşmeyi haklı nedenle feshettikten sonra imzalamış olduğu yeni sözleşmesinde kararlaştırılan ücretlerin tazminat tutarından mahsup edildiği görülmektedir. Sonrasında ise ortaya çıkan tazminat tutarı üzerinden %25 ile %50 arasında değişmekte olan hakkaniyet indiriminin uygulandığı anılan kararların incelenmesi sonucunda tarafımızca tespit edilmiştir. Sayı olarak az da olsa bazı

kararlarda ise yapılan denkleştirme sonucunda herhangi bir hakkaniyet indirimi yapılmadığı görülmüştür.

Özellikle UÇK ve Tahkim Kurulu kararları incelendiğinde, fesih tazminatına ilişkin tespitlerde birbiriyle çelişen kararlar verildiği de tarafımızca tespit edilmiştir. Kimi zaman benzer uyuşmazlıklarda fesih tazminatı üzerinden farklı oranlarda hakkaniyet indirimi yapıldığı görülmektedir. Kanımızca fesih tazminatı hesaplamasında hakkaniyet indiriminin yapılması istisnai bir seçenek olmalıdır. Örneğin, sözleşmesini haklı nedenle fesheden futbolcu, feshettiği sözleşme ile benzer şartlar altında bir sözleşme imzalamak için elinden gelen gayreti tamamıyla göstermişse artık yapılacak olan denkleştirme sonrasında hakkaniyet indirimi yapılması sözleşmenin feshine sebebiyet veren kulübün ödüllendirilmesine sebebiyet verecektir. Bu bağlamda, her bir fesih tazminatı talepli davada, somut olayın şartlarının oldukça dikkatli bir şekilde incelenmesi ve hakkaniyet indirimi yapılmasına gerek olup olmadığının detaylı ve gerekçelerine yer verilecek şekilde irdelenmesi gerekmektedir.

Profesyonel futbolcu sözleşmesinin futbolcu tarafından haklı bir neden olmaksızın feshi veya kulüp tarafından haklı nedenle feshi halinde, kulübün uğradığı zararların tespiti hususunda uygulamada tereddüt yaşandığı gözümüze çarpmıştır. Kulübün talep edebileceği fesih tazminatı ile ilgili olarak belirli tazminat hesaplama kriterlerinin getirilmesi bu tereddüt ve eksikliklerin giderilmesini sağlayacağı düşüncesindeyiz.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi her ne sebeple olursa olsun sona erdikten sonra, futbolcu dilediği kulüp ile sözleşme imzalamak hususunda serbest kalacaktır. Herhangi bir kulüp ile sözleşmesi bulunmayan bir futbolcuyu transfer etmek isteyen kulüp futbolcunun eski kulübüne herhangi bir transfer ücreti ödemek zorunda kalmayacaktır. Bunun tek istisnası ise futbolcunun yetiştirme tazminatına tabi olması halidir. Bu sebeple çalışmamızın son bölümünde yetiştirme tazminatı da derinlemesine irdelenmiştir.

KAYNAKÇA

- Ağar, Serkan : “Türk Spor İdaresinde Türkiye Futbol Federasyonu’nun Yeri ve İşlevi -Kurumsal İnceleme-”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 63, 2006.
- Akıncı, Şahin : **Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler**, 10. bs., Konya, Sayram Yay., 2017.
- Akipek, Jale - Akıntürk, Turgut - Ateş Karaman, Derya : **Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku**, C. 1, 8. bs., Beta Yay., 2011.
- Akünel, Teoman : **Türk Medenî Hukukunda Tüzel Kişiler**, İstanbul, Beta Yay., 1995.
- Aksoy, Onur : **Profesyonel Futbolcunun İş Sözleşmesi**, (Danışman: Prof. Dr. Aziz Can Tuncay), Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010, (Çevrimiçi), <http://acikerisim.bahcesehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/218/profesyonel%20futbolcunun.pdf;sequence=1>, 28 Ocak 2018.
- Akyılmaz, Bahtiyar - Sezginer, Murat - Kaya, Cemil : **Türk İdare Hukuku**, 8. bs., Ankara, Seçkin Yay., 2017.

- Alpagut, Gülsevil : **Belirli Süreli Hizmet Sözleşmesi**, İstanbul, TÜHİS Yay., 1998.
- Arıcı, Kadir : “Hizmet Akitlerine Cezai Şart Konulması”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 1, S. 1, 1997, s. 31-44.
- Astarlı, Muhittin : **İş Hukukunda İkale (Bozma Sözleşmesi)**, Ankara, Turhan Kitabevi Yay., Nisan 2013.
- Atay, Ender Ethem : **İdare Hukuku**, 5. bs., Ankara, Turhan Kitabevi, 2016.
- Ayan, Mehmet : **Borçlar Hukuku (Genel Hükümler)**, 11. bs., Ankara, Seçkin Yay., 2016.
- Ayan, Mehmet – Ayan, Nurşen : **Kişiler Hukuku**, 6. bs., Konya, Mimoza Yay., 2014.
- Aydos, Oğuz Sadık : “Sporcu Sözleşmesinin Feshi”, **AÜHFD**, 2013, S. 62 (3), s. 643-689, (Çevrimiçi), <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/1823/19211.pdf>, 28 Ocak 2018.
- Baştürk, Faruk : **İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu**, İstanbul, Beta Yay, 1. bs., 2007.
- Baştürk, Faruk : **Uluslararası Spor Federasyonlarında İş Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözümü: FIFA ve FIBA Örneği**, Turhan Kitabevi Yay., 2017.

- Baykal, Ferit Hakan : “Spor Kuruluşlarının Uluslararası Hukuktaki Yeri”, **Spor Hukuku Dersleri**, Editör: Kısmet Erkiner, Editör Yardımcısı: Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Yay., 2007, s. 423-432.
- Berk, Kahraman : “Türkiye Futbol Federasyonunun Türk İdare Teşkilatı İçindeki Yeri”, **İÜHFM**, C. LXIV, 2006, s. 3-24.
- Bilić, Andrijana : “Contractual Stability Versus Players Mobility”, **Zbornik radova Pravnog fakuleta u Splitu**, god 48, 4/2011, s. 875-898.
- Cansel, Erol – Özel, Çağlar : “Türk Borçlar Hukukunda Ceza Koşulu”, **Prof. Dr. Aydın Zevkliler’a Armağan**, İzmir, 2013, s. 713-733, (Çevrimiçi), <http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/19-E.CANSEL-Ç.-ÖZEL.pdf>, 13 Ocak 2018.
- Casini, Lorenzo : “The Making of a Lex Sportiva by the Court of Arbitration for Sport”, **German Law Journal**, C. 12, S. 5, s. 1317-1340.
- Çağrı, Cem : **Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi**, İstanbul, XII Levha Yay., 2012.
- Çelik, Nuri : **İş Hukuku Dersleri**, İstanbul, Beta Yay., 26. bs., 2013.
- Çolak, N. İker : **Türkiye Futbol Federasyonunun Özerkliği ve İdari Denetim**, (Çevrimiçi),

<http://www.ilkercolak.com.tr/turkiye-futbol-federasyonunun-ozerkligi-ve-idari-denetim/>, 26 Ocak 2018.

Çolakoğlu, Tekin, Erturan E. Esra : “Spor Federasyonlarının Özerkleşmeleri ve Hukuksal Boyutunda Spor Hukuku Gereksinimleri”, **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, Kış 2009, C. 8, S. 27, s. 323-335.

Devecioğlu, Sebahattin : **Türkiye Futbol Federasyonunun Özerkliği**, (Çevrimiçi), https://www.academia.edu/288525/TÜRKİYE_FUTBOL_FEDERASYONUNUN_ÖZERKLİĞİ, 26 Ocak 2018.

Dural, Mustafa - Ögüz, Tufan : **Türk Özel Hukuku**, C. 2, Kişiler Hukuku, 15. bs., Filiz Kitabevi, 2014.

İstanbul Barosu, Spor Hukuku Enstitüsü : “Sporda Özerklik”, **İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı**, Editör: Kısmet Erkiner, İstanbul Barosu Yay., 2009, Celâl Erkut’un konuşması, s. 31; Erkan Küçükgüngör’ün konuşması, s. 37.

Eren, Fikret : **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 18. bs., Ankara, Yetkin Yay., 2015.

Ertaş, Şeref – Petek, Hasan : **Spor Hukuku**, Ankara, Yetkin Yay., 2011.

Genç, Durmuş Ali : **Spor Hukuku**, Ed. Doç. Dr. H. Can İkizler, Alfa Yay., 1998.

- Gökçeoğlu, Kamil Haluk : **Cezai Şart ve Güncel İçtihatlar**, Kazancı Yay., 2007.
- Gülseven, Hilal : **Türk Özel Hukukunda Cezai Şartın İndirilmesi**, Seçkin Yay., 2016.
- Gülşen, Recep : **Spor Hukuku**, Adalet Yay., 1. bs., 2012.
- Günel, A. Nadi : “Türk Spor Yönetimi”, “**Spor Hukuku Dersleri**”, Editör: Kısmet Erkiner, Editör Yardımcısı: Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Yay., 2007, s. 213-224.
- Günel, A. Nadi : “Türk Spor Teşkilatının Hukuki Yapısı”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, 1998/3, s. 1035-1065.
- Küçükgüngör, Erkan
- Gürten, Kadir - Erenel, S. Ege : “Lex sportiva: Spor Hukukunun Küreselliği”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 3, S.1., 2012, s. 295-315.
- Hardal, Şekip : “Spor Sözleşmeleri”, **İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı**, Hazırlayanlar: Celal Ülgen – Coşkun Ongun ve İstanbul Barosu Spor Hukuku Komisyonu, 2007.
- Hatemi, Hüseyin : **Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler – Tüzel Kişiler)**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2013.
- Kakan Oğuztürk, Burcu
- Hatemi, Hüseyin, Gökyayla, Emre : **Borçlar Hukuku Genel Bölüm**, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 4. bs., 2017.

- Helvacı, Serap - Erlüle, Fulya : **Medeni Hukuk**, 2. bs., Legal Yay., 2011.
- Helvacı, İlhan : “Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi – Hukuki Mütaala”, **Hukuki Mütaalaalar**, İstanbul, 2010.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. : **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 17. bs., Ankara, Turhan Kitabevi Yay., 2013.
- Kocasakal, Ümit : “Spor Hukukunun Özellikleri Çerçevesinde Tahkim Yargılaması ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu”, **İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı**, Hazırlayanlar: Celal Ülgen – Coşkun Ongun ve İstanbul Barosu Spor Hukuku Komisyonu, 2007.
- Kovancı, Nuray : “Türk İş Hukukunda Rekabet Yasağı Sözleşmesi”, **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, Temmuz 2017, s. 769-800.
- Köprülü, Bülent : **Medenî Hukukta Tüzel Kişiler**, İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1967.
- Krechtoy, Eugene : “The amount of compensation for early termination of an employment contract that is voluntarily paid by the club to the player despite an appeal pending at CAS, shall be reimbursed in the over paid part together with the interest”, **Football Legal**, Editör: Ronan David, Alexandre Durand, S. 7, 2017, s. 213-216.

- Küçükgüngör, Erkan : “Profesyonel Futbolcu Kulüp İlişkisi”, **Spor Hukuku Dersleri**, Editör: Kısmet Erkiner, Editör Yardımcısı: Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Yay., 2007, s. 531-548.
- Küçükgüngör, Erkan : “Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu”, **Ankara Barosu Dergisi**, 1999, S. 1, s. 39-52.
- Küçükgüngör, Erkan : “Türkiye’de Spor İle İlgili Mevzuatın Değerlendirilmesi”, **Spor Hukuku Dersleri**, Editör: Kısmet Erkiner, Editör Yardımcısı: Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Yay., 2007, s. 225-236.
- Manav, A. Eda : “İş Hukukunda Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Geçerlilik Koşulları, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 87, 2010, s. 322-363.
- Mullin, Horacio Gonzalez : “The Nullity of a Termination Clause”, **Football Legal**, Editör: Ronan David, Alexandre Durand, S. 7, 2017, s. 228.
- Mollamahmutoğlu, Hamdi – : **İş Hukuku**, 6. bs., Turhan Kitabevi Yay, 2014.
- Astarlı, Muhittin – Baysal, Ulaş
- Oğuzman, M. Kemal - Seliçi, Özer : **Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)**, 16. bs., İstanbul, Filiz Kitabevi, 2016.
- Oktay Özdemir, Saibe
- Oğuzman, M. Kemal – Öz, Turgut : **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, C. 2, 13. bs., İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2017.

- Orhan, Ümit : Sporcu ve Teknik Adam Sözleşmelerinde Rekabet Etmeme Borcu, Rekabet Yasağı Sözleşmeleri ve Centilmenlik Anlaşmaları, (Çevrimiçi), <http://sporhukuku.org/images/stories/sporcu-teknik-adam-sozlesme.pdf>, 29 Kasım 2017.
- Özay, İl Han : **Günışığında Yönetim**, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2004.
- Özay, İl Han : **Devlet İdari Rejim ve Yargısal Korunma**, Filiz Kitabevi, 1990.
- Özay, İl Han : “Futbolda Özelleştirme”, **İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi**, S. 1-3, Yıl 11, İstanbul, 1990, s. 31-37.
- Özdemir, Erdem : “İş Hukukunda Cezai Şart”, **AÜEHFD**, C IX, S. 3-4, 2005, s. 403-416.
- Özelçi, Aytaç : **Türkiye Futbol Federasyonu’nun Türk Hukukundaki Yeri**, Ankara, Seçkin Yay., 2010.
- Özen, Mustafa : “Non Bis İn İdem (Aynı Fiilden Dolayı İki Kez Yargılama Olmaz) İlkesi”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 14, S. 1, 2010, s. 389-417.
- Özsunay, Ergün : **Medenî Hukukumuzda Tüzel Kişiler**, 5. bs., İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yay., 1982.

- Özta, Bilge : **Medenî Hukuk'un Temel Kavramları**, 41. bs., Ankara, Turhan Kitabevi, 2016.
- Özte, Selçuk : “Bir Alt Lige İndirme Cezasının Türk (Spor) Hukukunda Yarattığı Fırtına”, **Ankara Barosu Dergisi**, 2011/4, s. 301-317.
- Petek, Hasan : **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi**, Ankara, Yetkin Yay., 2002.
- Petek, Hasan : Sporcu Sözleşmeleri ve Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, “**Spor Hukuku Dersleri**”, Editör: Kısmet Erkiner, Editör Yardımcısı: Ali Soysüren, Kadir Has Üniversitesi Yay., 2007, s. 549-580.
- Pulaşlı, Hasan : **Şarta Bağlı İşlemler ve Hukuki Sonuçları**, Ankara, Dayınlarlı Hukuk, 1989.
- Reisoğlu, Safa : **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 23. bs., İstanbul, Beta Yay., 2012.
- Seliçi, Özer : **Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi**, İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1976.
- Serozan, Rona : **Tüzel Kişiler**, 2. bs., İstanbul, Filiz Kitabevi, 1994.
- Sümer, Haluk Hadi : **İş Hukuku**, 22. bs., Seçkin Yay., 2017.

- Süzek, Sarper : **İş Hukuku (Genel Esaslar – Bireysel İş Hukuku)**, 8. bs., İstanbul, Beta Yay, 2012.
- Şahin, Onur : **Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözümü**, 1. bs, İstanbul, Oniki Levha Yay., Aralık 2016.
- Şenyüz, Doğan : **Borçlar Hukuku Genel ve Özel Hükümler**, 7. bs., Bursa, Ekin Yay., 2013.
- Tan, Turgut : **İdare Hukuku**, 6. bs., Ankara, Turhan Kitabevi, 2017.
- Weger, Frans De : **The Jurisprudence of the FIFA Dispute Resolution Chamber**, Aser Press - Springer, 2. bs., 2016.
- Yavuz, Cevdet : **Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler)**, İstanbul, Beta Yay., 9. bs., 2011.
- Yıldırım, Turan - Yasin, Melikşah - : **İdare Hukuku**, 4 bs., İstanbul, XII Levha
Karan, Naz - Özdemir, H. Eyüp - Yay., 2012.
Üstün Gül - Tekinsoy, Okay
- Yılmaz, Alper Çağrı : **FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Feshi**, İstanbul, Onikilevha Yay., 2017.

Yurtcan, Erdener : “Ulusal ve Uluslararası Boyutta Futbol Hukuku”, **İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı**, Hazırlayanlar: Celal Ülgen – Coşkun Ogun ve İstanbul Barosu Spor Hukuku Komisyonu, 2007.

Yürekli, Sabahattin : **Türk Borçlar Kanununa Göre Hizmet Sözleşmesinin Sona Ermesi**, Ankara, Seçkin Yay., 2. bs., Haziran 2014.

Yayla, Yıldızhan : **İdare Hukuku**, İstanbul, Beta Yay., 2010.

Zevkliler, Aydın - Acabey, M. Beşir : **Medeni Hukuk**, 9. bs., Ankara, Turhan - Gökyayla, K. Emre Kitabevi, 2015.

Zaytsev, Yury – Prokopets, Mikhail : “CAS jurisprudence overview concerning compensation for breach of contract with the participation of Russian clubs”, **Football Legal**, Editör: Ronan David, Alexandre Durand, S. 5, Haziran 2016, s. 13-19.